

รายงานฉบับสมบูรณ์

มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสด
จังหวัดขอนแก่น

Alcohol Beverage Control Measures of Community in Live Music Car

Activity, Khon Kaen Province

(สัญญาโครงการ 61-02029-0056)

อิทธิพงษ์ ทองศรีเกตุ

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ได้รับทุนสนับสนุนโดย

แผนงานศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ประจำปีงบประมาณ 2563

รายงานฉบับสมบูรณ์

มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสด
จังหวัดขอนแก่น

**Alcohol Beverage Control Measures of Community in Live Music Car
Activity, Khon Kaen Province**

(สัญญาโครงการ 61-02029-0056)

อิทธิพงษ์ ทองศรีเกตุ
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ได้รับทุนสนับสนุนโดย
แผนงานศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.)
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยการสนับสนุนงบประมาณการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ภายใต้ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา (ศวส.) คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ที่ได้ให้การสนับสนุนทุนการวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2563

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี อันนี้มาจากการสนับสนุนและให้ความร่วมมือของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย นายกองดีการบริหารส่วนตำบล รองนายกองดีการบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ใหญ่บ้าน ชาวบ้านในชุมชนในพื้นที่การวิจัยจังหวัดขอนแก่นทุกท่านที่เสียสละเวลาให้ข้อมูล และตอบแบบสอบถามในการวิจัย ขอขอบคุณอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือทุกท่านที่ให้คำแนะนำและตรวจทานเครื่องมือในการวิจัย ขอขอบคุณอาจารย์สุรัช ศรีนรินทร์ที่ช่วยเหลือในการประสานงานและร่วมลงพื้นที่ภาคสนามตลอดการวิจัย ขอขอบคุณน้อง อดิ น้องบิวและเพื่อนๆ ที่ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่ให้โอกาสและสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการทำวิจัย ตลอดจนเพื่อนคณาจารย์ที่คอยให้คำแนะนำจนกระทั่งการวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์

คุณประโยชน์และองค์ความรู้ใดๆที่เกิดขึ้นจากโครงการวิจัยนี้ ขอมอบเป็นแนวทางเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ ซึ่งมีส่วนช่วยสร้างเสริมสุขภาพที่ดีให้กับเด็กและเยาวชน รวมถึงประชาชน ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทางที่ยังคุณประโยชน์มากยิ่งขึ้น

อิทธิพงษ์ ทองศรีเกตุ

มิถุนายน 2564

บทสรุปผู้บริหาร

การวิจัยเรื่อง มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น โดยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ระยะ เริ่มต้นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในระดับองค์ จำนวน 5 คน ผู้ให้ข้อมูลในระดับชุมชน จำนวน 5 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในระดับปัจเจก (ชาวบ้านในชุมชน) จำนวน 10 คน และผู้ประกอบการรดแห่คนตรีสด จำนวน 5 คน รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น จำนวน 25 คน ในชุมชนบ้านโคก (นามสมมติ) ซึ่งเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น และมีความถี่ของการใช้บริการรดแห่คนตรีสดในช่วงเดือนมกราคมถึงเมษายน พ.ศ.2563 สูงถึง 10 กิจกรรม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา แล้วจึงดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากข้อมูลเชิงคุณภาพและผ่านการหาคุณภาพเครื่องมือแล้ว โดยผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยทั้งสิ้น 420 คนในชุมชนพื้นที่อำเภอหนองเรือ อำเภอเมือง และอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น การวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรเดียวใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์สองตัวแปรใช้สถิติ Chi-square และการวิเคราะห์หลายตัวแปรใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยหาค่าด้วยวิธี Enter โดยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์สถิติการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS)

ผลการศึกษาพบว่า มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 4 มาตรการ ประกอบด้วย

- 1) มาตรการของครอบครัวและชุมชน เริ่มจากการดำเนินการในครอบครัวด้วยการการตักเตือน ให้การอบรมสั่งสอน สอดส่องดูแลพฤติกรรมของบุตรหลาน ขณะเดียวกันการควบคุมของชุมชน มีวิธีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรดแห่คนตรีสดด้วยการขอความร่วมมือกับชาวบ้านในชุมชนช่วยกันดูแลไม่ให้เกิดการมั่วสุมในการบริโภคแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชน กล่าวตักเตือนหากพบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ขอความร่วมมือกับเจ้าภาพในการจัดงานที่

ปราศจากแอลกอฮอล์ ขอความร่วมมือกับผู้ประกอบการร้านค้าในชุมชนให้ปฏิบัติตามกฎหมายการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2) มาตรการของผู้นำชุมชน ด้วยการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับชาวบ้านในชุมชน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ไร้รถแห่คนตรีสด ข่าวสารของชุมชน ความรู้ทางด้านกฎหมายเกี่ยวกับ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเข้าร่วมกิจกรรมที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสดด้วยตนเองเพื่อควบคุมดูแล ความเรียบร้อยของการจัดกิจกรรมและการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3) มาตรการของผู้ประกอบการรถแห่คนตรีสด ด้วยการกำหนดกฎระเบียบให้แก่สมาชิก ของรถแห่คนตรีสดในการบริโภคแอลกอฮอล์ในระหว่างการแสดง เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ที่มา เข้าร่วมกิจกรรม หรือขบวนแห่ ไม่มีเครื่องหมายการค้าของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ติดไว้บนรถแห่ คนตรีสด

4) มาตรการอาศัยความร่วมมือจากภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยขอความร่วมมือกับ โรงเรียน/สถาบันการศึกษา ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของการดื่มสุรา ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สอดแทรกเนื้อหาของการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสม ในกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประเพณี และผู้ที่ป็นเจ้าภาพว่าจ้างรถแห่คนตรีสดมาทำการแสดงด้วย การจัดงาน หรือกิจกรรมที่ปราศจากแอลกอฮอล์ ขอความร่วมมือกับรถแห่คนตรีสดที่ว่าจ้างมาทำ การแสดงในห้วงการแสดงที่ส่งเสริม หรือเชิญชวนให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมบริโภคแอลกอฮอล์ ดำเนินการขออนุญาตใช้เสียงและการขอกำล้างเจ้าหน้าที่เพื่อดูแลความสงบเรียบร้อยในการจัด กิจกรรม

ระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่คนตรีสด จังหวัด ขอนแก่นพบว่า มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแห่คนตรีสดในภาพรวมอยู่ ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 85.0 รองลงมามีมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถ แห่คนตรีสดในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 13.3 และมีมาตรการควบคุมการ บริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแห่คนตรีสดในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 1.7 ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่คนตรี สด จังหวัดขอนแก่นพบว่า มีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถ แห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ดังนี้

ปัจจัยคุณลักษณะทางประชากร ได้แก่ จำนวนอายุ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการ บริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

0.01 สถานภาพสมรสโสด เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรณรงค์งดสูบบุหรี่ จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยคุณลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรณรงค์งดสูบบุหรี่ จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครัวเรือน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรณรงค์งดสูบบุหรี่ จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยค่านิยม ความเชื่อเรื่องการบริโภคแอลกอฮอล์และกิจกรรมรณรงค์งดสูบบุหรี่ที่จัดขึ้นในชุมชน ได้แก่ ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรณรงค์ที่ควรใช้รณรงค์งดสูบบุหรี่ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรณรงค์งดสูบบุหรี่ จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ปัจจัยการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ ได้แก่ การรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรณรงค์งดสูบบุหรี่ จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์งดสูบบุหรี่ จังหวัดขอนแก่น คือ การรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ ($\beta = 0.440$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รองลงมาคือ จำนวนอายุ ($\beta = 0.305$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรณรงค์ที่ควรใช้รณรงค์งดสูบบุหรี่ ($\beta = 0.234$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สถานภาพสมรสโสด ($\beta = 0.161$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ ($\beta = 0.107$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครัวเรือน ($\beta = 0.089$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ตัวแปรอิสระทั้งหมดที่นำมาวิเคราะห์สามารถอธิบายการผันแปรของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์งดสูบบุหรี่ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 61.7 ($R^2=0.617$)

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ ระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) แบ่งเป็น 2 ระยะ เริ่มต้นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในระดับองค์กร ผู้ให้ข้อมูลในระดับชุมชน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในระดับปัจเจก และผู้ประกอบการรดแห่คนตรีสด รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น จำนวน 25 คน ในชุมชนบ้านโคก (นามสมมติ) ซึ่งเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น และมีความถี่ของการใช้บริการรดแห่คนตรีสดในช่วงเดือนมกราคมถึงเมษายน พ.ศ.2563 สูงถึง 10 กิจกรรม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา แล้วจึงดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากข้อมูลเชิงคุณภาพและผ่านการหาคุณภาพของเครื่องมือ กับตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 420 คนในพื้นที่อำเภอหนองเรือ อำเภอเมือง และอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น การวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรเดียวใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติ Chi-square และสถิติวิเคราะห์ถดถอยหาค่า โดยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์สถิติการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS)

ผลการศึกษาพบว่า มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 4 มาตรการ ประกอบด้วย 1) มาตรการของครอบครัวและชุมชน 2) มาตรการของผู้นำชุมชน 3) มาตรการของผู้ประกอบการรดแห่คนตรีสด และ 4) มาตรการอาศัยความร่วมมือจากภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่นในภาพรวมอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 85.0 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่นพบว่า จำนวนอายุ สถานภาพสมรส โสด ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครัวเรือน ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องใช้รดแห่คนตรีสด และการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05

ABSTRACT

This study was conducted to investigate: 1) measures on alcohol consumption control in activities of live music cars in Khon Kaen province; 2) level of the alcohol consumption control; and 3) factors having influence on the alcohol consumption control. This study employed qualitative and quantitative research methods. The forms involved in-depth interview conducted with 25 persons who were organizational leaders, community leader, important local people and live music car owners in Baan Khok community, Khon Kaen province. Ten activities were found in the service of live music cars there during January-April, 2020. Content analysis was used for this qualitative study. The latter was conducted by using a set of questionnaires administered with 420 persons in Nong Reau, Muang and NamPong districts, Khon Kaen province. Obtained data were analyzed by using descriptive statistics, chi-square and multiple regression analysis.

Findings showed that there were 4 measures used for controlling alcohol consumption in activities of live music cars: 1) that of the family and the community; 2) that of the community leaders; 3) that of the live music car entrepreneurs; and 4) that of the coordination of concerned parties. There was a high level of the measure on alcohol consumption control (85.0%) in activities of live music cars. The following were factors having influence on the alcohol consumption control: age, marital status, monthly expenses on alcohol consumption and smoking, a number of family's members, values, beliefs and legal awareness related to alcohol consumption with a statistical significance level at 0.01 and 0.05

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ต
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	4
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	5
1.4 ขอบเขตการวิจัย	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	6
1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 สถานการณ์การบริโภคแอลกอฮอล์และการควบคุม	7
2.2 มาตรการและรูปแบบการควบคุมแอลกอฮอล์	12
2.3 การรับรู้	18
2.4 รถแท็กซี่สตรีสด	19
2.5 ความหมายและแนวคิดการควบคุมทางสังคม	24
2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	28
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	
3.1 รูปแบบการวิจัย	31
3.2 จริยธรรมในการวิจัย	49
3.3 ขอบจำกัดในการวิจัย	49

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ 4	บริบทชุมชน	
	4.1 สภาพบริบทและลักษณะสำคัญของชุมชน	50
บทที่ 5	คุณลักษณะประชากร เศรษฐกิจสังคม ความเชื่อเรื่องการบริ โภคแอลกอฮอล์ การจัดกิจกรรม การรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริ โภคแอลกอฮอล์	
	5.1 คุณลักษณะทางประชากร	66
	5.2 คุณลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม	66
	5.3 ค่านิยม ความเชื่อเรื่องการบริ โภคแอลกอฮอล์และกิจกรรมรณรงค์ที่จัดขึ้นในชุมชน	72
	5.4 กิจกรรมและการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับรณรงค์ในชุมชน	80
	5.5 การรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริ โภคแอลกอฮอล์	84
บทที่ 6	มาตรการควบคุมการบริ โภคแอลกอฮอล์ และระดับการควบคุมการบริ โภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ จังหวัดขอนแก่น	
	6.1 มาตรการควบคุมการบริ โภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ จังหวัดขอนแก่น	90
	6.2 ระดับการควบคุมการบริ โภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ จังหวัดขอนแก่น	113
บทที่ 7	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริ โภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ จังหวัดขอนแก่น	
	7.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการควบคุมการบริ โภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ จังหวัดขอนแก่น	121
	7.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริ โภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ จังหวัดขอนแก่น	141

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 8	
บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
8.1 วัตถุประสงค์การวิจัย	150
8.2 ระเบียบวิธีวิจัย	150
8.3 สรุปผลการวิจัย	151
8.4 ข้อเสนอแนะ	155
เอกสารอ้างอิง	157
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ	165
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ	171
ภาคผนวก ค ภาพประกอบการดำเนินการวิจัย	180
ประวัติผู้วิจัย	183

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 5.1	ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามคุณลักษณะทางประชากร	67
ตารางที่ 5.2	ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามคุณลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม	69
ตารางที่ 5.3	ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือน	70
ตารางที่ 5.4	ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรม	71
ตารางที่ 5.5	ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามตามระดับการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชน	72
ตารางที่ 5.6	ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องมีแอลกอฮอล์และดนตรี ค่านิยม	74
ตารางที่ 5.7	ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่เจ้าภาพต้องเป็นผู้จัดเตรียมข้าวปลาอาหาร เครื่องดื่มไว้ต้อนรับ	76
ตารางที่ 5.8	ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องใช้รถแห่ดนตรีสด	79
ตารางที่ 5.9	ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามตามค่านิยม ความเชื่อเรื่องการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสดที่จัดขึ้นในชุมชน	80
ตารางที่ 5.10	ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามกิจกรรมที่ใช้บริการรถแห่ดนตรีสด	82
ตารางที่ 5.11	ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามการจัดกิจกรรมของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับรถแห่ดนตรีสด	83
ตารางที่ 5.12	ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามการรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในชุมชนที่ใช้บริการรถแห่ดนตรีสด	84
ตารางที่ 5.13	ร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์	86

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
ตารางที่ 5.14	ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามระดับการรับรู้กฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับกับการบริโภคแอลกอฮอล์	88
ตารางที่ 6.1	ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามมาตรการควบคุมการบริโภค แอลกอฮอล์ของชุมชน โดยครอบครัวและชุมชน	98
ตารางที่ 6.2	ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามมาตรการควบคุมของผู้นำ ชุมชน	102
ตารางที่ 6.3	ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามมาตรการควบคุมการบริโภค แอลกอฮอล์ของผู้ประกอบการรถแท็กซี่	107
ตารางที่ 6.4	ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามมาตรการควบคุมการบริโภค แอลกอฮอล์ด้วยการอาศัยความร่วมมือจากภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	111
ตารางที่ 6.5	ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามระดับมาตรการควบคุมการ บริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแท็กซี่	116
ตารางที่ 6.6	ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ของคะแนนระดับ การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแท็กซี่ สด จำแนกตามการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนใน กิจกรรมรถแท็กซี่สดในภาพรวมและการควบคุมการบริโภค แอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแท็กซี่สดรายมาตรการ	118
ตารางที่ 7.1	ร้อยละของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ จำแนกตามเพศและการ ควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแท็กซี่สด	122
ตารางที่ 7.2	ร้อยละของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ จำแนกตามอายุและการ ควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแท็กซี่สด	123
ตารางที่ 7.3	ร้อยละของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ จำแนกตามสถานภาพ สมรสและการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถ แท็กซี่สด	124

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 7.4	ร้อยละของการควบคุมการบริโภคน้ำมันทอดลึก จำแนกตามระดับการศึกษาและการควบคุมการบริโภคน้ำมันทอดลึกของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์สตรีสด	125
ตารางที่ 7.5	ร้อยละของการควบคุมการบริโภคน้ำมันทอดลึก จำแนกตามการประกอบอาชีพและการควบคุมการบริโภคน้ำมันทอดลึกของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์สตรีสด	126
ตารางที่ 7.6	ร้อยละของการควบคุมการบริโภคน้ำมันทอดลึก จำแนกตามจำนวนรายได้ต่อเดือนและการควบคุมการบริโภคน้ำมันทอดลึกของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์สตรีสด	127
ตารางที่ 7.7	ร้อยละของการควบคุมการบริโภคน้ำมันทอดลึก จำแนกตามค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับค่าอุปโภค/บริโภคและการควบคุมการบริโภคน้ำมันทอดลึกของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์สตรีสด	128
ตารางที่ 7.8	ร้อยละของการควบคุมการบริโภคน้ำมันทอดลึก จำแนกตามค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับทางการแพทย์และสาธารณสุขและการควบคุมการบริโภคน้ำมันทอดลึกของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์สตรีสด	129
ตารางที่ 7.9	ร้อยละของการควบคุมการบริโภคน้ำมันทอดลึก จำแนกตามค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์และการควบคุมการบริโภคน้ำมันทอดลึกของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์สตรีสด	130
ตารางที่ 7.10	ร้อยละของการควบคุมการบริโภคน้ำมันทอดลึก จำแนกตามจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครัวเรือนและการควบคุมการบริโภคน้ำมันทอดลึกของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์สตรีสด	131

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 7.11	รายละเอียดของการควบคุมการบริโภคนอกแอลกอฮอล์ จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชนและการควบคุมการบริโภคนอกแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์	132
ตารางที่ 7.12	รายละเอียดของการควบคุมการบริโภคนอกแอลกอฮอล์ จำแนกตามค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรณรงค์ที่ต้องมีแอลกอฮอล์และคนตรีและการควบคุมการบริโภคนอกแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์	133
ตารางที่ 7.13	รายละเอียดของการควบคุมการบริโภคนอกแอลกอฮอล์ จำแนกตามค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรณรงค์ที่เจ้าภาพต้องเป็นผู้จัดเตรียมข้าวปลาอาหาร เครื่องดื่มไว้ต้อนรับและการควบคุมการบริโภคนอกแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์	134
ตารางที่ 7.14	รายละเอียดของการควบคุมการบริโภคนอกแอลกอฮอล์ จำแนกตามค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรณรงค์ที่ต้องใช้รถแห่คนตรีและการควบคุมการบริโภคนอกแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์	135
ตารางที่ 7.15	รายละเอียดของการควบคุมการบริโภคนอกแอลกอฮอล์ จำแนกตามจำนวนการจัดกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสดในรอบหนึ่งปีและการควบคุมการบริโภคนอกแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์	136
ตารางที่ 7.16	รายละเอียดของการควบคุมการบริโภคนอกแอลกอฮอล์ จำแนกตามการขออนุญาตใช้เสียงในการจัดกิจกรรมและการควบคุมการบริโภคนอกแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์	137
ตารางที่ 7.17	รายละเอียดของการควบคุมการบริโภคนอกแอลกอฮอล์ จำแนกตามประเพณีการเข้าร่วมกิจกรรมที่ใช้แห่คนตรีสดและการควบคุมการบริโภคนอกแอลกอฮอล์	137

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 7.18	138
รายละเอียดของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ จำแนกตามการรับรู้ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์และการควบคุมการ บริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด	
ตารางที่ 7.19	145
การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด	

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 3.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	30
ภาพที่ 7.1	สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามในโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแท็กซี่สดของชุมชนในจังหวัดขอนแก่น	142

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหาการศึกษา

“รถแห่ดนตรีสด” (Live music car) เป็นปรากฏการณ์หนึ่งที่สามารถพบเห็นได้ทั่วไปของการจัดกิจกรรมรื่นเริงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือภาคอีสาน เนื่องจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือมักจะมีการจัดงานรื่นเริง ตามเทศกาลต่างๆเป็นประจำทุกปี ไม่ว่าจะเป็นงานบวช งานแต่งงาน งานสงกรานต์ ผู้ที่เป็นเจ้าภาพจัดงานก็จะมีการเปิดเครื่องเสียง หรือจ้างวงดนตรีมาสร้างสีสันภายในงาน เพื่อสร้างความสนุกสนานรื่นเริงให้กับบรรดาแขกต่างๆที่เดินทางมาร่วมทำบุญในงาน ซึ่งรถแห่ดนตรีสดเข้ามาแทนที่กลองยาวหรือรถแห่พิณ เมื่อไม่ถึงทศวรรษที่ผ่านมา เนื่องจากรถแห่มีความสะดวกกว่าการตั้งเครื่องเสียงในจุดใดจุดหนึ่งและมีค่าบริการที่ไม่สูงมาก ทำให้ธุรกิจรถแห่ดนตรีสดได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี เพราะไม่ได้มีแค่รับจ้างแห่ในงานบวช งานกฐิน งานผ้าป่าและงานบุญทั่วไป แต่ยังมีการจัดรูปแบบคอนเสิร์ตรถแห่ เช่น คอนเสิร์ตมหกรรมรถแห่ดนตรีสดแห่งประเทศไทย เป็นต้น (คมชัดลึก, 2562)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้ประกอบการรถแห่ประมาณ 400 ราย กระจายอยู่ในจังหวัดต่างๆ รถแห่ดนตรีสดเป็นรถบรรทุกขนาดหกล้อ และดัดแปลงรถเป็นเวที ติดเครื่องเสียงระดับเวที คอนเสิร์ต พร้อมแสง สี เสียงรอบคันรถ ใช้หม้อแปลงไฟฟ้าขนาดใหญ่ ติดตั้งที่ตัวท้ายรถ ผลิตกระแสไฟฟ้า สามารถจอดและเคลื่อนที่แสดงไปตามสถานที่ต่างๆที่ผู้ว่าจ้างต้องการ นักร้องและนักดนตรีเล่นดนตรีสด ร้องเพลงที่กำลังได้รับความนิยม หรือเพลงที่อยู่ในกระแสของยุคนั้นๆ รถแห่ดนตรีสดมีนักร้องประมาณ 10-15 คนต่อรถแห่หนึ่งคัน มีทีมโซเชียลมีเดียสร้างเพจ Facebook และช่อง Youtube ประจำรถแห่ สำหรับใช้ในการประชาสัมพันธ์เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มลูกค้า มีไลฟ์สด (Live) ทางแฟนเพจและอัปคลิปการแสดงขึ้น Youtube ขณะเดียวกันสิ่งที่กำลังเป็นคำถามของคนในสังคมเกี่ยวกับปรากฏการณ์รถแห่ดนตรีสดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือการดัดแปลงสภาพรถ ซึ่งกรมการขนส่งทางบกยังไม่มียกข้อบัญญัติให้จดทะเบียน “รถแห่ดนตรีสด” เป็นรถบรรทุกเฉพาะกิจได้ เนื่องจากไม่ได้ใช้รถในการบรรทุกขนสิ่งสินค้า และมีการดัดแปลงสภาพรถเกือบทั้งคัน นอกจากนี้ประเด็นสำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ รถแห่ดนตรีสดเป็นแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่น เนื่องจากการแสดงดนตรีสดรถแห่ เป็นสิ่งดึงดูดไม่ต่างจากเวทีลำซิ่ง ทำให้วัยรุ่นมาร่วมขบวนแห่เป็นจำนวนมาก มีโอกาสเกิดเหตุกระทบกระทั่งกันและเข้าถึงการดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่าย (Bottomline, 2019) ในประเด็นการเข้าถึงแอลกอฮอล์ที่มีสาเหตุมาจากกิจกรรมรถแห่ดนตรีสด

พบว่า มีการร้องเรียนจากผู้ประสานงานเครือข่ายเยาวชนป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ เครือข่ายเฝ้าระวังธุรกิจสุรา เครือข่ายนักกฎหมายเพื่อเด็กและเยาวชน และกลุ่มนักเรียนนักศึกษา ขอให้มีการตรวจสอบและมีมาตรการป้องกันแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เด็กและเยาวชนเข้าไปใช้บริการจำนวนมาก โดยไม่มีการตรวจบัตร มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์โดยไม่มีการควบคุมแต่อย่างใด จนเป็นเหตุการณืทะเลาะวิวาท อุบัติเหตุ การคุกคามทางเพศและปัญหาอื่นๆตามมา กลายเป็นปัญหาที่กำลังลุกลามและกระทบกับความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากยังไม่มิกฎหมายเฉพาะเพื่อจัดการในเรื่องนี้ และกำลังขยายตัวเพิ่มมากขึ้นในเฉพาะจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีสำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยลักษณะทางกายภาพที่ตั้งอยู่จุดกึ่งกลางของภูมิภาคทำให้เป็นศูนย์กลางกระจายความเจริญทั้งทางด้านการศึกษา การเงินธนาคาร การปกครอง การคมนาคมและเศรษฐกิจไปยังจังหวัดอื่น ๆ ในภูมิภาค/ประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงและมีความพยายามพัฒนาให้เมืองขอนแก่นเป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนและการบริการของกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคน้ำโขง แผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น) ,2560 (ขณะเดียวกันเป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์ มีความเจริญงอกงามทางวัฒนธรรมมาอย่างยาวนาน และเป็นจังหวัดที่มีทุนวัฒนธรรมที่เข้มแข็งและหลากหลาย (ชิงชัย ศิริธร, 2561) โดยเฉพาะงานบุญประเพณีสิบสองเดือน หรือสิบสองกองสิบสี่ ที่ถือปฏิบัติกันมาอย่างยาวนาน ซึ่งในแต่ละงานบุญประเพณีมักมีการว่าจ้างหมอลำ หรือรดแห่คนตรีสดมาร่วมกิจกรรมเพื่อสร้างความสนุกสนาน ข้อมูลจากเพจ Facebook ขอนแก่นแดนหมอลำพบว่า ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2563 มีจ้างรดแห่คนตรีสด สำหรับใช้ในกิจกรรมของชุมชน เช่น งานบุญประเพณี งานบวชนาค งานสมโภชต่างๆ เป็นต้น ในแต่ละอำเภอของจังหวัดขอนแก่นมากกว่า 70 งาน ยังไม่นับรวมกับการจ้างหมอลำและคนตรีในลักษณะอื่น ๆ แสดงให้เห็นว่ารดแห่คนตรีสดได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในจังหวัดขอนแก่น

พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ในมาตราที่ 27 และ 31 ระบุว่า ห้ามขายและบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่สาธารณะ ได้แก่ 1) วัด หรือสถานที่ที่ปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา 2) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ 3) สถานที่ราชการ 4) หอพัก 5) สถานศึกษา 6) สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง และ 7) สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไปก็ตาม (พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, 2551) และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ที่อยู่ใกล้ดูแลและใช้ประโยชน์ของราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ. 2558 (1) ห้ามผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ ดังต่อไปนี้ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นร้านค้า หรือสโมสร พื้นที่ที่อยู่ในกำกับ

ดูแลและใช้ประโยชน์ของราชการ นอกเหนือจากสถานที่ราชการตามมาตรา 27 (3) และพื้นที่ที่อยู่ในกำกับดูแลและใช้ประโยชน์ของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐนอกเหนือจากสถานที่หรือบริเวณที่กำหนดตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขาย หรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ. 2555 (2) ห้ามผู้ใดบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ดังต่อไปนี้ ยกเว้น บริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักผ่อนบุคคล หรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี พื้นที่ที่อยู่ในกำกับดูแลและใช้ประโยชน์ของราชการ นอกเหนือจากสถานที่ราชการตามมาตรา 31 (3) และพื้นที่ที่อยู่ในกำกับดูแลและใช้ประโยชน์ของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ นอกเหนือจากที่หรือบริเวณที่กำหนดตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ. 2555 (ราชกิจจานุเบกษา, 2558) ขณะที่ในกิจกรรมรณรงค์ดนตรีสดที่จัดขึ้นในชุมชน มีทั้งการกิจกรรมที่อยู่ในรูปแบบของคอนเสิร์ตและการแห่ตามงานรื่นเริง ในกรณีของงานรื่นเริง ไม่ว่าจะเป็นงานบวช งานทอดกฐิน งานสมโภช ฯลฯ ส่วนใหญ่จะแห่ไปตามถนนในชุมชนเพื่อไปยังสถานที่ประกอบพิธีกรรม ระหว่างการแห่จะมีการบรรเลงดนตรีสดและมีชาวบ้าน รวมถึงเด็กและเยาวชนเข้าร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก และมีการบริโภคแอลกอฮอล์ควบคู่กันไป ด้วย ซึ่งการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ถนน หรือทางนั้นถือว่าเป็นสิ่งผิดกฎหมาย

การบริโภคแอลกอฮอล์ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมรณรงค์ดนตรีสดในชุมชน หากไม่มีการควบคุม ที่มีประสิทธิภาพก็อาจมีความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรม สถานที่จัดกิจกรรม รวมทั้งเหตุอันตรายอื่นๆที่อาจเกิดขึ้นในชุมชน งานวิจัยของอรัญญ์ วลีวงศ์ (2559) พบว่า ประชาชนไทยส่วนใหญ่ รู้สึกไม่ปลอดภัยเมื่ออยู่ในสถานที่สาธารณะเพราะการดื่มเหล้าของคนแปลกหน้า ร้อยละ 38.3 รองลงมา รู้สึกหวาดกลัว เมื่อต้องเผชิญหน้ากับคนแปลกหน้าที่ดื่มตามถนน/ในสถานที่สาธารณะต่าง ๆ ร้อยละ 33.2 (อรัญญ์ วลีวงศ์, 2559; Room et al. (2010) เช่นเดียวกับงานวิจัยของทานตะวัน สุระเดชากุล (2556) พบว่า การดื่มสุรามีความเสี่ยงที่ก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาทเพิ่มขึ้นถึง 6 เท่าในเพศชายและ 4 เท่าในเพศหญิง และ 1 ใน 3 เคยประสบเหตุทะเลาะวิวาทเนื่องจากการดื่มสุรา ความรุนแรงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไม่เพียงแต่เกิดกับผู้ดื่มเท่านั้น แต่ยังเกิดกับบุคคลอื่นในสังคมด้วย ซึ่งแอลกอฮอล์เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการกระทำ ความรุนแรง และเป็นเหตุผลในการปิดความรับผิดชอบของความรุนแรงที่เกิดขึ้น รวมทั้งเกิดการละเมิดสิทธิของผู้อื่น (บุญเสริม หุตะแพทย์และคณะ, 2552) เพราะการเสพสุราย่อมเป็นเหตุให้เกิดความมึนเมาที่จะนำมาสู่พฤติกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสังคมได้ (กัญญา สุดเสมอใจ, 2562) และงานวิจัยของประภา นักรา (2557) พบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เหล้า ไวน์ หรือเบียร์ในสวนสาธารณะเกินกว่าครึ่ง ร้อยละ 56.0 ไม่ปฏิบัติตามนโยบายการควบคุมแอลกอฮอล์ และงานวิจัย

ของสิริกิร นามลาบุตรและวารานิชฐ์ ลำไย (2560) ก็พบว่า พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ไม่สามารถใช้บังคับใช้ในชุมชน ประกอบกับบทลงโทษของกฎหมายต่ำ เด็กและเยาวชนยังสามารถซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผู้ซื้อและผู้ขายยังไม่ตระหนักถึงความรับผิดชอบทางสังคมและไม่ปฏิบัติตาม พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551

อย่างไรก็ตามในหลายประเทศมีกฎหมายควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์อย่างชัดเจน เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกามีการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่สาธารณะด้วยการใช้กฎหมายเปิดภาชนะในที่สาธารณะ (Open Container Law) เพื่อป้องกันไม่ให้คนเมาในที่สาธารณะ ป้องกันพฤติกรรมนักเลง อุบัติเหตุจากรถยนต์ รถประจำทางและยานยนต์อื่นๆ เป็นต้น (ณัชชา สุขวรินทร์กุล, 2562) ประเทศอังกฤษไม่มีข้อห้ามในการดื่มสุราในพื้นที่ถนน แต่มีความผิดในการดื่มในพื้นที่สาธารณะที่ได้ประกาศหรือควบคุมเอาไว้ (Woodhouse, 2019) หรือมาตรการจำกัดการเข้าถึงการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศบรูไนที่กำหนดไว้ใน Brunei's Alcohol Laws ห้ามผู้ที่เป็นมุสลิมยุ่งเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างเด็ดขาด แม้กระทั่งการเดินถือผลิตภัณฑ์โดยใส่ถุงที่สังเกตได้เดินไปในสถานที่สาธารณะก็นับว่าเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย (อัครวินท์ ศาสนพิทักษ์ สุภัลยา คงประดิษฐ์และจินดา ชำรงอารีย์กุล, 2559) ซึ่งนโยบายการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีบทบาทสำคัญในการจำกัดผลกระทบเชิงลบของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อสุขภาพเศรษฐกิจและสังคม (Madureira-Lima & Galea, 2017)

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่ารอดแห่คนตรีสดที่เข้ามามีส่วนในกิจกรรมของชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อให้เกิดการเข้าถึงการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชน รวมถึงนักดื่มทั่วไป ขณะเดียวกันเมื่อรอดแห่คนตรีสดมีการบรรเลงไปในถนน หรือทาง และมีการบริโภคแอลกอฮอล์ในพื้นที่ดังกล่าวถือว่าเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ดังนั้นชุมชนควรมีมาตรการควบคุมเพื่อไม่ให้คนในชุมชน เด็กและเยาวชนเข้าถึงการบริโภคแอลกอฮอล์ เพื่อที่จะสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับผู้ที่เข้ามามีส่วนในกิจกรรม และอาจนำไปสู่กิจกรรมรอดแห่คนตรีสดที่ปราศจากแอลกอฮอล์

1.2 คำถามการวิจัย

การจัดกิจกรรมที่ใช้บริการรอดแห่คนตรีสดของชุมชนในจังหวัดขอนแก่นมีมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรอดแห่คนตรีสดอย่างไร มาตรการดำเนินการดังกล่าวมีการดำเนินการอยู่ในระดับใด และมีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรอดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่อง มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1.3.1 เพื่อศึกษามาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น

1.3.2 เพื่อศึกษาระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น

1.3.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น

1.4 ขอบเขตการวิจัย การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยตามแต่ละระเบียบวิธีมีรายละเอียด ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตการวิจัยเชิงคุณภาพ

1.4.1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ การศึกษามาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น

1.4.1.2 ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ให้ข้อมูลระดับองค์กร ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ให้ข้อมูลระดับชุมชน ได้แก่ ประธานชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และผู้ให้ข้อมูลระดับปัจเจก ได้แก่ ชาวบ้านในชุมชน และผู้ประกอบการรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น

1.4.1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ ชุมชนบ้านโคก (นามสมมติ) เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ชุมชนแห่งนี้มีความถี่ของการใช้บริการรดแห่คนตรีสดในการทำกิจกรรมของชุมชนเป็นประจำ ข้อมูลจากเพจ Facebook ขอนแก่นแดนหมอลำ ในช่วงเดือนมกราคมถึงเมษายน พ.ศ.2563 พบว่า ชุมชนมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้บริการรดแห่คนตรีสดสูงถึง 10 กิจกรรม ซึ่งมากกว่าชุมชนอื่นในพื้นที่เดียวกัน

1.4.2 ขอบเขตการวิจัยเชิงปริมาณ

1.4.2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา คือ การศึกษาระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น

1.4.2.2 ขอบเขตด้านประชากร คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่างๆใน
จังหวัดขอนแก่น

1.4.2.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ ชุมชนโนนทันและชุมชนกุศกกว้าง ตำบล
โนนทัน อำเภอหนองเรือ ชุมชนโนนทองและชุมชนภูมูลเป้า ตำบลโนนทอง อำเภอหนองเรือ
ชุมชนโนนหินแห่และชุมชนภูมูลเป้า ตำบลหนองแก อำเภอหนองเรือ ชุมชนดงพองและชุมชน
ดอนยาง ตำบลศิลา อำเภอเมือง ชุมชนม่วงโป้และชุมชนหนองปิง ตำบลสาวะถี อำเภอเมือง ชุมชน
หัวบึงและชุมชนดอนช้าง ตำบลดอนช้าง อำเภอเมือง ชุมชนม่วงหวานและชุมชนโนนพยอม ตำบล
ม่วงหวาน อำเภอน้ำพอง ชุมชนโนนพยอมและชุมชนห้วยเสือเต้น ตำบลน้ำพอง อำเภอน้ำพอง
ชุมชนท่าโพธิ์และชุมชนกุศพงค์เรือ ตำบลท่ากระเสริม อำเภอน้ำพอง

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ หมายถึง มาตรการ กฎระเบียบ หรือ นโยบายที่ชุมชน
นำมาใช้ในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสด

รถแห่ดนตรีสด หมายถึง รถบรรทุกที่ได้มีการดัดแปลงโดยติดเครื่องเสียง มีเครื่องดนตรี
บรรเลงและขับร้องสด ขณะที่ทำการแสดงมีการเคลื่อนย้ายไปตามถนน ทางในชุมชน

การรับรู้ หมายถึง คนในชุมชนได้พบเห็นจากป้ายประกาศ ภาพสัญลักษณ์ ข้อความ
ภาพเคลื่อนไหว ภาพนิ่ง และได้ยินข่าวสารเกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรม
รถแห่ดนตรีสด

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 องค์ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่
ดนตรีสด จังหวัดขอนแก่น สำหรับการอธิบายการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในพื้นที่สาธารณะ

1.6.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่
ดนตรีสด ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียน หรือผู้ที่มี
ส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นนโยบาย หรือข้อกำหนด ในการควบคุมการ
บริโภคแอลกอฮอล์ในพื้นที่สาธารณะของแต่ละชุมชน

บทที่ 2

วรรณกรรม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยนี้ได้ทำการทบทวนเอกสาร แนวคิดและทฤษฎี รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสถานการณ์การบริโภคแอลกอฮอล์และการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ การรับรู้ รดแห่คนตรีสด และแนวคิดการควบคุมทางสังคม โดยมีเนื้อหาของการทบทวนวรรณกรรม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 สถานการณ์การบริโภคแอลกอฮอล์และการควบคุม
- 2.2 มาตรการและการควบคุมแอลกอฮอล์
- 2.3 การรับรู้
- 2.4 สถานการณ์และพัฒนาการของรดแห่คนตรีสด
- 2.5 ความหมายและแนวคิดการควบคุมทางสังคม
- 2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 สถานการณ์การบริโภคแอลกอฮอล์และการควบคุม

ผลการสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2560 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า จากจำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป เป็นผู้ที่ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 18.4 เป็นผู้ดื่มสม่ำเสมอ ร้อยละ 12.5 เป็นผู้ดื่มนาน ๆ ครั้ง ร้อยละ 15.9 โดยกลุ่มอายุ 25-44 ปีมีอัตราการดื่มสุราสูงสุด ร้อยละ 36.0 ขณะที่กลุ่มอายุ 20-24 ปี และ 45-59 ปี มีอัตราการดื่มสุราใกล้เคียงกัน ร้อยละ 33.5 และร้อยละ 31.1 ตามลำดับ สำหรับผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปีขึ้นไป) มีอัตราการดื่มสุราร้อยละ 15.2 และกลุ่มเยาวชน (อายุ 15-19 ปี) มีอัตราการดื่มสุราต่ำสุด ร้อยละ 13.6 โดยผู้ชายดื่มสุรามากกว่าผู้หญิง ร้อยละ 47.5 และร้อยละ 10.6 ตามลำดับ ซึ่งมีแนวโน้มที่ลดลงจากการสำรวจเมื่อปี 2558 จากเดิมร้อยละ 56.6 และร้อยละ 13.0 ขณะที่อัตราการดื่มสุราของคนที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล (ชนบท) สูงกว่าในเขตเทศบาลเล็กน้อย ร้อยละ 29.29 และร้อยละ 27.4 ตามลำดับ ภาคเหนือมีอัตราการดื่มสุราสูงสุด ร้อยละ 35.4 รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 32.8 ภาคกลางร้อยละ 27.3 กรุงเทพมหานคร ร้อยละ 25.3 และภาคใต้มีอัตราการดื่มสุราต่ำสุด ร้อยละ 16.1 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) จังหวัดที่มีอัตราการผู้ดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยดื่มสม่ำเสมอและดื่มนาน ๆ ครั้งมากกว่าร้อยละ 40 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้แก่ จังหวัดสุรินทร์ ร้อยละ 40.6 ขณะที่จังหวัดขอนแก่นอยู่ที่ร้อยละ 36.9

สาเหตุการดื่มสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีอยู่ด้วยกัน 3 สาเหตุ คือ ตามอย่างเพื่อน/เพื่อนชว น ร้อยละ 38.9 อยากทคลองดื่ม ร้อยละ 29.1 เข้าสังคมในงานรื่นเริง /งานประเพณีอื่น เช่น งานแต่งงาน งานทำบุญขึ้นบ้านใหม่ ร้อยละ 17.6 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาถึงการดื่มสุราครั้งแรกในชีวิตของผู้ที่เคยดื่มสุรา ส่วนใหญ่ดื่มเพราะมีคนให้ มีคนเลี้ยงและดื่มกับเพื่อน ดื่มในวงเหล้าของเพื่อน งานเลี้ยงหรืองานสังสรรค์ทั่วไป ร้อยละ 37.2 รองลงมาคือ ออกเงินซื้อกับเพื่อนและดื่มกับเพื่อน/ดื่มในวงดื่มเหล้าของเพื่อน/งานเลี้ยงหรืองานสังสรรค์ทั่วไป ร้อยละ 32.8 และมีคนให้/มีคนเลี้ยงและดื่มในงานบุญประเพณี วัฒนธรรมต่าง ร้อยละ 10.5 อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่าการดื่มสุราครั้งแรกด้วยการออกเงินซื้อกับเพื่อนและดื่มกับเพื่อน/ดื่มในวงดื่มเหล้าของเพื่อน/งานเลี้ยงหรืองานสังสรรค์ทั่วไป และคนให้/มีคนเลี้ยงและดื่มในงานบุญประเพณี วัฒนธรรมต่าง เป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย ร้อยละ 38.6 และร้อยละ 15.6 ตามลำดับ ในส่วนเครื่องดื่มที่ได้รับความนิยมสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ เบียร์ ร้อยละ 34.3 รองลงมาคือสุราขาว ร้อยละ 29.4 และสุราสี ร้อยละ 27.5 ผู้ชายนิยมดื่มสุราขาว ร้อยละ 34.0 ขณะที่ผู้หญิงนิยมดื่มเบียร์ ร้อยละ 48.3 เมื่อพิจารณาความนิยมดื่มระหว่างภาค พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือกับภาคเหนือนิยมดื่มสุราขาวสูงกว่าภาคอื่น ร้อยละ 45.3 และร้อยละ 40.1 ตามลำดับ ขณะที่กรุงเทพมหานครและภาคใต้นิยมดื่มเบียร์ ร้อยละ 43.7 และร้อยละ 43.2 ส่วนภาคกลางนิยมดื่มสุราสี ร้อยละ 40.8 ขณะเดียวกันภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการขายสุราในวันสำคัญทางศาสนา และขายสุราในช่วงเวลาห้ามขายสูงกว่าภาคอื่น ๆ ร้อยละ 12.9 และร้อยละ 29.6 ตามลำดับ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนถนน พุดบาทหรือไหล่ทาง ในขณะที่อยู่บนรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์สูงกว่าภาคอื่น ร้อยละ 8.3 รองลงมาคือภาคกลางและภาคเหนือ ร้อยละ 5.0 และร้อยละ 4.2 ตามลำดับ

สถานที่ในการซื้อสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มส่วนใหญ่คือ ร้านขายของชำทั่วไป ร้อยละ 84.9 ซื้อจากร้านสะดวกซื้อ เช่น เซเว่น หรือแฟมิลี่มาร์ท ร้อยละ 7.3 ซื้อจากร้านอาหาร ร้อยละ 6.2 ซื้อตามผับ บาร์ คาราโอเกะ ร้อยละ 0.9 และซื้อจากซุเปอร์มาร์เก็ตห้างสรรพสินค้า ร้อยละ 0.7 ตามลำดับ ขณะที่การดื่มสุราส่วนใหญ่ดื่มที่บ้านของตนเอง ร้อยละ 40.1 รองลงมาดื่มที่บ้านของคนอื่น ร้อยละ 22.5 ดื่มตามงานเลี้ยง เช่น งานแต่งงาน งานศพ งานสโมสร ร้อยละ 20.0 ร้านอาหาร ร้อยละ 9.5 งานบุญประเพณีวัฒนธรรม ร้อยละ 4.6 งานรื่นเริงที่จัดขึ้นโดยเฉพาะ เช่น คอนเสิร์ต ร้อยละ 1.9 และผับ บาร์ คาราโอเกะ ร้อยละ 1.3 ตามลำดับ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561)

การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจเป็นมูลค่ามหาศาล ทั้งนี้ผลกระทบจากการสูญเสียผลิตภาพทั้งจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรและการขาดประสิทธิภาพในการทำงานเป็นผลกระทบที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจอย่างชัดเจน ซึ่งได้เสนอให้มี

การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรูปแบบของนโยบายเร่งด่วนที่ควรดำเนินการในระดับประเทศ (มนตรีรัตน์ ถาวรเจริญทรัพย์และคณะ, 2554) อาจกล่าวได้ว่านโยบายการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีบทบาทสำคัญในการจำกัดผลกระทบเชิงลบของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่อสุขภาพเศรษฐกิจและสังคม (Madureira-Lima & Galea, 2017) และความรุนแรงจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะผู้ดื่มเท่านั้น แต่ยังเกิดกับบุคคลอื่นในสังคมด้วย เนื่องจากแอลกอฮอล์เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการกระทำความรุนแรง และเป็นเหตุผลในการปิดความรับผิดชอบของความรุนแรงที่เกิดขึ้น รวมทั้งเกิดการละเมิดสิทธิของผู้อื่น (บุญเสริม หุตะแพทย์และคณะ, 2552)

สังคมในยุคปัจจุบันให้ความสนใจในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมแบบประชาธิปไตย ซึ่งให้ความสำคัญกับสิทธิของประชาชนในการกระทำที่ไม่เป็นการกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น รวมทั้งต้องไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อส่วนรวม และไม่ขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชาติ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้กำหนดการคุ้มครองบุคคลไว้หลายด้าน เช่น ให้บุคคลมีสิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย เสรีภาพในการนับถือศาสนา เสรีภาพในเคหสถาน หรือเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดความสงบสุขและสังคมส่วนรวม และส่งเสริมให้ประชาชนมีความประพฤติที่อยู่ในครรลองที่ดี รวมทั้งเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติ ภาครัฐจึงมีมาตรการบางประการซึ่งอาจเป็นการลดทอนสิทธิ เสรีภาพของประชาชนได้ โดยหนึ่งในมาตรการควบคุมของภาครัฐคือ การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (อัศวินท์ ศาสนพิทักษ์และคณะ, 2559)

ปี 2551 รัฐบาลได้ประกาศนโยบายควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 มีวัตถุประสงค์เพื่อลดจำนวนผู้ดื่มรายใหม่ โดยเฉพาะ กลุ่มเยาวชน และลดปริมาณการบริโภค สร้างนโยบายสาธารณะที่เอื้อต่อการ ควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลดผลกระทบทางสุขภาพ เศรษฐกิจและ สังคมจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำกัดและลดความรุนแรงของปัญหา จากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีสาระนโยบาย ดังนี้

1.ห้ามขายและ บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่สาธารณะ ได้แก่ (1) วัดหรือสถานที่ปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา (2) สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ (3) สถานที่ราชการ (4) หอพัก (5) สถานศึกษา (6) สถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง (7) สวนสาธารณะของทางราชการที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป

2.ห้ามผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันหรือเวลาที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

3.ห้ามผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์

4.ห้ามจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย เช่น ลดราคา แจก แคมหรือแลกเปลี่ยน เป็นการจูงใจให้บริโภค

5.ห้าม ผู้ใดโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือแสดงชื่อ หรือเครื่องหมายของเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงให้ผู้อื่นดื่มทั้งโดยตรงหรือ โดยอ้อม (กรมควบคุมโรค, 2553) ขณะเดียวกันก็กำหนดมาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนี้ (พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551)

1.มาตรการควบคุมบรรจุภัณฑ์ ฉลาก พร้อมทั้งข้อความคำเตือนสำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2.มาตรการควบคุมสถานที่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3.มาตรการควบคุมวันและเวลาขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

4.มาตรการควบคุมอายุของผู้ซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

5.มาตรการควบคุมลักษณะและวิธีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

6.มาตรการควบคุมสถานที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

7.มาตรการควบคุมการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ในส่วนการควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่สาธารณะ เช่น ถนนหรือทาง สวนสาธารณะ มีประกาศเกี่ยวกับการควบคุม ดังนี้

1.ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี กำหนดสถานที่ หรือบริเวณห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทาง พ.ศ.2555 ตามความในมาตรา 4 และมาตรา 31 ของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ห้ามผู้ใดบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทางในขณะขับขี่หรือในขณะโดยสารอยู่ในรถ หรือบนรถ (ราชกิจจานุเบกษา, 2555) ทางใน พระราชบัญญัติจราจรทางบก คำว่า “ทาง” หมายความว่า ทางเดินรถ ช่องเดินรถ ช่องเดินรถประจำทาง ไหล่ทาง ทางเท้า ทางข้าม ทางร่วมทางแยก ทางลาด ทางโค้ง สะพาน และลานที่ประชาชนใช้ในการจราจร และให้หมายความรวมถึงทางส่วนบุคคลที่เจ้าของยินยอมให้ประชาชนใช้ในการจราจร หรือที่หัวหน้าเจ้าพนักงานจราจร ได้ประกาศให้เป็นทางตามพระราชบัญญัตินี้ด้วย แต่ไม่รวมไปถึงทางรถไฟ (พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522) และประกาศกำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทาง พ.ศ.2558 ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ห้ามผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทางตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก (ราชกิจจานุเบกษา, 2558)

2. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสวนสาธารณะของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ.

2556 ห้ามผู้ใดขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสวนสาธารณะของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่จัดไว้เพื่อการพักผ่อนของประชาชนโดยทั่วไป (ราชกิจจานุเบกษา, 2556)

3. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ที่อยู่ในกำกับดูแลและใช้ประโยชน์ของราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ.2558

1.ห้ามผู้ใดขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ ดังต่อไปนี้ ยกเว้นบริเวณที่จัดไว้เป็นร้านค้า หรือสโมสร

(1) พื้นที่ที่อยู่ในกำกับดูแลและใช้ประโยชน์ของราชการ นอกเหนือจากสถานที่ราชการตามมาตรา 27 (3)

(2) พื้นที่ที่อยู่ในกำกับดูแลและใช้ประโยชน์ของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐนอกเหนือจากสถานที่หรือบริเวณที่กำหนดตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขาย หรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ.2555

2.ห้ามผู้ใดบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ดังต่อไปนี้ ยกเว้น บริเวณที่จัดไว้เป็นที่พักผ่อนบุคคล หรือสโมสร หรือการจัดเลี้ยงตามประเพณี

(1) พื้นที่ที่อยู่ในกำกับดูแลและใช้ประโยชน์ของราชการ นอกเหนือจากสถานที่ราชการตามมาตรา 31 (3)

(2) พื้นที่ที่อยู่ในกำกับดูแลและใช้ประโยชน์ของรัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ นอกเหนือจากที่หรือบริเวณที่กำหนดตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องกำหนดสถานที่หรือบริเวณห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ.2555 (ราชกิจจานุเบกษา, 2558)

แม้ว่าปัจจุบันได้มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 เช่น การห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานที่สาธารณะ หน่วยงานราชการ วัด โรงเรียน การจำกัดช่วงเวลา ในการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ให้ประชาชนลดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้บางส่วนเท่านั้น (ทรงพล ศาลาคม อารยา ประเสริฐชัยและช่อทิพย์ บรมธนรัตน์, 2560) เช่นเดียวกับงานวิจัยของประภา นัครา (2557) พบว่า การปฏิบัติตามนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนในจังหวัดภูเก็ตอยู่ในระดับปานกลาง ในประเด็นการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เหล้า ไวน์ หรือเบียร์ในสวนสาธารณะเกินครึ่งหนึ่งไม่ปฏิบัติตามนโยบาย (ร้อยละ 56.0) และงานวิจัยของสิริกร นามลาบุตรและวรานิษฐ์ ลำไย (2560) พบว่า พระราชบัญญัติควบคุม

เครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ไม่สามารถบังคับใช้ในชุมชน ประกอบกับบทลงโทษของกฎหมายต่ำ เด็กและเยาวชนยังสามารถซื้อเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ ผู้ซื้อและผู้ขายยังไม่ตระหนักถึงความรับผิดชอบทางสังคมและไม่ปฏิบัติตาม พรบ.ควบคุมเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ซึ่งงานวิจัยของพรรณพร ลีวิโรจน์ ปรกาศทิพย์ พิษชัย ภูริทัต สิงหเสม และจุฑารัตน์ รุ่งจำรัส (2559) เสนอว่าควรมีการเปลี่ยนแปลงในตัวบทกฎหมายบางประการที่จะมีผลต่อการบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ไม่ต้องการให้มีการโฆษณาเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ทางสื่อ โดยเฉพาะทางโทรทัศน์ ส่วนการควบคุมจากชุมชนนั้นควรมีมาตรการเพิ่มความระมัดระวังการโฆษณาในระดับชุมชน ด้วยการต่อต้านป้ายโฆษณาที่ผิดกฎหมาย สร้างภูมิคุ้มกันชุมชนให้รู้เท่าทันสื่อและสร้างความตระหนักในหลายรูปแบบ เช่น การสร้างค่านิยม ทศนคติ ความเชื่อที่ป้องกันการดื่มน้ำแอลกอฮอล์และสร้างสิ่งแวดล้อมปลอดภัย เป็นต้น จากที่กล่าวมาในข้างต้น แสดงให้เห็นว่าสถานการณ์การดื่มน้ำแอลกอฮอล์ยังคงเป็นปัญหาสำคัญ จึงต้องมีการกำหนดตัวบทกฎหมายเพื่อควบคุมแอลกอฮอล์ รวมทั้งงานวิจัยที่ผ่านเน้นย้ำว่าการควบคุมแอลกอฮอล์เฉพาะกฎหมายเพียงอย่างเดียวนั้นอาจยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ อาจต้องมีมาตรการอื่นๆ มาช่วย ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการทบทวนไว้ในหัวข้อถัดไป อย่างไรก็ตามเนื้อหาในส่วนนี้ผู้วิจัยจะนำมาใช้ในการพัฒนากรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมระดับองค์กร จังหวัดขอนแก่น

2.2 มาตรการและรูปแบบการควบคุมแอลกอฮอล์

ปัญหาการใช้แอลกอฮอล์เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบในวงกว้าง ตั้งแต่ระดับประเทศจนกระทั่งระดับโลก องค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ในการประชุมสมัชชาอนามัยโลกเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2553 ได้มีมติกำหนดมาตรการและนโยบายที่ใช้ในการจัดการปัญหาที่เกิดจากการดื่มน้ำแอลกอฮอล์ โดยให้ความสำคัญในการจัดการ 10 ประเด็นดังต่อไปนี้ (World Health Organization, 2015)

1. การเป็นผู้นำ การมีจิตสำนึก และมีความมุ่งมั่น
2. บทบาทของระบบบริการสาธารณสุข
3. มาตรการโดยชุมชน
4. นโยบายจัดการปัญหาที่เกิดจากการดื่มและการขับขี้
5. มาตรการควบคุมการเข้าถึงแอลกอฮอล์
6. มาตรการควบคุมกิจกรรมด้านการตลาดของเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์
7. นโยบายด้านราคาและการจัดเก็บภาษี

8.การลดผลกระทบที่เกิดจากการดื่มแอลกอฮอล์ และอาการมึนเมา

9.การลดผลกระทบของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ผิดกฎหมายและการผลิตเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ไม่ได้มาตรฐาน ที่ส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพ

10.มาตรการติดตาม และเฝ้าระวัง

สุรา หรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลกระทบต่อประชาชน เช่น ปัญหาสุขภาพ ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว อุบัติเหตุจากการจราจร เป็นต้น ทำให้รัฐบาลของแต่ละประเทศต้องเข้ามาควบคุมผ่านมาตรการที่หลากหลาย เช่น การจำกัดการลงทุนจากต่างชาติ การควบคุมการนำเข้า มาตรการทางภาษี มาตรการสร้างความปลอดภัยให้กับผู้บริโภค มาตรการควบคุมการค้าปลีก การควบคุมการดื่มในขณะขับขี่ยานพาหนะ มาตรการควบคุมการโฆษณา และมาตรการควบคุมเชิงพื้นที่ เป็นต้น (อัครวินท์ ศาสนพิทักษ์และคณะ, 2559) ดังนั้นการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งในการลดปัญหาการดื่มแอลกอฮอล์ (ประภา นัครา, 2557) จากการทบทวน มาตรการการควบคุมแอลกอฮอล์จากนโยบายรวมทั้งงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ สามารถจำแนกมาตรการที่ใช้ในการควบคุมแอลกอฮอล์ได้ ดังนี้

1) มาตรการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ในการควบคุม งานวิจัยของประภา นัครา (2557) พบว่า มาตรการใช้สื่อประชาสัมพันธ์นโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเมืองท่องเที่ยว ต้องสร้างรูปแบบประชาสัมพันธ์เชิงรุก เจาะกลุ่มเป้าหมาย และดำเนินการที่ต่อเนื่องสม่ำเสมอ พัฒนารูปแบบสื่อที่น่าสนใจ มีรูปแบบที่เจาะจงในแต่ละกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน เป็นการสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อจูงใจ หรือชักชวน สื่อสร้างการรับรู้ ข่าวสาร การยอมรับให้ประชาชนสถานประกอบการ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเห็นด้วยกับเป้าหมายวัตถุประสงค์ของนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ปรับแนวคิดของประชาชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมประสานไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และนำไปสู่การปฏิบัติตามกฎหมายทั้งผู้ปฏิบัติและเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Paschall et al. (2009) พบว่า การควบคุมการโฆษณามีผลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ที่ลดลงของนักศึกษา

2) มาตรการที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคีที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ งานวิจัยของภานรินทร์ ณีฐฐากรสกุล อติสร วงศ์คงเดชและกฤษณ์ ขุนดี (2562) พบว่า การควบคุมการดื่มสุราของวัยรุ่นในเขตชุมชนใกล้สถานศึกษาต้องอาศัยเครือข่ายในการขับเคลื่อน ประกอบด้วย เครือข่ายภาควิชาการ ได้แก่ สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการการบริการชุมชน ทำหน้าที่ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องโทษภัยและผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แนะนำการใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ภาครัฐ ได้แก่ สำนักการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการการบริการชุมชน ทำหน้าที่รณรงค์ประชาสัมพันธ์การลดสุราตาม

เทศกาล ออกตรวจตราร้านค้าและหอพักในชุมชน และภาคเอกชน ได้แก่ ตัวแทนชุมชน/ผู้ประกอบการร้านค้า/ผู้ประกอบการหอพัก ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์การงดสุราตามเทศกาล ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษและผลกระทบของการดื่มสุรา ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่เหมาะสมให้แก่เยาวชนเพื่อป้องกันการเกิดนักดื่มหน้าใหม่ในชุมชน

3) มาตรการควบคุมแอลกอฮอล์ของผู้นำชุมชน งานวิจัยของทรงพล ศาลาคมและคณะ (2560) ได้เสนอว่า ผู้นำควรมีบทบาทและเป็นแกนนำสำคัญในการสร้างจิตสำนึก สร้างความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนในการ ลด ละ เลิก การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และเป็นแบบอย่างที่ดีในการลด ละ เลิก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และให้การสนับสนุนบุคคลที่ลด ละ เลิก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้สำเร็จเป็นบุคคลต้นแบบในชุมชน เช่นเดียวกับงานวิจัยของสิริกร นามลาบุตรและวารานิชฐ์ ลำไย (2560) พบว่า ผู้นำชุมชนทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ผ่านเครื่องกระจายเสียง เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี ห้ามซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และประชาสัมพันธ์ร้านค้าไม่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับเด็กและเยาวชน มาตรการระดับชุมชน ใช้มาตรการทางสังคมเพื่อดูแลความสงบเรียบร้อยในชุมชนไม่ให้มีการดื่มเหล้า เพื่อแก้ปัญหาการทะเลาะวิวาท ผู้ใหญ่จะอบรมสั่งสอนให้ลูกหลานเข้าใจถึงโทษของการดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งกิจกรรมรณรงค์ดนตรีสดที่เกิดขึ้นในชุมชน จังหวัดขอนแก่น อาจนำมาตรการนี้มาใช้ในการควบคุมได้ เช่นเดียวกับงานวิจัยของสุภาพรณี อุดมลักษณ์ ปันฉัตร ชัยวรรธน์และจันทร์จิรา อินจัน (2557) พบว่า การแก้ปัญหาการดื่มสุราของครอบครัวและชุมชนด้วยการจัดตั้งแกนนำรณรงค์การดื่มเหล้าด้วยการจัดทำป้ายรณรงค์ให้รู้โทษและโรคที่เกิดขึ้นจากการดื่มสุราไว้ที่ศาลาประชาคมทางแยกของหมู่บ้าน การจัดทำโครงการงดเหล้าเข้าพรรษา การจัดตั้งกลุ่มงดเหล้าในชุมชน ผู้ใหญ่บ้านประกาศเสียงตามสายเกี่ยวกับโทษและโรคที่เกิดขึ้นจากการดื่มสุรา และขอมติในชุมชนในการงดเหล้าเพื่อพระพุทธศาสนา เพื่องดเหล้าในงานบุญต่าง ๆ เพื่อไม่ให้เป็นการผิดศีลของพระพุทธศาสนา ทั้งนี้ในการแก้ปัญหาเริ่มต้นแนวทางจากสิ่งที่มีอยู่แล้วในชุมชนและต่อยอดจากสิ่งที่ชุมชนได้มีการดำเนินการ

4) มาตรการควบคุมทางกฎหมาย งานวิจัยของอัศวินท์ ศาสนพิทักษ์และคณะ (2559) กล่าวถึงมาตรการในการจำกัดการเข้าถึงการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศบรูไนว่า ประเทศบรูไนมีมาตรการจำกัดการเข้าถึงการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ค่อนข้างเด็ดขาด กำหนดไว้ใน Brunei's Alcohol Laws โดยการนำหลักกฎหมายอิสลามที่เรียกว่ากฎหมายซารีอะห์ มาบังคับใช้ ได้แก่ การห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยเด็ดขาดกับชาวมุสลิม (Non-muslim) การห้ามจำหน่ายแอลกอฮอล์ในทุกรูปแบบ และโฆษณา หรือจัดรายการส่งเสริมการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกรูปแบบ การห้ามบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในที่สาธารณะ แม้ว่าบุคคลที่ไม่ใช่มุสลิมจะสามารถบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ แต่ไม่สามารถนำมาบริโภคอย่างเปิดเผยในที่

สาธารณะได้ หรือแม่แต่การเดินทางถือผลิตภัณฑ์โดยใส่ถุงที่สังเกตได้เดินไปในสถานที่สาธารณะก็นับว่าเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย การจำกัดอายุขั้นต่ำของผู้บริโภค ซึ่งอายุขั้นต่ำของผู้บริโภคต้องไม่ต่ำกว่าอายุ 17 ปี มาตรการนี้มีผลบังคับใช้กับมุสลิมและผู้ที่ไม่ใช่มุสลิมด้วย และการจำกัดปริมาณการนำเข้ามาในประเทศ ผู้ลือนำเข้ามาในบรูไนต้องไม่ใช่มุสลิม อนุญาตให้นำเข้ามาได้ไม่แต่ละครั้งไม่เกิน 2 ขวด และรวมกันต้องมีปริมาณไม่เกิน 2 ลิตร เครื่องดื่มในรูปแบบกระป๋องเข้ามาได้ไม่เกิน 12 กระป๋อง (ขนาด 330 มิลลิลิตร) การนำเข้าแต่ละครั้งต้องมีระยะห่างกันไม่น้อยกว่า 48 ชั่วโมง และผู้นำเข้ามาต้องนำมาเพื่อบริโภคส่วนตัว ไม่นำไปส่งขายต่อไปยังบุคคลอื่น ซึ่งมาตรการจำกัดการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีความเข้มงวดทำให้อัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ภายในประเทศมีอัตราค่อนข้างต่ำมาก มีอัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ที่ 0.6 คน ต่อลิตรต่อปี ซึ่งเป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง และกระจุกตัวอยู่ในชาวบรูไนเชื้อสายจีน ขณะที่ประเทศไทยรายงานจากองค์การอนามัยโลกปี 2559 พบว่า ประชากรไทยบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คิดเป็นปริมาณเอธานอลบริสุทธิ์เท่ากับ 8.3 ลิตรต่อหัวประชากรต่อปี (รายงานสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทย, 2562) หรือประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่สาธารณะด้วยการใช้กฎหมายเปิดภาชนะในที่สาธารณะ (Open Container Law) เพื่อป้องกันไม่ให้คนเมาในที่สาธารณะ ป้องกันพฤติกรรมนักร้อง อุบัติเหตุจากรถยนต์ รถประจำทางและยานยนต์อื่นๆ เป็นต้น (ณัชชา สุขวัชรกุล, 2562) ประเทศอังกฤษไม่มีข้อห้ามในการดื่มสุราในพื้นที่ถนน แต่มีความผิดในการดื่มในพื้นที่สาธารณะที่ได้ประกาศหรือควบคุมเอาไว้ (Woodhouse, 2019) ขณะที่ประเทศอินโดนีเซีย ได้กำหนดเกี่ยวกับความผิดที่เกิดจากมีนเมาในที่สาธารณะไว้ใน INDONESIAN PENAL CODE-Article 492 (1) โดยบุคคลที่อยู่ในสภาพมีนเมาในที่สาธารณะ (Public) ที่กีดขวางการจราจร หรือรบกวนการจัดระเบียบสาธารณะ หรือคุกคามความมั่นคงของบุคคลอื่น เป็นต้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 วัน ปรับไม่เกิน 25 รูเปียห์ และ Article 536 กำหนดให้บุคคลใดที่มีอาการมีนเมาบนถนนสาธารณะ (The public road) จะต้องรับโทษปรับสูงสุด 15 รูเปียห์ (กัญญา สุดเสมอใจ, 2562) ในส่วนของประเทศไทยกำหนดพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนลดผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดื่มแอลกอฮอล์ รวมไปถึงลดจำนวนนักดื่มหน้าใหม่ที่ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยรุ่นนลง (สวรรยา สิริภคมงคลและคณะ, 2554) โดยงานวิจัยของงานวิจัยของ Pueon (2001) สนับสนุนในมาตรการทางกฎหมายว่าการดำเนินงานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ควรเน้นการสร้างให้ผู้จำหน่ายรับรู้ว่า ตนเองมีศักยภาพในการปฏิบัติติดตามกฎหมายได้และการส่งเสริมให้ผู้จำหน่ายตระหนักต่อจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่ารายได้ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Pompuern (2011) ที่ว่าการ

ดำเนินการเริ่มต้นด้วยการเตือนและบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร รวมทั้งการให้ความรู้และสร้างความรู้

ในส่วนรูปแบบการควบคุมแอลกอฮอล์ของชุมชน งานวิจัยของสิริกร นามลาบุตร และวานิชฐ์ ลำไย (2560) ได้เสนอรูปแบบการควบคุมแอลกอฮอล์ในชุมชนชนไว้ 5 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบการใช้มิติศาสนา ใช้วัดเป็นที่อบรมแก่ชาวบ้าน ผ่านบทเทศน์ในวันพระ ประเพณีสำคัญ โดยมีพระสงฆ์เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ รูปแบบในระดับครอบครัว พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี อบรมสั่งสอนลูกหลานปลูกฝังตั้งแต่เด็ก ๆ ว่าการดื่มแอลกอฮอล์ไม่ดีต่อสุขภาพ โรคที่เกิดขึ้นจากการดื่มสุรา ยกตัวอย่างเช่น บ้านที่ไม่ดื่มสุรา เป็นต้น รูปแบบในระดับสถานศึกษา ครูให้ความรู้เกี่ยวกับโทษและอันตรายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับนักเรียน จัดกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ และสอนให้เด็กรู้จักห่างไกลจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รูปแบบในระดับชุมชน ผู้นำเป็นบุคคลที่นับถือเป็นตัวอย่างที่ดีและไม่ดื่มแอลกอฮอล์ อบรมให้ความรู้ ผ่านเครื่องกระจายเสียง โดยอบรมทุกคนในชุมชนให้เห็นโทษ หรืออันตรายจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกเข้า รูปแบบในระดับภาครัฐ ภาครัฐจัดบุคลากรและหน่วยงานในการป้องกันและปราบปราม การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดกับผู้กระทำผิด มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาส่งเสริม สนับสนุน มอบเกียรติบัตรให้กับผู้ที่ไม่ดื่มสุราในหมู่บ้าน นอกจากนี้ภาครัฐมีการประชาสัมพันธ์ ส่งเสริม ควบคุม รณรงค์ ไม่ให้มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ให้คำแนะนำและชี้แจง ผู้ประกอบการในการรับผิดชอบต่อสังคม เช่นเดียวกับงานวิจัยของสมพงษ์ จันท์ขอนแก่น (2560) พบว่า รูปแบบในการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชน ต้องมีการวิเคราะห์ปัญหาสาธารณสุขของชุมชนและจัดตั้งภาคีเครือข่ายการดำเนินงานจาก 3 ภาคส่วน ได้แก่ ภาควิชาการ ภาคประชาชน ภาครัฐและการเมือง ขณะที่งานวิจัยของงานวิจัยของเสกสรร ยะอนันต์ (2562) พบว่า รูปแบบกระบวนการพัฒนาชุมชนปลอดบุหรี่ ปลอดเหล้า มีการดำเนิน 1) มีการจัดตั้งคณะทำงานป้องกันเฝ้าระวังควบคุมบุหรี่และสุรา ผ่านการสร้างมาตรการร่วมกันที่ชุมชนสามารถยอมรับได้ โดยอาศัยสาระสำคัญตามกฎหมายเพื่อประกาศให้สมาชิกในชุมชนทราบและปฏิบัติตาม มากกว่าการบังคับใช้กฎหมายเพราะอาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง 2) มีการประกาศพื้นที่ชุมชนให้เป็นพื้นที่ปลอดบุหรี่และบ้านผู้นำปลอดวันบุหรี่ 3) มีทีมสำหรับดูแลร้านค้าในชุมชน เพื่อการจำหน่ายบุหรี่และสุราให้ถูกต้องตามกฎหมาย และ 4) มีการสร้างความตระหนักและชวนสมาชิกในชุมชนเลิกบุหรี่ เลิกสุรา

ขณะเดียวกันการควบคุมแอลกอฮอล์ยังมีการดำเนินการในส่วนของงานประเพณีต่างๆที่จัดขึ้นในชุมชนและชี้ให้เห็นว่าการดำเนินงานเกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรืองานบุญประเพณีปลอดเหล้า นั้นต้องมีการดำเนินงานกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหลายระดับและหลายภาคส่วน อีกทั้งต้องมีการวางแผนจัดการอย่างเป็นระบบเพื่อให้กิจกรรมเหล่านั้น

ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์หรือแผนตามที่วางไว้ งานวิจัยเรื่องรูปแบบการแข่งขันเรือปลอดเหล้าในจังหวัดน่าน ของวรานิษฐ์ ลำไยและเชษฐ รัชดาพรรณาธิกุล (2560) พบว่า การแข่งเรือโดยปลอดเหล้าในจังหวัดน่าน มีการวางระบบงานที่ชัดเจน ก่อนการดำเนินกิจกรรมงานประเพณีแข่งเรือวันออกพรรษา คณะกรรมการหมู่บ้านจะออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการในฝ่ายงานต่างๆ เพื่อให้ง่ายต่อการบริการจัดการโดยแบ่งกระบวนการดำเนินงานเป็น 4 ระยะ ได้แก่ 1)ระยะการเตรียมงาน 2)ระยะการปฏิบัติตามแผน 3)ระยะการแข่งขัน และ 4)ระยะหลังการแข่งขัน โดยมีรูปแบบการจัดการงานแข่งเรือปลอดเหล้าที่มีชื่อว่า LIRP Model ประกอบด้วย ผู้นำชุมชน (Leadership) ต้องการให้กิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นไม่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณงาน ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี รวมทั้งการมีสุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดีด้วย ความเป็นอัตลักษณ์ (Identity) ด้วยการหยิบยกเอาเอกลักษณ์ของหัวเรือน่านที่แกะสลักเป็นรูปพญานาค และฝีพายที่ต้องเป็นคนในท้องถิ่นเท่านั้นถึงจะสามารถเข้าร่วมการแข่งขันได้ กติกาชุมชน (Community Rules) ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่กำหนดกฎกติการ่วมกัน เช่น ห้ามขาย ห้ามดื่มแอลกอฮอล์ และการมีส่วนร่วม (Participation) ซึ่งได้รับการร่วมมือเป็นอย่างดีในการร่วมจัดกิจกรรมการแข่งขันเรือปลอดเหล้าจากองค์กรต่างๆ เช่น สรรพสามิต ตำรวจ สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล รพสต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจังหวัดแพร่ สสส. เป็นต้น เช่นเดียวกับงานวิจัยประเพณีแห่หลวงซึ่งเป็นประเพณีสำคัญในเทศกาลลอยกระทงของอำเภอบ้านโฮ่งที่เหลื่ออยู่เพียงแห่งเดียวในโลก เป็นงานบุญประเพณีที่ปลอดเหล้าได้โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ มาตรการและกิจกรรมรณรงค์ การประชาสัมพันธ์เป็นปัจจัยการขับเคลื่อนกระบวนการขับเคลื่อน โครงการแห่หลวงปลอดเหล้า อำเภอบ้านโฮ่ง จังหวัดลำพูน มีกระบวนการขับเคลื่อนการจัดงานปลอดเหล้าอยู่ด้วยกัน 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 การรับทราบปัญหา เพื่อให้ชุมชนได้รับทราบปัญหาและโทษของการดื่มสุราและชุมชนเกิดความตระหนักที่จะร่วมกันการแก้ปัญหา และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของงานบุญประเพณีแห่หลวงที่เหลื่ออยู่เพียงแห่งเดียวของภาคเหนือของประเทศไทย ขั้นที่ 2 การทำให้เกิดการมีส่วนร่วม ด้วยการร่วมกันวางแผนจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน โดยมีหน่วยงานรัฐเป็นเจ้าภาพหลักในการจัดประชุม เปิดเวทีให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ และนำมาสู่การจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การบำบัดผู้ติดสุรา การเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์งดเหล้าของเยาวชนในสถานศึกษา เป็นต้น ขั้นที่ 3 การดำเนินกิจกรรมที่เกิดจากการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนในการทำให้โครงการแห่หลวงปลอดเหล้าเกิดผลสำเร็จ เช่น การรณรงค์ของผู้นำชุมชน การเฝ้าระวังของภาคประชาชน การออกมาตรการ นโยบายหน่วยงานภาครัฐและการติดตามประเมินผล ขั้นที่ 4 การเกิดสำนึกร่วม เพื่อกระตุ้นให้คนในชุมชนรวมกลุ่มกันในการที่จะขับเคลื่อนชุมชนไปในทิศทาง

ที่ต้องการ แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารหน่วยงานภาครัฐ และงานวิจัยของกิตติพงษ์ พลทิพย์ (2564) พบว่า การจัดงานศพปลอดเหล้าช่วยให้ลดค่าใช้จ่าย การดำเนินงานเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อยและให้เกียรติผู้เสียชีวิตและครอบครัว และมีเงินช่วยเหลือแก่สมาชิกที่สมาชิกในครอบครัวเสียชีวิต ปัจจัยในการจัดงานศพปลอดเหล้าของตำบลหนองบัว อำเภออาจสามารถ จังหวัดร้อยเอ็ด มาจากการดำเนินงานของกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลหนองบัว ที่มีการเลือกคณะกรรมการจากทุกหมู่บ้านในตำบลหนองบัว หมู่บ้านละ 3 คน ขอความร่วมมือกับประชาชนในชุมชน โดยรับทราบนโยบายชุมชนที่เด่นชัด เมื่อมีป้ายจัดงานศพปลอดเหล้า จะเข้าใจในการสื่อสาร และให้ความร่วมมือในการจัดงานโดยไม่มีการจัดเครื่องคัมแอลกอฮอล์ต้อนรับ และไม่แสวงหาเครื่องคัมแอลกอฮอล์เพื่อมาเลี้ยงรับรอง

อย่างไรก็ตามการควบคุมสุรา หรือแอลกอฮอล์อาจมีมาตรการ หรือรูปแบบการควบคุมอื่น นอกจากที่กล่าวมาในข้างต้น ทั้งนี้เพื่อให้เห็นว่าการดำเนินการควบคุมแอลกอฮอล์มีมาตรการและรูปแบบใดบ้าง มาตรการและรูปแบบเหล่านี้นำไปสู่ผลของการปฏิบัติเพื่อควบคุมแอลกอฮอล์ รวมถึงผลที่ได้รับเป็นอย่างไร ซึ่งช่วยให้ผู้วิจัยได้นำเอามาตรการ/รูปแบบเหล่านี้ไปใช้ในการกำหนดข้อคำถามในการวิจัยเชิงคุณภาพและตัวแปรในการวิจัยเกี่ยวกับมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จังหวัดขอนแก่น

2.3 การรับรู้ (Perception)

การรับรู้เป็นกระบวนการที่บุคคลให้ความหมายกับสิ่งที่อยู่รอบตัว ด้วยการรวบรวมและตีความจากประสาทที่ได้รับ และเชื่อว่าสิ่งที่ได้รับรู้นั้นว่าเป็นความจริง ทั้งนี้การรับรู้ของบุคคลแต่ละคนมีความแตกต่างกัน (Robbins & Coulter, 2007) ขณะที่ Mowen & Minor (2001) กล่าวว่า การรับรู้จะเกิดขึ้นจากการมีสิ่งกระตุ้นจากภายนอก (Information Inputs) ผ่านเข้ามากระทบประสาทสัมผัส (Exposure Stage) จากนั้นจึงเกิดการส่งข้อมูล หรือสิ่งกระตุ้นมากระทบประสาทสัมผัสและส่งไปยังสมอง (Attention Stage) และสมองจะเกิดกระบวนการทำความเข้าใจความหมาย (Comprehension Stage) จึงถือว่าเป็นกระบวนการรับรู้ที่ครบถ้วนกระบวนการรับรู้จึงเป็นสภาพทางจิตวิทยาและพฤติกรรม อันเป็นการแสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจ ตามความรู้สึกที่เกิดขึ้นในจิตใจของบุคคล โดยผ่านประสาทสัมผัสหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า การรับรู้เป็นองค์ประกอบทางจิตวิทยา ที่มีอิทธิพลต่อเจตคติและพฤติกรรมของบุคคลความสามารถในการรับรู้สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ จะขึ้นอยู่กับความสามารถที่มีแต่กำเนิดและการเรียนรู้จากประสบการณ์ของบุคคล การรู้นั้นต้องผ่านการเลือกและมีความตั้งใจรู้นอกจากนี้ องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคลยังประกอบ ด้วยความเข้ม (Intensity) ขนาด (Size) ความแตกต่าง (Contrast) และความ

เคลื่อนไหว (Movement) โดยบุคคลหนึ่งจะเกิดการรับรู้ นั่นจะสัมพันธ์กับความสนใจส่วนบุคคลและค่านิยมส่วนบุคคล เมื่อ บุคคลมีความตั้งใจรับรู้ต่อสิ่งเร้าก็จะเกิดการเตรียมตัวเพื่อการกระทำ หรือแสดงพฤติกรรมตามมา เช่นเดียวกับฉัฐวุฒิ สง่าม (2554) ที่กล่าวถึงการรับรู้ว่าเป็นการที่ผู้บริโภคเลือกที่จะรับรู้ สรุปรูปการรับรู้ตีความจากสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ได้รู้ หรือที่ได้สัมผัส เพื่อที่จะสร้างภาพในสมองให้เป็นภาพที่มีความหมาย

อย่างไรก็ตามจากการทบทวนงานวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ในประเด็นการควบคุมแอลกอฮอล์ พบว่า มีหลายงานวิจัยที่พบว่าตัวแปรการรับรู้มีอิทธิพลต่อการควบคุม หรือการปฏิบัติตามนโยบายการควบคุมแอลกอฮอล์ เช่น งานวิจัยของประภา นัครา (2557) พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในจังหวัดภูเก็ตมี 4 ปัจจัย ได้แก่ การสื่อสารประชาสัมพันธ์ ทักษะคิด การรับรู้ และความพึงพอใจ เช่นเดียวกับงานวิจัยของฉัฐกาล ลาชนอก (2559) พบว่า นักเรียนจำอากาศ มีระดับการยับยั้งการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เมื่อมีการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบ โรงเรียนจำอากาศ และทักษะคิด ค่านิยมความรู้ และงานวิจัยของมาริสา อินทรเกิดและประสพชัย พสุนนท์ (2560) พบว่า ทักษะคิดและการรับรู้กฎหมายเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับมาตรการกฎหมายในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ขณะที่งานวิจัยของเนตรดาว ธงชิว (2561) พบว่า การพัฒนาความตระหนักรู้โดยให้วัยรุ่นได้ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น สื่อโฆษณา เพื่อน หรือแม้แต่สมาชิกในครอบครัว เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมการดื่มสุรา อาจกล่าวได้ว่าการรับรู้เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ หรือมีอิทธิพลต่อการควบคุมแอลกอฮอล์ ดังนั้นในการวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงได้กำหนดให้การรับรู้เป็นตัวแปรหนึ่งในการวิจัย รวมทั้งนำไปกำหนดไว้ในนิยามศัพท์

2.4 สถานการณ์และพัฒนาของรถแห่คนตรีสด

การแห่เป็นรูปแบบหนึ่งของการแสดงดนตรีที่เกี่ยวข้องกับงานบุญประเพณีของชนอีสาน ซึ่งมีหลักฐานปรากฏในนิทานพื้นบ้าน หรือจิตรกรรมฝาผนังในวิหาร หรือสิม ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาเป็นเวลานานที่คนในพื้นที่เรียกว่า “ฮูปแต้ม” (Mural) เป็นรูปวาดภาพเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิตและประเพณีท้องถิ่นอีสาน (Mungtanee, 2011) และเรื่องราวของผู้คนที่เกี่ยวข้องกับดนตรี การแสดงดนตรีที่ปรากฏในฮูปแต้ม ได้แก่ วงกลองยาว ซึ่งชาวอีสานมีการละเล่นของวงกลองยาวในงานประเพณีต่างๆ เช่น บวชนาค ทอดกฐิน นิยมเล่นกันเป็นที่รื่นเริงสนุกสนานตามเทศกาลต่างๆ ต่อมาได้มีผู้นำแคนมาเล่นเป็นวงและผสมผสานกับวงเครื่องสายต่างๆ ในการแห่บุญกฐิน บุญผ้าป่า เช่น วงพิณ วงแคน วงซอ เป็นต้น (Sittongseeros, 2020) การแห่จึง

ผูกพันกับวิถีชีวิตของคนอีสานและเป็นกิจกรรมทางประเพณีวัฒนธรรมที่ยึดถือปฏิบัติกันมาอย่างยาวนาน ขณะเดียวกันเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไปก็ได้ปรับเปลี่ยนพร้อมกันไปด้วยเพื่อให้สอดคล้องกับความทันสมัยและตอบสนองต่อวิถีชีวิตของคนในชุมชน

รถแห่ดนตรีสดเป็นรูปแบบการแสดงดนตรีทางวัฒนธรรมอย่างหนึ่งในภาคอีสาน ซึ่งได้รับอิทธิพลในการแสดงดนตรีมาจากกลุ่มชาติพันธุ์ลาวที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แถบฝั่งซ้ายลุ่มน้ำโขง ที่นิยมการเล่นดนตรีเพื่อใช้ในการประกอบพิธีกรรม โดยเฉพาะพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณีปฏิบัติอย่างฮิดลีสองกองลีสี่ (ฮิดคือ จารีต หมายถึง สิ่งที่ต้องทำ) ในแต่ละเดือนมีการกำหนดให้มีกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีที่ต้องปฏิบัติ เช่น บุญเดือนสาม บุญข้าวจี บุญเดือนสี่ บุญพะเหวด บุญเดือนหกบุญบั้งไฟ เป็นต้น งานบุญประเพณีที่จัดขึ้นในแต่ละเดือนนั้นมีการนำเอาการแสดงดนตรีพื้นบ้าน หรือวงดนตรีเข้ามาทำการแสดงเพื่อสร้างความสนุกสนานควบคู่กันไปด้วย โดยที่มาและพัฒนาการของรถแห่ดนตรีสดอาจแบ่งออกได้เป็น 3 ยุค ดังนี้

ยุคที่ 1 ยุคดั้งเดิม เป็นยุคที่นำเอาเครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน เช่น กลองยาว พิณ แคน ฉิ่ง ฉาบมาประกอบ เรียกว่า การแห่กลองยาว การแห่พิณ การแห่แคน บรรเลงดนตรีทำนองพื้นบ้านเรียกว่า “ลาย” เช่น ลายเตี้ย ลายลดพัดพร้าว สายสรภัญญ์ เป็นต้น การแสดงดนตรีลักษณะนี้มีเพียงการบรรเลงดนตรีเพียงอย่างเดียว ไม่ได้มีคำร้องหรือบทร้องในดนตรี วัตถุประสงค์การแสดงก็เพื่อสร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้ที่มาขบวน โดยผู้ที่เข้าร่วมในขบวนมีการพ้อนใส่กลองยาว ใส่พิณ แคนในขบวนแห่ ซึ่งการแห่ในยุคดั้งเดิมนั้นนิยมแห่ในงานบุญพระเพณีที่จัดขึ้นในรอบ 12 เดือน เช่น เดือนยี่ใส่กลองยาวบรรเลงในขบวนแห่ผ้าป่าผ้าตามหมู่บ้านต่างๆ เดือนสาม เดือนสี่ใส่แห่กันท์หลอนในงานบุญพะเหวด เป็นต้น

ยุคที่ 2 ยุคผสมวง เป็นยุคที่นำเอาเครื่องดนตรีพื้นบ้านมาผสมกับเครื่องดนตรีสากลจนเป็นวงที่ใหญ่ขึ้น เช่น คีย์บอร์ด กีตาร์ เบส เป็นต้น แต่ยังคงเครื่องดนตรีพื้นบ้านอย่างพิณหรือแคนซึ่งเป็นเอกลักษณ์ความเป็นอีสานไว้ นอกจากนี้เครื่องดนตรีพื้นบ้านมาผสมกับเครื่องดนตรีสากลแล้วได้มีการต่อสายเครื่องดนตรีกับเครื่องขยายเสียงจากแบตเตอรี่ของรถยนต์ โดยใช้รถเชิญบรรทุกเครื่องขยายเสียงเพื่อใช้แห่รอบหมู่บ้าน การแสดงดนตรียังคงบรรเลงดนตรีทำนองพื้นบ้าน นิยมแห่ในงานบุญประเพณี งานรื่นเริงของชุมชน และไม่มีคำร้องหรือบทร้องในดนตรี เช่นเดียวกับยุคดั้งเดิม แต่มีเสียงดนตรีที่ดังกระหึ่มมากขึ้น

ยุคที่ 3 ยุครถแห่ดนตรี ในยุคนี้มีการคิดค้นรูปแบบการแห่ดนตรีที่ใช้รถในการบรรเลง หรือเรียกว่า “รถแห่ซาวด์” โดยนำเอารถบรรทุกขนาดสี่ล้อมาบรรทุกเครื่องเสียงไว้บริเวณท้ายกระบะ เชื่อมต่อระบบเข้ากับเครื่องเสียงที่ติดอยู่กับตัวรถ การบรรเลงดนตรีในยุครถแห่ดนตรีนี้มีการเปลี่ยนแปลงจากยุคดั้งเดิมและยุคผสมวงที่ไม่ใช่การบรรเลงสด แต่เป็นการเปิดแผ่นเสียงที่มี

ทั้งดนตรีบรรเลงและดนตรีที่มีเนื้อร้อง ในส่วนการแห่รถแห่ดนตรีมีการใช้ในกิจกรรมที่หลากหลายมากขึ้น เช่น การแห่เพื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

ยุคที่ 4 ยุครถแห่ดนตรีสด เป็นยุคที่ได้นำเอารถแห่ดนตรีมาพัฒนาให้สามารถบรรเลงดนตรีและขับร้องสดได้บนรถ ซึ่งเป็นการบรรเลงดนตรีที่มีรูปแบบแปลกใหม่แตกต่างไปจากเดิม โดยนำรถบรรทุกขนาดใหญ่ (หกล้อ) มาเป็นบรรทุกเครื่องขยายเสียงที่มีขนาดใหญ่ เทียบเท่ากับตัวรถคล้ายกับเวทีหมอลำ มีการวางระบบเครื่องเสียงและอุปกรณ์ในการเชื่อมต่อเครื่องดนตรีแบบเบ็ดเสร็จบนตัวรถ ติดตั้งเครื่องปั่นไฟขนาดใหญ่บนตัวรถ พร้อมกับระบบแสง สี เสียง สามารถบรรเลงดนตรีได้เมื่อเวลารถเคลื่อนที่ผ่านไปยังสถานที่ต่างๆ ในชุมชนซึ่งรถแห่ดนตรีสดเข้ามาแทนที่กลองยาว หรือรถแห่พิมเกิดขึ้นเมื่อประมาณปีพ.ศ. 2541 โดยมีรถแห่ “คาราทอง” เป็นรถแห่คันแรกของจังหวัดบุรีรัมย์และคันแรกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รถแห่ดนตรีสดส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม หรือเครือข่าย โดยใช้ชื่อว่า “ชมรมรถแห่แห่งประเทศไทย” มีหน้าที่ทั้งติดต่อประสานงานเรื่องการจ้างงาน การประชาสัมพันธ์กิจกรรม และการช่วยเหลือสมาชิกรถแห่ด้วยกัน โดยใช้ช่องทางในการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์อย่างเฟซบุ๊กเพื่อสื่อสารกันในกลุ่ม ขณะเดียวกันเจ้าของรถแห่ดนตรีสดก็มีการโฆษณาและการสื่อสารกับกลุ่มลูกค้า หรือผู้ต้องการให้บริการรถแห่ดนตรีสด โดยเฉพาะช่องทางออนไลน์ เช่น ยูทูป เฟซบุ๊ก ของรถแห่แต่ละคัน ด้วยการอัดผลงานการแสดง รูปแบบการแสดง ขณะที่นักดนตรี หรือนักร้องประจำรถแห่จะสวมใส่ชุดที่มีสัญลักษณ์ของรถแห่คนนั้นๆ เช่น ชื่อรถแห่ หรือสัญลักษณ์ของรถแห่ เป็นต้น เพื่อสร้างกระแสนิยมให้กับรถแห่และช่องทางการตลาดอีกรูปแบบหนึ่ง รถแห่ดนตรีสดที่ให้บริการทั่วประเทศมีประมาณ 356 คัน แยกเป็นรถแห่บุรีรัมย์ 34 คัน รถแห่สุรินทร์ 30 คัน รถแห่ชัยภูมิ 67 คัน รถแห่ร้อยเอ็ด 36 คัน รถแห่นครราชสีมา 35 คัน รถแห่ขอนแก่น 43 คัน รถแห่มหาสารคาม 56 คัน รถแห่ศรีสะเกษ 14 คัน รถแห่อุบลราชธานี 18 คัน และรถแห่อุบลราชธานี 7 คัน นอกนั้นก็เป็รถแห่ในภาคอื่นๆ อีก 16 คัน (คมชัดลึก, 2563)

รถแห่ดนตรีสดทั่วไปราคาจ้างประมาณ 16,000–17,000 บาท ใช้เวลาแสดง 3 ชั่วโมง ซึ่งเป็นกฏตายตัว และรับงานได้ทั้งกลางวันและกลางคืน ยกเว้นรถแห่ดนตรีสด ที่มีนักร้องดัง ราคาจ้างจะขยับเป็น 25,000 บาท (คมชัดลึก, 2563) การรับงานกันไปถึงก่อนเข้าพรรษา หลังจากเข้าพรรษาจะเป็นช่วงหน้าฝนก็ไม่สามารถทำการแสดงได้ และจะเริ่มทำการแสดงอีกครั้งเมื่อออกพรรษา ก็จะรับงานงานบุญกฐิน งานบุญ งานบวช ก่อนเปิดการแสดงแต่ละครั้งเจ้าภาพต้องไปขออนุญาตใช้เสียงและขอตำรวจมาดูแลก่อนที่จะทำการแสดง

ก่อนการจัดงานมหรสพที่ใช้รถแห่คนตรีสด ผู้จัดมหรสพจะต้องดำเนินการยื่นขอคำขออนุญาตทำการโฆษณาโดยใช้เครื่องเสียงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการโฆษณาโดยใช้เครื่องขยายเสียงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยในเขตเทศบาลให้ยื่นต่อสำนักงานเทศบาล โดยมีนายกเทศมนตรีเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ ส่วนนอกเขตเทศบาลให้ยื่นต่อที่ว่าการอำเภอ โดยมีนายอำเภอท้องที่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อได้รับแล้วจึงจะทำการโฆษณาโดยใช้เครื่องเสียงได้ หากบริเวณการจัดงานมหรสพที่ใช้รถแห่คนตรีสดอยู่ในพื้นที่ที่มีชุมชนรอบข้างหนาแน่นควรใช้คู่มือใบอนุญาตไม่เกิน 24.00 นาฬิกา แต่บริเวณการจัดงานมหรสพที่ใช้รถแห่คนตรีสดอยู่ในพื้นที่ห่างไกลชุมชนก็สามารถใช้คู่มือใบอนุญาตเกินเวลา 24.00 นาฬิกาได้ ในระหว่างการจัดงานมหรสพที่ใช้รถแห่คนตรีสด ให้อำเภอและเทศบาลจัดเจ้าหน้าที่ตรวจสอบพื้นที่บริเวณจัดงานเพื่อมิให้มีการขายสุราในพื้นที่การจัดงานมหรสพโดยเด็ดขาด ส่วนพื้นที่รอบๆบริเวณจัดงานมหรสพให้เข้มงวดกวดขันการขายสุราให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต เช่น ต้องมีใบอนุญาตขายสุราหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กฎหมายว่าด้วยการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นอกจากตั้งแต่เวลา 11.00-14.00 น. และตั้งแต่เวลา 17.00- 24.00 น. ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่บุคคลอายุต่ำกว่ายี่สิบปีบริบูรณ์ และบุคคลที่มีลักษณะมีเมานจนครองสติไม่ได้ การห้ามนำเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไปเร่ขาย และกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็ก เช่น การห้ามมิให้เด็กซื้อหรือเสพสุรา หรือเข้าไปในสถานที่เฉพาะเพื่อการจำหน่ายหรือเสพสุราหรือบุหรี่ เป็นต้น หากพบว่ามีกรณีการทำผิดดังกล่าวข้างต้น ให้แจ้งพนักงานตำรวจเพื่อจับกุมผู้กระทำความผิดเพื่อดำเนินคดีในทันที

อย่างไรก็ตามรถแห่คนตรีสดกลายเป็นประเด็นของสังคมในเรื่องของการตัดแปลงสภาพรถ ซึ่งกรมการขนส่งทางบกยังไม่มียกข้อยกเว้นอนุญาตให้จดทะเบียน “รถแห่” เป็นรถบรรทุกเฉพาะกิจได้ เนื่องจากไม่ได้ใช้รถในการบรรทุกขนส่งสินค้า และมีการตัดแปลงสภาพรถเกือบทั้งคัน นอกจากนี้ยังมีประเด็นเรื่องแหล่งมั่วสุมของวัยรุ่น เนื่องจากการแสดงดนตรีสดรถแห่ เป็นสิ่งดึงดูดไม่ต่างจากเวทีลำซิ่ง ทำให้วัยรุ่นมาร่วมขบวนแห่เป็นจำนวนมาก มีโอกาสเกิดเหตุกระทบกระทั่งกันและเข้าถึงการดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่าย (Bottomline, 2019) รวมทั้งมีเด็กและเยาวชนเข้าไปใช้บริการจำนวนมาก โดยไม่มีการตรวจบัตร มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ มีกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนชายหญิง จับกลุ่มกันดื่มกินเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เช่น เหล้า เบียร์ และคอกบูทริกกันอย่างโจ่งครึ้ม โดยไม่สนใจสายตาผู้หลักผู้ใหญ่หรือผู้ปกครองแต่อย่างใด ถึงขนาดเมาควบคุมสติตัวเองไม่ได้และมีเหตุทะเลาะวิวาทตามมาเกือบทุกครั้ง (นุกิจ ทวีชาติ, 2561) จากประเด็นดังกล่าวข้างต้น นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ สมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ตั้งกระทู้ถาม พลเอกอนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเรื่อง ปัญหาความ

เดือรื้อนจากการจัดให้มีรถแห่ในงานมหรสพ ว่าเนื่องจากปัจจุบันมีการใช้รถแห่คนตรีสดในงานมหรสพต่างๆ จำนวนมาก โดยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น โดยรถแห่คนตรีสดส่วนใหญ่จะเป็นรถบรรทุกหก ล้อมีการดัดแปลงเป็นเวทีติดเครื่องขยายเสียงแบบเวทีคอนเสิร์ต และระบบแสง สี เสียง รอบคันรถ มีการแสดงดนตรีและร้องสดบนรถซึ่งได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม งานมหรสพที่ใช้รถแห่คนตรีสดส่วนใหญ่ไม่ได้ขออนุญาตทั้งการจัดงานและการใช้เสียงสร้างความเดือดร้อนให้แก่ชุมชน โดยรอบที่จัดงาน อีกทั้งยังมีปัญหาการแห่ไม่ได้จดทะเบียนประเภทรถอย่างถูกต้อง ไม่ได้รับการอนุญาตให้ดัดแปลง อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุได้ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาการไม่จำกัดอายุผู้เข้าร่วมงานทำให้มีเยาวชนอายุไม่ถึง 18 ปี เข้าร่วมงานเป็นจำนวนมากมีการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับวัยรุ่นโดยไม่ตรวจสอบอายุ ทำให้เกิดปัญหาการมอมเมาและทะเลาะวิวาทจึงขอถามว่ารัฐบาลมีมาตรการควบคุมการจัดงานมหรสพที่จัดให้มีรถแห่คนตรีสดให้มีความเรียบร้อยปลอดภัยรวมทั้งจะมีการดำเนินการให้ผู้จัดงานปฏิบัติตามกฎหมายอย่างไรและมีแนวทางในการตรวจสอบการจดทะเบียน การอนุญาตให้แก้ไขดัดแปลงรถที่ใช้แห่คนตรีสดอย่างไรที่สำคัญรัฐบาลจะมีมาตรการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนไม่ให้เข้าไปมั่วสุมและดื่มสุราอย่างไร ขณะที่พลเอกอนุพงษ์ เผ่าจินดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย กล่าวชี้แจงว่า จากการศึกษากฎหมายพบว่าขณะนี้ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะในการควบคุมการจัดงานมหรสพมีเพียงกฎหมายควบคุมการโฆษณา และการขออนุญาตใช้เครื่องขยายเสียงเท่านั้น แต่หากรถแห่มีการสัญจรบนถนนก็ต้องมีการขออนุญาตเจ้าหน้าที่ตำรวจส่วนที่มีการลักลอบขายสุราและการใช้เสียงที่ดังเกินค่ามาตรฐานนั้น ผู้จัดงานมีความผิดทั้งตามกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กฎหมายสรรพสามิต และกฎหมายว่าด้วยสาธารณสุข แต่โทษยังเบาจนทำให้ผู้จัดงานขาดความตระหนักทั้งนี้ ผู้จัดงานมหรสพ ต้องขออนุญาตการใช้รถแห่จากเจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในพื้นที่ที่ได้รับทราบก่อนตามขั้นตอน ส่วนการบังคับใช้กฎหมายควบคุมการจำหน่ายสุรานั้นตามหลักการไม่สามารถขายได้ แต่ผู้จัดงานกลับไปใช้ช่องทางหลีกเลี่ยงกฎหมาย ส่วนจะบังคับใช้กฎหมายเรื่องการใช้รถผิดประเภทได้หรือไม่ขณะนี้ ยังไม่สามารถเอาผิดได้ แต่ตนจะหารือกับกระทรวงคมนาคมให้มีการปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับเรื่องนี้ให้มีความเหมาะสมต่อไปขณะที่ประเด็นการลักลอบให้เยาวชนเข้าไปงานมหรสพดังกล่าวนี้ มีกฎหมายว่าด้วยคุ้มครองเด็กสามารถดำเนินการเอาผิดผู้จัดงานได้ อย่างไรก็ตามได้มีการทำคำชี้แจงกำชับไปยังหน่วยงานฝ่ายปกครองท้องถิ่นให้มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดต่อไปอีกทั้งจะนำเรื่องนี้กลับไปปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความเหมาะสมต่อไป (วิจิตร น้าวฒนไพบูลย์, 2563)

จากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่ารถแห่คนตรีสดที่เข้ามามีส่วนในกิจกรรมของชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อให้เกิดการเข้าถึงการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชน

รวมถึงนักดื่มทั่วไป ขณะเดียวกันเมื่อรถแท็กซี่คนตรีสดมีการบรรเลงไปในถนน หรือทาง และมีการบริโภคแอลกอฮอล์ในพื้นที่ดังกล่าวถือว่าเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย อย่างไรก็ตามมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนที่ใช้บริการรถแท็กซี่คนตรีสด อาจเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยยับยั้ง หรือควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในพื้นที่สาธารณะของชุมชนได้ ขณะเดียวกันผู้วิจัยได้สิ่งที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมไปกำหนดเป็นข้อคำถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพกับผู้ประกอบการรถแท็กซี่คนตรีสดเพื่อที่จะได้ข้อมูลในระดับลึกในประเด็นต่างๆ เช่น การรับงานการแสดง การว่างจ้าง ลักษณะของการให้บริการ ความเกี่ยวข้องกับการแสดงรถแท็กซี่คนตรีสดกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การควบคุมและวิธีการจัดการกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือเหตุทะเลาะวิวาทที่เกิดขึ้นบริเวณที่จัดการแสดง ขั้นตอนการขออนุญาตทำการแสดง ผู้ที่เข้าร่วมรถแท็กซี่คนตรีสดที่จัดขึ้น เป็นต้น

2.5 ความหมายและแนวคิดการควบคุมทางสังคม

สังคมและวัฒนธรรมมีลักษณะสำคัญประการหนึ่ง คือ การเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมนี้บางครั้งทำให้สมาชิกในสังคมละเมิดกฎระเบียบหรือบรรทัดฐานทางสังคม เกิดความไร้ระเบียบทางสังคม (Social Disorganization) ขึ้น ทำให้สังคมไม่ปกติสุข สมาชิกไม่สามารถดำเนินชีวิตของตนได้และสังคมไม่อาจที่จะดำรงอยู่ได้ จึงต้องมีการจัดระเบียบทางสังคม โดยการจัดให้มีกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ หรือบรรทัดฐานทางสังคม เพื่อให้สังคมมีระเบียบ สมาชิกมีความสุข จากการควบคุมทางสังคมที่เกิดขึ้น โดยการควบคุมทางสังคมมีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2550) ให้ความหมายของการควบคุมทางสังคมว่า การจัดระบบความสัมพันธ์ทางสังคมเพื่อให้สังคมอยู่รอดอย่างมีระบบระเบียบ โดยการใช้นิยามทางสังคม (Norm) ซึ่งหมายถึง กฎ ระเบียบ ความเชื่อ และค่านิยม รวมไปถึงระบบการให้รางวัลและลงโทษ

พัทธา สายหู (2554) ให้ความหมายของการควบคุมทางสังคมว่า การใช้กฎระเบียบเพื่อกำหนดให้บุคคลดำเนินไปเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมส่วนรวม โดยกฎระเบียบกฎเกณฑ์ที่เกิดขึ้นนั้นที่เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างกันขึ้นมา ขณะเดียวกันก็มีกฎที่ธรรมชาติสร้างขึ้นมาด้วย

พรบดินทร์ คำป้อ (2554) ให้ความหมายของการควบคุมทางสังคมว่า เป็นเรื่องของการบังคับให้คนในสังคม หรือสังคม ได้พยายามปฏิบัติตามคำสั่งหรือระเบียบที่สังคมวางไว้ การควบคุมทางสังคมเป็นระบบ ของมาตรการ ข้อแนะนำ ข้อเกลี้ยกล่อม/ไกล่เกลี่ย ข้อห้ามปราม และ

ข้อบังคับ ซึ่งพฤติกรรมหรือ กลุ่มย่อยจะเป็นการบังคับทางพลังกายหรือบังคับทางสังคมก็ตามให้ยอมรับกฎเกณฑ์ที่สมาชิกของ สังคมกำหนดขึ้น ซึ่งการควบคุมทางสังคมเป็นวิธีการใดวิธีการหนึ่งเพื่อบังคับให้คนในสังคมกระทำตามบรรทัดฐานของสังคม

ดังนั้นอาจกล่าวสรุปได้ว่า การควบคุมทางสังคม เป็นการกำหนดให้คนในสังคมได้ดำเนินการ หรือปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนดขึ้นมา กฎระเบียบที่กำหนดขึ้นมานั้นมีทั้งที่มาจากกฎของธรรมชาติ และกฎเกณฑ์ที่มนุษย์สร้างขึ้น มีเป้าหมายเพื่อให้เพื่อก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม

2.5.1 แนวคิดและทฤษฎีการควบคุมทางสังคม

การจัดระเบียบทางสังคมด้วยการควบคุมทางสังคมต้องมุ่งให้สมาชิกแต่ละคนประพฤติและปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ หรือบรรทัดฐานทางสังคม เช่น การปฏิบัติตามสถานภาพของแต่ละบุคคล สถานภาพของกลุ่ม การควบคุมทางสังคมแบบเผด็จการและแบบประชาธิปไตย เป็นต้น การควบคุมทางสังคมเป็นการป้องกันไม่ให้อาชีพละเมิดบรรทัดฐาน หรือพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากปกติ ซึ่งทำให้สังคมประสบปัญหาอย่างรุนแรง วิธีการควบคุม คือการให้รางวัล (Reward) เมื่อสมาชิกประพฤติปฏิบัติตามบรรทัดฐานทางสังคมและการลงโทษ (Punishments) เมื่อสมาชิกละเมิดบรรทัดฐานทางสังคมสังคม โดยในการวิจัยนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ (Structural Functional Theory) ซึ่งเน้นการจัดระเบียบทางสังคมที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ได้รับการพัฒนาขึ้นจาก Auguste Comte (1798-1857) และ Emile Durkheim (1858-1917) ทั้งสองมีบทบาทสำคัญในการวางพื้นฐานในการพัฒนาแนวคิดโครงสร้างหน้าที่ ซึ่งเปรียบเทียบการทำหน้าที่ทางสังคมทำงานเช่นเดียวกับร่างกายของมนุษย์ ในขณะที่ร่างกายของมนุษย์ประกอบด้วยอวัยวะส่วนต่าง ๆ ช่วยกันทำหน้าที่เพื่อพุงให้ร่างกายมีความแข็งแรงและดำรงอยู่ได้ สังคมมนุษย์ก็เช่นเดียวกันที่ต้องมีการดำเนินไปอย่างเหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม (Kingsbury & Scanzoni, 1993) ส่วนประกอบของร่างกายมนุษย์ หรือส่วนประกอบของสังคมมนุษย์จะต้องดำรงอยู่ในสภาวะดุลยภาพ หรือเกิดความสมดุล โดยส่วนประกอบต่าง ๆ เหล่านั้น ทั้งส่วนประกอบของมนุษย์และส่วนประกอบของสังคมมนุษย์จะมีกระบวนการวิวัฒนาการอยู่ตลอดเวลาเพื่อการปรับตัวให้ร่างกายและสังคมโดยรวมสามารถทำหน้าที่ต่าง ๆ ได้อย่างดีที่สุดและเกิดความสมดุล ภายใต้อิทธิพลของสภาวะดุลยภาพของมนุษย์ ในขณะที่ Alfred Radcliffe-Brown (1881-1955) และ Bronislaw Malinowski (1884-1942) ซึ่ง Brown ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและการปรับบทบาทหน้าที่ของสังคมมนุษย์ให้กว้างและสอดคล้องกับสภาพการณ์ของสังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน ซึ่งเป็นจุดกำเนิดของการศึกษาสังคมวิทยา

เปรียบเทียบ ส่วน Malinowski ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ระดับชั้นของระบบสังคม ซึ่งสังคมในแต่ละระดับมีการจัดวางบทบาทหน้าที่ที่ต่างกันตามความต้องการของสังคม เช่น ในระดับโครงสร้างของสังคมมีความต้องการจัดวางบทบาทสำคัญ 4 บทบาทหลัก ประกอบด้วย การปรับตัวทางด้านเศรษฐกิจ อำนาจทางการเมือง กระบวนการขัดเกลาทางการศึกษา และการควบคุมทางสังคม เป็นต้น (Kingsbury & Scanzoni, 1993; White & Klein, 2008) และ Talcott Parsons (1927-1973) นักคิดแนวหน้าที่นิยม (Functionalism) อีกคนหนึ่งเชื่อว่าพฤติกรรมมนุษย์เกิดจากแรงขับภายในจากความพยายามของมนุษย์เพื่อให้มนุษย์มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ทางศีลธรรมของสังคมนั้น ๆ ทั้งนี้ วัตถุประสงค์ของหลักเกณฑ์ทางศีลธรรมของสังคม เพื่อควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ให้เป็นไปในแนวทางในการช่วยเหลือส่งเสริมให้เกิดสิ่งที่ดีร่วมกันในสังคมนั้น ขณะที่บทบาทของการทำหน้าที่สำคัญของอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายมนุษย์คือ ความต้องการมีชีวิตรอดโดยอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายมนุษย์จะต้องทำหน้าที่สอดคล้องประสานกันอย่างเหมาะสมเพื่อให้มนุษย์มีสุขภาพที่ดี สังคมมนุษย์ก็ทำนองเดียวกัน การที่สังคมมนุษย์จะอยู่รอดได้นั้น ระบบต่าง ๆ ของสังคมมนุษย์คือ ครอบครัวและสถาบันต่าง ๆ ที่ดำรงอยู่ในสังคมมนุษย์ จะต้องทำหน้าที่ไปในแนวทางที่ช่วยส่งเสริมให้ระบบสังคมโดยรวมดำรงอยู่ได้ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคมมนุษย์สามารถดำรงอยู่ได้คือ การที่ปัจเจกบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกในสังคมต้องมีบรรทัดฐานและคุณค่าต่าง ๆ ร่วมกัน และในทางตรงกันข้าม หากบุคคลในสังคมมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนออกไปจากบรรทัดฐานทางสังคมย่อมนำไปสู่สังคมที่ไร้ระเบียบหรือความสับสนอลหม่านของสังคม

อย่างไรก็ตามการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสดจังหวัดขอนแก่น ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนอาจมีการกำหนดกฎกติการ่วมกัน หรือใช้แนวคิดการควบคุมทางสังคม เพื่อให้การจัดกิจกรรมที่ใช้บริการรถแห่ดนตรีสดในชุมชนดำเนินไปด้วยความปลอดภัยเด็กและเยาวชนห่างไกลจากอบายมุข เครื่องดื่มของมึนเมา อาจเป็นมาตรการหนึ่งที่พบได้ในการวิจัยนี้

2.5.2 รูปแบบการควบคุมทางสังคม

พรบดินทร์ คำป้อ (2554) ได้เสนอรูปแบบการควบคุมทางสังคมโดยใช้เครื่องมือ/กลไกในการควบคุมทางสังคม แบ่งออกได้เป็น 9 รูปแบบ โดยมีรายละเอียดของแต่ละรูปแบบ ดังนี้

1) การควบคุมโดยผ่านความเชื่อ (Control through Belief) ในสังคมหนึ่งๆ ย่อมมีความเชื่อที่ไม่เหมือนกัน เช่น ในเรื่องความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่มีตัวตน แต่คนก็ยอมเกรงกลัวในอิทธิฤทธิ์อิทธิฤทธิ์ของสิ่งเหล่านั้น เช่น เทพเจ้า เจ้าพ่อ เจ้าแม่ ศาลพระภูมิ รวมทั้งต้นโพธิ์ ต้นไม้ใหญ่ หรือคนกราบไหว้บูชา ความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้ทำให้ผู้คนมีความยำเกรงไม่กล้าที่จะกระทำความผิด

2)การควบคุมโดยการเสนอแนะแนวทาง (Control by Social Suggestion) แนวทางการควบคุมในลักษณะนี้เป็นมาตรการอันหนึ่งในการควบคุมสังคม เมื่อผู้เสนอแนะนั้นเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงหรือผู้ที่สังคมเคารพนับถือ

3)การควบคุมโดยศาสนา (Control by Religion) ด้วยการใช้อำนาจเหนือธรรมชาติในการบังคับให้ผู้คนได้ปฏิบัติตาม เนื่องจากศาสนาได้โยงความสัมพันธ์ของมนุษย์เข้ากับอำนาจเหนือธรรมชาติที่รู้จักในฐานะพระเจ้า และแนะนำมนุษย์ให้กระทำตามจุดมุ่งหมายหรือกฎเพื่อเข้าถึง พระเจ้า แบบอย่างของสังคมส่วนมากจะก้านศีลธรรมหรือพฤติกรรมอันมีส่วนสร้างขึ้นมาโดยศาสนา สถาบันทางศาสนาจึงเป็น สิ่งสำคัญในการควบคุมทางสังคม

4)การควบคุมโดยอุดมคติทางสังคม (Control by Social Ideals) อุดมคติทาง สังคมก็เป็นมาตรการอันหนึ่งที่จะควบคุมสังคมได้ ด้วยการปลุกกระตุ้นให้คนในสังคมมีความคิดและอุดมการณ์อันแน่วแน่ที่จะใช้ในการแก้ไขปัญหา หรือช่วยหาทางออกให้กับปัญหาที่กำลังเกิดขึ้น เห็นได้จากการศึกษาเรื่องอุดมการณ์ครอบครองความเป็นเจ้า (Hegemony) ของ Gramscic ซึ่งได้ชี้ให้เห็นว่ากลยุทธ์ของการครอบครองความเป็นเจ้า ประกอบด้วย การครอบครองความเป็นเจ้าทางการเมือง (Political Hegemony) คือ การสถาปนาระบบการเมืองหนึ่งๆให้กลายเป็นระบบการเมืองหลักของสังคม เช่น ระบบการเมืองหลักที่ถูกสถาปนาขึ้นมาคือ รูปแบบการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ยึดเสียงส่วนใหญ่ เน้นการเมืองผ่านตัวแทน/ผู้แทนใช้หลักการ One man , One vote เป็นต้นและการครอบครองความเป็นเจ้าทางวัฒนธรรม (Cultural Hegemony) หมายถึง กระบวนการสถาปนาวัฒนธรรมหลัก หรือระบบความคิดหลักของสังคมขึ้นมา เพื่อนำไปสู่การสร้างความเห็นพ้องต้องกัน (Consensus) การผลิตและเผยแพร่วัฒนธรรมเหล่านี้จะมีสื่อมวลชนเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันความคิด/จิตสำนึก ที่แทรกซึมอยู่ในชีวิตประจำวันของมวลชน (กาญจนา แก้วเทพและสมสุข หินวิมาน, 2551)

5)การควบคุมโดยงานพิธี (Control of Ceremony) เนื่องจากชีวิตของมนุษย์ มีความเกี่ยวข้องกับงานพิธีต่างๆในวงจรชีวิตมากมาย เช่น งานวันเกิด งานแต่งงาน หรือแม้แต่งานพิธีของคนตาย การดำเนินพิธีกรรมตามวงจรแห่งชีวิตของมนุษย์ ส่วนหนึ่งทำให้มนุษย์ต้องปฏิบัติและตกอยู่ภายใต้พิธีกรรมเหล่านี้ งานวิจัยของบุญจันทร์ ทิพชัย สมชาย ลำดวนและบุญสม ยอดมาลี (2562) พบว่า การบูรณาการการใช้ภูมิปัญญาเจ้าโคตรเพื่อการระงับข้อพิพาทการเป็นเจ้าพิธีในงาน และการเป็นปราชญ์ชาวบ้านมาบูรณาการกับบทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชนด้านการพูด การเขียน และการนัดนาการ มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

6)การควบคุมโดยศิลปะ (Control by Arts) ความเป็นศิลปะต่างๆ เป็น เครื่องมือ ควบคุมทางสังคมชนิดหนึ่ง เพราะศิลปะมีรูปแบบของการกระทำของคน เช่น ใน

ชีวิตประจำวันของพวกเรา ศิลปะได้แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของกันอย่างลึกซึ้ง เมื่อเสียงดนตรีทำให้กลายเป็นเครื่องผ่อน คลายอารมณ์ได้อีกอย่างหนึ่ง เช่น การบรรเลงเพลงปลุกใจในยามศึกสงครามเพื่อให้เกิดความหึกเหิม เป็นต้น

7)การควบคุมโดยผ่านความเป็นผู้นำ (Control through Leadership) เป็นการควบคุมที่อาศัยบุคลิกภาพของผู้ที่เป็นผู้นำที่ก่อให้เกิดความเชื่อ ความศรัทธา การปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับและความสามารถในการจัดการองค์กร หรือสังคมนั้นให้เกิดความระเบียบเรียบร้อย

8)การควบคุมทางสังคมโดยผ่านกฎหมายและการบริหารงาน (Social Control through Law and Administration) กฎหมายเป็นเรื่องกฎข้อบังคับให้บุคคลยอมรับการปฏิบัติตาม หากใครฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายย่อมได้รับโทษานุโทษ บุคคลมีความเกรงกลัวกฎหมาย นอกจากนั้น กฎหมายยังอ้างถึงตัวแทนพลังอีกอย่างหนึ่งนั่นคือ กลไกการบริหารของรัฐ ซึ่งก็ใช้บังคับบุคคลให้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนทางสังคม

9)การควบคุมโดยผ่านศีลธรรม (Control through Morals) การที่บุคคลมีความ รับผิดชอบในหน้าที่จะทำอะไรลงไปก็รู้ว่าสิ่งนั้นดี สิ่งนั้นไม่ดี ทุกคนตั้งอยู่ใน ศีลธรรมอันดี ย่อม ก่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยนั่นคือ การควบคุมทางสังคมอย่างหนึ่งนั่นเอง

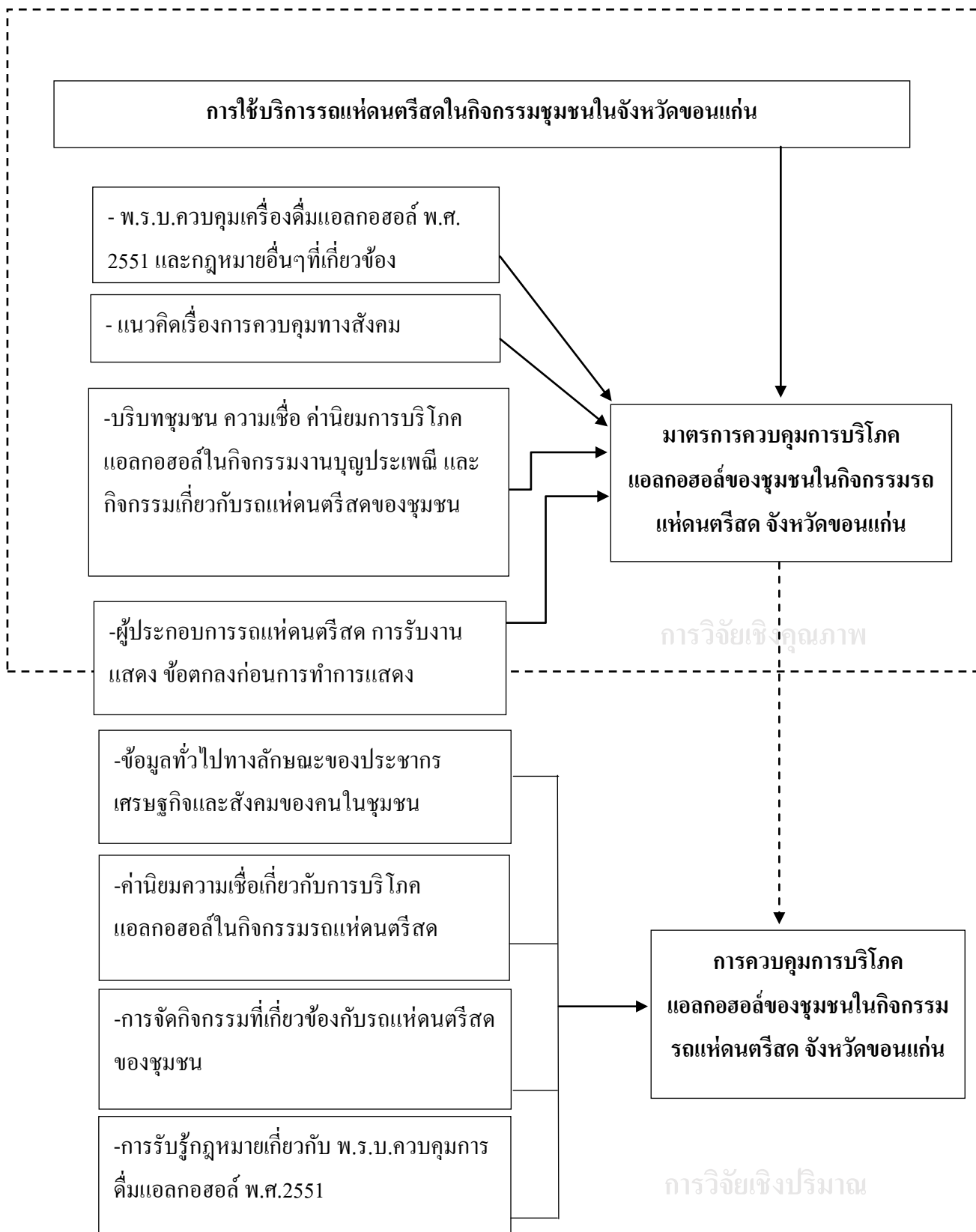
อาจกล่าวได้ว่ารูปแบบการควบคุมที่กล่าวมาในข้างต้นมีเป้าประสงค์ที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันนั่นคือ ให้สังคมขับเคลื่อนไปข้างหน้าอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ทั้งนี้รูปแบบการควบคุมทางสังคมที่เกิดขึ้นในการควบคุมเรื่องใดเรื่องหนึ่งอาจต้องใช้การควบคุมในหลายรูปแบบผสมผสานกันไป ไม่ได้มีรูปแบบที่ยึดติดตายตัว ดังนั้นการควบคุมการบริหาร โภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น อาจนำเอารูปแบบของการควบคุมที่ว่านี้ไปปรับใช้ในการควบคุมการบริหาร โภคแอลกอฮอล์ก็เป็นไปได้

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำสิ่งที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม มาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อที่ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยอย่างมีทิศทาง ซึ่งในการวิจัยนี้ออกแบบกรอบแนวคิดตามวิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ เริ่มต้นจากการวิจัยเชิงคุณภาพก่อนและตามหลังด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีรายละเอียดของกรอบแนวคิด ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำเอาข้อกำหนดในประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในพื้นที่ที่อยู่ในกับดูแลและใช้ประโยชน์ของราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ พ.ศ.2558 และเอกสารงานวิจัยที่ได้

จากการทบทวนวรรณกรรมมาเป็นเครื่องมือในการศึกษาเพื่อหาคำตอบให้กับวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ของการวิจัย เพื่อศึกษามาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น หลังจากได้ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผู้วิจัยได้นำผลการวิจัยมาวิเคราะห์เพื่อหาตัวแปรที่จะใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งเป็นงานวิจัยในระยะที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 คือ เพื่อศึกษาระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น และข้อที่ 3 คือเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น อย่างไรก็ตามหลังจากที่ได้การทบทวนวรรณกรรมเบื้องต้น ทำให้ผู้วิจัยได้ตัวแปรบางตัวแปรสำหรับใช้ทดสอบเพื่อตอบวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปทางลักษณะของประชากร เศรษฐกิจและสังคมของคนในชุมชน 2) ค่านิยมความเชื่อเกี่ยวกับการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด 3)การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับรดแห่คนตรีสดของชุมชน 4) การรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ส่วนตัวแปรตามคือ มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมาจากมาตรการในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น (การวิจัยเชิงคุณภาพ) ส่วนของการวัดระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้นำเอาการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีมาตรวัดอยู่ในระดับอัตราส่วนมาทดสอบระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น โดยแบ่งเป็นระดับของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสดในภาพรวม และรายมาตรการการควบคุม โดยมีกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยดังนี้ (ภาพที่ 3.1)

ภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษามาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น โดยใช้วิธีวิทยาแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) การนำเสนอเนื้อหาในบทนี้ประกอบด้วย (1) รูปแบบการวิจัย ซึ่งมีหัวข้อย่อยแบ่งตามการระยการวิจัย ประกอบด้วย หน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล พื้นที่ในการวิจัย กลุ่มเป้าหมายประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตัวแปรและการวัดตัวแปร การเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และ(2) จริยธรรมในการวิจัย ซึ่งเนื้อหาในแต่ละส่วนมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยนี้ออกแบบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) (Creswell and Plano, 2007) เป็นการผสมผสานแนวคิดของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เข้าด้วยกัน โดยใช้ทั้งวิธีการแบบอุปนัย (Inductive) เพื่อการค้นหารูปแบบจากความจริงและวิธีการแบบนิรนัย (Deductive) เพื่อการทดสอบทฤษฎี และสมมติฐาน รวมไปถึงการอนุมานจากความคิด ความเข้าใจ ทั้งนี้กระบวนทัศน์ในทางการวิจัย (Research Paradigm) วางอยู่บน 2 กระบวนทัศน์ คือกระบวนทัศน์ปฏิฐานนิยม (Positivism) เชื่อว่าความจริงมีลักษณะเป็นวัตถุวิสัย (Objective) สามารถจับต้อง จำแนกแจกได้ชัดเจน และกระบวนทัศน์แบบปรากฏการณ์นิยม (Phenomenology) เชื่อว่าความจริงมีลักษณะเป็นอัตวิสัย (Subjective) แปรเปลี่ยนไปตามบริบทที่เป็นอยู่ขณะนั้น (Johnson and Turner, 2003; Johnson and Onwuegbuzie, 2004; Creswell and Plano, 2007) ดังนั้นการวิจัยแบบผสมผสานเป็นการวิจัยที่เก็บข้อมูลโดยใช้กลยุทธ์ รูปแบบและกระบวนวิธีที่หลากหลาย เพื่อให้ได้จุดเด่นที่สนับสนุนกันจากแต่ละวิธี และแก้ปัญหาจุดด้อยของแต่ละวิธีวิจัย ทำให้การวิจัยมีคุณภาพดีกว่าการวิจัยเพียงรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง

การวิจัยนี้ใช้การวิจัยแบบผสมผสานวิธีในรูปแบบเชิงสำรวจบุกเบิก (Exploratory Design) มีลักษณะการดำเนินงานวิจัยเป็นสองระยะ (Sequential) โดยในระยะแรกผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งจะได้ข้อมูลระดับลึกเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษามาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสด จังหวัดขอนแก่น หลังจากนั้นได้นำผลจากการวิจัยเชิงคุณภาพที่ผ่านการวิเคราะห์ไปกำหนดตัวแปรและสมมติฐานการวิจัยในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยในระยะที่ 2 เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสด และข้อที่ 3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ซึ่งช่วยให้ได้ข้อมูลในภาพกว้าง

การวิจัยระยะที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1.1 หน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ

หน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้หน่วยการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) 3 ระดับ ได้แก่ หน่วยการวิเคราะห์ระดับปัจเจก คือ ชาวบ้านในชุมชนบ้านโคก (นามสมมติ) และผู้ประกอบการรถแห่ดนตรีสดในจังหวัดขอนแก่น หน่วยระดับชุมชน คือ ผู้ให้ข้อมูลของชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในชุมชน ชาวบ้าน เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เจ้าหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และหน่วยวิเคราะห์ระดับองค์กรคือ ผู้ที่มีส่วนกำหนดนโยบายของแต่ละเขตปกครอง ได้แก่ นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล

3.1.2 พื้นที่ในการวิจัยเชิงคุณภาพ

พื้นที่ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ชุมชนบ้านโคก (นามสมมติ) เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ชุมชนแห่งนี้มีความถี่ของการใช้บริการรถแห่ดนตรีสดในการทำกิจกรรมของชุมชนเป็นประจำ ข้อมูลจากเพจ Facebook ขอนแก่นแดนหมอลำ ในช่วงเดือนมกราคมถึงเมษายน พ.ศ.2563 พบว่า ชุมชนมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้บริการรถแห่ดนตรีสดสูงถึง 10 กิจกรรม ซึ่งมากกว่าชุมชนอื่นในพื้นที่เดียวกัน

3.1.3 กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดผู้ให้ข้อมูลออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1) ผู้ให้ข้อมูลระดับองค์กร คือ ผู้ที่มีส่วนกำหนดนโยบายของแต่ละเขตปกครอง ได้แก่ นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล

2) ผู้ให้ข้อมูลระดับชุมชน คือ ผู้นำชุมชนทั้งผู้นำทางการและผู้ที่ไม่ใช่องค์การบริหารที่อยู่ในพื้นที่ ได้แก่ ประธานชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของชุมชน และมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชน เหตุการณ์ หรือผลกระทบที่เกิดจากการขาดมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์

3) ผู้ให้ข้อมูลระดับปัจเจก คือ ชาวบ้านในชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการใช้บริการรณรงค์ การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรณรงค์

4) ผู้ประกอบการรณรงค์ในจังหวัดขอนแก่น คือ เจ้าของรณรงค์รณรงค์เพื่อให้ได้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการรับงานการแสดง การว่างจ้าง ลักษณะของการให้บริการ ความถี่ของการรับงาน ความเกี่ยวข้องกับการแสดงรณรงค์กับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การควบคุมและวิธีการจัดการกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือเหตุทะเลาะวิวาทที่เกิดขึ้นบริเวณที่จัดการแสดง ขั้นตอนการขออนุญาตทำการแสดง ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ที่จัดขึ้น เป็นต้น

3.1.4 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ตามแนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guideline) แนวทางการสัมภาษณ์ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลมีทั้งหมด 4 ชุด ดังนี้ (ภาคผนวก 1)

แนวทางการสัมภาษณ์ชุดที่ 1 ใช้ในการศึกษาข้อมูลระดับองค์กร เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับรณรงค์รณรงค์ ที่มาของการจัดกิจกรรม หน้าที่ความรับผิดชอบ มาตรการการจัดการ การควบคุม โครงสร้างของนโยบายและภาระหน้าที่ ในประเด็นเกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไปของชุมชน
- 2) ลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม วัฒนธรรมของชุมชน กิจกรรมงานประเพณี โครงการต่างๆที่จัดขึ้นในชุมชน

3) มาตรการในการดูแล การควบคุมเกี่ยวกับการดัดแปลงแอลกอฮอล์ ในงานบุญ ประเพณี งานสมโภชที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสด

4) โครงการที่ได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการรณรงค์ การควบคุมการเข้าถึง หรือการดัดแปลงแอลกอฮอล์

แนวทางการสัมภาษณ์ชุดที่ 2 ใช้ในการศึกษาข้อมูลระดับชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการของชุมชน บริบทชุมชน และการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่คนตรีสด โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) บริบททั่วไปของชุมชน
- 2) เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของชุมชน
- 3) การจัดกิจกรรมรถแห่คนตรีสดในชุมชน และการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแห่คนตรีสด

แนวทางการสัมภาษณ์ชุดที่ 3 ใช้ในการศึกษาระดับปัจเจกบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของคนในชุมชน การรับรู้การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแห่คนตรีสดที่มาแสดงในชุมชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล
- 2) เศรษฐกิจ สังคมของผู้ให้ข้อมูล
- 3) การจัดกิจกรรมรถแห่คนตรีสดในชุมชน และการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแห่คนตรีสด

แนวทางการสัมภาษณ์ชุดที่ 4 ใช้ในการศึกษากับผู้ประกอบการรถแห่ในจังหวัดขอนแก่น เพื่อให้ได้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการรับงานการแสดง การว่างจ้าง ลักษณะของการให้บริการ ความถี่ของการรับงาน ความเกี่ยวข้องกับการแสดงรถแห่คนตรีสดกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การควบคุมและวิธีการจัดการกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือเหตุทะเลาะวิวาทที่เกิดขึ้นบริเวณที่จัดการแสดง ขั้นตอนการขออนุญาตทำการแสดง ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมรถแห่คนตรีสดที่จัดขึ้น เป็นต้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบกิจการรถแห่คนตรีสด
- 2) ความเกี่ยวข้องกับการแสดงรถแห่คนตรีสดกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การสังเกต ผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสังเกตแบบมีส่วนร่วมผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบมีโครงสร้างตามแนวทางการสังเกตที่กำหนด ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการสังเกตเอาไว้ล่วงหน้าและทำการจดบันทึกข้อมูลที่ได้จากภาคสนาม และใช้การ

สังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมขณะที่ทำการสนทนาระหว่างผู้วิจัยกับผู้เล่าที่กำลังแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันในการสนทนา (Interlocutors) (Silverman, 2001)

3.1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับทุติยภูมิ (Secondary Data) การเตรียมความพร้อมก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล เตรียมความรู้ด้านเนื้อหาและแนวคิดต่าง ๆ ที่จะนำมาอธิบายปรากฏการณ์ในเรื่องที่ผู้วิจัยทำการศึกษา เนื้อหาที่ผ่านการสังเคราะห์จากการทบทวนวรรณกรรม นำมาสู่การสร้างข้อคำถาม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลและคำตอบในระดับลึก ได้เนื้อหาที่ครอบคลุมในการทำการวิจัย และการเตรียมความรู้เรื่องระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ แนวทางการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ เทคนิคในการลงพื้นที่ภาคสนามในการศึกษาสภาพทั่วไป การสัมภาษณ์เชิงลึก เทคนิคในการสังเกต ตลอดจนวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล การเขียนผลงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยทำการทบทวนจากตำราเรียน หนังสืองานเขียนเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และการทบทวนเอกสารเกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ ข้อกฎหมาย แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงของปรากฏการณ์และสิ่งที่สนใจศึกษาและได้ลงพื้นที่เพื่อติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชน เพื่อแนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมกับติดต่อประสานงานกับผู้ประสานงานที่ผู้นำชุมชนมอบหมาย ในการวิจัยนี้ส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือจากผู้นำชุมชนเป็นอย่างดี ผู้นำชุมชนได้นำผู้วิจัยไปพบกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญด้วยตนเอง อีกทั้งได้แนะนำให้รู้จักกับผู้ให้ข้อมูล ซึ่งช่วยให้การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินไปได้โดยไม่มีอุปสรรค นอกจากนี้ผู้นำชุมชนแล้วยังได้รับความอนุเคราะห์จากเจ้าหน้าที่ประจำองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในการช่วยเหลือแนะนำให้ได้พบกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัย

3.1.6 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ มีระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน พฤษภาคม - กันยายน 2563

3.1.7 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการนำเทปเสียงที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเป็นเนื้อความแบบคำต่อคำ แยกบทสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล พร้อมตรวจสอบความความถูกต้อง กำหนดรหัสให้กับข้อความ หรือ

เนื้อความที่ได้จากการทบทวนเอกสาร งานวิจัย และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และเรียบเรียงเพื่อจัดกลุ่มสำหรับตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

3.1.8 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำเสนอมาตรการของชุมชนในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) เพื่อชี้ให้เห็นถึงมาตรการของชุมชนที่ใช้ในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมที่ใช้บริการรถแห่ดนตรีสด รวมทั้งมีการนำเสนอการพรรณนาเนื้อหาในรูปแบบของตารางการวิเคราะห์และแผนภาพประกอบ

การวิจัยในระยะที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ มีรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยดังนี้

3.2.1 หน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ

หน่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนการวิจัยเชิงปริมาณใช้หน่วยวิเคราะห์ระดับปัจเจก คือ ชาวบ้านในชุมชนที่เป็นตัวอย่างในการวิจัย

3.2.2 พื้นที่ในการวิจัยเชิงปริมาณ

ในการวิจัยนี้กำหนดพื้นที่สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณได้แก่ ชุมชนโนนทันและชุมชนกุดกว้าง ตำบลโนนทัน อำเภอหนองเรือ ชุมชนโนนทองและชุมชนกมุลเป้า ตำบลโนนทอง อำเภอหนองเรือ ชุมชนโนนหินแห่และชุมชนกมุลเป้า ตำบลหนองแก อำเภอหนองเรือ ชุมชนดงพองและชุมชนคอนยาง ตำบลศิลา อำเภอเมือง ชุมชนม่วงโป้และชุมชนหนองปิง ตำบลสาวะถี อำเภอเมือง ชุมชนหัวบึงและชุมชนคอนช้าง ตำบลคอนช้าง อำเภอเมือง ชุมชนม่วงหวานและชุมชนโนนพยอม ตำบลม่วงหวาน อำเภอน้ำพอง ชุมชนโนนพยอมและชุมชนหัวยี่เสียดัน ตำบลน้ำพอง อำเภอน้ำพอง ชุมชนท่าโพธิ์และชุมชนกุดพังเคือ ตำบลท่ากระเสริม อำเภอน้ำพอง ซึ่งเป็นชุมชนที่มีการใช้บริการรถแห่ดนตรีสดอย่างน้อย 3 ครั้งในระยะเวลา 4 เดือน ตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเมษายน พ.ศ.2563

3.2.3 กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนต่าง ๆ ในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 1,802,872 คน (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2562)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ชาวบ้านในชุมชนที่เป็นตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 400 คน ได้จากการคำนวณขนาดตัวอย่างของ Yamane (1967) เพื่อป้องกันข้อมูลตกหล่น หรือสูญหาย ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็น จำนวน 420 คน การเลือกตัวอย่างใช้การสุ่มอย่างง่าย (Sample random sampling) โดยสุ่มเลือกอำเภอ ด้วยการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน ได้อำเภอที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย 3 อำเภอ หลังจากนั้นสุ่มเลือกตำบลใน

แต่ละอำเภอ ด้วยการจับฉลากแบบไม่ใส่คืน 3 ตำบล และสุ่มเลือกชุมชนของแต่ละตำบล ด้วยการจับฉลากแบบไม่ใส่คืนตำบลละ 2 ชุมชน

3.2.3 วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ

วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมด้วยแบบสัมภาษณ์ (Interview Schedule) เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง (Structure Interview) ที่พัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผลการวิจัยจากการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็นแบ่ง 6 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิดและปลายปิด ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะทางประชากร ได้แก่ (1) เพศ (2) อายุปัจจุบัน (3) สถานภาพสมรส และ(4) ระดับการศึกษาสูงสุด

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิดและปลายปิด ประกอบด้วย (1) อาชีพปัจจุบัน (2) รายได้ที่ได้รับต่อเดือน (3) ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือน มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด มีลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก หรือข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นส่วนมากที่สุด
มาก	หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก หรือข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นส่วนมาก
ปานกลาง	หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก หรือข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นเพียงครั้งหนึ่ง
น้อย	หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก หรือข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นส่วนน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึงเมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก หรือข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นส่วนน้อยที่สุด

มาตราส่วนประเมินค่าดังกล่าวมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

มาตราส่วน	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3

น้อย	2
น้อยที่สุด	1

(4) จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ด้วยกันในครัวเรือน และ (5) การเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชน มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด มีลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 อันดับ ดังนี้

เป็นประจำ	หมายถึงเมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่ได้แสดงออกมากที่สุด (มีพฤติกรรมนั้น ๆ ประมาณ 5-7 วันใน 1 สัปดาห์)
นาน ๆ ครั้ง	หมายถึงเมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่ได้แสดงออกน้อย (มีพฤติกรรมนั้น ๆ ประมาณ 1-2 วันใน 1 เดือน)
ไม่เลย	หมายถึงเมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับพฤติกรรมที่ไม่เคยแสดงออกเลย

มาตราส่วนประเมินค่าดังกล่าวมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

มาตราส่วน	คะแนน
เป็นประจำ	3
นาน ๆ ครั้ง	2
ไม่เลย	1

ส่วนที่ 3 ค่านิยม ความเชื่อเรื่องการบริโภคแอลกอฮอล์และกิจกรรมรถแห่ดนตรีสดที่จัดขึ้นในชุมชน มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด ได้แก่ ค่านิยม ความเชื่อเรื่องการบริโภคแอลกอฮอล์และกิจกรรมรถแห่ดนตรีสดที่จัดขึ้นในชุมชน จำแนกตาม 1) ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องมีแอลกอฮอล์และดนตรี 2) ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่เข้าภาพต้องเป็นผู้จัดเตรียมข้าวปลาอาหาร เครื่องดื่มไว้ต้อนรับ และ 3) ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องใช้รถแห่ดนตรีสด มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด มีลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 อันดับ ดังนี้

เห็นด้วย	หมายถึงเมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่าน
เฉยๆ	หมายถึงเมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของท่านเป็นบางส่วน
ไม่เห็นด้วย	หมายถึงเมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

มาตราส่วนประเมินค่าดังกล่าวมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

มาตราส่วน	คะแนน
เป็นประจำ	3
นาน ๆ ครั้ง	2
ไม่เคย	1

ส่วนที่ 4 กิจกรรมและการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องรถแท็กซี่ในชุมชน มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิดและปลายปิด ประกอบด้วย กิจกรรมและการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องรถแท็กซี่ในชุมชน ได้แก่ (1) การใช้บริการรถแท็กซี่ในการจัดกิจกรรมของชุมชน (2) ช่วงเวลาที่ชุมชนจัดกิจกรรมที่ใช้บริการรถแท็กซี่ (3) จำนวนของกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแท็กซี่ (4) การขออนุญาตใช้เสียงในการจัดกิจกรรมที่ใช้บริการรถแท็กซี่ (5) การรับทราบข้อมูลการจัดกิจกรรมของชุมชนที่มีรถแท็กซี่มาทำการแสดง และ (6) ประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแท็กซี่

ส่วนที่ 5 การรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด ประกอบด้วย การรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ จำนวน 9 ข้อ มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด มีลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก หรือข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นส่วนมากที่สุด
มาก	หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก หรือข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นส่วนมาก
ปานกลาง	หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก หรือข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นเพียงครั้งหนึ่ง
น้อย	หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก หรือข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นส่วนน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึก หรือข้อความนั้นตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นส่วนน้อยที่สุด

มาตราส่วนประเมินค่าดังกล่าวมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

มาตราส่วน	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

ส่วนที่ 6 มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด ประกอบด้วย มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จำนวน 18 ข้อ มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด มีลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกมากที่สุด
เห็นด้วย	หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกเป็นส่วนมาก
เฉยๆ	หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่เกิดขึ้นเพียงครั้งหนึ่ง
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นตรงกับความรู้สึกที่เกิดขึ้นเป็นส่วนน้อย
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง เมื่อผู้ตอบเห็นว่าข้อความนั้นไม่ตรงกับความรู้สึก

มาตราส่วนประเมินค่าดังกล่าวมีเกณฑ์ให้คะแนน ดังนี้

มาตราส่วน	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5
เห็นด้วย	4
เฉยๆ	3
ไม่เห็นด้วย	2
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1

3.2.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยเชิงปริมาณ

แบบสัมภาษณ์พัฒนาขึ้นมาจากผู้วิจัยที่ได้ข้อมูลมาจากการทบทวนวรรณกรรม และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยการแนะนำของ อาจารย์ที่ปรึกษา แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยผ่านกระบวนการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ดังนี้

3.2.4 การหาความตรงของเนื้อหา (Content Validity)

การทดสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำแบบ สัมภาษณ์ส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ หลังจากนั้นได้ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญทาง (Expert Judgment) จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ แล้วนำ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข แล้วจึงนำไปหาค่าความน่าเชื่อถือ

3.2.5 การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิไปเก็บ รวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้สูงอายุที่ย้ายถิ่นที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการทดสอบ แบบสอบถาม จำนวน 30 คนที่ไม่ใช่ชุมชนตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง ในช่วงเดือน พฤศจิกายน 2563 ระหว่างการทดสอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับทุกข้อคำถามใน การสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด แล้วจึงนำข้อมูลมาคำนวณหาค่าความ เชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Chronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความ เชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ทั้งชุดเท่ากับ 0.93 ซึ่งมีอยู่ในเกณฑ์ยอมรับได้ (Conbach and Shavelson, 2004) แสดงว่าแบบสัมภาษณ์นั้นมีคุณภาพนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

3.2.6 ตัวแปรและการวัดตัวแปร ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรและการวัดตัวแปร ดังนี้

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

ตัวแปรตามในการวิจัยนี้คือ มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของ ชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ได้มาจากการศึกษาเชิงคุณภาพ พิจารณาจาก มาตรการที่ชุมชนใช้ในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด ตัวแปรใน ระดับอันตรภาคชั้น (Interval Scale) และในการวิเคราะห์สองตัวแปร (Bi-Variate Analysis) ได้จัด กลุ่มตัวแปรใหม่เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

ระดับสูง	มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 71-90 คะแนน
ระดับปานกลาง	มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 52-70 คะแนน
ระดับต่ำ	มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 32-51 คะแนน

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

ตัวแปรอิสระในการวิจัยนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรที่อยู่ในปัจจัยคุณลักษณะทางประชากร ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยค่านิยม ความเชื่อเรื่องการบริหาร โภคแอลกอฮอล์ ปัจจัยกิจกรรมและการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับรถแท็กซี่ในชุมชน และปัจจัยเกี่ยวกับการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร โภคแอลกอฮอล์ มีรายละเอียดของตัวแปรและการวัดตัวแปรดังนี้

1) ปัจจัยคุณลักษณะทางประชากร ประกอบด้วย

1) เพศ เป็นตัวแปรที่มีการวัดระดับกลุ่ม (Nominal Scale) โดยกำหนดค่าตัวแปรเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) เพศชาย (2) เพศหญิง เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลระดับหลายตัวแปร ผู้วิจัยได้สร้างเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยให้เพศชายเป็นกลุ่มอ้างอิง และให้เพศหญิงเป็นกลุ่มที่เข้าสู่วิเคราะห์

2) จำนวนอายุ เป็นตัวแปรที่มีการวัดระดับอัตราส่วน (Ratio scale) ให้ตอบตัวเลขอายุ ณ เวลาที่สัมภาษณ์ เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลระดับหลายตัวแปรได้มีการปรับตัวแปร ด้วยการแบ่งช่วงอายุของผู้ยัดถิ่นออกเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) อายุ 18-30 ปี (2) อายุ 31-60 ปี และ (3) อายุ 60 ปีขึ้นไป เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลระดับหลายตัวแปร ผู้วิจัยได้ใช้จำนวนอายุจริงเข้าสู่วิเคราะห์

3) ตัวแปรสถานภาพสมรส เป็นตัวแปรที่มีการวัดระดับกลุ่ม (Nominal Scale) โดยกำหนดค่าตัวแปรเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) โสด (2) สมรส (อยู่ด้วยกัน) (3) หม้าย หย่า แยกย้ายกันอยู่ เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลระดับหลายตัวแปร ได้สร้างเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยกำหนดให้ผู้ที่มิมีสถานภาพสมรสเป็นกลุ่มอ้างอิง และให้ผู้ที่มิมีสถานภาพสมรส โสด และสถานภาพสมรสแบบหม้าย หย่าร้าง แยกย้ายกันอยู่เข้าสู่วิเคราะห์

4) ระดับการศึกษา เป็นตัวแปรที่มีการวัดระดับกลุ่ม (Nominal Scale) โดยกำหนดค่าตัวแปรเป็น 4 กลุ่ม คือ (1) ประถมศึกษา (2) มัธยมศึกษาตอนต้น (3) มัธยมศึกษาตอนปลาย ปวช. ปวส (4)ปริญญาตรี และ (5) สูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลระดับสองตัวแปร ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มตัวแปรใหม่ โดยกำหนดค่าตัวแปรเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) ประถมศึกษา (2)มัธยมศึกษา และ (3) สูงกว่ามัธยมศึกษา ในการวิเคราะห์ข้อมูลหลายตัวแปร ผู้วิจัยได้สร้างเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยกำหนดให้กลุ่มที่สำเร็จการศึกษาสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา เป็นกลุ่มอ้างอิง และให้ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับประถม และระดับมัธยมศึกษา เป็นกลุ่มที่เข้าสู่วิเคราะห์

2) ปัจจัยคุณลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม

1) การประกอบอาชีพ พิจารณาจากอาชีพหลักหรืออาชีพที่ทำรายได้ประจำ ตัวแปรมีการวัดระดับกลุ่ม (Nominal Scale) มีการกำหนดค่าตัวแปรเป็น 7 กลุ่ม คือ (1) ไม่ได้ทำงาน/ทำงานที่ไม่เกิดรายได้ (2) รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ (3) พนักงานบริษัทเอกชน (4) ประกอบอาชีพส่วนตัว (5) งานภาคเกษตรกรรม/ปศุสัตว์ (6) รับจ้างทั่วไป และ (7) นักเรียน/นักศึกษา ในการวิเคราะห์ระดับสองตัวแปร ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มตัวแปรใหม่ โดยกำหนดค่าตัวแปรเป็น 6 กลุ่ม คือ (1) ไม่ได้ทำงาน/ทำงานที่ไม่เกิดรายได้ (2) ประกอบอาชีพประจำ (รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงาน บริษัทเอกชน) (3) ประกอบอาชีพส่วนตัว (4) งานภาคเกษตรกรรม/ปศุสัตว์ (5) รับจ้างทั่วไป และ (6) นักเรียน/นักศึกษา ในการวิเคราะห์ข้อมูลหลายตัวแปร ผู้วิจัยได้สร้างเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยกำหนดให้กลุ่มประกอบอาชีพประจำเป็นกลุ่มอ้างอิง และให้กลุ่มไม่ได้ทำงาน/ทำงานที่ไม่เกิดรายได้ ประกอบอาชีพประจำ (รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ และพนักงาน บริษัทเอกชน) ประกอบอาชีพส่วนตัว งานภาคเกษตรกรรม/ปศุสัตว์ รับจ้างทั่วไปอื่นๆ และระดับมัธยมศึกษา เป็นกลุ่มที่เข้าสู่อการวิเคราะห์

2) รายได้ต่อเดือนที่ได้รับ เป็นตัวแปรที่มีการวัดอยู่ในระดับอัตราส่วน (Ratio Scale) การวิเคราะห์ระดับสองตัวแปรได้มีการปรับตัวแปร ด้วยการจัดกลุ่มรายได้ต่อเดือนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) ต่ำกว่า 5,000 บาท (2) 5,000 – 10,000 บาท และ (3) ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลระดับหลายตัวแปรผู้วิจัยได้นำจำนวนรายได้จริงเข้าสู่อการวิเคราะห์

3) ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือน ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มตัวแปรออกเป็น 3 กลุ่ม โดยให้ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหาร ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า และค่าเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย เป็นตัวแปรค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือน เกี่ยวกับค่าอุปโภค/บริโภค ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการแพทย์และสาธารณสุข เป็นตัวแปรค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับการแพทย์และสาธารณสุข และค่าใช้จ่ายเครื่องสำอาง เสื้อผ้า เบริรี่ เป็นตัวแปรค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับเครื่องสำอาง เสื้อผ้า เบริรี่

3.1 ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือน เกี่ยวกับค่าอุปโภค/บริโภค ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีการวัดระดับอันตรภาคชั้น (Interval Scale) โดยกำหนดค่าตัวแปรเป็น 5 ระดับ คือ (5) มากที่สุด (4) มาก (3) ปานกลาง (2) น้อย และ (1) น้อยที่สุด เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลระดับสองตัวแปรได้มีการปรับตัวแปรเป็นตัวแปรระดับค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือน เกี่ยวกับค่าอุปโภค/บริโภค แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) ระดับสูง (2) ระดับปานกลาง และ (3) ระดับต่ำ โดยวัดจากค่าคะแนนของแต่ละข้อคำถามที่นำมารวมกัน มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 4-12

คะแนน ในการแปลผลระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์สตรีสด ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์โดยการอิงกลุ่ม ดังนี้

ระดับสูง	มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 10-12 คะแนน
ระดับปานกลาง	มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 7-9 คะแนน
ระดับต่ำ	มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 4-6 คะแนน

3.2 ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับการแพทย์และสาธารณสุขเป็นตัวแปรที่มีการวัดระดับอันตรภาคชั้น (Interval Scale) โดยกำหนดค่าตัวแปรเป็น 5 ระดับ คือ (5) มากที่สุด (4) มาก (3) ปานกลาง (2) น้อย และ (1) น้อยที่สุด เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลระดับสองตัวแปรได้มีการปรับตัวแปรเป็นตัวแปรระดับค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับการแพทย์และสาธารณสุข แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1)ระดับสูง (2)ระดับปานกลาง และ (3)ระดับต่ำ โดยวัดจากค่าคะแนนของแต่ละข้อคำถามที่นำมารวมกัน มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 3-9 คะแนน ในการแปลผลระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์สตรีสด ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์โดยการอิงกลุ่ม ดังนี้

ระดับสูง	มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 9-11 คะแนน
ระดับปานกลาง	มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 6-8 คะแนน
ระดับต่ำ	มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 3-5 คะแนน

3.3 ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ เป็นตัวแปรที่มีการวัดระดับอันตรภาคชั้น (Interval Scale) โดยกำหนดค่าตัวแปรเป็น 5 ระดับ คือ (5) มากที่สุด (4) มาก (3) ปานกลาง (2) น้อย และ (1) น้อยที่สุด เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลระดับสองตัวแปรได้มีการปรับตัวแปรเป็นตัวแปรระดับค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1)ระดับสูง (2)ระดับปานกลาง และ (3)ระดับต่ำ โดยวัดจากค่าคะแนนของแต่ละข้อคำถามที่นำมารวมกัน มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 3-9 คะแนน ในการแปลผลระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์สตรีสด ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์โดยการอิงกลุ่ม ดังนี้

ระดับสูง	มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 9-11 คะแนน
ระดับปานกลาง	มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 6-8 คะแนน
ระดับต่ำ	มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 3-5 คะแนน

4) จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครัวเรือน พิจารณาจากผู้ที่อาศัยอยู่ด้วยกันในครัวเรือน มีการวัดอยู่ในระดับอัตราส่วน (Ratio scale) การวิเคราะห์ข้อมูลระดับสองตัวแปรได้มีการปรับตัวแปร ด้วยการจัดกลุ่มจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ด้วยกันในครัวเรือน

ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) ต่ำกว่า 4 คน (2) 4-6 คน และ (3) มากกว่า 6 คนขึ้นไป เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลระดับหลายตัวแปรใช้จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนจริงเข้าสู่การวิเคราะห์

5) การเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชน เป็นตัวแปรที่มีการวัดระดับอันตรภาคชั้น (Interval Scale) โดยกำหนดค่าตัวแปรเป็น 3 ระดับ คือ (3) เข้าร่วมเป็นประจำ (2) เข้าร่วมนาน ๆ ครั้ง และ (1) ไม่ได้เข้าร่วม เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลระดับสองตัวแปรได้มีการปรับตัวแปรเป็นตัวแปรระดับการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้สูงอายุย้ายถิ่น แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1)ระดับสูง (2)ระดับปานกลาง และ (3)ระดับต่ำ โดยวัดจากค่าคะแนนของแต่ละข้อคำถามที่นำมารวมกัน มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 4-12 คะแนน ในการแปลผลระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์โดยการอิงกลุ่ม ดังนี้

ระดับสูง มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 10-12 คะแนน

ระดับปานกลาง มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 7-9 คะแนน

ระดับต่ำ มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 4-6 คะแนน

3) ปัจจัยค่านิยม ความเชื่อเรื่องการบริโภคแอลกอฮอล์และกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดที่จัดขึ้นในชุมชน

1) ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรณรงค์ที่ต้องมีแอลกอฮอล์และคนตรี เป็นตัวแปรที่มีการวัดระดับอันตรภาคชั้น (Interval Scale) โดยกำหนดค่าตัวแปรเป็น 5 ระดับ คือ (5) มากที่สุด (4) มาก (3) ปานกลาง (2) น้อย และ (1) น้อยที่สุด เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลระดับสองตัวแปรได้มีการปรับตัวแปร เป็นตัวแปรระดับค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรณรงค์ที่ต้องมีแอลกอฮอล์และคนตรี แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1)ระดับสูง (2)ระดับปานกลาง และ (3)ระดับต่ำ โดยวัดจากค่าคะแนนของแต่ละข้อคำถามที่นำมารวมกัน มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 4-12 คะแนน ในการแปลผลระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์โดยการอิงกลุ่ม ดังนี้

ระดับสูง มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 10-12 คะแนน

ระดับปานกลาง มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 7-9 คะแนน

ระดับต่ำ มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 4-6 คะแนน

2) ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรณรงค์ที่เจ้าภาพต้องเป็นผู้จัดเตรียมข้าวปลาอาหาร เครื่องดื่มไว้ต้อนรับ เป็นตัวแปรที่มีการวัดระดับอันตรภาคชั้น (Interval Scale) โดยกำหนดค่าตัวแปรเป็น 5 ระดับ คือ (5) มากที่สุด (4) มาก (3) ปานกลาง (2) น้อย และ (1) น้อยที่สุด เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลระดับสองตัวแปรได้มีการปรับตัวแปร เป็นตัวแปรระดับค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรณรงค์ที่เจ้าภาพต้องเป็นผู้จัดเตรียมข้าวปลาอาหาร เครื่องดื่มไว้ต้อนรับ

แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1)ระดับสูง (2)ระดับปานกลาง และ (3)ระดับต่ำ โดยวัดจากค่าคะแนนของแต่ละข้อคำถามที่นำมารวมกัน มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 3-9 คะแนน ในการแปลผลระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์โดยการอิงกลุ่ม ดังนี้

ระดับสูง มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 9-11 คะแนน

ระดับปานกลาง มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 6-8 คะแนน

ระดับต่ำ มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 3-5 คะแนน

3) ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรณรงค์ที่ต้องใช้รถแห่คนตรีสด เป็นตัวแปรที่มีการวัดระดับอันตรภาคชั้น (Interval Scale) โดยกำหนดค่าตัวแปรเป็น 5 ระดับ คือ (5) มากที่สุด (4) มาก (3) ปานกลาง (2) น้อย และ (1) น้อยที่สุด เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลระดับสองตัวแปรได้มีการปรับตัวแปร เป็นตัวแปรระดับค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรณรงค์ที่ต้องใช้รถแห่คนตรีสด แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1)ระดับสูง (2)ระดับปานกลาง และ (3)ระดับต่ำ โดยวัดจากค่าคะแนนของแต่ละข้อคำถามที่นำมารวมกัน มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 3-9 คะแนน ในการแปลผลระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์โดยการอิงกลุ่ม ดังนี้

ระดับสูง มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 9-11 คะแนน

ระดับปานกลาง มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 6-8 คะแนน

ระดับต่ำ มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 3-5 คะแนน

4) ปัจจัยกิจกรรมและการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับรถแห่คนตรีสด

1) จำนวนการจัดกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสด เป็นตัวแปรที่มีการวัดระดับกลุ่ม (Nominal Scale) มีการกำหนดค่าตัวแปรเป็น 4 กลุ่ม คือ (1) 1-3 ครั้งต่อปี (2) 3-6 ครั้งต่อปี (3) 6-10 ครั้งต่อปี และ (4) มากกว่า 10 ครั้งต่อปีการวิเคราะห์ เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลระดับหลายตัวแปร ผู้วิจัยได้สร้างเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยกำหนดให้กลุ่มจำนวนการจัดกิจกรรม 1-3 ครั้งต่อปี เป็นกลุ่มอ้างอิง และให้กลุ่มจำนวนการจัดกิจกรรม 3-6 ครั้งต่อปี กลุ่มจำนวน 6-10 ครั้งต่อปี และกลุ่มจำนวนการจัดกิจกรรมมากกว่า 10 ครั้งต่อปี เป็นกลุ่มที่เข้าสู่การวิเคราะห์

2) การขออนุญาตใช้เสียงในการจัดกิจกรรมที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสด เป็นตัวแปรที่มีการวัดระดับกลุ่ม (Nominal Scale) มีการกำหนดค่าตัวแปรเป็น 3 กลุ่ม คือ (1) ทราบว่าต้องขออนุญาตใช้เสียง (2) ไม่แน่ใจว่าต้องขออนุญาตใช้เสียง และ(3) ไม่ทราบว่าต้องขออนุญาตใช้เสียง ในการวิเคราะห์ข้อมูลหลายตัวแปร ผู้วิจัยได้สร้างเป็นตัวแปรหุ่น(Dummy

Variable) โดยกำหนดให้กลุ่มไม่ทราบว่าจะต้องขออนุญาตใช้เสียงเป็นกลุ่มอ้างอิง และให้กลุ่มทราบว่าจะต้องขออนุญาตใช้เสียง และกลุ่มไม่แน่ใจว่าจะต้องขออนุญาตใช้เสียง เป็นกลุ่มที่เข้าสู่วิเคราะห์

3) ประสิทธิภาพการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแท็กซี่คนตรีสด เป็นตัวแปรที่มีการวัดระดับกลุ่ม (Nominal Scale) มีการกำหนดค่าตัวแปรเป็น 2 กลุ่ม คือ (1) ไม่มีประสิทธิภาพ และ (2) มีประสิทธิภาพ ในการวิเคราะห์ข้อมูลหลายตัวแปร ผู้วิจัยได้สร้างเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยกำหนดให้กลุ่มไม่มีประสิทธิภาพเป็นกลุ่มอ้างอิง และให้กลุ่มมีประสิทธิภาพ เป็นกลุ่มที่เข้าสู่วิเคราะห์

5) ปัจจัยการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์

1) การรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ เป็นตัวแปรที่มีการวัดระดับอันตรภาคชั้น (Interval Scale) โดยกำหนดค่าตัวแปรเป็น 5 ระดับ คือ (5) เห็นด้วยอย่างยิ่ง (4) เห็นด้วย (3) เฉยๆ (2) ไม่เห็นด้วย และ (1) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลระดับสองตัวแปรได้มีการปรับตัวแปร เป็นตัวแปรระดับการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1)ระดับสูง (2)ระดับปานกลาง และ (3)ระดับต่ำ โดยวัดจากค่าคะแนนของแต่ละข้อคำถามที่นำมารวมกัน มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 17-45 คะแนน ในการแปลผลระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแท็กซี่คนตรีสด ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์โดยการอิงกลุ่ม ดังนี้

ระดับสูง	มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 37-45 คะแนน
ระดับปานกลาง	มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 27-36 คะแนน
ระดับต่ำ	มีค่าคะแนนอยู่ระหว่าง 17-26 คะแนน

3.2.7 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ แบ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร สถิติ รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิจัยบทความวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศ นอกนั้นยังได้มีการค้นคว้าทางเว็บไซต์ ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ออนไลน์ ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยอื่น ๆ เพื่อนำเอาข้อมูลเหล่านั้นมาใช้สำหรับการทบทวนวรรณกรรม รวมไปถึงการค้นหาคำศัพท์ที่เหมาะสมในการวิจัย และเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขออนุญาตเข้าทำการวิจัย ซึ่งแจ้งรายละเอียดของการทำวิจัย และขอใช้เครื่องมือ (แบบสัมภาษณ์) เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้นำชุมชนที่เป็นพื้นที่ในการวิจัย

2) ผู้วิจัยเข้าพบกับประธานชุมชนในแต่ละชุมชนที่เป็นพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการทำการวิจัย และขอความร่วมมือในการสำรวจ และเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

3) ลงพื้นที่ชุมชนตามที่ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างเพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยอาศัยผู้นำชุมชน หรือสมาชิกในชุมชนที่รู้จักกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยทำการศึกษาเข้าไปพร้อมกับผู้วิจัย เมื่อถึงบ้านของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยทำการแนะนำตัวเองว่าเป็นใคร ซึ่งแจ้งการวัตถุประสงค์ พร้อมทั้งมอบเอกสารหนังสือขอความยินยอมในการวิจัย และอธิบายรายละเอียดของหนังสือขอความยินยอมให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจ และเมื่อได้รับความยินยอมจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยแล้ว จึงเริ่มทำการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.8 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2563 -กุมภาพันธ์ 2564

3.2.9 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เริ่มจากผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบข้อมูลแล้ว มาลงรหัสข้อมูลและประมวลผลในเครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรเดียว (Univariate Analysis) การวิเคราะห์ในระดับนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อแสดงการกระจายของข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสูงสุด (Minimum) และค่าต่ำสุด (Maximum)

2) การวิเคราะห์ข้อมูลระดับสองตัวแปร (Bivariate Analysis) ใช้การวิเคราะห์ตารางไขว้ (Cross Tabulation) ในการทดสอบความสัมพันธ์ โดยพิจารณาผลการวิเคราะห์จากสถิติ Chi-square และค่าสัมประสิทธิ์คอนติเจนซี (Contingency Coefficient : CC.) เพื่อบ่งชี้ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยแบ่งระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรออกเป็น 3 ระดับ (คุชณี อายุวัฒน์, 2548) คือ

ระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ มีค่า CC. อยู่ระหว่าง 0.001-0.500

ระดับความสัมพันธ์ปานกลาง มีค่า CC. อยู่ระหว่าง 0.501-0.700

ระดับความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง มีค่า CC. อยู่ระหว่าง 0.701 ขึ้นไป

3) การวิเคราะห์ข้อมูลระดับหลายตัวแปร (Multivariate Analysis) ในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ในระดับหลายตัวแปร คือ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระหลายตัวพร้อมกัน ในการวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จังหวัดขอนแก่น อนึ่งก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามข้อสมมติ (Assumption) บางประการว่า ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ต้องมีระดับการวัดระดับอันตรภาคชั้น (Interval Scale) หรือระดับอัตราส่วน (Ratio Scale) หากตัวแปรใดมีการวัดระดับกลุ่ม (Nominal Scale) หรืออันดับ (Ordinal Scale) ต้องปรับให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) และระบุกลุ่มอ้างอิง (Reference Group) และตัวแปรอิสระในแบบจำลองจะต้องไม่เกิดสหสัมพันธ์ในตัวเอง (Multicollinearity) เกิน 0.75 ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินการตามเงื่อนไขก่อนที่จะนำข้อมูลเข้าสู่การวิเคราะห์

3.2 จริยธรรมในการวิจัย

การวิจัยนี้ได้ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการวิจัยในมนุษย์สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา รหัส HE- RDI-NRRU.048/2563

3.3 ข้อจำกัดในการวิจัย

1) การวิจัยนี้อาจยังไม่ครอบคลุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งหมด เช่น ผู้ที่มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายทั้งในส่วนของพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พระราชบัญญัติสรรพสามิต และพระราชบัญญัติฉบับอื่น ๆ ที่มีอำนาจในการควบคุมทั้งในส่วนของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2) การวิจัยนี้ครอบคลุมการศึกษาเฉพาะรณรงค์งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ทำการแสดงในลักษณะของการเคลื่อนที่ไปทำการแสดงในชุมชนเท่านั้น

บทที่ 4

บริบทชุมชน

การนำเสนอเนื้อหาในบทนี้ เป็นการนำเสนอสภาพบริบทและลักษณะที่สำคัญของชุมชนครอบคลุมประเด็น บริบทชุมชนในมิติทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมของชุมชน ใช้สำหรับทำความเข้าใจสภาพของชุมชนที่เชื่อมโยงกับมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมลดเหล้าคนตรีศด จังหวัดขอนแก่น โดยมีรายละเอียดของเนื้อหาในแต่ละส่วน ดังนี้

4.1 สภาพบริบทและลักษณะที่สำคัญของชุมชน

4.1.1 ประวัติและพัฒนาการของชุมชน

จังหวัดขอนแก่นถือเป็นจังหวัดหนึ่งที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้วยลักษณะทางกายภาพที่ตั้งอยู่จุดกึ่งกลางของภูมิภาคทำให้เป็นศูนย์กลางกระจายความเจริญทั้งทางด้านการศึกษา การเงิน/ธนาคาร การปกครอง การคมนาคมและเศรษฐกิจไปยังจังหวัดอื่น ๆ ในภูมิภาค รวมไปถึงประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงและมีความพยายามพัฒนาให้เมืองขอนแก่นเป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุนและการบริการของกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (แผนพัฒนาจังหวัดขอนแก่น, 2560)

ชุมชนบ้านโคก (นามสมมติ) เป็นชุมชนหนึ่งที่ตั้งอยู่ใกล้กับตัวเมืองขอนแก่น ข้อมูลทางประวัติศาสตร์กล่าวถึงชุมชนแห่งนี้ว่า บรรพบุรุษของคนในตำบลโคกสี (บ้านโคกสี) พื้นเพเดิมนั้นมีเชื้อสายมาจากเมืองนครจำปาสี (พระธาตุนาดูนในปัจจุบัน) นครจำปาสีถูกภัยสงครามจนเป็นเหตุให้เจ้าเมืองนครจำปาสี และภรรยาถึงแก่ความตาย คนที่อยู่ในนครก็หนีแตกกระเจิงไปคนละทิศละทาง โดยแตกออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ แต่ร่วมเดินทางมาด้วยกัน เมื่อ 3 กลุ่มนั้นเดินทางหนีภัยสงครามมาถึงบ้านโนนเมือง (ในพื้นที่อำเภอโกสุมพิสัยในปัจจุบัน) จึงได้แยกเดินทางออกเป็น 3 สาย กลุ่มที่ 1 เดินทางไปทางเมืองฟ้าแดดสูงยาง (จังหวัดกาฬสินธุ์ในปัจจุบัน) กลุ่มที่ 2 เดินทางไปทางด้านทิศเหนือข้ามแม่น้ำโขงมุ่งสู่นครเวียงจันทน์หรือหลวงพระบาง ส่วนกลุ่มที่ 3 เดินทางมาตามลำน้ำพอง พอมาถึงบริเวณทิศตะวันตกของที่ตั้งวัดศิริธรรมิกาวาส ซึ่งเป็นที่ตั้งของชุมชนบ้านโคกในปัจจุบันได้พากันพักอาศัยอยู่ชั่วคราว ทำให้เกิดความคิดขึ้นว่าตรงบริเวณนี้อุดมสมบูรณ์ พอที่จะตั้งหมู่บ้านเป็นหลักแหล่งได้ จึงได้ตั้งหมู่บ้านพากันพำนักอาศัยอยู่ แต่อีกส่วนหนึ่งได้เดินทางต่อไปทางเมืองหนองคาย เมื่อไปถึงได้เล่าถึงความเดือดร้อนให้เจ้าเมืองหนองคาย

ทราบ เจ้าเมืองจึงได้จัดสถานที่ให้อยู่ตามแนวลำน้ำโขง โดยในกลุ่มนี้มีลูกชายคนเล็กของเจ้าเมืองนครจำปาศิมีนามว่า “เจ้าวัชรกุมาร” ที่รอดพ้นชีวิตจากภัยสงครามร่วมเดินทางมาด้วย

ผู้ที่มาตั้งหมู่บ้านอยู่ที่บริเวณบ้านโคก (นามสมมติ) ในปัจจุบัน ก็เริ่มสร้างหลักปักฐานบ้านเรือนตั้งตัวเป็นปึกแผ่นตามลำดับ ต่อมาได้มีพระสงฆ์ 2 รูป คือ พระอาจารย์จันดี กับ พระอาจารย์โสดา เดินทางมาจากเมืองสาเกตุ (จังหวัดร้อยเอ็ด) ได้มาร่วมตั้งหมู่บ้าน พร้อมกับตั้งวัดขึ้นประจำหมู่บ้านและได้ตั้งชื่อหมู่บ้านและวัด ขึ้นว่า “บ้านโคกก่อง” และ “วัดบ้านโคกก่อง” ทั้งสองพระอาจารย์และชาวบ้านญาติโยมก็อยู่กันมาโดยปกติสุขตามลำดับ แต่ต่อมาได้เกิดโรคระบาดขึ้นเป็นเหตุให้ผู้คนล้มตาย พระอาจารย์ทั้งสองกับชาวบ้าน จึงร่วมใจกันทำพิธีแก้เคล็ดย้ายบ้านและวัดข้ามฟากถนนมาทางด้านทิศตะวันออก เมื่อประมาณปีพ.ศ. 2393 และเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคล จึงได้ตั้งชื่อบ้านขึ้นใหม่ว่า “บ้านโคก” (นามสมมติ) ถึงปัจจุบัน

ปี 2539 ชุมชนบ้านโคก (นามสมมติ) ได้รับการยกฐานะจากสภาตำบล เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย 14 หมู่บ้าน จากการขยายตัวของชุมชน และมีประชากรเข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่ชุมชนมากขึ้น จากเดิมปี 2528 ชุมชนบ้านโคกมีจำนวนหมู่บ้านเพียง 11 หมู่บ้าน แสดงให้เห็นว่าชุมชนแห่งนี้มีการขยายตัวของประชากรที่ย้ายเข้ามาอาศัยในชุมชน การเข้ามาของหน่วยงานราชการ เอกชนที่เข้ามาตั้งในชุมชน และความเจริญที่เข้ามาในชุมชน

4.1.2 ลักษณะทางกายภาพของชุมชน

ชุมชนบ้านโคก ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของตัวเมืองขอนแก่น ห่างจากตัวเมืองขอนแก่นประมาณ 15 กิโลเมตร ถือว่าเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองขอนแก่น แม้ว่าจะเป็นพื้นที่รอยต่อระหว่างจังหวัด ระหว่างจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดมหาสารคาม ชุมชนที่ผู้อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่ยังคงประกอบอาชีพเกษตรกรรม หรือเป็นชุมชนเกษตรกรรมที่ตั้งอยู่ใกล้เมือง นอกจากนี้ชุมชนมีความโดดเด่นในลักษณะทางกายภาพที่มีทั้งพื้นที่ราบ และพื้นที่ราบลุ่มใกล้กับแหล่งน้ำ ซึ่งเหมาะสมกับการทำการเกษตร อีกทั้งยังเป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา โรงพยาบาลที่สำคัญในระดับจังหวัด โดยมีอาณาเขตของพื้นที่อื่นๆที่ติดต่อกับชุมชน ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบลหนองตุม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลเสือเต่า และตำบลกู่ทอง อำเภอเขียงยืน จังหวัดมหาสารคาม

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลศิลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลบึงเนียม ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ลักษณะของชุมชนบ้านโคก (นามสมมติ) เป็นชุมชนที่มีการผสมผสานกันทั้งชุมชนดั้งเดิมและชุมชนสมัยใหม่ที่เกิดจากการขยายตัวของชุมชนดั้งเดิม ชุมชนดั้งเดิมผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนลักษณะนี้เป็นคนดั้งเดิมที่เคยอาศัยอยู่ในชุมชน มีญาติพี่น้องอาศัยอยู่ใกล้เคียง คนในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ วิถีชีวิตผูกพันกับธรรมชาติ ประเพณี วัฒนธรรม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ลักษณะของครัวเรือนเป็นครัวเรือนแบบขยายมีผู้สูงอายุอาศัยอยู่ร่วมกันกับสมาชิกในครัวเรือน ดังคำบอกเล่าของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนได้เล่าให้ฟังว่า “...ส่วนใหญ่เป็นคนดั้งเดิม แต่มีข้างหน้าชุมชนที่เป็นหมู่บ้านเกิดใหม่ เป็นบ้านจัดสรรอยู่แค่นั้น นอกนั้นก็ดั้งเดิม บ่มีบ้านจัดสรรนี่จะเป็นชุมชนเกษตร...” ส่วนชุมชนสมัยใหม่เป็นชุมชนที่ขยายมาจากชุมชนเดิมดั้งเดิมที่เคยมีอยู่ในชุมชน ชุมชนในลักษณะนี้มีทั้งคนในชุมชนดั้งเดิมและคนที่ย้ายเข้ามาอยู่ใหม่อาศัยอยู่ร่วมกัน คนที่ย้ายมาอยู่ใหม่ส่วนใหญ่อยู่อาศัยในบ้านจัดสรรที่ตั้งอยู่ในชุมชน หรือไม่ก็เข้ามาหาซื้อที่ดินเพื่อสร้างบ้านในชุมชน ดังคำบอกเล่าของผู้นำชุมชนได้เล่าให้ฟังว่า “...สองสามปีนี้มีประชากรแฝงเข้ามาอาศัยอยู่ในหมู่บ้านหลาย แต่ก่อนจะมีแต่ลูกหลานที่ออกครัวเรือนไป พ่อ แม่มีที่มียัง ได้ลูกได้ตัว แต่งงานแล้วลี้ภัยบ้านไปตามพื้นที่ที่พ่อแม่ป็นให้ ตามรั้วตามสวนที่พ่อแม่ป็นให้ ขยายเป็นบ้านออกไป ที่นี้สองสามปีมานี้เรื่องความเจริญเข้ามาทะเลยมี่พี่น้องบ้านอื่นเฝื่อนมาอาศัยอยู่กับตำบลเฮานี้ เป็นประชากรแฝงแต่เขาย้ายเข้ามาปักหลักปักฐานอยู่ในตำบลที่หลายครั้บ...” นอกจากนี้ก็อยู่อาศัยในสถานที่ของราชการ เช่น บ้านพักแพต เป็นต้น ส่วนคนดั้งเดิมในชุมชนอาศัยอยู่ในบ้านของตนเอง โดยมีญาติพี่น้องอาศัยอยู่ใกล้เคียง การประกอบอาชีพของผู้คนมีความหลากหลาย ซึ่งคนในชุมชนดั้งเดิมประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรมและยังคงรักษาวิถีชีวิตแบบเกษตรกรรม เนื่องจากสภาพพื้นที่ของชุมชนเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำพอง เหมาะแก่การทำกรเกษตร มีระบบชลประทานไหลขนานไปกับพื้นที่ของชุมชนสามารถใช้น้ำในการเพาะปลูกข้าวและทำการเกษตรอื่นๆ ซึ่งพื้นที่ของชุมชนบ้านโคก (นามสมมติ) ถูกจัดให้เป็นพื้นที่สีเขียวตามผังเมืองขอนแก่นปี 2560 เพื่อเป็นพื้นที่อนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม

เห็นได้ว่าชุมชนบ้านโคก (นามสมมติ) แม้จะเป็นชุมชนที่ตั้งอยู่บริเวณรอยต่อระหว่างจังหวัดขอนแก่นและจังหวัดมหาสารคาม แต่มีระยะทางห่างจากตัวเมืองขอนแก่นมายังชุมชนเพียง 15 กิโลเมตร ซึ่งในระยะเวลาในการเดินทางมายังชุมชนแห่งนี้ไม่นานมากนัก ลักษณะพื้นที่ของชุมชนเป็นพื้นที่ที่อยู่ในเขตอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรมตามผังเมืองขอนแก่นปี 2560 ซึ่งเป็นที่ส่วนใหญ่ในชุมชนเป็นพื้นที่ทำการเกษตร เช่น ทำนา ทำไร่ เป็นต้น ขณะที่ลักษณะของชุมชนมีทั้งชุมชนดั้งเดิมคือ ชุมชนเกษตรกรรม ซึ่งคนส่วนใหญ่ในชุมชนประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ และชุมชนสมัยใหม่ที่ขยายมาจากมาจากชุมชนดั้งเดิม

4.1.3 การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ในชุมชน

ชุมชนบ้านโคก (นามสมมติ) มีพื้นที่ 20,373 ไร่ หรือ 44 ตารางกิโลเมตร จากประวัติของชุมชนที่กล่าวข้างต้น ชุมชนแห่งนี้เป็นที่อุดมสมบูรณ์สามารถก่อตั้งชุมชนได้และมีการพัฒนาของชุมชนมาเป็นลำดับ โดยมีการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ของคนในชุมชน ดังนี้

4.1.3.1 พื้นที่อยู่อาศัย จากการสังเกตการใช้พื้นที่เพื่ออยู่อาศัย พบว่าชุมชนแห่งนี้มีความหลากหลายหลายของพื้นที่อยู่อาศัย โดยกระจายตัวออกไปตามถนนที่พาดผ่านตัวชุมชนและกระจุกตัวอย่างหนาแน่นและเริ่มลดน้อยลงในพื้นที่ที่ใช้เป็นที่ทำการเกษตร ลักษณะบ้านเรือนจำแนกได้เป็น 2 แบบคือ บ้านเรือนแบบดั้งเดิมของชุมชนคือ มีลักษณะเป็นบ้านไทยชนบทดั้งเดิมแบบบ้านไม้ชั้นเดียว มีเสาสูงขึ้นไปในตัวบ้าน พื้นล่างเป็นพื้นดินที่ใช้ในการนั่งเล่น ประกอบอาหาร และลักษณะบ้านเรือนแบบสมัยใหม่ คือ บ้านที่สร้างจากปูนและวัสดุสร้างบ้านสำเร็จรูป และบ้านครึ่งปูนครึ่งไม้ ชั้นล่างเป็นปูน ชั้นบนของบ้านยังคงเป็นบ้านไม้แบบดั้งเดิม

4.1.3.2 พื้นที่ทำการค้าและบริการ พื้นที่ของชุมชนทางด้านทิศใต้มีพื้นที่ติดต่อด้านตำบลพระลับ ซึ่งเป็นพื้นที่ชุมชนดั้งเดิมก่อนที่จะย้ายชุมชนไปตั้งชุมชนใหม่ คือเมืองขอนแก่นในปัจจุบัน เป็นพื้นที่หนึ่งที่มีร้านค้าขนาดใหญ่ตั้งอยู่บริเวณสองข้างทาง ซึ่งเป็นถนนเลียยมืองที่จะเดินทางไปจังหวัดมหาสารคาม ผ่านถนนขอนแก่น เชียงยืน มหาสารคาม ในส่วนของชุมชนพื้นที่ทำการค้าและบริการของชุมชนจะตั้งเรียงรายอยู่บริเวณสองข้างถนน ตั้งแต่บริเวณที่ทำการบริหารส่วนตำบลบ้านโคก (นามสมมติ) ไปจนถึงวัดบริเวณปากทางเข้าวัด มีร้านค้าที่เปิดให้บริการจำนวนมาก เช่น ร้านอาหาร ร้านอาหารตามสั่ง ร้านเกมส์ ร้านบริการถ่ายเอกสาร ร้านรับซักรีดเสื้อผ้า ร้านน้ำปั่น ร้านกาแฟ ร้านขายของทุกอย่าง 20 บาท ร้านขายสังฆภัณฑ์ เป็นต้น ร้านเหล่านี้มีทั้งที่เป็นห้องแถว และร้านเดี่ยวที่มีพื้นที่จ่อครรถน้ำร้าน และร้านที่ชาวบ้านคัดแปลงตัวบ้านที่เคยอยู่อาศัยให้เป็นร้านอาหาร เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีร้านขายยา รวมทั้งอุปกรณ์ทางการแพทย์ เชา รถมอเตอร์ไซด์ (วีเซล) ไม้เท้า รวมถึงคลินิกกายภาพบำบัด เปิดให้บริการในชุมชนอีกด้วย ซึ่งในแต่ละวันจะมีคนในชุมชน ผู้ที่ทำงานอยู่ในหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่ตั้งอยู่ในชุมชน ผู้ที่เดินทางสัญจรไปมาเข้ามาใช้บริการ

4.1.3.3 พื้นที่ทำการเกษตร พื้นที่ของชุมชนบ้านโคก (นามสมมติ) เป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำพอง ซึ่งคนในชุมชนส่วนใหญ่ใช้ที่ดินในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม พืชเกษตรหลักที่ชาวบ้านนิยมปลูกคือข้าวนาปีและนาปรัง การปลูกข้าวนาปีเริ่มปลูกตั้งแต่เดือนมิถุนายน พันธุ์ข้าวที่นิยมปลูกคือ กข.6 และข้าวขาวดอกมะลิ 105 นิยมทำเป็นนาแบบหว่าน และใช้เครื่องดำนา การเก็บเกี่ยวอยู่ในช่วงกลางเดือนพฤศจิกายน ผลผลิตที่ได้ส่วนหนึ่งเก็บไว้บริโภคในครอบครัวเรือน ส่วนที่เหลือก็นำออกจำหน่าย นอกจากทำการเกษตรแล้วคนในชุมชนยังเลี้ยงสัตว์

จำพวกโคเนื้อ ไก่ไข่ เป็ด กระบือ สุกร และเลี้ยงปลาในกระชัง ดังคำบอกเล่าของคนในชุมชนที่เล่าให้ฟังว่า “...เกษตรกร ทำนา ทำสวน ทำไร่จะไม่ค่อยมีเท่าไร แต่ก็มียูอยู่ประปราย มีปัญหาเรื่องน้ำเพราะมันแล้ง แต่ก่อนมานาสิเขียวไปหมดเลย บ่มีหยังจ้งซี่ ผู้ใค้อยู่ที่ดอน จะเจ้าก็เฮ็ดสวน พวกใค้ที่ลุ่มจะเจ้ากะเฮ็ดนา ถ้าเกิดว่าน้ำชลประทานปล่อยมาก็เฮ็ดกะ ถ้าบ่มีมาก็บ่ได้เฮ็ด สองปีมานี้บ่มีนาปรัง มีเฉพาะผู้ใค้ที่อยู่คิน้ำพอง บางคนมันแล้งหลายจะเจ้าเฮ็ดมัน (มันสำปะหลัง) กะมี..” อย่างไรก็ตามพื้นที่การเกษตรของชุมชนเริ่มมีการปรับเปลี่ยนมาเป็นพื้นที่ที่อยู่อาศัย ด้วยการขายพื้นที่ที่เคยทำการเกษตรให้กับนาหน้า หรือผู้ที่ต้องการซื้อที่ดินเพื่อทำเป็นที่อยู่อาศัยในชุมชน ดังคำบอกเล่าของผู้นำชุมชนคนหนึ่งที่กำลังถึงในเรื่องนี้ว่า “...การทำเกษตรลดน้อยลง พื้นที่ทำการเกษตรเริ่มขายที่นาเป็นที่อยู่อาศัย ขายให้กับคนรวยเพื่อทำที่อยู่อาศัย มีนายทุนมาซื้อเพื่อมาเป็นบ้านจัดสรร คนข้างนอกมาซื้อเป็นบ้านพัก ทำเป็น โครงการละหกเจ็ดหลัง ก็คือซื้อพื้นที่ทำนา...”

4.1.3.4 พื้นที่ตั้งของหน่วยงาน/สถาบัน ชุมชนเป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐและเอกชนหลายแห่ง ส่วนใหญ่กระจายตัวอยู่บริเวณเส้นทางที่ใช้คมนาคมหลักในชุมชน เช่น โรงเรียนกีฬาจังหวัดขอนแก่น สถานีตำรวจ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น โรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น 2 สถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส ขอนแก่น โรงเรียน เป็นต้น ซึ่งหน่วยงาน/สถาบันที่ตั้งอยู่ในชุมชนมีความเกี่ยวข้องกับการใช้ชีวิตของคนในชุมชน เช่น การประกอบอาชีพ การติดต่อเอกสารทางราชการ การศึกษา และการใช้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุข ดังคำบอกเล่าของผู้นำชุมชนที่กำลังถึงเรื่องนี้ว่า “...มีหน่วยงานราชการขึ้นมาเยอะ ด้านสังคมเริ่มตั้งแต่ทางเข้าก็เป็น โรงเรียนกีฬา ส่วนด้านเอกชนก็คือห้อง 9 ช่อง 3 ไทยพีบีเอสอย่างนี้ แล้วก็มาที่ศูนย์ฟื้นฟูคนงานภาค 4 ระดับภาค จังหวัดขอนแก่น แล้วก็มามหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ แล้วก็กำลังขึ้นที่สุดท้ายโรงพยาบาลศูนย์กำลังขึ้น โรงพยาบาลขอนแก่นสอง 60 เตียง กำลังขึ้น ได้หลังคาแล้วกำลังก่อสร้าง...”

การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ในชุมชนที่กำลังไปข้างต้น แสดงให้เห็นว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนสามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ที่มีหลากหลายในการดำเนินชีวิตทั้งพื้นที่ในการอยู่อาศัย พื้นที่ทำการค้าและบริการ พื้นที่ทำการเกษตร รวมไปถึงพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการ ทำให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนได้ใช้พื้นที่เหล่านี้ในการเข้าถึงโอกาสและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนที่

4.1.4 สาธารณูปโภคพื้นฐานของชุมชน

ชุมชนบ้านโลก (นามสมมติ) มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานอย่างครบครัน กล่าวคือ มีไฟฟ้า ศูนย์ไปรษณีย์ ระบบโทรศัพท์สาธารณะ น้ำประปา ถนนลาดยาง ถนนคอนกรีต เชื่อมโยงการคมนาคมในชุมชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1.4.1 ถนน ชุมชนมีถนนสำหรับใช้สัญจรเข้าออกชุมชนได้หลายสาย เส้นทาง ผู้วิจัยได้แบ่งประเภทของถนนออกเป็น 2 ประเภท คือ ถนนสายหลักที่ใช้สัญจรของ คนในชุมชนและคนนอกชุมชน ได้แก่ ถนนสายขอนแก่น-น้ำพอง เป็นถนนที่เชื่อมต่อทางติดต่อได้ของชุมชนเพื่อไปยังตัวเมืองขอนแก่น ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่ถนนสายนี้ในการสัญจรเข้าสู่ตัวเมืองขอนแก่น โดยสามารถใช้บริการรถสองแถวสาธารณะ รถยนต์ หรือรถจักรยานยนต์ส่วนบุคคล เดินทางเพื่อเข้าไปทำธุระในตัวเมือง นอกจากนี้ยังมีถนนที่เป็นเส้นทางติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงอีกเส้นทางหนึ่งที่สามารถเดินทางไปยังจังหวัดมหาสารคาม จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้เส้นทางขอนแก่น-ยางตลาด ต่อมาคือถนนที่คนในชุมชนใช้สัญจรไปมาระหว่างกันภายในชุมชน มีลักษณะเป็นทั้งถนนคอนกรีตและถนนลาดยางที่เชื่อมโยงหมู่บ้านภายในชุมชนเข้าด้วยกันและสามารถเดินทางไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ ในชุมชนได้อย่างสะดวก

4.1.4.2 ไฟฟ้า ในชุมชนมีไฟฟ้าใช้ครอบคลุมทุกหลังคาเรือน การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดขอนแก่นได้จ่ายกระแสไฟฟ้า และติดตั้งหม้อแปลงสำหรับจ่ายกระแสไฟฟ้าในทุกหลังคาเรือนในพื้นที่ของชุมชน คนในชุมชนสามารถใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างสะดวกสบาย

4.1.4.3 น้ำ สำหรับอุปโภค บริโภค คนในชุมชนส่วนใหญ่ใช้น้ำประปา ส่วนภูมิภาคสำหรับอุปโภค เช่น ชำระร่างกาย ซักผ้า ล้างผลไม้ ล้างรถ เป็นต้น มีน้ำประปาทั้งที่เป็นของการประปาและของชุมชนเอง และบางชุมชนยังมีน้ำประปาที่แบ่งปันกันใช้ ส่วนน้ำที่ใช้สำหรับการบริโภคนิยมซื้อน้ำดื่มบรรจุขวดที่มีรถนำมาจำหน่ายภายในชุมชน หรือน้ำบรรจุขวดที่ขายกันอยู่ตามท้องตลาดทั่วไป

4.1.4.5 การสื่อสารและโทรคมนาคม ชุมชนมีระบบโทรศัพท์ตั้งแต่ปี 2539 มีเสาสัญญาณโทรศัพท์ที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชน โดยมีเครือข่ายสัญญาณโทรศัพท์ที่เปิดให้บริการในชุมชนหลายเครือข่าย นอกจากนั้นยังมีไปรษณีย์ตั้งอยู่ในชุมชน ให้บริการการขนส่งจดหมาย วัสดุ ครุภัณฑ์ เป็นต้น รวมทั้งเป็นที่ตั้งขององค์การสื่อสารแห่งประเทศไทยช่อง 3 ช่อง 9 ThaiPBS และสถานีวิทยุกรมประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ในประเด็นของการสื่อสารและโทรคมนาคมพบว่า วิทยุในชุมชน หรือผู้ที่เป็นเจ้าของกิจการที่มีกิจกรรมรถแท็กซี่ในชุมชน

มีการใช้สื่อออนไลน์เพื่อบอกกล่าววันเวลาที่จัดกิจกรรม หรือจัดงานที่มีการแสดงรถแห่คนตรีศดขึ้น ผ่านการใช้แอปพลิเคชันไลน์ หรือเฟซบุ๊ก เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่าชุมชนบ้านโคก (นามสมมติ) มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา ถนน ระบบการสื่อสาร ซึ่งคนในชุมชนสามารถใช้ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานเหล่านี้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

4.1.5 การคมนาคมในชุมชน

ชุมชนบ้านโคก (นามสมมติ) มีการคมนาคมที่หลากหลายของยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางเข้า-ออกชุมชน หรือออกไปติดต่อราชการ ทำธุระในตัวเมืองขอนแก่น โดยมียานพาหนะที่คนในชุมชนใช้ในการคมนาคม ดังนี้

4.1.5.1 รถส่วนบุคคล จากการสังเกตพบว่า เกือบทุกหลังคาเรือนมียานพาหนะที่อยู่ภายในบ้านอย่างน้อยหนึ่งชนิด ได้แก่ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถจักรยาน โดยพบว่ารถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะที่พบเห็นได้มากที่สุด คนในชุมชนส่วนใหญ่ใช้ยานพาหนะเหล่านี้เดินทางไปทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในและนอกชุมชน ดังคำบอกเล่าของผู้ใหญ่บ้านคนหนึ่งที่ได้สะท้อนให้ฟังว่า “...รถไทรมันส์ส่วนมาก สุมื้อไปทำการทำงานเนอะไปทำงานต่างจังหวัด กะมีรถผู้นั้นผู้นี้มา กะจะออกนำกัน บางคนกะเอาที่เอา โนคเอาหยังไป...”

4.1.5.2 รถโดยสารสาธารณะประจำทาง หรือรถสองแถว ชุมชนมีรถสองแถวที่วิ่งผ่านชุมชนที่ยังให้บริการอยู่ 2 เส้นทาง เป็นรถสองแถวสาธารณะที่วิ่งจากตัวเมืองขอนแก่นไปยังอำเภอน้ำพอง วิ่งผ่านเส้นทางที่ตั้งอยู่ในตัวของชุมชน คนในชุมชนสามารถใช้บริการรถสองแถวสาธารณะในการสัญจรเพื่อไปทำธุรกรรม ภารกิจส่วนตัว หรือเข้ารับบริการทางการแพทย์ และสาธารณะสุขที่ตั้งอยู่ในตัวเมืองขอนแก่น และต่างอำเภอได้ รถสองแถวสาธารณะที่ให้บริการได้แก่ สายกระนวน กับสายน้ำพอง มีระยะเวลาให้บริการตั้งแต่หกโมงเช้า ไปจนถึงเวลาประมาณสองทุ่มในแต่ละวัน ค่าโดยสารจากชุมชนไปยังตัวเมืองขอนแก่นประมาณ 20 บาท อย่างไรก็ตามการเดินทางโดยใช้รถสองแถวสาธารณะยังคงได้รับความนิยมอยู่บ้าง เนื่องจากชาวบ้านในชุมชนมีรถส่วนบุคคล และนิยมใช้รถส่วนบุคคลในการเดินทางมากกว่า ดังคำบอกเล่าของผู้นำในชุมชนว่า “...รถสาธารณะสายกระนวน กับสายน้ำพอง สีเหลือง อีกเส้นหนึ่งก็หายไปแล้ว ทุกวันนี้คนใช้รถส่วนตัวมาก จากขอนแก่นเราไปเส้นท่ากระเสริมเดิม ไปบ้านโคกท่า ไปถึงตลาดน้ำพองเนี่ยไม่มีแล้ว ก็เพิ่งหายไปเมื่อ 6-7 ปีที่แล้ว...”

4.1.5.3 รถแท็กซี่ เนื่องจากพื้นที่ของชุมชนมีระยะทางไม่ไกลจากตัวเมืองขอนแก่น คนในชุมชนบางส่วนได้ใช้บริการรถแท็กซี่เพื่อเข้าไปทำธุระในตัวเมืองขอนแก่น เช่น ไปโรงพยาบาล ห้างสรรพสินค้า ขนส่ง ตลาดบางลำพู หรือสถานที่อื่นๆ ซึ่งรถแท็กซี่ที่ให้บริการส่วนใหญ่ให้บริการเส้นทางภายในตัวเมือง โดยคิดค่าใช้จ่ายตามระยะทางโดยมีค่าใช้จ่ายเริ่มต้นที่ 40 บาท และหลังจากนั้นคิดตามระยะทางที่เดินทาง ผู้ที่ใช้บริการรถแท็กซี่สามารถเรียกใช้บริการโดยโทรศัพท์เข้าไปยังศูนย์บริการของรถแท็กซี่ (Call center) หมายเลข 043-465777 มีเจ้าหน้าที่คอยรับโทรศัพท์และนัดหมายเพื่อให้รถแท็กซี่ไปรับลูกค้า ในส่วนนี้มีมีคิดค่าบริการเพิ่มเติมจำนวน 20 บาท สามารถใช้บริการรถแท็กซี่โดยการโบกรถที่สัญจรไป-มา หรือจอดไว้ในสถานที่สำคัญๆ ในตัวเมือง การใช้บริการรถแท็กซี่ของคนในชุมชนส่วนใหญ่จะใช้บริการเมื่อเกิดความจำเป็นจริงๆ เนื่องจากมีราคา หรือค่าใช้จ่ายในการใช้บริการในแต่ละครั้งค่อนข้างสูง ดังคำบอกเล่าของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนหญิงรายหนึ่งเล่าให้ฟังว่า “...นั่นแท็กซี่ ก็ใช้บริการแท็กซี่อยู่ เพราะว่ามันห่างจากนี้ไปประมาณ 15 กิโลเมตร ค่าใช้จ่ายประมาณ 400 บาท คือถ้าจำเป็นจริงๆ ก็ใช้...”

4.1.5.4 รถจักรยานยนต์รับจ้าง จากการสังเกตพบว่าในชุมชนไม่มีรถรับจ้างที่เป็นรถจักรยานยนต์รับจ้างในชุมชน แต่มีรถจักรยานยนต์รับจ้างที่คนในชุมชนใช้บริการจากในตัวเมืองมายังในชุมชน หรือมายังที่พักของตนเอง

จากที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่าชุมชนแห่งนี้มีการคมนาคมที่หลากหลาย ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน สามารถใช้บริการยานพาหนะที่มีให้บริการในชุมชนสำหรับการเดินทางเพื่อทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้หลายช่องทาง ทั้งการให้บริการรถสาธารณะที่มีอยู่ภายในชุมชนและรถส่วนบุคคลในการเดินทางเพื่อเข้ารับบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข เข้ารับสวัสดิการ จ่ายตลาด หรือทำธุรกรรมอื่นๆได้ด้วยตนเอง

4.1.6 การประกอบอาชีพและเศรษฐกิจของชุมชน

ชุมชนบ้านโลก (นามสมมติ) ตั้งอยู่ไม่ไกลจากเมืองขอนแก่น เป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการที่สำคัญหลายหน่วยงาน มีบริษัทห้างร้านตั้งอยู่ในชุมชน นอกจากนั้นยังตั้งอยู่ในเขตชลประทาน ทำให้ผู้คนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้มีการประกอบอาชีพที่หลากหลาย ดังนี้

4.1.6.1 อาชีพในภาคเกษตรกรรม ผู้คนที่เป็นคนดั้งเดิมในชุมชนยังคงประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ทำสวน การทำนาจะทำปีละสองครั้งคือ นาปีและนาปรัง โดยอาศัยน้ำจากระบบชลประทานที่ไหลผ่านชุมชน โดยมีพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 12,713 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 82.80 ของพื้นที่ทั้งหมด แบ่งเป็นพื้นที่ทำนา 11,248 ไร่ พื้นที่ทำไร่ 1,020 ไร่ พื้นที่ไม้ผล ไม้ยืนต้น 135 ไร่ และอื่นๆ 1,570 ไร่ (พืชผัก, ที่เลี้ยงปลาและทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น) ที่เหลือประมาณ 320 ไร่ เป็นพื้นที่ป่า พื้นที่สาธารณะและที่อยู่อาศัย การทำงานในภาค

เกษตรส่วนใหญ่เป็นแรงงานในครัวเรือน เฉลี่ย 3 คนต่อครัวเรือน การจ้างแรงงานมีมากในช่วงปักดำ เกี่ยวข้าว ปลูก ตัดอ้อย หรือในช่วงในการเพาะปลูก ดังคำบอกเล่าของคนในชุมชนที่กล่าวถึงการประกอบอาชีพของคนในชุมชนให้ฟังว่า “...แต่ก่อนนี้ประชาชนเหล่านี้กลุ่มอาชีพของพี่น้องในตำบล คือทำการเกษตรเป็นหลัก เองง่ายๆว่าทำอะไรทำนา เมื่อถึงเขาฤดูการทำนา บ่ทันมีชลประทาน บ่ทันมีเขื่อนอุบลรัตน์ก็อาศัยทำนาครั้งเดียว หลังจากเก็บเกี่ยวแล้วเผิ่นกะสิไปทำมาหากิน หว่านแห หาปูหาปลาเข้าสู่ครอบครัวแค่นั้น บัดที่นี้พวกคนหนุ่มคนสาวนี่ก็หลังจากเก็บเกี่ยวเฮ็ดข้างเดียวกะสิลงไปทำงานต่างจังหวัด โดยกรุงเทพมหานครบ้าง ชลบุรีบ้าง ระยองบ้างจั่งซี่ เพราะว่าจังหวัดเหล่านี้ ขเจ้าว่ามันมีเศรษฐกิจดีเน้อะ ภาคอีสานเขาส่วนมาจะเก็บเกี่ยวแล้วก็พากันลงไป คนกลางคนก็ไปหาได้ลูกได้เมีย กะมีครอบครัวอยู่ทางฟูน สมัยตะกั้ในเขตจังหวัดใกล้ๆแฉนี้มันหางานยาก มันบ่มีงานเศรษฐกิจบ่ทันดี หลังจากทำอะไรทำนาแล้วก็เลยลงไปหางาน โดยเฉพาะคนหนุ่มคนสาวกะอยู่ตามโรงงานทอผ้าบ้าง ตามโรงงานต่างๆบ้าง ปัจจุบันกะยังเป็นคือเก่า...” เช่นเดียวกับคำบอกเล่าของเจ้าหน้าที่หญิงคนหนึ่งทำงานในชุมชนว่า “...ส่วนมากตำบลจะเป็นพวกเกษตรกร อาชีพเกษตรกร ทำการเกษตรเป็นหลัก รองลงมาจะเป็นค้าขาย แล้วก็รับจ้างทั่วไป มีคนย้ายถิ่นไปทำงานที่อื่นต่างจังหวัด หรือว่ากรุงเทพอย่างนี้เยอะเหมือนกัน ส่วนมากก็จะเป็นวัยทำงาน วัยที่เขาเรียนจบมา...”

4.1.6.2 อาชีพรับจ้างทั่วไป ด้วยลักษณะของชุมชนที่ยังคงเป็นชุมชนเกษตรกรรม และตั้งอยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองทำให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนเมื่อเสร็จจากการทำการเกษตรแล้วก็จะรับจ้างทำงานทั่วไปในชุมชน หรือต่างชุมชน ทั้งที่เป็นรายชั่วโมง รายวัน หรือรายเดือน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง เช่น รับจ้างในร้านอาหาร รับจ้างขนของ รับจ้างทำความสะอาด หอพัก รับจ้างเฝ้าหอพัก เป็นต้น ดังคำบอกเล่าของผู้นำชุมชนว่า “...อาชีพรับจ้างทั่วไป มีเข้าไปทำงานในเมืองขอนแก่นแบบไปเช้าเย็นกลับเพื่อไปรับจ้างทั่วไป ตามที่หน่วยงาน โรงพยาบาล เอกชนมีเยอะ...”

4.1.6.3 อาชีพค้าขาย และบริการ นับว่าเป็นอีกอาชีพหนึ่งที่พบได้ง่ายในชุมชน มีร้านค้าที่เปิดให้บริการอยู่หลากหลาย เช่น ร้านเสริมสวย ร้านก๋วยเตี๋ยว ร้านกาแฟ ร้านถ่ายเอกสาร ร้านทอง ร้านเกมส์ ร้านขายวัสดุก่อสร้าง ร้านขายอุปกรณ์การเกษตร ร้านหมูกระทะ ร้านชาบู ร้าน빙ซู คลินิก รีสอร์ท ที่เปิดให้บริการผู้คนที่ทั้งภายในและภายนอกชุมชน ดังคำบอกเล่าของคนในชุมชนว่า “...มันสิมีตลาดแลงทุกมือเลย แม่ค้ำน้อยบางคนเผิ่นเอาผักเอาหยังไปขายยุ่นนั้นก็มิในหมู่บ้านเผิ่นก็รับจากสวน ไปขาย บางทีก็มีพ่อค้าเผิ่นมารับของจากในหมู่บ้านไปขายตลาดเมืองทอง (ชื่อตลาดที่ตั้งอยู่ในตัวเมืองขอนแก่น)...”

4.1.6.4 ขายของชำ เป็นอีกอาชีพหนึ่งที่มีความนิยมของคนในชุมชน จากการสังเกตพบว่า ร้านขายของชำพบได้ทั่วไปในชุมชน ส่วนใหญ่ตั้งอยู่บริเวณหน้าวัด หน้าโรงเรียน หรือบริเวณทางแยกที่เรียกว่า “กลางบ้าน” สินค้าที่วางขายอยู่ในร้านชำมีทั้งสินค้าอุปโภคและบริโภค รวมไปถึงของสดและของแห้ง ทั้งปลาแห้ง ผัก ผลไม้ต่าง ๆ เครื่องปรุง อาหารกระป๋อง ขนม ของขบเคี้ยว และเครื่องดื่ม เป็นต้น

4.1.6.5 อาชีพรับราชการ เนื่องจากพื้นที่ของชุมชนตั้งอยู่ใกล้กับสถานที่ราชการ หน่วยงานของรัฐหลายแห่ง เช่น มหาวิทยาลัย โรงพยาบาล โรงเรียน เป็นต้น ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนนอกท้องถิ่น ได้ย้ายถิ่นเข้ามาทำงานราชการ หลังจากนั้นก็ได้ซื้อบ้านจัดสรรในชุมชน รวมทั้งซื้อที่ดินในชุมชนเพื่อปลูกสร้างบ้าน ส่วนหนึ่งอาศัยในบ้านพักของทางราชการ

4.1.6.6 พนักงานบริษัท ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนหนึ่งได้ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับชุมชน

จากที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่าผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีการประกอบอาชีพที่หลากหลายทั้งอาชีพในภาคเกษตรกรรมและนอกภาคเกษตรกรรมซึ่งสอดคล้องกับลักษณะพื้นที่ของชุมชน

4.1.7 ชุมชนที่มีความพร้อมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้คนที่อาศัยอยู่ในชุมชน

ชุมชนบ้านโคก (นามสมมติ) มีหน่วยงานที่ให้การสนับสนุนผู้คนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขตนี้ค่อนข้างเพียงพอต่อการตอบสนองความต้องการของผู้คนในทุกช่วงวัย โดยคำนึงถึงคุณภาพชีวิตของผู้คนที่อาศัยในชุมชน โดยมีความพร้อมทางด้านสาธารณูปโภคในชุมชน ดังนี้

4.1.7.1 สถานศึกษา ชุมชนมีสถานศึกษาหลายแห่งที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนและนอกเขตชุมชน ทั้งสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดของเทศบาลและสถานศึกษาที่สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษา คนในชุมชนส่วนใหญ่นิยมส่งบุตรหลานไปเรียนหนังสือในสถานศึกษาที่เป็นของเทศบาลและสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งสถานศึกษาทั้งสองตั้งอยู่ไม่ไกลจากชุมชน ดังคำบอกเล่าของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนได้เล่าให้ฟังว่า “...วัยรุ่นไปเรียน วันกลางคนสืไปเสียดงานต่างถิ่น เรียนในเมือง ในโรงเรียนในห้างสิมีเด็กน้อยๆแล้ว ในเขตชุมชนเนี่ย ส่วนมาเขาเข้าในเมืองกัน เพราะว่าอยู่ใกล้เมืองเนอะ ไล่ไปตั้งแต่ประถมเลยคะ เรียนจบก็ไปเสียดงานต่างถิ่นส่วนมาก...” อย่างไรก็ตามในประเด็นนี้ผู้นำในชุมชนรายหนึ่ง ได้ถ่ายทอดให้ฟังเกี่ยวกับการศึกษาในสมัยก่อนให้ฟังว่า “...ผมจำได้ตอนผมเป็นเด็กน้อยจำความได้ตอนสิบห้าสิบหกปีเนี่ย แต่ก่อนพ่อแม่เฮาสืบได้ส่งลูกเรียนหนังสือ บ่ได้มีการส่งนอกจากลูกครู ลูกข้าราชการเท่านั้นที่จะส่งลูกออกมาเรียนในเมืองหรือเรียนต่อมัธยม ป.สี่ก็ไปเสียดไรเสียดนา แบบชนบท เลิกเรียนมาก็ไปเอาวัวเอาควาย

ถอนกล้าดำนา ต่อมาประมาณสิบกว่าปีมันก็เลยมีผู้เรียนต่อมัธยมหลังจากจบป.4 แล้ว เพราะว่ามิ
โรงเรียนมัธยมเข้ามาตั้ง ตั้งขึ้นมาแล้วให้ลูกหลานเราได้ศึกษา แต่ก่อนมีแต่โรงเรียนประถม แล้วก็
มิโรงเรียนขยาย โอกาส ที่นี้กะผู้ปกครองส่งให้ลูกได้เรียนต่อมันก็เลยมีนักเรียนที่จบชั้นม. 6
ระดับอุดมศึกษาก็มีการส่งเรียน 90 % คิดง่ายๆเพราะว่ามีผู้ครองในวัยเรียนจึงเรียน เรียนบ่ทันได้จบ
บ่ทันได้เข้าอุดมศึกษา แต่มีผู้ครองก่อน ก็เลยออกมาประกอบอาชีพกับผู้ครอง เอ็นว่าแล้วมีลูกมีตัว
แล้วจะเรียน ไปหยัง บางคิด แต่ในการเรียนมันบ่ได้ปิดโอกาสพวกนี้ แต่คิดแบบนั้น พ่อแม่กะลืบอก
ว่ามึงจะไปเรียนอียัง มึงมีลูกมีตัวแล้ว ก็เลยให้เป็นปัญหาตัวหนึ่ง...”

4.1.7.2 วัด เป็นศาสนสถานที่สำคัญในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน อบรมจริยธรรมและศีลธรรมตามหลักคำสอนของศาสนา วัดมีบทบาทต่อชุมชนทั้งในด้านผู้นำในการพัฒนาต่าง ๆ เป็นศูนย์รวมจิตใจให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งทำให้คนในชุมชนมีแบบแผนในการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องระหว่างศาสนากับการใช้ชีวิต ในชุมชนมีศาสนสถานที่เป็นวัดและสำนักสงฆ์ จำนวน 14 แห่ง ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนและรวมทั้งผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไปทำบุญที่วัดในช่วงของวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา หรือวันสำคัญในชีวิต เช่น วันเกิด วันครบรอบแต่งงาน เป็นต้น นอกจากการทำบุญที่วัดแล้ว ตอนเช้ามีการใส่บาตรพระสงฆ์ที่ออกมารับบิณฑบาต

4.1.7.3 การสาธารณสุข ภายในชุมชนมีโรงพยาบาลของรัฐที่รักษาโรคทั่วไปโดยไม่พักที่โรงพยาบาล ซึ่งขณะนี้กำลังสร้างตึกผู้ป่วยใน จำนวน 1 แห่ง และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 1 แห่ง และมีคลินิกเอกชนและร้านขายยาประมาณ 8- 10 แห่ง มีเจ้าหน้าที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ให้ความช่วยเหลือขึ้นพื้นฐานแก่ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน ในด้านความปลอดภัยมีสถานีตำรวจ 1 แห่ง ศูนย์บรรเทาสาธารณภัย รถกู้ชีพฉุกเฉินพร้อมสำหรับในบริการแก่คนในชุมชนยามฉุกเฉินและมีภัยพิบัติที่สำคัญ การเข้ารับบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข คนในชุมชนเดินทางเข้ารับบริการด้วยตนเองโดยใช้รถส่วนบุคคลและรถโดยสารณะ (สองแถว) หรือในกรณีฉุกเฉินสามารถโทรติดต่อไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีเจ้าหน้าที่และรถฉุกเฉินมารับไปส่งยังโรงพยาบาล ดังคำบอกเจ้าของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่านหนึ่งได้กล่าวถึงการให้บริการทางด้านสาธารณสุขว่า “...ถ้าบริการประชาชน บางครั้งก็ใช้บริการรถกู้ชีพ ใช้รถกู้ชีพเหมือนกัน โทรมาหาหน่วยงาน อบต คือ โทรเข้า 1669 ทาง 1669 ตรงไปที่โรงพยาบาลขอนแก่นเลย โรงพยาบาลขอนแก่นเขาจะส่งตรงมานี่เรา เราเป็นชายเขาคือทุกตำบลเป็นชายเขา ศูนย์กลางจะอยู่ที่โรงพยาบาลขอนแก่น หรือไม่นั้นก็ โทรมาที่เบอร์ อบต.เลย...” เช่นเดียวกับผู้นำชุมชนคนหนึ่งที่ยืนยันว่าในชุมชนนั้นมีการให้บริการทางด้านสาธารณสุข ให้ความช่วยเหลือยามฉุกเฉินที่ดี ดังคำบอกเล่าที่ว่า “...เมื่อเจ็บป่วยก็ไปโรงพยาบาลในชุมชน แต่

ว่าเรามีรถเฮาะเกะโทรเอารถของ อบต. เขามา เข้ากะมาช่วยเหลือสมมติว่าบ้านผมบ่สบายเจ็บป่วย บ่มีรถมีหยั่งเราก็กิ่งไป โทรไป เขากะมากะพาไปโรงพยาบาลใหญ่ โน้นแหละ คีอยู่...” นอกจากนี้ยังมีการออกหน่วยของหน่วยงานท้องถิ่นให้บริการในด้านต่างๆแก่ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน ดังคำบอกเล่าของเจ้าหน้าที่คนหนึ่งว่า “...งานด้านการดูแลด้านสาธารณสุขของตำบลนี้ ของเรากีมีหน้าที่คีดยาหามาคุมโรคไข้เลือดออก พิชสุนัขบ้า สุราเนีเราจะออกรวมกับพวกอำเภอไปตัว ไปตรวจร้านขาย ว่ามีการขายให้เด็กต่ำกว่า 18 หรือไม่ ไปตรวจก่อนเทศกาล ก็จะทำตรวจ ว่าห้ามขาย ทำช่วงปีใหม่กับสงกรานต์...”

แต่หากเจ็บป่วยไม่รุนแรง คนในชุมชนใช้บริการที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) ซึ่งมีตารางกำหนดให้บริการแก่บุคคลทั่วไปและผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังมีเจ้าหน้าที่ของ รพ.สต.ก็ออกหน่วยตรวจคัดกรองโรคบางชนิด เช่น การฉีดวัคซีนการพ่นยา กำจัดลูกน้ำยุงลายให้กับผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นชุมชนแห่งนี้มีโครงสร้างของระบบสวัสดิการที่เอื้ออำนวยให้คนในชุมชนได้รับผลประโยชน์ในการดำเนินชีวิต เช่น สถานศึกษา สถานพยาบาล ศาสนสถานที่มีอยู่ในชุมชน ทำให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนสามารถเข้าถึงและใช้บริการได้อย่างทั่วถึง

4.1.8 ประเพณีและวัฒนธรรมอยู่ในชุมชน

วิถีวัฒนธรรมภายในชุมชนบ้านโคก (นามสมมติ) ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่ใช้เวลากับการทำงานตามอาชีพของตน และยังคงรักษาวัฒนธรรมของความเป็นชุมชนอีสานเอาไว้ในรูปแบบของงานบุญประเพณีในแต่ละเดือนที่เรียกว่า “ฮีตสิบสอง” หรือประเพณีสิบสองเดือน (ฮีต คือ จารีต หมายถึง สิ่งที่ต้องทำ) ที่ยังคงสืบสานงานบุญประเพณีในแต่ละเดือนเอาไว้ ขณะที่บางส่วนมีการปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ในแต่ละปี ในส่วนของการช่วยเหลืองานหรือกิจกรรมที่จัดขึ้นชุมชนชาวบ้านต่างให้ความช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี ดังคำบอกเล่าของผู้นำชุมชนว่า “...อันนี้มันเป็นประเพณีของอีสานเขาอยู่แล้วเน้อะ สมมติว่าผมมีงาน จะเจ้ากะไปไว้ได้ จะเจ้าสิแต่งคนไปได้ ว่าคุ้มได้ยาย ก คุ้มเหน้อยาย ข คุ้มนั้นกะยาย ง เฝิ่นสิแยกโซนกันไป ไปบอกตามครัวเรือน ไปบอกแล้ว สมมติว่ามีอื่นเฮ็ดบุญเคื้อ มื่อเนีเราห่อข้าวต้มเฮือนนาง ก เฝิ่นกะสิมารวมกัน เจ้าภาพเฮาะกะมีอาหารการกิน มาคุ้มมาโฮม ยังรักษาความสัมพันธ์ประเพณีอยู่...” โดยมิจงานงานบุญที่ถือปฏิบัติกันภายในชุมชน ดังนี้

บุญเดือนอ้าย บุญข้าวกรรม เป็นกิจกรรมของสงฆ์ เรียกว่า เข้าปริวาสกรรม หลังจากออกพรรษาเสร็จแล้วโดยให้พระภิกษุสงฆ์ที่ต้องอาบัติ (กระทำผิด) สังฆาทิเลศได้สารภาพต่อหน้าคณะสงฆ์เพื่อเป็นการฝึกจิตสำนึกถึงความบกพร่องของตน แล้วปรับตัวประพฤติตนให้ถูกต้องตามพระวินัย

เดือนยี่ บุญคุณลาน (คุ่มข้าวใหญ่) ในพิธีนี้จะมีการทำบุญตักบาตร เลี้ยงพระ ประพรมน้ำพระพุทธมนต์แก่ชาวบ้าน ลานข้าว ที่นาและต่อข้าวบริเวณใกล้ลานข้าวถือว่าเป็นสิริมงคล ทำให้ข้าวในนาอุดมสมบูรณ์ เจ้าของนาจะอยู่เย็นเป็นสุข ฝนตกต้องตามฤดูกาล ข้าวกล้าจะงอกงามและได้ผลผลิตดีในปีต่อไป เมื่อเสร็จพิธีทำบุญคุณลานข้าวแล้ว ชาวบ้านจึงจะขนข้าวใส่ยุ้ง และเชิญขวัญข้าว คือ พระแม่โพสพไปยังยุ้งข้าวและทำพิธีสู่ขวัญกับสู่ข้าวแล้ว (ยุ้ง) ข้าวเพื่อเป็นสิริมงคล

เดือนสาม บุญข้าวจี เป็นการทำบุญในช่วงเทศกาลวันมาฆบูชา ชาวบ้านจะมาร่วมกันทำบุญตักบาตรในตอนเช้า ตอนค่ำจะมีการเวียนเทียนรอบพระอุโบสถ ชาวบ้านจัดเตรียมข้าวจีแล้วนำไปถวายพระภิกษุสามเณรที่วัด เมื่อพระฉันเสร็จแล้วมีการฟังเทศน์ ฉลองข้าวจีและรับพร มูลเหตุที่มีการทำบุญข้าวจี ซึ่งเป็นอาหารที่คนยากจนกินเป็นประจำไปถวายพระพุทธเจ้า พลังคิดว่าขนมแป้งข้าวจีเป็นเพียงขนมของทาสที่ต่ำต้อยพระพุทธองค์คงไม่ฉัน ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงหยั่งรู้จิตใจของนาง จึงทรงฉันแป้งข้าวจีต่อหน้าทำให้เกิดความปีติใจ ครั้นตายไปก็จะได้ขึ้นสวรรค์ ชาวอีสานจึงได้แบบอย่างในการทำแป้งข้าวจี ทำบุญข้าวจีถวายพระมาโดยตลอดจวบจนปัจจุบัน

เดือนสี่ บุญพระเวส หรือ บุญพะเหวด การทำบุญพะเหวด เป็นการทำบุญและฟังเทศน์เรื่องพระเวสสันดรชาดก หรือเทศน์มหาชาติ ซึ่งมีจำนวน 13 กัณฑ์ ทั้งนี้เพื่อเป็นการรำลึกพระเวสสันดร ผู้ซึ่งบำเพ็ญบารมีอันยิ่งใหญ่ด้วยการให้ทานบารมีในชาติสุดท้าย ก่อนที่จะมาเสวยชาติและตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า เป็นงานบุญที่ยิ่งใหญ่ของชาวอีสาน นิยมทำกันทุกหมู่บ้าน ด้วยความเชื่อว่าหากได้ฟังเทศน์มหาชาติครบทั้ง 13 กัณฑ์จบภายในวันเดียวกัน อานิสงส์จะคลบบันดาลให้ไปเกิดในศาสนาของพระศรีอาริยมตไตรย ซึ่งเป็นยุคแห่งความสุข ความสมบูรณ์ตามพุทธคติที่มีมาตั้งแต่ครั้งพุทธกาล

เดือนห้า บุญสงกรานต์ เป็นการทำบุญวันปีใหม่ของไทยแต่โบราณ นิยมทำในเดือนห้าเริ่มตั้งแต่วันที่ 13 เมษายนถึงวันที่ 15 เมษายน คำว่า สงกรานต์ เป็นคำสันสกฤต แปลว่า ผ่านหรือเคลื่อนย้ายเข้าไป ในที่นี้หมายถึงพระอาทิตย์ผ่าน หรือเคลื่อนย้ายเข้าไปสู่จักรราศีหนึ่ง เป็นเดือนที่เริ่มต้นใหม่ การทำบุญสงกรานต์จะมีพิธีสงฆ์หน้าพระพุทธรูป พระสงฆ์ ผู้ใหญ่ ผู้เฒ่าผู้แก่นอกจากนี้ชาวบ้านจะทำบุญตักบาตรต่อพระเจดีย์ทรายและจะมีการเล่นสาดน้ำกันอย่างสนุกสนานตลอดทั้ง 3 วัน ในบุญสงกรานต์นี้บางครั้งชุมชนได้มีการว่าจ้างรถแห่ดนตรีสดมาทำการแสดง เพื่อสร้างความสนุกสนาน

เดือนหก บุญบั้งไฟ เป็นงานสำคัญของชาวอีสานก่อนลงมือทำนา ด้วยความเชื่อว่าเป็นการขอฝน เพื่อให้ฝนตกถูกต้องตามฤดูกาล ข้าวกล้าในนาอุดมสมบูรณ์ ประชาชนอยู่อย่างมีความสุข ในงานจะมีการแห่บั้งไฟ และจุดบั้งไฟ เพราะเชื่อว่าเป็นการส่งสัญญาณขึ้นไปบอกพญาแถนให้ส่งน้ำฝนลงมา ระหว่างที่มีการจุดบั้งไฟชาวบ้านจะมีการแข่งอย่างสนุกสนาน การทำบุญบั้งไฟนับเป็นการชุมนุมที่สำคัญของคนในท้องถิ่น ที่มาร่วมงานบุญกันอย่างสนุกสนานเต็มที่ มีการนำสัญลักษณ์ทางเพศมาล้อเลียนในขบวนแห่บั้งไฟ โดยไม่ถือว่าเป็นเรื่องหยาบคาย การทำบุญบั้งไฟบางที่จะตรงกับประเพณีบุญวิสาขบูชาด้วย

เดือนเจ็ด บุญเบิกบ้าน เป็นการทำบุญเพื่อชำระล้างสิ่งที่ไม่ดีเป็นเสนียดจัญไรอันจะทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่บ้านเมือง เป็นการปิดป่าความชั่วร้ายให้ออกจากหมู่บ้าน ชาวบ้านจะนำข้าวปลาอาหารมาตักบาตรที่ศาลากลางบ้านและสวนมนต์ตอนเย็น ตอนเช้าตักบาตรรดน้ำมนต์ ขณะเดียวกันในชุมชนก็ได้จัดให้มีการอุปสมบทหมู่ หรืองานอุปสมบทขึ้นในชุมชน ก่อนที่เดือนถัดไปจะเป็นบุญเข้าพรรษา

เดือนแปด บุญเข้าพรรษา มีการทำบุญตักบาตร ถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุสามเณร มีการฟังธรรมเทศนา ถวายผ้าอาบน้ำฝน ชาวบ้านจะหล่อเทียนขนาดใหญ่ถวายวัดเป็นพุทธบูชาและเก็บไว้ตลอดพรรษา การทำเทียนถวายวัดในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา มีความเชื่อแต่โบราณว่าหากใครทำเทียนไปถวายวัด เมื่อเกิดชาติใหม่ผู้นั้นจะได้เสวยสุข หากไม่ได้ขึ้นสวรรค์แต่เกิดบนโลกมนุษย์ผู้นั้นจะมีความเจตียวจฉลาด มีสติปัญญาไปหาพระเป็นเลิศประดุจแสงเทียนอันสว่างไสว

เดือนเก้า บุญข้าวประดับดิน เป็นการทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้แก่ญาติมิตรที่ล่วงลับไปแล้ว เมื่อถึงวันแรม 14 ค่ำ เดือน 9 ชาวบ้านจะทำกับข้าว เตรียมข้าวปลาอาหารคาวหวานพร้อมหมากพลูตั้งแต่เช้ามีดห่อใส่ใบตอง เรียกว่า ข้าวประดับดิน นำไปวางไว้ตามโคนไม้ในบริเวณวัด เพื่อให้ผู้ที่ล่วงลับไปแล้วนั้นมากิน เพราะเชื่อว่าเป็นช่วงเดือนเก้าผู้ที่ล่วงลับไปแล้วจะได้รับการปลดปล่อยให้ออกมาท่องเที่ยวได้ ในพิธีบุญข้าวประดับดิน ชาวบ้านจะวางข้าวประดับดินไว้พร้อมจุดเทียนบอกกล่าวให้มารับเอาอาหารและบุญส่วนนี้ จากนั้นชาวบ้านจะเอาอาหารไปทำบุญตักบาตรถวายทานแด่พระภิกษุสามเณร สมาทานศีล ฟังเทศน์ และกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว

เดือนสิบ บุญข้าวสาก เป็นการทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตาย โดยมีการการทาสลากให้พระจับ เพื่อที่จะถวายของตามสลากนั้น เป็นการทำบุญที่ต่อเนื่องจากพิธีในเดือนเก้า เพราะถือว่าเป็นการทำบุญส่งผู้ล่วงลับไปแล้วที่ได้ออกมาท่องเที่ยวให้กลับสู่แดนของตน ในเดือนสิบนี้ชาวบ้านจะนำห่อข้าวสาก (ข้าวเปลือกเหนียวมาคั่วเพื่อให้ข้าวเหนียวแตกออกเป็นสีขาว แล้วคลุก

น้ำตาลมะพร้าว) ไปวางไว้บริเวณวัด พร้อมจุดเทียนและบอกให้ญาติมิตรที่ล่วงลับไปแล้วมารับอาหารและผลบุญที่อุทิศไว้

เดือนสิบเอ็ด บุญออกพรรษา เป็นการทำบุญที่สืบเนื่องมาจากบุญเข้าพรรษาในเดือนแปดที่พระภิกษุสามเณรได้เข้าพรรษาในเดือนแปดที่พระภิกษุสามเณรได้เข้าพรรษาเป็นเวลา 3 เดือน ดังนั้นในวันที่ครบกำหนด พระภิกษุสามเณรเหล่านั้นจะมารวมกันทำพิธีออกวัสสาปวารณาวันนี้เป็นวันที่ภิกษุสามเณรมีโอกาสมาชุมนุมกันอย่างพร้อมเพรียงกันที่วัด ชาวบ้านถือว่าเป็นวันสำคัญและเป็นระยะเวลาที่ชาวบ้านหมดภาระในการทำไร่ อากาศในช่วงนี้จะเย็นสบายจึงถือโอกาสมาร่วมทำบุญ มีการตักบาตรถวายภัตตาหารแด่พระภิกษุสามเณร มีการกวาดข้าวทิพย์ถวาย รับศีล สวดมนต์ ฟังเทศน์และถวายผ้าจ่านำพรรษา ตอนค่ำจะมีการจุดประทีปโคมไฟในบริเวณวัดและหน้าบ้าน บางท้องถิ่นอยู่ใกล้บริเวณแม่น้ำจะมีการไหลเรือไฟ เพื่อเป็นการบูชาคารวะพระแม่คงคา บางแห่งมีการแข่งขันเรือยาวเพื่อความสนุกสนานและสามัคคีร่วมกันในงานอีกด้วย ขณะเดียวกันในงานบุญที่จัดขึ้นนี้ได้มีการว่าจ้างรถแห่ดนตรีสดเข้ามาสร้างสีสัน บรรยากาศของความสนุกสนานให้กับงานที่จัดขึ้นด้วย พร้อมกับได้รับความนิยมนอกจากคนทั้งคนในและนอกชุมชน

เดือนสิบสอง บุญกฐิน ตอนเช้าจะมีขบวนแห่กฐินเพื่อนำไปทอดที่วัดและแห่กฐินเวียนประทักษิณรอบอุโบสถ 3 รอบ จึงทำพิธีถวายผ้ากฐินร่วมกัน หลังจากถวายเพลพระเสร็จแล้วก็จะมีการรับประทานอาหารร่วมกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นอาจกล่าวสรุปได้ว่า “ชุมชนบ้านโคก” เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ระหว่างรอยต่อของจังหวัดขอนแก่นกับจังหวัดมหาสารคาม ห่างจากตัวเมืองขอนแก่นประมาณ 15 กิโลเมตร และเป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่มีความสำคัญของจังหวัดขอนแก่น ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนตั้งแต่ก่อตั้งชุมชนและประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยเฉพาะการทำนา ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากเป็นพื้นที่ลุ่มบริเวณแม่น้ำพองจึงเป็นพื้นที่รับน้ำขนาดใหญ่ทำให้มีน้ำเพียงพอที่จะทำนาปรังและนาปี ชุมชนยังคงรักษาวิถีชีวิตแบบเกษตรกรรม มีลักษณะความเป็นอยู่แบบเรียบง่ายและยังคงรักษาความสัมพันธ์ของผู้นับในชุมชนผ่านความสัมพันธ์ทางเครือญาติ สังคมและวัฒนธรรมภายในชุมชนยังคงยึดถือปฏิบัติตามหลักศาสนา วัฒนธรรมประเพณีและการให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุตามหลักปฏิบัติที่สืบทอดกันมา

การจัดกิจกรรมภายในชุมชนส่วนใหญ่จัดขึ้นตามประเพณีของคนอีสานในรอบหนึ่งปี หรือที่เรียกว่า “สิบสองกองสิบสี่” ในส่วนของการจัดกิจกรรมที่ใช้รถแห่ดนตรีสดในกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในชุมชนนั้นส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแห่ ซึ่งการแห่นั้นจะต้องมีคนตรีเป็นเครื่องประกอบ ในสมัยก่อนในชุมชนใช้กลองยาว ผสมกับพิณ แคน เป็นเครื่องดนตรีประกอบในการแห่นำขบวน เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไปมีรถแห่ดนตรีเกิดขึ้น ชาวบ้านในชุมชนจึง

หันมาใช้บริการรถแห่คนตรีสดในการแห่ โดยเฉพาะในช่วงเดือนเจ็ด หรือที่ชาวบ้านในชุมชน เรียกว่า “บุญเบิกบ้าน” เป็นการทำบุญเพื่อชำระล้างสิ่งที่ไม่ดีแก่ชุมชนหมู่บ้านของตนเองให้หมดไป พร้อมกับการจัดงานอุปสมบทหมู่บุตรหลานของผู้ที่อยู่ในชุมชน ก่อนที่จะเป็นงานบุญในเดือนแปด หรือบุญเข้าพรรษา และจะมีการใช้บริการรถแห่คนตรีสดอีกในกิจกรรมของชุมชนอีกครั้งหลังออกพรรษา เช่น การแห่กฐิน แห่ผ้าป่า เป็นต้น

บทที่ 5

คุณลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจสังคม ค่านิยม ความเชื่อเรื่องการบริโภคแอลกอฮอล์ การจัดกิจกรรม การรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์

การนำเสนอเนื้อหาในบทนี้เป็นผลการวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่ไปกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ โดยแสดงให้เห็นถึงคุณลักษณะทางประชากร คุณลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ค่านิยม ความเชื่อเรื่องการบริโภคแอลกอฮอล์ กิจกรรมและการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับรถแห่ดนตรีสดในชุมชน และการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 คุณลักษณะทางประชากร

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยมีทั้งผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเพศชายและเพศหญิง มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จนถึงผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้สูงอายุ (อายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป) มีความหลากหลายของสถานภาพสมรส ทั้งผู้ที่มีสถานภาพสมรส โสด สมรส และสถานภาพสมรสหม้าย หย่า แยกย้ายกันอยู่ และมีความแตกต่างกันในส่วนจากระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนกระทั่งสูงกว่าระดับมัธยมศึกษา รวมทั้งช่วงระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ตัวอย่างในการวิจัยเกินกว่าครึ่งเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 67.4 รองลงมาคิดเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 32.6 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.1) ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.3 รองมามีอายุอยู่ระหว่าง 30-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.7 และมีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 25.0 ตามลำดับ มีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 43 ปี (ตารางที่ 5.1) ตัวอย่างในการวิจัยยังมีสถานภาพโสด และสถานภาพสมรสใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 44.5 และร้อยละ 40.5 และมีสถานภาพสมรสหม้าย หย่า/แยกย้ายกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 15.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.1) ในส่วนของระดับการศึกษา ตัวอย่างในการวิจัยส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 38.8 รองลงมาสำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 36.2 สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 15.3 และสำเร็จในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 9.8 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.1)

ตารางที่ 5.1 ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามคุณลักษณะทางประชากร

ลักษณะทางประชากร	ร้อยละ
เพศ	
ชาย	32.6
หญิง	67.4
รวม	100.0 (420)
อายุ	
18-30 ปี	39.3
31-59 ปี	35.7
60 ปีขึ้นไป	25.0
รวม	100.0 (420)
Mean = 43.1, S.D. = 1.9, Max = 85.0, Min = 18.0	
สถานภาพสมรส	
โสด	44.5
สมรส	40.0
หม้าย หย่า แยกย้ายกันอยู่	15.5
รวม	100.0 (420)

5.2 คุณลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม

ด้วยบริบทของชุมชนที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองขอนแก่น และมีลักษณะทางกายภาพที่มีทั้งพื้นที่ราบ และพื้นที่ราบลุ่มใกล้กับแหล่งน้ำ ซึ่งเหมาะสมกับการทำการเกษตร อีกทั้งยังเป็นที่ตั้งของหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา โรงพยาบาลที่สำคัญในระดับจังหวัด ทำให้ชาวบ้านในชุมชนสามารถประกอบอาชีพได้อย่างหลากหลาย เช่น เกษตรกร/ปศุสัตว์ รับราชการ พนักงานบริษัทเอกชน ค้าขาย รับจ้างทั่วไป เป็นต้น อย่างไรก็ตามการทำการเกษตรในระยะหลังชาวบ้านในชุมชนประกอบอาชีพนี้น้อยลง ดังคำบอกเล่าของชาวบ้านในชุมชนเล่าให้ฟังว่า

“...เกษตรกร ทำนา ทำสวน ทำไร่จะไม่ค่อยมีเท่าไร แต่ก็มีอยู่ประปราย มีปัญหาเรื่องน้ำเพราะมันแล้ง แต่ก็มานาสิเขียวไปหมดเลย บ่มีหยังจั่งสิ ผู้ใค้อยู่ที่ดอน ขเจ้าก็เฮ็ดสวน พวกใค้ที่ลุ่มขเจ้ากะเฮ็ดนา ถ้าเกิดว่าน้ำชลประทานปล้อมมาก็เฮ็ดกะ ถ้าบ่มีมากก็ใค้เฮ็ด สองปีมานี้บ่มีนาปรัง มีเฉพาะผู้ใค้ที่อยู่ติดน้ำพอง บางคนมันแล้งหลายขเจ้าเฮ็ดมันกะมี...”

(คำนาง (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 2 กรกฎาคม 2563)

โดยมีรายได้ที่ได้รับต่อเดือนประมาณ 3,000 – 7,000 บาท และในแต่ละเดือนมีค่าใช้จ่ายประมาณ 3,000 - 5,000 บาท สำหรับใช้ในการดูแลสมาชิกในครัวเรือน อย่างไรก็ตามผู้วิจัยสังเกตว่าสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครัวเรือนนั้นส่วนใหญ่มีสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครอบครัวประมาณ 3-4 คน โดยหนึ่งในสมาชิกของครัวเรือนนั้นเป็นผู้สูงอายุร่วมด้วย ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ตัวอย่างในการวิจัยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 24.5 รองลงมายังเป็นนักเรียน นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 21.7 ประกอบอาชีพส่วนตัว เช่น ค้าขาย ร้านซักรีด เจ้าของธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 16.2 ไม่ได้ประกอบอาชีพ/ไม่มีรายได้ คิดเป็นร้อยละ 14.0 ประกอบอาชีพภาคเกษตรกรรม/ ปศุสัตว์ เช่น เกษตรกร ทำสวน ทำไร่ ทำนา เลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 13.3 รับราชการ คิดเป็นร้อยละ 8.1 และพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 2.1 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.2) ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 44.8 รองลงมามีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 33.1 และมีรายได้ระหว่าง 5,000 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22.1 ตามลำดับ โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนจำนวน 8,343 บาท ในส่วนสมาชิกที่อาศัยอยู่ด้วยกันในครัวเรือนส่วนใหญ่มีสมาชิก 1-4 คน คิดเป็นร้อยละ 68.8 รองลงมามีสมาชิกที่อาศัยอยู่ด้วยกันในครัวเรือน 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2 และมีสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครัวเรือนมากกว่า 6 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 15.0 ตามลำดับ โดยมีสมาชิกที่อาศัยอยู่รวม (ตารางที่ 5.2)

ตารางที่ 5.2 ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามคุณลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม

ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม	ร้อยละ
การประกอบอาชีพ	
ไม่ได้ทำงาน/ทำงานที่ไม่เกิดรายได้	14.0
รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	8.1
พนักงานบริษัทเอกชน	2.1
ประกอบอาชีพส่วนตัว	16.2
ภาคเกษตรกรรม/ปศุสัตว์	13.3
รับจ้างทั่วไป	24.5
นักเรียน/นักศึกษา	21.7
รวม	100.0 (420)
รายได้ต่อเดือน	
ต่ำกว่า 5,000 บาท	44.8
5,000 - 10,000 บาท	22.1
ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป	33.1
รวม	100.0 (420)
Mean = 8,343.0, S.D. = 7.56, Max = 40,000.0, Min = 600.0	
จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ด้วยกันในครัวเรือน	
ต่ำกว่า 4 คน	68.8
4-6 คน	16.2
ตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป	15.0
รวม	100.0 (420)
Mean = 3.79, S.D. = 2.07, Max = 1.0, Min = 12.0	

สำหรับค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินชีวิตประจำวัน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีค่าใช้จ่ายหลักๆ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารการกิน สินค้าอุปโภค บริโภค เสื้อผ้า การรักษาโรครักษาไข้เจ็บ รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ตัวอย่างในการวิจัยส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนเกี่ยวกับค่าอาหารอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมาคือค่าใช้จ่ายอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 19.3 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 11.2 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.3) ค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนเกี่ยวกับค่าน้ำ ค่าไฟฟ้าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 39.3

รองลงมาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 28.3 และระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 15.7 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.3) มีค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนเกี่ยวกับค่ารับบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ใกล้เคียงกับระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.5 และร้อยละ 30.7 และมีเพียงร้อยละ 0.5 เท่านั้นที่มีค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนเกี่ยวกับค่ารับบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขอยู่ในระดับมากที่สุด (ตารางที่ 5.3) ค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนเกี่ยวกับค่าเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 30.2 และระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.0 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.3) ค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนเกี่ยวกับค่ามือถือ อินเทอร์เน็ต ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 41.9 รองลงมาอยู่ในระดับน้อย ใกล้เคียงกับระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.5 และร้อยละ 21.4 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.3) และค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนเกี่ยวกับค่าเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ เป็นต้น ส่วนใหญ่อยู่ในระดับระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.7 มีเพียงร้อยละ 7.6 และร้อยละ 1.9 ที่มีค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ เป็นต้นอยู่ในระดับมาก และมากที่สุด ตามลำดับ (ตารางที่ 5.3)

ตารางที่ 5.3 ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือน

ข้อความ	ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือน					จำนวน (N = 420)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.อาหาร	66.7	19.3	11.2	1.9	1.0	100.0
2.ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า	9.5	28.3	39.3	15.7	7.1	100.0
3.ค่ารับบริการทางการแพทย์และ สาธารณสุข	0.5	6.2	17.1	45.5	30.7	100.0
4.ค่าเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย	1.4	11.9	35.5	30.2	21.0	100.0
5.ค่ามือถือ อินเทอร์เน็ต	1.7	10.5	41.9	24.5	21.4	100.0
6.ค่าเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ เป็นต้น	1.9	7.6	17.1	21.7	51.7	100.0

การเข้าร่วมกิจกรรม งานบุญ ประเพณี กิจกรรมอาสาสมัครในชุมชน ชาวบ้านในชุมชนส่วนใหญ่ยังคงเข้าร่วมกิจกรรมตามวัฒนธรรมของชุมชนอีสาน นั่นคือ “ฮีตสิบสอง” ซึ่งเป็นงานบุญ ประเพณีในแต่ละเดือนและมีการช่วยเหลือเอื้ออำนวยกันเมื่อมีงาน หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชน เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ตัวอย่างในการวิจัยมีการเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา เช่น วันพระ วันสำคัญทางศาสนา ส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมนานๆครั้ง คิดเป็นร้อยละ

58.6 รองลงมาเข้าร่วมเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 30.2 ตามลำดับ การเข้าร่วมกิจกรรมทางประเพณีปฏิบัติ เช่น ประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง เป็นต้น ส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมนานๆครั้ง คิดเป็นร้อยละ 46.5 รองลงมาเข้าร่วมเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 45.7 ตามลำดับ การเข้าร่วมงานบุญที่จัดขึ้นในชุมชน เช่น งานบวช บุญกฐิน บุญบั้งไฟ ส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมาเข้าร่วมนานๆครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.7 ตามลำดับ และการเข้าร่วมงานอาสาสมัครเมื่อมีกิจกรรมจัดขึ้นในชุมชน เช่น การทำความสะอาดถนน การตัดแต่งต้นไม้ การขุดลอกคูคลอง เป็นต้น ส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมนานๆครั้ง คิดเป็นร้อยละ 44.5 รองลงมาไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 28.8 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.4)

ตารางที่ 5.4 ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรม

ข้อความ	การเข้าร่วมกิจกรรม			
	เป็นประจำ	นานๆครั้ง	ไม่ได้เข้าร่วม	จำนวน (N = 420)
การเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชน				
1.กิจกรรมทางศาสนา เช่น วันพระ วันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น	30.2	58.6	11.2	100.0
2.กิจกรรมทางประเพณีปฏิบัติ เช่น ประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง เป็นต้น	45.7	46.2	8.1	100.0
3.งานบุญที่จัดขึ้นในชุมชน เช่น งานบวช บุญกฐิน บุญบั้งไฟ เป็นต้น	44.0	40.7	15.2	100.0
4.งานอาสาสมัครเมื่อมีกิจกรรมจัดขึ้นในชุมชน เช่น การทำความสะอาดถนน การตัดแต่งต้นไม้ การขุดลอกคูคลอง เป็นต้น	26.7	44.5	28.8	100.0

เมื่อพิจารณาถึงระดับการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชน พบว่า ตัวอย่างในการวิจัยมีการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 48.1 รองลงมาไม่มีการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชนอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 39.0 และระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 12.9 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.5)

ตารางที่ 5.5 ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามระดับการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชน

ระดับการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชน	ร้อยละ
ระดับต่ำ	12.9
ระดับปานกลาง	48.1
ระดับสูง	39.0
รวม	100.00
Mean =8.83, S.D. = 2.14, Max =12, Min = 4	

5.3 **ค่านิยม ความเชื่อเรื่องการบริโภคแอลกอฮอล์และกิจกรรมรณรงค์ลดที่จัดขึ้นในชุมชน**
จากการลงพื้นที่ในการสำรวจและสัมภาษณ์ระดับลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่อยู่ในชุมชนบ้าน โลก (นามสมมติ) ในประเด็นเรื่องความเชื่อ ค่านิยมการบริโภคแอลกอฮอล์ และกิจกรรมรณรงค์ลดที่จัดขึ้นในชุมชน โดยมีผลการศึกษาดังนี้

5.3.1 **ค่านิยม ความเชื่อการจัดการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องมีแอลกอฮอล์และดนตรี**
ค่านิยม การดื่มการกินเป็นเรื่องปกติของการมีงาน หรือกิจกรรมในชุมชน วิถีชีวิตของคนอีสานที่มีความผูกพันกันระหว่างเครือญาติ ลูกหลาน รวมถึงสมาชิกที่อาศัยอยู่ด้วยกันในชุมชนที่ต่างคนต่างรู้จักกัน และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในงาน หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในชุมชน เช่น งานกินดอง (งานแต่งงาน) งานบุญ งานศพ เป็นต้น เมื่อมีงานหรือมีกิจกรรมก็ต้องมีเครื่องดื่ม หรือสุราไว้ต้อนรับผู้ที่มาร่วมงาน ซึ่งมีทั้งผู้ที่เจ้าภาพนำมามาจัดไว้ต้อนรับ หรือผู้ที่เข้าร่วมจัดมาเอง ดังคำบอกเล่าของชาวบ้านที่เป็นผู้สูงอายุหญิงรายหนึ่งที่อยู่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้มากกว่าห้าสิบปีได้เล่าให้ฟังว่า

“...ก็เห็นกินอยู่นั้นแล้ว จะไปเสียชื่อ จักจี้เจ้าภาพนั้นแล้ว แต่ก่อนกินกะบ่กินคักปานนี้เด้ ตะกี้เผิ่นกิน โท (เหล้าขาว) เผิ่นกินแต่ยามเป็นงานเด้ สุ่มื้อเผิ่นกินหลายแท้...”

(สม(นามสมมติ) สัมภาษณ์ 3 กรกฎาคม 2563)

จากคำบอกเล่าของผู้สูงอายุหญิงข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการดื่มแอลกอฮอล์ หรือสุรานั้นมักจะดื่มเวลาจัดงาน หรือกิจกรรมในชุมชนเป็นหลัก ซึ่งแตกต่างกับปัจจุบันที่สามารถพบ

เห็นการดื่มได้ทั่วไป เช่นเดียวกับคำบอกเล่าของผู้ใหญ่บ้านที่กล่าวในประเด็นเดียวกันที่ว่า การดื่มสุรานั้นมีมาตั้งแต่อดีต พร้อมๆกับการจัดงาน หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในชุมชน ดังคำกล่าวที่ว่า

“...เฮาจะรู้ว่างานอีสานเฮาเนื่อะ มันต้องมีเหล้า ต้องฆ่าวัวฆ่าควายกันกินกันบ่มีเหล้า มันมาแต่พ่อแม่แม่เฮา พาลูกพาหลานกินมา แม่บ่หละ อย่างคองเสี่ยว (เพื่อน) มาหากัน ต้องให้อันนี้ไป คุยกันเอาไปเอามา ก็ชวนกินกันไป สมมติลูกเจ้ามีเป็นงาน (ได้งานทำ) รู้จักหมู่ รู้จักกะเชิญกัน บ่แม่นเอาน้ำไค้มาให้กิน จริงก็กินกันอยู่ เว้า (พูด) ไปเอาไปเอามาถักคอกัน บ่เห็นหน้ากันนานเอาจักขวดแห่น สบายจักหลังแห่น กะถื่อว่าคนๆมาพอกันจั้งซี่หละ สั้งสรรคักัน...”

(สาม(นามสมมติ) สัมภาษณ์ 4 กรกฎาคม 2563)

การดื่มแอลกอฮอล์จึงสามารถพบเห็นได้ทั่วไปในชุมชนเวลาในงาน หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชน ซึ่งถือว่าการต้อนรับแขก หรือต้อนรับผู้ที่เดินทางเข้ามาร่วมงาน หรือช่วยเหลืองาน ใ้ช้ว่าจะมีผู้ดื่มแอลกอฮอล์ทั้งหมด มีทั้งผู้ที่ดื่มและผู้ที่ไม่ดื่ม ขณะเดียวกันการดื่มแอลกอฮอล์เมื่อไม่มีงาน หรือกิจกรรม ก็ถือเป็นเรื่องปกติของคนที่ดื่มแอลกอฮอล์อยู่แล้ว ดังคำบอกเล่าของชายวัยแรงงานคนหนึ่งที่อยู่อาศัยอยู่ในชุมชนได้สะท้อนให้ฟังว่า

“...มันต้องมีอยู่แล้วบ่แม่นงานบวช งานหยั่ง งานแต่ง งานตาย งานเป็น มีเบิด.... มันเคยกิน แล้วแต่สังคมอยู่นี้กะกินสู่มื้อยามแลงมากลุ่มกันออกคนละยี่สิบบาทกะได้กินกัน แล้วกะไปไผไปมัน อันนี้ผู้ใหญ่ บ่แม่นซุ่มวัยรุ่นเขาสิไปต่อจั้งได้กะไป อันนั้นมันกะเรื่องของเขา เฮากะบ่ไปรู้นา...”

(สาม (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 3 กรกฎาคม 2563)

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าการบริโภคแอลกอฮอล์ในงาน หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชน รวมทั้งการดำเนินชีวิตประจำวันถือเป็นเรื่องปกติ และเป็นสิ่งที่เคยปฏิบัติมาแล้วตั้งแต่อดีต เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ตัวอย่างในการวิจัยเห็นด้วยในประเด็นการดื่มแอลกอฮอล์จะช่วยให้มีความกล้าแสดงออกมากขึ้น เช่น เมื่อมีรถแห่ดนตรีสดมาแสดงจะมีความกล้าในการเต้นในท่าทางต่างๆ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 44.5 ในส่วนกิจกรรมงานบุญประเพณี การดื่มสุรา หรือเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ถือเป็นเรื่องปกติ ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเฉยๆ คิดเป็นร้อยละ 46.2 (ตารางที่ 5.6)

ตารางที่ 5.6 ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่
ต้องมีแอลกอฮอล์และดนตรี ค่านิยม

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	เห็นด้วย	เฉยๆ	ไม่เห็นด้วย	จำนวน (N = 420)
ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องมีแอลกอฮอล์และดนตรี ค่านิยม				
1.กิจกรรมงานบุญประเพณี การดื่มสุรา หรือ เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ถือเป็นเรื่องปกติ	34.0	46.2	19.8	100.0
2.การดื่มแอลกอฮอล์เป็นเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วย กระชับและสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น	25.7	36.0	38.3	100.0
3.กิจกรรมที่ต้องใช้การแห่จำเป็นต้องมีเครื่องเสียง หรือดนตรีเพื่อสร้างความสนุกสนาน	43.6	44.8	11.7	100.0
4.การดื่มแอลกอฮอล์จะช่วยให้มีความกล้าแสดงออก มากขึ้น เช่น เมื่อมีรถแห่ดนตรีสดมาแสดงจะมีความ กล้าในการเต้นในท่าทางต่างๆ เป็นต้น	44.5	34.8	20.7	100.0

5.3.2 ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่เจ้าภาพต้องเป็นผู้จัดเตรียมข้าว ปลาอาหาร เครื่องดื่มไว้ต้อนรับ กิจกรรม หรืองานที่จัดขึ้นในชุมชนที่มีลักษณะเป็นงานส่วนบุคคล เจ้าภาพจะตระเตรียมอาหารรวมทั้งเครื่องดื่มไว้ให้กับแขกที่เข้าร่วมในงาน รวมทั้งผู้ที่มาช่วย เตรียมงาน ถือเป็นวิถีปฏิบัติโดยทั่วไปในชุมชน ในส่วนของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น มีทั้งฝ่าย เจ้าภาพที่ได้จัดเตรียมเอาไว้ต้อนรับ และไม่ได้จัดเตรียมเอาไว้ เจ้าภาพที่เตรียมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่จะนิยมบริโภคในหมู่เครือญาติของเจ้าภาพเอง ส่วนหนึ่งก็บริการแก่แขกที่เข้าร่วมงาน ดัง คำบอกเล่าของชายวัยกลางคนสะท้อนให้ฟังว่า

“...เจ้าภาพเขาเตรียมเอาไว้ให้ขำมน้ำขามปลา ตามธรรมชาติที่เขาเฮ็ดงาน กันนั้นแหละก็ต้องมี บ่มีก็บ่ได้ เพราะว่าเหย... เว้ง่าย ๆ คืองานศพ เขาก็เสียให้ ตำรวจละ ให้เขาเล่น เว้ง่ายๆว่าเจ้าภาพบ่มีหมู่ มาเล่นเป็นหมู่เจ้าภาพว่ากัน แต่บาง งานก็บ่ให้เล่น อยู่เจ้าภาพครับอันนี้...”

(สมหมาย (นามสมมติ)สัมภาษณ์ 3 กรกฎาคม 2563)

การเตรียมอาหารและเครื่องดื่มจึงถือเป็นเรื่องปกติที่เจ้าภาพ หรือเจ้าของงานที่ต้อง จัดหาให้กับแขก หรือคนในชุมชนที่จะมาร่วมงาน ทั้งนี้ในส่วนเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นก็ขึ้นอยู่กับ บางเจ้าภาพว่าจะมีให้หรือไม่ ส่วนหนึ่งอาจจะขึ้นอยู่กับความชอบของผู้ที่เป็นเจ้าภาพ ดังคำบอกเล่า ของผู้สูงอายุตอนต้นหญิงที่สะท้อนให้ฟังว่า

“...มันเป็นคล้ายๆกับ มันเป็นแนวเคเฮ็ด คันลือถือว่าเป็นธรรมเนียมกะบ่ คือ มันเป็นนำคนที่ยากซื่อๆ งานบางงาน บางบ้านเขากะบ่เฮ็ดได้ ในชุมชนเขา บางบ้านก็เฮ็ด บางบ้านกะบ่มีเหล้าบ่มีหยัง คือเอาธรรมเนียมทางอื่นมาดัดแปลง พยายามลิเฮ็ดตามเผิ่น ตามที่ดีที่เผิ่นแนะนำ แต่ว่าบางเรือนจะเจ้ากะมัก ผู้เผิ่นมัก เผิ่นกะมัก ผู้เผิ่นบ่มักเพินกะพยายามเฮ็ดจั่งสิ้นกะมี...”

(บุญส่ง (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 2 กรกฎาคม 2563)

ส่วนการว่าจ้างรถแห่ดนตรีสด ซึ่งเป็นที่นิยมในระยะเวลาสามถึงสี่ปีที่ผ่านใน ชุมชน นอกจากได้สร้างบรรยากาศของความสนุกสนานครั้งเรงให้แก่ผู้ที่เข้าร่วมในงาน หรือ กิจกรรมที่จัดขึ้นแล้ว รถแห่ดนตรีสดยังแสดงให้เห็นถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้ว่าจ้าง โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมที่เป็นกิจกรรมส่วนบุคคล เช่น งานบวช เป็นต้น เนื่องจากรถแห่ดนตรีมี ค่าจ้างที่ค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับรถแห่เปิดแผ่น (เปิดซาวด์) หรือ กลองยาว ซึ่งเคยได้รับความนิยม ในอดีตที่ผ่านมา ดังคำบอกเล่าของชาวบ้านในชุมชนท่านหนึ่งที่สะท้อนให้ฟังว่า

“...แต่ว่ารถแห่ที่มีอยู่ในบ้านเฮามีอยู่คันหนึ่ง แม่ว่ามันกะมีมาเรื่อยๆ อยู่ ที่เล่นสดๆนี่มาก็สี่ปีแล้ว ตะกี้เนี้ยมาจะเป็นรถเปิดเครื่องเสียง ซื่อๆ รถเปิดเสียงนี้ โดคปีแล้วได้ แต่ว่ารถดนตรีสดนี้ประมาณสามสี่ปีมานี้ งานบวช งานแห่ เป็นบุญนี้ แหละ ระดับหมู่บ้านนี้แหละเอามา บางทีอจะเจ้าบวช จะเจ้ากะไปจ้างมา มันเป็น นำเจ้าภาพ บางเจ้ากะมกอยู่แล้ว อยากให้ม่วน อยากให้สนุกสนานกัน แห่จั่งซี เพราะมีกะบ่จ้างมันเปลือง รถแห่ดนตรีเล่นสดบ่ต่ำกว่าสองหมื่น ประมาณได้ อาจสิ สูงหรืออาจสิต่ำกะบ่ นี้กะปู้ บ่จ้าง เสียขายเงิน...”

(หนึ่ง (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 2 กรกฎาคม 2563)

นอกจากจะบ่งบอกถึงสถานภาพทางเศรษฐกิจของผู้ที่เป็นเจ้าภาพแล้วยังเหมารวม ไปถึงนำตาทางสังคมของผู้ว่าจ้างด้วย ดังคำกล่าวของผู้นำในชุมชนที่เล่าในประเด็นนี้ให้ฟังว่า

“...เอารถแห่มาเลยเอาเงินจ้างให้มันขี่ครั้น งานบวชเผ่นที่ลือชื่อเครื่องบวช ถือใส่รถนำ เดิน ไปนำกัน ยาวจนที่เป็นลูกเป็นหลาน ยามเขาสติตกลงกันเขาก็เป็นตัวอ่อน เอารถแห่แห่แค้นเคื่อ เขาก็มีเงินจ้างอยู่ตัวะ จ้างมาโลด แล้วมันประดับบารมีนำอันหนึ่ง คนบางคนคันลิ้มรถแห่กะบอกถึงความเป็นเจ้าภาพ มีหน้ามีหน้า มีเงินมีทอง มันบ่งบอกถึงความร่ำรวยนำ คนที่มีฐานะนำแม่่นบ่ครับ คันเฮาบมีเงินมีทองเรากะแห่ซำนี้หละ ก็กลอง พิณ ธรรมดานี้หละ มันกะหลายบาทเป็นหมื่นสองหมื่น มันมาตรฐานสูง...”

(สมปอง (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 3 กรกฎาคม 2563)

เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรีนเริงที่เจ้าภาพต้องเป็นผู้จัดเตรียมข้าวปลาอาหาร เครื่องดื่ม ไม้ค้อนรับ ตัวอย่างในการวิจัยเห็นด้วยในประเด็นเจ้าภาพที่ว่าจ้างรถแห่ดนตรีสดมาทำการแสดง เป็นผู้ที่มิฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจดี คิดเป็นร้อยละ 45.0 ในส่วนการแห่ ผู้ที่เป็นเจ้าภาพต้องเตรียมเครื่องดื่มรวมถึงแอลกอฮอล์ไว้ค้อนรับผู้ที่มาร่วมขบวนแห่ และผู้ที่เป็นเจ้าภาพควรมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้ค้อนรับสำหรับแขกและผู้ที่มาช่วยงาน ส่วนใหญ่มีความคิดว่าเฉยๆ คิดเป็นร้อยละ 40.2 (ตารางที่ 5.7)

ตารางที่ 5.7 ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรีนเริงที่เจ้าภาพต้องเป็นผู้จัดเตรียมข้าวปลาอาหาร เครื่องดื่ม ไม้ค้อนรับ

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			จำนวน (N = 420)
	เห็นด้วย	เฉยๆ	ไม่เห็นด้วย	
ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรีนเริงที่เจ้าภาพต้องเป็นผู้จัดเตรียมข้าวปลาอาหาร เครื่องดื่ม ไม้ค้อนรับ				
1. ผู้ที่เป็นเจ้าภาพควรมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้ค้อนรับสำหรับแขกและผู้ที่มาช่วยงาน	24.0	40.2	35.7	100.0
2. การแห่ ผู้ที่เป็นเจ้าภาพต้องเตรียมเครื่องดื่มรวมถึงแอลกอฮอล์ไว้ค้อนรับผู้ที่มาร่วมขบวนแห่	20.7	40.2	39.0	100.0
3. เจ้าภาพที่ว่าจ้างรถแห่ดนตรีสดมาทำการแสดง เป็นผู้ที่มิฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจดี	45.0	39.6	18.1	100.0

5.3.3 ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องใช้รถแห่คนตรีสด การเข้ามาารถของรถแห่คนตรีสดในชุมชนบ้านโคก (นามสมมติ) ในช่วงสามถึงสี่ปีที่ผ่านมา มีส่วนสำคัญที่ทำให้คนตรีพื้นบ้านไม่ว่าจะเป็นการแห่กลองยาว การแห่พิน การแห่แคน หรือการแห่ด้วยการเปิดแผ่นเสียงโดยใช้รถยนต์ มีบทบาทในงาน หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชนน้อยลง ดังคำบอกเล่าของผู้ใหญ่บ้านท่านหนึ่งที่ได้เล่าให้ฟังว่า

“...เป็นนำสมัย เป็นนำยุค ตะกี้ก่อนๆเฮามันบ่เป็นจั่งซี่ แต่ก่อนนี่แห่ที่เนื่อะลิเป็น กองยาวเฮานี้ เติง ที่ง เติง ที่ง เติง ตีเอากัน ผู้ใดที่เอา กระ ทบฉาบกัน กระ ทบรามะขนาด สุ่มื้อนี่เปิดแล้ว...”

(ชาติ (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 2 กรกฎาคม 2563)

การเข้ามาแทนที่การแห่กลองยาว การแห่พิน การแห่แคน ตลอดจนการแห่โดยใช้เครื่องเสียงบรรทุกลำโพงหลังรถกระบะ ที่เน้นการสร้างบรรยากาศความสนุกสนาน ความรื่นเริงบันเทิงให้กับงาน หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชนแล้ว รถแห่คนตรีสดก็สามารถกระทำได้เช่นเดียวกับการแห่คนตรีในลักษณะที่กล่าวมา ดังคำบอกเล่าของคนในชุมชนที่กล่าวถึงรถแห่คนตรีสดให้ฟังว่า

“...เป็นอะไรที่มันนิยม นิยมมานาน หมอลำซึ่งรถแห่อย่างนี้ มันมาบูมกันสองสามปี สี่ปีไปหลังนี้ เมื่อก่อนมันยังไม่มีตรงนี้ยังเป็นวงคนตรี เป็นพวกหมอลำ มีวงคนตรี เต็นเซอร์อะไรอย่างนี้ พวกโค โยตี ตามวัดเขาก็จบไปแล้ว เพราะว่าเป็นสิ่งไม่ควร แล้วก็มาเป็นรถแห่ในงานอย่างนี้ ก็กิจการรถแห่นี้ก็กำลังไปได้ดี ที่ในชุมชนมีเยอะอยู่ละ รถแห่ไม่เยอะเท่าไรแต่ว่าเป็นวงคนตรีมีอยู่ วงคนตรีเล็กๆ หมอลำก็มี...”

(บุญส่ง (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 2 กรกฎาคม 2563)

ขณะเดียวกันรถแห่คนตรีสดยังมีความสะดวกในการเคลื่อนย้าย สามารถบรรเลงไปได้ในทางที่คนในชุมชนใช้สัญจรกันไปมา ติดต่อระหว่างกัน ดังคำบอกเล่าของพี่เจ้าหน้าที่หญิงคนหนึ่งทำงานในชุมชนเล่าให้ฟังว่า

“...รถแห่ในงานบุญก็หลายชิ้น คิดว่าหนึ่งคือมันคือสี่สะควก ถ้าเกิดมีรถแห่มันกะคนหลาย บ่ใช้เฉพาะเด็กน้อยตำบลเจ้าของนี่ ตำบลอื่นก็มาร่วมได้ยืนว่ามีรถแห่เนี่ย กะคล้ายๆว่าหมอลำเคลื่อนที่เนื่อะ ว่างานเป็นแนววงัน (สนุกสนาน) จึงซีมีแนววงันยามเมื่อคืนกะเอากะงันตอนเว็น (กลางวัน) นีชะ แม่นบ่...”

(สศศรี (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 4 กันยายน 2563)

อย่างไรก็ตามการเข้ามาแทนที่ของรถแห่ดนตรีสดในการจัดงาน หรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นภายในชุมชน ส่วนหนึ่งได้ทำให้วัฒนธรรมประเพณีที่เคยดำรงมาอยู่ในชุมชน เช่น การรำ การฟ้อน การแห่โดยใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านลดลง ดังคำบอกเล่าของผู้หญิงที่อาศัยอยู่ในชุมชนและเป็น อสม. ในชุมชนเล่าให้ฟังว่า

“...ผู้เฒ่าซำแม่ก็มักกลองแห่ธรรมดา ผู้เฒ่าพาฟ้อนแห่พะเหวด แต่ว่าสมัยนี้รถแห่เข้ามาแทรกแซง ฟ้อนแห่ธรรมดาบ่มีคิม คือแต่งตัวเป็นแบบนางรำ รำนำขบวน ฟ้อนแห่ เป็นขบวน ฟ้อนสวยงาม บางเทื่อแห่บวกคือกันเคิ่นกะมาขอร้องกัน เพราะว่าคณะทีมงานของ อสม. มันเป็นที่ทีมงานฟ้อนอยู่แล้วหนา...”

(สม (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 4 กรกฎาคม 2563)

คุณค่าของกิจกรรมที่จัดขึ้น การให้ความสำคัญกับความสนุกสนานที่แม้ว่าจะเป็นไปทางประเพณีวัฒนธรรมมากเกินความจำเป็น เป็นต้น นอกจากนี้การใช้รถแห่ยังมีประเด็นเกี่ยวกับการดัดแปลงแอลกอฮอล์ในพื้นที่สาธารณะอย่างเช่น บนถนนที่มีการสัญจรไปมา การกีดขวางทางจราจร ซึ่งอาจสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นอีกทางหนึ่งด้วย ในประเด็นนี้ได้มาผู้นำในชุมชนได้สะท้อนให้ฟังว่า

“...รถแห่เสียใหม่ เสียมาก ยุคนีเสีย วัฒนธรรมก็จริงแต่วันเลย มันเกินความจำเป็น มันเลยคำว่าวัฒนธรรม คนส่วนมากจะเข้าใจยอมรับ คือไม่เอากฎหมายมาจับ เอาระเบียบบประเพณีมาจับ รถมานี้ไม่ได้เลยต้องวิ่งไปเส้นอื่น เพราะว่าหนึ่งจารีตประเพณีเคยทำมา สองก็ชั่วคราว มันก็เลยไม่เกิดความเข้าใจเรื่องกฎหมาย นีคือเป็นส่วนที่ว่าถ้าผู้นำจะขึ้นมาเป็นผู้นำท้องถิ่น ควรที่จะรู้เรื่องนี้ให้มากที่สุดเพราะว่ามันเป็นส่วนหนึ่งที่จะไปแนะนำชาวบ้านต่อไป...”

(บุญส่ง (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 2 กรกฎาคม 2563)

เป็นไปในทิศทางเดียวกับการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรีนเริงที่ต้องใช้รถแท่นคนตรีสด ตัวอย่างในการวิจัยส่วนใหญ่เห็นด้วยในประเด็นการเข้ามาแทนที่ของรถแท่นคนตรีสดทำให้การแห่แบบดั้งเดิม เช่น การแห่กลองยาว การแห่พิน ได้รับความนิยมน้อยลง คิดเป็นร้อยละ 66.7 และไม่เห็นด้วยในประเด็นการแห่ในกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นในชุมชนต้องใช้บริการรถแท่นคนตรีสดเท่านั้นถึงจะสร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน และดึงดูดผู้คนให้มาร่วมในกิจกรรมได้ คิดเป็นร้อยละ 30.2 (ตารางที่ 5.8)

ตารางที่ 5.8 ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรีนเริงที่ต้องใช้รถแท่นคนตรีสด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			จำนวน (N = 420)
	เห็นด้วย	เฉยๆ	ไม่เห็นด้วย	
ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรีนเริงที่ต้องใช้รถแท่นคนตรีสด				
1.การแห่ในกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นในชุมชนต้องใช้บริการรถแท่นคนตรีสดเท่านั้นถึงจะสร้างบรรยากาศให้สนุกสนาน และดึงดูดผู้คนให้มาร่วมในกิจกรรมได้	38.6	31.2	30.2	100.0
2.การเข้ามาแทนที่ของรถแท่นคนตรีสดทำให้การแห่แบบดั้งเดิม เช่น การแห่กลองยาว การแห่พิน ได้รับความนิยมน้อยลง	66.7	26.2	7.1	100.0
3.รถแท่นคนตรีสดมีส่วนที่ก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาทของผู้ที่มาร่วมกิจกรรม	54.0	31.9	14.0	100.0

เมื่อวิเคราะห์ค่านิยม ความเชื่อเรื่องการบริโภคแอลกอฮอล์และกิจกรรมรถแท่นคนตรีสดที่จัดขึ้นในชุมชนในภาพรวม จากข้อคำถามทั้งหมด 10 ข้อ พบว่า ชุมชนมีค่านิยม ความเชื่อเรื่องการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแท่นคนตรีสดที่จัดขึ้นในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 59.0 รองลงมาชุมชนมีค่านิยม ความเชื่อเรื่องการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแท่นคนตรีสดที่จัดขึ้นในชุมชนอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 30.5 และชุมชนมีค่านิยม ความเชื่อเรื่องการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแท่นคนตรีสดที่จัดขึ้นในชุมชนอยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 10.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.9)

ตารางที่ 5.9 ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามตามค่านิยม ความเชื่อเรื่องการบริโภค แอลกอฮอล์ในกิจกรรมรดแห่คนตรีสดที่จัดขึ้นในชุมชน

ค่านิยม ความเชื่อเรื่องการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด	ร้อยละ
ระดับต่ำ	10.5
ระดับปานกลาง	59.0
ระดับสูง	30.5
รวม	100.00
Mean =21.6, S.D. = 4.16, Max =30 , Min = 10	

5.4 กิจกรรมและการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับรดแห่คนตรีสดในชุมชน

เทศกาลงานบุญที่มีควบคู่กับการแห่ การแห่ หรือขบวนแห่ เป็นประเพณีวัฒนธรรมอย่างหนึ่งที่ได้ถือปฏิบัติกันมาอย่างยาวนานบางหมู่บ้านในชุมชน เมื่อมีงานบวชต้องมีเครื่องแห่จัดขึ้น โดยเฉพาะ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญพบว่า ในชุมชนมีการแห่ในกิจกรรมที่เป็นงานบุญประเพณี ได้แก่ บุญพะเหวด บุญบั้งไฟ บุญเบิกบ้าน บุญบวช บุญแจกข้าว บุญกฐิน เป็นต้น ในส่วนรดแห่คนตรีสดที่เข้ามาทำการแสดงในชุมชนนั้น รดแห่คนตรีสดได้เข้ามาในชุมชน หรือเริ่มมีบทบาทในกิจกรรมของชุมชนและได้รับความนิยมในช่วง 3 ถึง 4 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560-2564) ก่อนหน้านั้นชุมชนแห่งนี้ก็มีรดแห่ในลักษณะของรดแห่คนตรี หรือรดแห่ชาวด์ และวงกลองยาวสำหรับใช้แห่หน้าขบวนในงานบุญประเพณีที่จัดขึ้นในชุมชน ดังคำบอกเล่าของคนในชุมชนที่ว่า

“...แต่ว่ารดแห่นี้มีอยู่ในบ้านเฮานี้มีอยู่คั่นหนึ่ง แมว่ามันกะมีมาเรื่อยๆ อยู่ทีเล่นสดๆนี่มาก็สี่ปีแล้ว ตะกีนี่มากะ (ก่อนหน้านั้น) เป็นรดเปิดเครื่องเสียงชื่อ ๆ รดเปิดเสียงนี้คน (นาน) ปีแล้วเค้ แต่ว่ารดคนตรีสดนี้ประมาณสามสี่ปีมานี้...”

(สายใจ (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 2563)

การใช้รดแห่คนตรีสดในกิจกรรมกรรมของชุมชน มีเป้าหมายเพื่อสร้างบรรยากาศให้มีความสนุกสนาน ครื้นเครง ด้วยการบรรเลงดนตรี ซึ่งรดแห่คนตรีสดสามารถบรรเลงดนตรีได้ทั้งคนตรีทำนองพื้นบ้านของอีสานและคนตรีทั่วไปตามสมัยนิยม ในส่วนของการจัดงานที่นิยมใช้รดแห่คนตรีสดนั้น ชาวบ้านในชุมชนส่วนใหญ่จะใช้นางงานบุญ โดยเฉพาะบุญบวช ซึ่งถือว่าได้รับความนิยมน้อยอย่างมาก

“...รถแห่ส่วนใหญ่จะหนักไปทางงานบวช ก็พยายามอยู่ว่าทำไมไม่เอากลองยาวเหมือนเดิม มีอยู่ครั้งหนึ่งผมให้อากลองยาว แกก็บวชอยู่วัดป่าทุกวันนี้แหละ ได้พรรษานึง ก็บวชได้เหมือนกัน...”

(บุญส่ง (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 2 กรกฎาคม 2563)

“...ประเพณีบุญบวช บุญเดือนหก แต่ก่อนเขาจะเป็นบุญบั้งไฟนำบุญบวช ผู้ได้ที่มีลูกถึงอายุยี่สิบปีแล้วเตรียมบวช พอเตรียมชวนจะเข้าสิเอ็นเข้านาค พร้อมกันพร้อมกันสิมาบวชในมีวันงาน สิมิการแห่เป็นประเพณี สิมิการแห่รอบหมู่บ้าน พวกที่ส่งลูกมาบวชประมาณเจ็ดคน หรือสิบคน จะเข้าสิโฮม (ร่วมกัน) กันเตรียมตัวก่อนสิบวช ก็สิมีพิธีการเฮ็ดหมอน เฮ็ดหยังต่างๆเตรียมไว้ บางทีใกล้มีอมาก็สิมีการส่งลูกเข้าไปเข้านาค ไปเรียนรู้ก่อนว่าอุปชาสีตอบแบบใด ถามแบบใด ไปอยู่ก่อนประมาณจักอาทิตย์หนึ่ง ก่อนสิฮอดมือบวช ที่นี้ถึงวันบวชเผ่นสิมิแห่รอบหมู่บ้าน ภายในหมู่บ้านก็สิถือว่าเป็นบุญเบิกบ้าน บุญบั้งไฟไปนำ...”

(บุญหลาย (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 2 กรกฎาคม 2563)

นอกจากรถแห่คนตรีสคจะได้รับคามนิยมในงานบวชแล้ว รถแห่คนตรีสคยังถูกนำมาใช้ในการบุญอื่นด้วย เช่น งานบุญกฐิน ที่เจ้าภาพ หรือผู้ที่เป็นต้นกฐินได้ว่าจ้างให้มาแห่ก่อนที่นำต้นกฐินไปถวายยังวัด ดังคำบอกเล่าของชาวบ้านในชุมชนที่เคยเป็นเจ้าภาพกฐินได้เล่าให้ฟังว่า

“...อย่างปีกรายบ้านแฟนที่ทำกฐิน คนจคจ้องรถแห่ จะถามเลยว่าเอ...รถแห่ รถแห่ที่ไหน ซื่ออะไร วยรุ่นก็จะถามแบบนี้ ก็จะแห่บายสามโมง บายสองกว่าๆนี้วยรุ่นมาเต็ม มาคอยรถแห่ คือแบบชอบ แล้วบางคนจะรู้เลยนะว่าบ้านนั้นแห่ จะแห่เมื่อไหร่เขาจะไปกันแบบเป็นกระบวนอะ รู้จากไลน์นะ รู้ว่าหมู่บ้านนี้จะแห่เมื่อไหร่ เขาจะต้องไปมีมอเตอร์ไซค์วยรุ่นก็ต้องไป แห่กันไป ตามรถแห่ไป เต็มไปไรกัน เป็นกลุ่มบ้างวัยนี้เล่นรถแห่ที่ไหนก็จะตามไป เด็กหมู่บ้านก็มี เด็กต่างอำเภอก็มา สิบสาม สิบลี่ สิบล้า ไม่ถึงยี่สิบ เพราะว่าเด็ก คนเกนยี่สิบไม่มีใครมา อายุแล้ว มาเต้น มีทั้งคิม กินเบียร์...”

(ชาติ (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 2 กรกฎาคม 2563)

อย่างไรก็ตามในงานแห่งที่มีรถแห่คนตรีสดมักปรากฏการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือมีการดื่มแอลกอฮอล์ควบคู่กันไปด้วย ซึ่งในประเด็นนี้ชาวบ้านในชุมชนสะท้อนให้ฟังว่าเป็นเรื่องประเพณี ค่านิยมเดิมที่เคยมีมา ดังคำกล่าวที่ว่า

“ประเพณีจะเจ้าเนื้อะ เฮลืไปห้ามจะเจ้า เพราะว่าเป็นงานรื่นเริง ถ้า บ่มีแนว่วนนี้ คนกะสิบ่ใคร่นิยม บ่่วน คิดว่ามันเป็นประเพณีจะเจ้าเนื้อะ มันสิ ไปเปลี่ยนแปลงจะเจ้ากะยากอยู่เด้ บ่มีแนวนี้กะสิบ่มีห่ม มีพวกอย่างว่านั่นหละ...”

(สาหร่าย (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 6 กันยายน 2563)

เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า กิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชนที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสด ตัวอย่างในการวิจัยใช้บริการรถแห่คนตรีสดในการจัดกิจกรรมในงานบวช คิดเป็นร้อยละ 87.1 กิจกรรมในงานแต่งงาน งานรื่นเริง ในโอกาสต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 18.6 และใช้ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานบุญ งานสมโภช งานฉลองประจำปีของหมู่บ้าน งานกฐิน เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 67.9 (ตารางที่ 5.10)

ตารางที่ 5.10 ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามกิจกรรมที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสด

ข้อความ	การเข้าร่วมกิจกรรม		
	ใช้	ไม่ใช้	จำนวน (N = 420)
1.งานบวช	87.1	12.9	100.0
2.งานแต่งงาน งานรื่นเริง	18.6	81.4	100.0
3.งานบุญ งานสมโภช งานฉลองประจำปี ของหมู่บ้าน งานกฐิน	67.9	32.1	100.0

จำนวนการจัดกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสดส่วนใหญ่ชุมชนใช้บริการรถแห่คนตรีสดในการจัดกิจกรรม 1-3 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 71.0 รองลงมาชุมชนใช้บริการรถแห่คนตรีสดในการจัดกิจกรรม 3-6 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 21.4 ชุมชนใช้บริการรถแห่คนตรีสดในการจัดกิจกรรม 6-10 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 3.1 และชุมชนใช้บริการรถแห่คนตรีสดในการจัดกิจกรรมมากกว่า 10 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 4.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.11) ขณะเดียวกันการขออนุญาตใช้เสียงในกิจกรรมที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสดพบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสด ตัวอย่างในการวิจัยเกินกว่าครึ่งทราบว่า ต้องการดำเนินการขออนุญาตใช้เสียงต่อ

เจ้าหน้าที่ของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 58.6 รองลงมาไม่ทราบว่าจะดำเนินการขออนุญาตใช้เสียง คิดเป็นร้อยละ 24.0 และไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 17.4 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.11) และประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสด ตัวอย่างในการวิจัยส่วนใหญ่มีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสด คิดเป็นร้อยละ 69.5 รองลงมาไม่เคยมีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสด คิดเป็นร้อยละ 30.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.11)

ตารางที่ 5.11 ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามการจัดกิจกรรมของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับรถแห่คนตรีสด

ข้อคำถาม	ร้อยละ
จำนวนของการจัดกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสด	
1-3 ครั้งต่อปี	71.0
3- 6 ครั้ง ต่อปี	21.4
6-10 ครั้ง ต่อปี	3.1
มากกว่า 10 ครั้งต่อปี	4.5
รวม	100.0 (420)
การดำเนินการขออนุญาตใช้เสียงในกิจกรรมที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสด	
ทราบ	58.6
ไม่แน่ใจ	17.4
ไม่ทราบ	24.0
รวม	100.0 (420)
ประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสด	
เคยมีประสบการณ์	69.5
ไม่เคยมีประสบการณ์	30.5
รวม	100.0 (420)

ส่วนการรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในชุมชนที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสด ผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า ทราบจากป้ายประชาสัมพันธ์ คิดเป็นร้อยละ 13.3 ทราบจากการประกาศจากผู้นำชุมชน คิดเป็นร้อยละ 48.6 ทราบด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 23.6 ทราบจากสื่อ

ออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 20.7 ทราบจากการบอกกล่าวจากสมาชิกในชุมชน คิดเป็นร้อยละ 63.8 (ตารางที่ 5.12)

ตารางที่ 5.12 ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามการรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ในชุมชนที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสด

ข้อความ	การรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ในชุมชนที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสด		
	ทราบ	ไม่ทราบ	จำนวน(N = 420)
1.ป้ายประชาสัมพันธ์	13.3	86.7	100.0
2.การประกาศของผู้นำชุมชน	48.6	51.4	100.0
3.ทราบด้วยตัวท่านเอง	23.6	76.4	100.0
4.สื่อออนไลน์	20.7	79.3	100.0
5.การบอกกล่าวของสมาชิกในชุมชน	63.8	36.2	100.0

5.5 การรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์

ชาวบ้านในชุมชนส่วนใหญ่รับทราบว่ามีความหมายที่ใช้ในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และรับทราบว่าการจัดกิจกรรมที่มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้ที่อายุต่ำกว่า 20 เป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย งดจำหน่ายในวัด โรงเรียน สถานศึกษา หรือ วันสำคัญทางพุทธศาสนา เป็นต้น ดังคำบอกเล่าของชาวบ้านในชุมชนเล่าให้ฟังว่า

“...อายุต่ำกว่าเท่านั้นเท่านั้นกะสู้อยู่ เท่านั้นเท่านั้น เพราะว่าส่วนมากกะบ่ได้ ไปอีหยัง บ่ได้ใช้ลูกใช้หลานอีหยังไปซื้อ ร้านกะสู๋ ร้านส่วนมากกะย่านอยู่ กะบ่รู้ว่า เขาสิหล่อยหลังบ้านบ่ ننลินา แต่ว่าถ้าซื้อหน้าบ้านเขากะบ่ขาย แต่ว่าหลังบ้านนิบ่ เห็นนำ...”

(สาหร่าย (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 6 กันยายน 2563)

ในทางกลับกันก็พบว่าแม้ว่าจะมีความหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่เมื่อมีกิจกรรมรถแห่คนตรีในชุมชนก็ยังมีรถลกลอบจำหน่ายแอลกอฮอล์ให้กับเด็ก เยาวชน หรือผู้ที่ไม่ถึง 20 ปี บริบูรณ์ ดังคำบอกเล่าของคนในชุมชนว่า

“...รถแท็กซี่เจ้าภาพจ้างมานะ เรื่องเหล่านี้มันบ่มีให้เค้ เยาวชนเผ่นไปหา
 กินเอง เด็กจะหากินเอง สิบบสามสิสี่ปีนี่กะมีแล้ว ในชุมชนสิขอความร่วมมือร้านค้า
 มันกะสิยากอยู่เค้ พ่อค้าแม่ค้านี้กะรู้อยู่แต่ก็บ่ได้ยาก แต่ว่าเขเว่นนี้บ่ได้ คือกันอยู่แต่
 ว่าบ่สำเร็จ หนึ่งจั้นอยู่กับผู้ซื้อแทน บ่ให้ บ่ให้เป็นถุง กะเตรียมขวดน้ำ มันก็จำเป็น
 ผู้เจ้าของร้านค้ากะจำเป็น เขากะยากได้เงินเน้อะ เด็กน้อยกะต้องการกินการดื่ม
 มันเลยควบคุมยาก...”

(สังวร (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 2 กรกฎาคม 2563)

อย่างไรก็ตามในประเด็นเกี่ยวกับการบริโภคแอลกอฮอล์บนทางจราจร ชาวบ้านในชุมชน
 ยังมีความเข้าใจในประเด็นนี้ค่อนข้างน้อย ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า
 ตัวอย่างในการวิจัยรับทราบว่าคุณหมายห้ามจำหน่ายสุราแก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 20 ปี อยู่ในระดับ
 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 74.3 รองลงมาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 17.1 ตามลำดับ ตัวอย่างใน
 การวิจัยทราบว่าห้ามให้มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันเข้าพรรษา วันวิสาขบูชา
 วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.3รองลงมาอยู่ในระดับมาก คิด
 เป็นร้อยละ 21.7 ตามลำดับ ตัวอย่างในการวิจัยทราบว่าห้ามให้มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
 ในโรงเรียน วัด สถานที่ราชการ สถานีอนามัย โรงพยาบาล ร้านขายยา หอพักและสวนสาธารณะ
 อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.4 รองลงมาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 21.2 ตามลำดับ
 ตัวอย่างในการวิจัยทราบว่าห้ามผู้ใดบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทางในขณะที่ขับขี่ หรือโดยสาร
 อยู่ในรถ หรือบนรถ (ทั้งคนขับและผู้โดยสาร) อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.1 รองลงมา
 อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 23.3 ตามลำดับ ตัวอย่างในการวิจัยทราบว่าการขายเครื่องดื่ม
 แอลกอฮอล์ในเทศกาลงานต่างๆถือว่าผิดกฎหมาย อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.0
 รองลงมาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 31.0 ตามลำดับ ตัวอย่างในการวิจัยทราบว่าเวลาในการการ
 ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือระหว่าง 11.00 น. ถึง 14.00 น. และตั้งแต่ 17.00 น. ถึง 24.00 น. อยู่ใน
 ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.4 รองลงมาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 31.9 ตามลำดับ เป็นที่
 น่าสังเกตว่าตัวอย่างในการวิจัยทราบว่าเวลาในการการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือระหว่าง 11.00
 น. ถึง 14.00 น. และตั้งแต่ 17.00 น. ถึง 24.00 น. อยู่ในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.1 ตัวอย่าง
 ในการวิจัยทราบว่าห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชัก
 จูงใจให้ผู้อื่นดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.8 รองลงมาอยู่ใน
 ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 30.7 ตามลำดับ ตัวอย่างในการวิจัยทราบว่าห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
 บนทางตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.1 รองลงมาอยู่

ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 30.0 ตามลำดับ และตัวอย่างในการวิจัยทราบว่าห้ามขายหรือบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานี่ขนส่ง อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.7 รองลงมาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 25.2 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.13)

ตารางที่ 5.13 ร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภค แอลกอฮอล์

ข้อความ	การรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์					จำนวน (N = 420)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.ท่านทราบหรือไม่ว่าห้ามจำหน่ายสุรา แก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 20 ปี	74.3	17.1	4.5	2.1	1.9	100.0
2.ท่านทราบหรือไม่ว่า ห้ามให้มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันเข้าพรรษา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา	68.3	21.7	6.7	2.6	0.7	100.0
3.ท่านทราบหรือไม่ว่า ห้ามให้มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใน โรงเรียน วัด สถานที่ราชการ สถานีอนามัย โรงพยาบาล ร้านขายยา หอพัก และสวนสาธารณะ	72.4	21.2	4.0	1.9	0.5	100.0
4.ท่านทราบหรือไม่ว่า ห้ามผู้ใดบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทางในขณะขับขี่ หรือโดยสารอยู่ในรถ หรือบนรถ (ทั้งคนขับและผู้โดยสาร)	68.1	23.3	6.7	1.7	0.2	100.0
5.ท่านทราบหรือไม่ว่าการเร่ขาย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเทศกาลงาน ต่างๆถือว่าผิดกฎหมาย	45.0	31.0	15.2	6.0	2.9	100.0

ตารางที่ 5.13 ร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภค แอลกอฮอล์ (ต่อ)

ข้อความ	การรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์					จำนวน (N = 420)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
6.ท่านทราบหรือไม่ว่า มีการกำหนดการ ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือระหว่าง 11.00 น. ถึง 14.00 น. และตั้งแต่ 17.00 น. ถึง 24.00 น.	37.4	31.9	16.2	7.4	7.4	100.0
7.ท่านทราบหรือไม่ว่า ห้ามมิให้ผู้ใด โฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันเป็นการ อวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่น ดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม	43.8	30.7	17.6	4.8	3.1	100.0
8.ท่านทราบหรือไม่ว่า ห้ามขายเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์บตทางตามกฎหมายว่าด้วย การจราจรทางบก	47.1	30.0	14.3	5.2	3.3	100.0
9.ท่านทราบหรือไม่ว่า ห้ามขายหรือ บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสถานี่ ขนส่ง	46.7	25.2	15.2	7.6	5.2	100.0

เมื่อนำข้อคำถามทั้งหมด 9 ข้อ มาทำการวิเคราะห์ระดับของการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์พบว่า ตัวอย่างในการวิจัยมีการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 69.8 รองลงมาที่มีการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 25.5 และมีการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 4.8 ตามลำดับ (ตารางที่ 5.14)

ตารางที่ 5.14 ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามระดับการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์

การรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์	ร้อยละ
ระดับต่ำ	4.8
ระดับปานกลาง	25.5
ระดับสูง	69.8
รวม	100.00
Mean = 38.5, S.D. = 6.01, Max = 45.0, Min = 17.0	

จากกล่าวสรุปได้ว่า คุณลักษณะทางประชากรตัวอย่างในการวิจัยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 67.4 มีอายุระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 39.3 มีสถานภาพโสด และสถานภาพสมรสใกล้เคียงกัน คิดเป็นร้อยละ 44.5 และร้อยละ 40.5 ตามลำดับ ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 38.8 รองลงมาสำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 36.2 ตามลำดับ

คุณลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ตัวอย่างในการวิจัยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 24.5 และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 44.8 มีค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับค่าอุปโภค/บริโภคอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 81.9 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทางการแพทย์และสาธารณสุขอยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 76.2 และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องสำอาง เสื้อผ้า เบียร์ อยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 73.3 ตามลำดับ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับสมาชิกในครัวเรือน 1-4 คน คิดเป็นร้อยละ 68.8 มีค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนในส่วนของค่าอาหารมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.7 ค่าไฟฟ้า อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 39.3 ค่ารับบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขอยู่ในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 45.5 ค่าเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 35.5 ค่ามือถือ อินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 41.9 และค่าเครื่องสำอาง เสื้อผ้า เบียร์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.7 มีการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 48.1

ในส่วนค่านิยมความเชื่อเรื่องการบริโภคแอลกอฮอล์และกิจกรรมรณรงค์งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จัดขึ้นในชุมชน มีค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรณรงค์ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และคนตรีเห็นด้วยในประเด็นเรื่องการดื่มแอลกอฮอล์จะมีส่วนช่วยให้มีความกล้าแสดงออกมากขึ้น เช่น เมื่อมีรณรงค์งดดื่มคนตรีแสดงจะมีความกล้าเด่นในท่าทางต่างๆ เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 44.5 ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรณรงค์ที่เจ้าภาพต้องเป็นผู้จัดเตรียมข้าวปลาอาหาร เครื่องดื่มไว้ต้อนรับ เห็นด้วยใน

ประเด็นเรื่องเจ้าภาพที่ว่าจ้างรถแท็กซี่มาทำการแสดงเป็นผู้ที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจดี คิดเป็นร้อยละ 45.0 และค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องใช้รถแท็กซี่ เห็นด้วยในประเด็นเรื่องการเข้ามาแทนที่ของรถแท็กซี่ทำให้การแห่แบบดั้งเดิม เช่น การแห่กลองยาว การแห่พิน ได้รับความนิยมน้อยลง คิดเป็นร้อยละ 54.0 ขณะที่กิจกรรมและการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับรถแท็กซี่ในชุมชน ส่วนใหญ่ใช้บริการรถแท็กซี่ในงานบวช คิดเป็นร้อยละ 87.1 และมีจำนวนการจัดกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแท็กซี่จำนวน 1-3 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 71.0 ก่อนการจัดกิจกรรมที่ใช้บริการรถแท็กซี่ ทราบว่าต้องมีการดำเนินการขออนุญาตใช้เสียงต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ คิดเป็นร้อยละ 58.6 และมีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแท็กซี่ คิดเป็นร้อยละ 69.5

บทที่ 6

มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ และระดับมาตรการควบคุมการบริโภค แอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรุดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น

การนำเสนอผลการวิจัยในบทนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพรรณนาประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรุดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น และตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษามาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรุดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น และวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรุดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

6.1 มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรุดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น

ในส่วนนี้เป็นการนำเสนอมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรุดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ที่ผู้วิจัยได้เข้าไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ระดับลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งในระดับองค์กร ระดับชุมชน ระดับปัจเจก รวมทั้งผู้ประกอบการรุดแห่คนตรีสด เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนเมื่อมีการใช้บริการรุดแห่คนตรีสดในงาน หรือกิจกรรมที่จัดขึ้น ข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์และนำมาสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรุดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 4 มาตรการ ได้แก่ (1) มาตรการของครอบครัวและชุมชน (2) มาตรการของผู้นำชุมชน (3) มาตรการของผู้ประกอบการรุดแห่คนตรีสด และ (4) มาตรการอาศัยความร่วมมือจากภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยในแต่ละมาตรการมีรายละเอียดดังนี้

6.1.1 มาตรการของครอบครัวและชุมชน

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรุดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ในส่วนของมาตรการของครอบครัวและชุมชนนั้น มีผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ 2 ส่วน คือ ส่วนของครอบครัวและส่วนของชุมชนในการดำเนินการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรุดแห่คนตรีสด โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการ ดังนี้

มาตรการของครอบครัวและชุมชน โดยการควบคุมของครอบครัว ส่วนใหญ่เป็นการบอกกล่าว ตักเตือน รวมทั้งสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัว เช่น พฤติกรรมการบริโภคแอลกอฮอล์ของบุตรหลานที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครัวเรือนว่ามีพฤติกรรมการบริโภคแอลกอฮอล์เป็นอย่างไร หรือเมื่อมีกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชนบุตรหลานของตนเองมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์หรือไม่ เป็นต้น หากบุตรหลานที่อายุยังไม่ถึงเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดมีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ ผู้ที่เป็นผู้ปกครองก็จะมีการว่ากล่าว ตักเตือนบุตรหลานของตนเอง โดยให้เหตุผลว่าเป็นวัยที่ยังไม่สมควร ควรให้ความสำคัญกับการศึกษาเล่าเรียน ดังคำบอกเล่าของผู้ที่อาศัยในชุมชนรายหนึ่งที่ได้เล่าให้ฟังเกี่ยวกับการตักเตือนลูกหลานของตนเองในการดบริโภคแอลกอฮอล์ว่า

“...เฮาเตือนๆเอา อันนี้บอกเลยละ คันจั่งสิเฮารู้จักแทน เจ้าของเรียนหนังสือ เป็นนักเรียนนักศึกษา ขอให้เอาเรื่องการเรียนรู้มาก่อน บ่ว่าลูกหลาน บ่ว่าไผ่ก็สิพยายามเตือนเรื่องนี้ ในชุมชนของเฮาสิบอกเรื่องนี้อยู่ บอกประจำเลย จังเด็กน้อยมันมานั่งคุยกันจ้งบ้านหลานนี้ มันมีหลายคนเน้อะเป็นหมู่เป็นพวกมา เท่าที่เห็นซุม (พวกเขา) นั้นสิไปกินอยู่ใสก็บู้ คันมันสิมาที่สิมีน้ำไค้ก กินเนื้ออย่างให้กิน ก็สิมีน้ำไค้ก น้ำเปล่า น้ำที่เขาซื้อมาก็สิมีชานมเนี้ยก็เรื่องของเขา แต่ว่าขออย่างเดียวว่าเอาแอลกอฮอล์ของมีนเมาเข้าในกลุ่มนี้ สิบอกจั้งซีเลย คันเรียนอยู่ก็บอกว่าตั้งใจเรียนให้มันจบ ไปก่อนอย่างน้อยนี่มอหก ปริญญาตรีนี้มันพื้นๆ แล้วสู่มื้อนี้(ทุกวันนี้) เจ้าสิเป็นจ้งได้ เจ้าสิไปเที่ยวไปเดิน ไปปรา ให้มันจบในสวนนี้...”

(สมร (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 2 กรกฎาคม 2563)

การว่ากล่าวตักเตือนที่เกิดขึ้น ส่วนใหญ่เป็นการตักเตือนแก่สมาชิกในครอบครัว ไม่ก็เป็นญาติพี่น้องที่พอรู้จัก ส่วนเด็กและเยาวชน หรือบุตรหลานที่ไม่รู้จักแม้ว่าจะเข้ามาร่วมในกิจกรรมรณรงค์ก็ไม่น่าที่จะไปว่ากล่าวตักเตือน ดังคำบอกกล่าวที่ว่า

“...เตือนเลย ถ้าลูกหลานเจ้าของเน้อะ ถ้าคนอื่นเราก้ไม่กล้าไปเตือน หลานสาวก็มัก (ชอบ)รณรงค์ มีไไหนไปหมด ก็บอกว่าหนุอะไปได้ แต่ว่าหนุอย่าไปดื่ม เขาก็บอกว่าบ้าบมักไปเดินซื้อๆ เห็นถ้ากินอยู่บ้านก็บอกว่า อย่ากินให้เจ้าของเมาหมาย มันสิดูแลเจ้าของบได้ บอกเขาว่าจั้งซี คนข้างนอกเฮาบ่กล้าเตือนอหิสิ แต่คนในหมู่บ้านนี้เด็กน้อยส่วนมากมันสิรู้จักเบิดเน้อะ กินดื่มได้ แต่อย่าให้มันเกิดประมาธ บ่มีดอกซุ่มไไหนที่บ่กิน...”

(สมร (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 2 กรกฎาคม 2563)

เช่นเดียวกับผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนอีกรายหนึ่ง ได้เล่าให้ฟังถึงความห่วงใยต่อเด็ก และเยาวชน โดยเฉพาะบุตรหลานที่อยู่อาศัยในชุมชนเกี่ยวกับการบริโภคแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะในงานบวชที่มีกิจกรรมรดน้ำมนต์ให้มีความระมัดระวังตัว ไม่ขับรดส่งเสียงดังจนเกิดความรำคาญแก่ผู้อื่น ในส่วนการเดิน หรือการแสดงออกนั้นเป็นเรื่องธรรมชาติที่ทุกคนสามารถเดิน ร่ายรำตามความชอบได้ ดังคำบอกเล่าที่ว่า

“...มีแต่เราห้ามบอกให้ลูกหลานนี้ ว่าเวลากินอย่าเสียงดัง พวกแต่งรถแต่งหยิ่งนี้หนา เราประกาศขีมือเตอร์ไซค์พวกเด็กน้อยมันหัวน้า แล้วรถมันก็เสียงดัง ที่ว่างานบวชนี้บ่เห็น มีแต่กระทบกระทั่งกัน สิบกว่าปีแหละ อยากเดินอยากงอกระซางหัวมันเถอะ มันม่วนของมันเนื่อะ ชักคิ่นชักงอไปตามธรรมชาติของมัน มันม่วนก็ต้องมี เพราะว่าลูกหลานเขาจะจะเป็นลูกหลาน แล้วแล้วๆมันกะสิไปเฮ็ดหยิ่งกันต่อไป เบิ่งๆเพราะว่าลูกหลานกระทบกระทั่งกันกะสิชอย(ช่วย)กันเบิ่ง กะดูแลกันไป เพราะว่าเผิ่นกะรู้จักอยู่ว่าลูกหลานผู้ใด ไปตามธรรมชาติ คือเอาบุญนะ ช่วยงานช่วยการเผิ่น...”

(สมปอง(นาสมมติ)สัมภาษณ์ 3 กรกฎาคม 2563)

เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับคำบอกเล่าของผู้สูงอายุในชุมชนที่ดูแลบุตรชายเพียงลำพัง หลังจากสามีเสียชีวิตเมื่อบุตรชายกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งปัจจุบันบุตรชายของผู้สูงอายุหญิงรายนี้มีสถานภาพเป็นผู้นำชุมชน และอาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้มากกว่า 50 ปี ได้เล่าให้ฟังถึงความห่วงใยที่มีต่อเด็กและเยาวชนในชุมชนเกี่ยวกับการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรดน้ำมนต์ให้ฟังว่า

“...เด็กหลาย จักแล้ว เขาสิกินบ่กินแล้ว แม่ (ผู้สูงอายุหญิง)นี้เว้าพื้นแม่ แม่บ่อยากให้เด็กน้อยกิน บ่อยากให้กินจักเม็ด หลานอยู่เฮียน(บ้าน) นี้ก็บ่บอกหล่า อย่ากินเคื่อเหล้าไปทำงานทำการเผิ่น ว่าสุขภาพบ่ดีได้ อายุบ่ยืนได้ แม่ก็เว้าไปเนื่อะ เว้ากับหลาน หลานนี้ผู้หนึ่งเอาเมียแล้ว อีกคนนึ่งกะสิเอา ยี่สิบกว่าปีแล้ว ใหญ่แล้ว เป็นห่วง กะบ่อยากให้กินคือเก่า แต่ว่าเขาจะบ่กินพร้าเพือดอกว่า เขากะยามกินข้าวกินน้ำกินหยิ่งนี้แหละ... สอนลูกบ่ให้กินเหล้าเมายา เคื่อบักหล่า ให้อยู่ไปนำแม่ โตบ่มีพ่อ อีหยิ่งกะแม่น โตเบิดๆ ให้เป็นใจสอนลูก...”

(สม (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 4 กรกฎาคม 2563)

จากคำบอกเล่าข้างต้นแสดงให้เห็นว่าในมุมมองของผู้สูงอายุไม่ต้องการให้บุตรหลานของตนเองบริโภคแอลกอฮอล์ พร้อมทั้งยังกล่าวถึงโทษที่จะเกิดขึ้นกับบุตรหลานหากบริโภคแอลกอฮอล์เข้าไปในร่างกายด้วย ขณะเดียวกันยังกล่าวว่ารอดแค้นตรัสคดีที่นำมาใช้ในกิจกรรมของชุมชน ผู้ที่เป็นผู้ปกครอง หรือพ่อแม่ของเด็กก็มีความเป็นห่วงลูกหลานของตนเอง ทั้งในเรื่องของการบริโภคแอลกอฮอล์และอุบัติเหตุ หรือการทะเลาะวิวาทที่จะเกิดขึ้น ดังคำบอกเล่าที่ว่า

“...เป็นห่วง บัดนี้พากันนำไปดูลูก คั้นนารถแห่มาแม่บ่น นำไปนม(มองดู)ลูกเต็น เห็นจะเจ้าว่าไปปลุกเต็น จึงสิว่าบ่แล้ว บรู๋ เสาบ่อยู่หน้าเฝื่อนเน้อะ แม่อยากบอกให้ผู้ใหญ่บ้านประกาศอยู่ในใจแม่เดี๋ยวนี้อยากบอกลูกหล่า ยามไปประกาศอย่าให้เด็กน้อยไปกินเหล้าเต็นเคื้อ ลีโดนเขา กะคินนำเขา ฮาคนฆ่ากันตีกัน ความคิด (ความคิด) ของแม่ว่า กะเป็นห่วง ปลอดภัยปลอดภัย แต่มันก็มีอยู่ได้ จัดการบ่ได้ กะเขียนป้ายไว้อยู่ ผู้อันนั้นบ่ได้กะไว้ควา ละเน้อะ...”

(สม (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 4 กรกฎาคม 2563)

ส่วนความคิดเห็นของผู้นำชุมชนมีความคิดเห็นต่อมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ตรัสคดีก็มีความเห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับที่กล่าวมาในข้างต้น โดยเห็นว่าในการควบคุม ป้องกันการบริโภคแอลกอฮอล์อาจต้องเริ่มต้นจากการที่ผู้ปกครองให้การตักเตือนสมาชิกในครอบครัวไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับการบริโภคแอลกอฮอล์ รับรู้ถึงโทษของแอลกอฮอล์และสอนวิธีในการปฏิบัติตัวให้กับสมาชิกในครอบครัว ดังคำบอกเล่าของผู้นำในชุมชนได้เล่าให้ฟังว่า

“...เป็นห่วงลูกหลายอยู่ดอก การแห่การหยั่งมันกะคือเชิญชวนเน้อะ ขอความร่วมมือกับผู้ปกครองอยู่แต่ว่า เวลามาแห่มาหยั่ง ผู้ปกครองกะบอกกะเตือนอยู่ แต่ว่าเขากะลืทำบ่ได้ ส่วนมากพ่อแม่อย่าไปเต็น อย่าไปกินเหล้าเมายาเคื้อหล่า เขาจะตีกันเคื้อ สิฎูกลูกหลงเคื้อ พ่อแม่กะบอกอยู่ มีงานมีหยั่งเสากี่ประสาสัมพันธ์อยู่ กินเหล้าทะเลาะวิวาทกะบอกอยู่ดอก...”

(สม (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 4 กรกฎาคม 2563)

มาตรการของครอบครัวและชุมชน โดยการควบคุมของชุมชนส่วนใหญ่เป็นการขอความช่วยเหลือ หรือความร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนเป็นกำลังหลักในการช่วยป้องกัน

ควบคุมไม่ให้เด็ก เยาวชน หรือผู้ที่เข้าร่วมในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสดเข้าถึงการบริโภคแอลกอฮอล์ที่อาจนำมาสู่ปัญหาการทะเลาะวิวาท หรือเหตุการณ์ทำร้ายร่างกาย ทั้งนี้การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสดในระดับชุมชนนั้น ยังไม่ได้มีการพูดคุยกับผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนอย่างเป็นทางการ หรือมีแนวทางในการจัดการป้องกันที่แน่ชัดในชุมชน มีเพียงแต่การช่วยกันดูแลความสงบเรียบร้อยให้เกิดขึ้นในชุมชนเมื่อมีกิจกรรมรถแห่ดนตรีสดเข้ามาทั้งการแสดง ดังคำบอกเล่าของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนได้เล่าให้ฟังว่า

“...ประเด็นเรื่องรถแห่เราប់กัน ได้คุย ยังប់กัน ได้มีแนวทางจัดการ แต่รถแห่เขาก็สิ มีกำหนดระยะเวลาให้ มีช่วงนี้ ช่วงนี้ ประมาณเท่านี้ เวลามันถึงกำหนดแม่่นบ่ เรื่องทะเลาะวิวาทมันบ่ค่อยมี เพราะว่ามันมีขีดจำกัดของมันอยู่ เรื่องเวลา เสร็จแล้วก็คือแยกย้ายกันกลับบ้าน...”

(สายหยุด (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 2 กรกฎาคม 2563)

มาตรการควบคุมของชุมชนที่ดำเนินการอยู่นั้นคือ การประกาศตามเสียงตามสาย เพื่อขอความร่วมมือกับผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนให้เป็นหูเป็นตาในการดูแลบุตรหลานไม่ให้เกิดการมั่วสุม หรือบริโภคแอลกอฮอล์เมื่อมีกิจกรรมรถแห่ดนตรีสดเข้ามาในชุมชน ดังคำบอกเล่าของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่เน้นย้ำในประเด็นนี้ให้ฟังว่า

“...นี่แหละกะคุยกันอยู่ว่าเฮลสิเฮ็ดจังได้ พ่อผู้ใหญ่กะคุยกันอยู่ว่าเฮลสิเฮ็ดจังได้ สิมีมาตรการจังได้ ทางเยาวชนมั่วสุมกับกินมือนี่ ผู้ปกครองสำคัญที่สุด สองกะผู้นำเผิ่นก็ประกการอยู่ครับ เรื่องงคเหล้างคหยัง อย่าพากันเมาสุ่มหลาย เตือนเรื่อย ๆ อยู่ในชุมชน...”

(สมหมาย (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 3 กรกฎาคม 2563)

นอกจากการประกาศแจ้งกิจกรรมของผู้นำชุมชนและขอความร่วมมือในการช่วยสอดส่องดูแลพฤติกรรมของคนในชุมชนเกี่ยวกับการบริโภคแอลกอฮอล์แล้ว มีการขอความร่วมมือกับผู้ประกอบการที่เป็นผู้ค้าในชุมชน ในการงดจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้ที่มีอายุไม่ถึงตามกฎหมายกำหนด หรือช่วงระยะเวลาที่จำกัดการจำหน่าย เป็นต้น เพื่อควบคุมบุคคลทั่วไปรวมทั้งเด็กและเยาวชนเข้าถึงการบริโภคแอลกอฮอล์ ดังคำบอกเล่าของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนซึ่งเป็นคนรุ่นใหม่สะท้อนให้ฟังว่า

“...หนูอยากแบบว่าให้ควบคุมตามร้านค้าอะคะ ขายแบบจำกัดอายุอย่างนี้อะคะ เวลาถึงงานให้ร้านค้าอย่างนี้ขายให้อายุที่แบบตามที่กฎหมายกำหนด เอาบัตรประชาชนมา ดูก่อนซื้อก็ได้ ให้เด็กแบบอายุต่ำกว่านั้น ไปกินแล้วแบบนี้มีเรื่องก็ไม่ได้ ...”

(แพน (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 5 กันยายน 2563)

นอกจากนี้การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรณรงค์ที่เข้ามาทำการแสดงในชุมชน ผู้ให้ข้อมูลในระดับองค์กรกล่าวถึงว่าชุมชนอาจจำเป็นต้องกำหนดกฎ กติกาที่เป็นของชุมชน เช่น กฎของชุมชน กฎของท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อใช้ในกิจกรรมดังกล่าวโดยเฉพาะ เป็นมาตรการที่ทุกคนที่อาศัยอยู่ในชุมชนต้องปฏิบัติร่วมกันหากจัดกิจกรรมที่ใช้บริการรณรงค์ที่สด ดังคำบอกเล่าที่ว่า

“...ถ้ามองอำนาจของท้องถิ่นต้องออกระเบียบ หรือว่าประกาศออกมาเป็น ข้อบังคับของตำบล ไม่ให้รถแห่เข้ามา หรือนี่คือแนวทางในอนาคตที่เรามีอำนาจ แต่จะไม่ หรือไปขัดกับกฎหมายหลักไม่ได้ ต้องพิจารณาอีกรอบหนึ่งว่านี่เรื่องรถแห่ ยังไม่ได้อยู่ในอำนาจของเรา (อำนาจของ อบต. ข้อบังคับของตำบล) ต้องอ้างกฎหมาย เพื่อไม่ให้เกิด ประเด็นเหล่านี้ ยา บุหรี่ ที่ทำให้เสื่อมเสียต่อสุขภาพ เสื่อมเสียอันตรายต่อชีวิตเหล่านี้ ท้องถิ่น จำเป็นต้องออกประกาศเหล่านี้ ข้อบังคับตำบล ห้ามมีรถแห่ในตำบล..”

(บุญส่ง (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 2 กรกฎาคม 2563)

อย่างไรก็ตามการกำหนดกฎระเบียบที่เป็นของชุมชน สำหรับใช้บังคับการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับรณรงค์ให้กับผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนได้ถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกันเป็นทางออกหนึ่งที่สามารถช่วยควบคุมสถานการณ์ไม่ว่าจะเป็นการบริโภคแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชน ปัญหาการทะเลาะวิวาท อุบัติเหตุ ฯลฯ ให้เกิดขึ้นน้อยลงได้ ดังคำกล่าวที่ว่า

“...ผมอยากให้มันเป็นระเบียบ หรือกติกาของตำบล เพราะว่าเราไม่สามารถไปออกกฎหมายตำบลอื่นได้ เป็นมาตรการของตำบลร่วมกับผู้นำหมู่บ้าน เป็นกฎหมายประจำตำบล ช่วยกันรักษาและช่วยกันเฝ้าให้มันได้ สมมติว่ามีกิจการมีงานเราห้ามการเหล้า ขายแอลกอฮอล์ให้เด็กอายุต่ำกว่าสิบแปดปี สำหรับผู้ชายเวลาทำงานมีการมีเหล้ามีเบียร์มาเราก็เอาระเบียบกฎหมายตรงนี้ไปบอก ไปประกาศให้เดินได้รับทราบ ห้ามขายในงานประเพณีต่างๆ ในวัด ในโรงเรียน พื้นที่สาธารณะ...”

(สมปอง(นามสมมติ)สัมภาษณ์ 3 กรกฎาคม 2563)

อย่างไรก็ตามการกำหนดเป็นกฎกติกาของชุมชนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมของรถแห่ดนตรีสดนั้น อาจไม่สามารถใช้บังคับได้อย่างทันทีทั่วทั้งพื้นที่เนื่องจากมีทั้งผู้ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย จึงเห็นว่าควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจ หรือให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องโทษ พิษภัยของแอลกอฮอล์ ตลอดจนกฎหมายใหม่ๆที่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์ให้กับผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนน่าจะเป็นสิ่งที่ควรมีการดำเนินการควบคู่กันไปกับกฎ กติกาของชุมชน ดังคำบอกเล่าของผู้ให้ข้อมูลระดับองค์กรที่ว่า

“...ถ้าทำเป็นเทศบัญญัติก็ทำได้ แต่คนอื่นเขายังไม่ยอมรับ ที่ต้องสร้างความรู้ความเข้าใจก่อน เริ่มจากผู้นำก่อนมันบังคับไม่ได้ ใต้แต่จากใจ ปฏิบัติไม่ได้ ถ้าพูดกันภาษาบ้านเราถ้าพูดว่าทำไมให้เขาทำขึ้นมา เพราะเป็นการค้าอะไรต่างๆ เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ มันก็พูดไม่ได้อีก... ให้ความรู้ที่เราไม่ควรจะดื่ม คือเดินห้ามมันไม่ได้ มันแสดงออก ดื่มนี้ไม่ควรจะเอาแอลกอฮอล์มาดื่ม การเดิน เดินบางคนอาจชอบด้วยความสนุก บางคนไม่กินเหล้า หรือไม่ดื่มเบียร์เดินไม่ได้ เมาถึงจะเดินออก ลูกผมไม่เคยห้าม เราก็จะบอกว่าอย่าไปกินเหล้า มีเรื่องกันก็ลำบาก ลูกที่เขาเป็นคนเฉยๆ เขาก็ชอบเดิน แต่ว่ามันไม่มีปัญหากับใคร...”

(บุญหลาย (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 2 กรกฎาคม 2563)

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสด ในส่วนของมาตรการของครอบครัวและชุมชน การควบคุมของครอบครัวส่วนใหญ่เป็นการบอกกล่าวตักเตือนสมาชิกในครอบครัวให้มีความตระหนักในการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่มีการใช้บริการรถแห่ดนตรีสด ในประเด็นเกี่ยวกับการบริโภคแอลกอฮอล์ การทะเลาะวิวาท การเดิน ที่ควรมีสติและควรมีความระมัดระวัง หรือไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับการบริโภค

แอลกอฮอล์ สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริกร นามลาบุตรและวารานิชฐ์ ลำไย (2560) พบว่า การควบคุมแอลกอฮอล์ในชุมชนในระดับครอบครัว พ่อแม่ ผู้ปกครอง ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอบรมสั่งสอนลูกหลานปลูกฝังตั้งแต่เด็กๆ ว่าการดื่มแอลกอฮอล์ไม่ดีต่อสุขภาพ โรคที่เกิดขึ้นจากการดื่มสุรา เป็นต้น ขณะเดียวกันการควบคุมของชุมชน เป็นการขอความร่วมมือกับผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนในการสอดส่อง ดูแล พฤติกรรมการบริโภคแอลกอฮอล์ของบุตรหลาน ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนที่อยู่ในชุมชน โดยใช้การประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารให้เห็นถึงโทษของการดื่มแอลกอฮอล์ ข้อกฎหมายให้กับผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนได้รับทราบ สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริกร นามลาบุตรและวารานิชฐ์ ลำไย (2560) พบว่า การควบคุมแอลกอฮอล์ในชุมชนในระดับชุมชน ผู้นำเป็นบุคคลที่นับถือเป็นตัวอย่างที่ดีและไม่ดื่มแอลกอฮอล์ อบรมให้ความรู้ ผ่านเครื่องกระจายเสียง โดยอบรมทุกคนในชุมชนให้เห็น โทษ หรืออันตรายจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทุกเช้า เช่นเดียวกับงานวิจัยของประภา นัครา (2557) พบว่า มาตรการใช้สื่อประชาสัมพันธ์นโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต้องสร้างรูปแบบประชาสัมพันธ์เชิงรุก เจาะกลุ่มเป้าหมาย และดำเนินการที่ต่อเนื่องสม่ำเสมอ พัฒนารูปแบบสื่อที่น่าสนใจเพื่อจูงใจ หรือชักชวน สื่อสร้างการรับรู้ ข่าวสาร การยอมรับให้ประชาชน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และนำไปสู่การปฏิบัติตามกฎหมายทั้งผู้ปฏิบัติและเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้กฎหมาย และงานวิจัยของ Paschall et al. (2009) พบว่า การขอความร่วมมือกับผู้ประกอบการร้านค้าในชุมชนให้ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีผลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ที่ลดลงของนักศึกษา ขณะเดียวกันงานวิจัยของยูพา จิวพัฒนกุลและธนนิษฐา สมัย (2557) เสนอว่าการลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในครอบครัวจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือทั้งจากครอบครัวและชุมชน เพราะครอบครัวมักเข้าใจธรรมชาติและความต้องการของสมาชิกมากกว่าบุคคลอื่น ส่วนชุมชนเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญในการการคอยสนับสนุนเมื่อครอบครัวไม่สามารถลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ด้วยตนเอง

เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีศด โดยในชุมชนมีป้ายประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโทษพิษภัยของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ติดตั้งไว้ในชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.3 รองลงมาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 39.5 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 14.0 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.1) การควบคุมโดยการประกาศ ประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 46.9 รองลงมาอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 36.0 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 14.0 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.1) การควบคุมโดยการกำหนดกฎกติการ่วมกับคนในชุมชน เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนในชุมชนเกี่ยวข้องกับ

กับแอลกอฮอล์เมื่อมีกิจกรรมที่ใช้บริการรถแท็กซี่อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.7 รองลงมาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 42.4 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 10.0 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.1) การควบคุมโดยการให้ผู้ปกครองควรมาสอดส่องดูแลบุตรหลานไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับแอลกอฮอล์ เมื่อมีกิจกรรมรถแท็กซี่จัดขึ้นในชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.6 รองลงมาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 36.4 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 9.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.1) และการควบคุม โดยผู้ปกครองควรให้คำแนะนำที่เหมาะสมแก่บุตรหลานเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.5 รองลงมาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 33.1 และอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 6.4 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.1)

ตารางที่ 6.1 ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชน โดยครอบครัวและชุมชน

ข้อความ	มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชน					
	โดยครอบครัวและชุมชน					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	จำนวน (N = 420)
1. ในชุมชนมีป้ายประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโทษ พิษภัยของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ติดตั้งไว้ในชุมชน	43.3	39.5	14.0	2.9	0.2	100.0
2. ชุมชนมีการประกาศ ประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์	36.0	46.9	14.0	2.9	0.2	100.0
3. ชุมชนมีการกำหนดกฎกติการ่วมกับคนในชุมชน เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนในชุมชนเกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์เมื่อมีกิจกรรมที่ใช้บริการรถแท็กซี่	45.7	42.4	10.0	1.7	0.2	100.0
4. ผู้ปกครองควรมาสอดส่องดูแลบุตรหลานไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับแอลกอฮอล์ เมื่อมีกิจกรรมรถแท็กซี่จัดขึ้นในชุมชน	52.6	36.4	9.5	1.2	0.2	100.0
5. ผู้ปกครองควรให้คำแนะนำที่เหมาะสมแก่บุตรหลานเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์	59.5	33.1	6.4	0.7	0.2	100.0

6.1.2 มาตรการของผู้นำชุมชน

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชน ในกิจกรรมรณรงค์งดเหล้า โดยมาตรการของผู้นำชุมชน เป็นมาตรการที่อาศัยศักยภาพของผู้นำชุมชนมาใช้ในการควบคุมดูแลความสงบเรียบร้อยเมื่อมีการจัดกิจกรรมที่ใช้บริการรณรงค์งดเหล้าในชุมชน ผ่านการใช้เครื่องมือและอำนาจของผู้นำชุมชนในการดำเนินการ เครื่องมือของผู้นำชุมชนที่ใช้ในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์งดเหล้าพบว่า ผู้นำชุมชนใช้การประชาสัมพันธ์ผ่านเครื่องขยายเสียงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่ในชุมชนได้รับทราบเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารที่จะจัดขึ้นในชุมชน มีทั้งข่าวสารโครงการที่เป็นของราชการ การจัดกิจกรรมเฉพาะกิจ หรือกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณี เป็นต้น ในส่วนของการจัดกิจกรรมที่จัดรณรงค์งดเหล้า เช่น งานบวช งานแห่กฐิน งานรื่นเริงอื่นๆ ผู้นำชุมชนได้ประกาศแจ้งไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนให้รับทราบ ขณะเดียวกันก็มีการขอความร่วมมือ หรือให้คำแนะนำแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชน ไปพร้อมกัน ดังคำบอกเล่าของผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนเล่าให้ฟังว่า

“...ผู้ใหญ่เขาก็ประกาศว่าอย่ากินเท่านั้นเท่านั้น อย่าเที่ยวเท่านั้นเท่านั้น เดี๋ยวก็เว้าอยู่เว้าใส่ลำโพง เดี๋ยวก็เว้ายามมือเช้า มือแดงนั่นแหละ แต่ว่าบ่เว้าสู่มื้อดอกสองสามมื้อ กะมีทางการมาเดินกะเว้แม่บ่หละ มันหลายเรื่องเด้ เดี๋ยวสิเฮ็ดหยัง เดี๋ยวสิอาหยัง ให้ไปนั้นให้ไปนี้ เดี๋ยวสิว่าจั้งซี่...”

(สม (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 4 กรกฎาคม 2563)

นอกจากการประกาศให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่ในชุมชนได้รับรู้ รับฟังการจัดกิจกรรมของชุมชน รวมทั้งการบอกกล่าวตักเตือนในการเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์งดเหล้าแล้ว ยังมีการประชาสัมพันธ์โดยการบอกกล่าวตักเตือนแก่ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์งดเหล้า ก่อนที่จะเริ่มทำการแสดงอีกด้วย ซึ่งการประชาสัมพันธ์ในการเข้าร่วมกิจกรรม หรือผู้ร่วมขบวนเหล่านั้น ส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปในเรื่องของการทะเลาะวิวาทของผู้ที่เข้าร่วมในกิจกรรมรณรงค์งดเหล้า และมีประเด็นในเรื่องของการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมที่จัดขึ้น ดังคำบอกเล่าของผู้นำชุมชนคนหนึ่งเล่าให้ฟังว่า

“...อันดับแรกผม (ผู้นำชุมชน) เอาไมค์ประกาศก่อนว่าถ้าม่วนม่วนได้ ม่วนให้มี สติ ระมัดระวัง อย่ามีเรื่อง ผู้ใดมีเรื่องผู้หนึ่งต้องรับผิดชอบ ใน โตเครื่องแห่ ก็ต้องจ่ายแทน เจ้าภาพคันจับได้ มันก็เลยมาถึงมาป่านได้กะย่านเสียเงินหมื่น...”

(ผู้นำชุมชนสอง (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 4 กรกฎาคม 2563)

เพื่อก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการกิจกรรมรดแห่คนตรีสดที่จัดขึ้นในชุมชน ผู้นำชุมชนได้กล่าวเพิ่มเติมในประเด็นนี้ว่าอาจจะต้องขอความร่วมมือกับผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมให้ช่วยกันรักษาความสงบเรียบร้อยของการจัดกิจกรรม ไม่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทกัน หรือการดื่มสุราจนไม่สามารถควบคุมตนเองได้ และควรมีการขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ เช่น ตำรวจอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน สารวัตรทหาร เจ้าหน้าที่ตำรวจ เป็นต้น เข้ามาช่วยดูแลความเรียบร้อย ทั้งนี้ ผู้นำชุมชนควรเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในเรื่องนี้ ดังคำบอกเล่าของผู้นำชุมชนรายหนึ่งว่า

“...คือนหนึ่งผู้นำชุมชนต้องใส่ใจลูกบ้านเจ้าของ ต้องเบี่ยงว่าพฤติกรรมลูกบ้าน เจ้าของคนใดเป็นจิ้งจอก ถ้าเกิดปัญหาขึ้นมาจะเสียดจิ้งจอก คือเอ็งมาคุย ประณีประนอม เขาอย่าให้เกิดจนถึงขึ้นโรงขึ้นศาล เมื่อเขาประณีประนอมได้คนสองคน เขาเป็นกลาง เขาก็ให้ คุยกันถ้าผิดกะขอมา มันกะราบรื่นไม่มีปัญหา สัญญากัน สัญญาด้วยวาจา ดีกว่าสัญญาด้วย หลักเอกสาร... ในองค์กรใด หรือในชุมชนใดมีความสามัคคี ปัญหาสามารถจัดการได้ง่ายๆ หนึ่งผู้นำต้องเป็นผู้นำที่ดี อย่าเอาแต่ใจเจ้าของ เข้าใจผู้อื่น แม้วามีอำนาจแล้วสืใช้อำนาจข่ม เหวงผู้อื่น เอื้ออาทรห่วงใยเมื่อเกิดปัญหา หรือสิ่งที่คำสั่งรัฐมา สิ่งที่เขาเสียดให้ชาวบ้านได้ผล ประโยชน์ ให้หลายที่สุด...”

(ผู้นำชุมชนสาม (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 2 กรกฎาคม 2563)

ขณะเดียวกันผู้นำชุมชนบางคนเห็นว่าการใช้บริการรดแห่คนตรีสดในกิจกรรม ของชุมชนนั้น มีค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง อาจนำเอาเงินที่ไว้จ้างรดแห่คนตรีสดนั้นมาทำบุญ หรือทำ กิจกรรมอื่นจะมีประโยชน์มากกว่าและอาจนำปัญหาเข้ามาในชุมชน เช่น การทะเลาะวิวาทของคน ต่างชุมชนที่เดินทางเข้ามาชมรดแห่ หรือเข้ามาร่วมขบวนแห่ เป็นต้น แต่หากเจ้าภาพหรือผู้ที่ว่าจ้าง รดแห่คนตรีสดมาทำการแสดงในชุมชนต้องทำการขออนุญาตกับหน่วยงาน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้เรียบร้อยก่อนจึงจะเข้ามาทำการแสดงได้ ดังคำของผู้นำชุมชนรายหนึ่งว่า

“...สู่มือนี่ผมบอกที่บ้านทุกบ้านว่าค่าใช้จ่ายมันสูง สามหมื่น สี่หมื่น มันเป็น
สิ้นเปลืองโดยพลการ เอาเงินตัวนั้นมาทำบุญทำทาน ต้องมาแจ้งผู้ใหญ่ ผมตัดทไปเลย
แต่ถ้าเขาตีแห่เขาต้องแจ้งต่อไปทางอำเภอ อำเภอก็ส่งหนังสือตอบรับมา อันดับแรก
เจ้าภาพเขาสีมาเกริ่นว่าจะมีรดแห่ ถ้าเฮ็ดได้ควบคุมได้ก็เฮ็ด...”

(ผู้นำชุมชนหนึ่ง (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 2 กรกฎาคม 2563)

อย่างไรก็ตามสิ่งที่ผู้นำชุมชนได้ดำเนินการที่ผ่านมาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ใช้รด
แห่คนตรีศดที่ได้ดำเนินการปฏิบัติมาแล้ว ได้แก่ การประกาศให้ความรู้เกี่ยวกับข้อกฎหมายเพื่อ
สร้างความเข้าใจให้กับสมาชิกที่อาศัยอยู่ในชุมชน รวมทั้งผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมรดแห่คนตรีศด
การห้ามนำเครื่องดื่ม หรือห้ามนำขวดหรือภาชนะที่เป็นเครื่องดื่มที่เป็นขวดที่เป็นสัญลักษณ์ว่าเป็น
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปในกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในชุมชน และการนำผู้นำชุมชนเข้าไปอยู่ใน
พื้นที่ที่มีการจัดกิจกรรม

จากถ่าวสรุปได้ว่ามาตรการของผู้นำชุมชนในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์
ในกิจกรรมรดแห่คนตรีศดที่จัดขึ้นในชุมชนนั้น ส่วนใหญ่เป็นการแจ้งเตือน หรือการตักเตือนให้ผู้
ที่เข้าร่วมกิจกรรมรดแห่คนตรีศดภายในชุมชนได้อยู่ในกรอบกติกา ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน
รำคาญแก่ผู้อื่น ผ่านการประชาสัมพันธ์ผ่านเสียงตามสายที่มีอยู่ในชุมชน รวมทั้งการประชาสัมพันธ์
เมื่อมีรดแห่คนตรีศดเข้ามาทำการแสดงในชุมชน โดยเฉพาะปัญหาการทะเลาะวิวาทของคนใน
ชุมชนและคนต่างชุมชนที่เข้าร่วมในกิจกรรม ทั้งนี้ความเข้มแข็งในการควบคุมกิจกรรมที่จัดขึ้น
ก็ขึ้นอยู่กับตัวผู้นำชุมชนที่จะเข้มงวด กวดขันกับกิจกรรมแต่ละกิจกรรมที่จัดขึ้น ในชุมชน
สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริกร นามลาบุตรและวานิชฐ์ ลำไย (2560) พบว่า ผู้นำชุมชนทำหน้าที่
ประชาสัมพันธ์ผ่านเครื่องกระจายเสียง เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี ห้ามซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ
ประชาสัมพันธ์ร้านค้าไม่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับเด็กและเยาวชน ใช้มาตรการทางสังคมเพื่อ
ดูแลความสงบเรียบร้อยในชุมชนไม่ให้มีการดื่มเหล้า เพื่อแก้ปัญหาการทะเลาะวิวาท และงานวิจัย
ของทรงพล ศาลาคมและคณะ (2560) พบว่า ผู้นำควรมีบทบาทและเป็นแกนนำสำคัญในการสร้าง
จิตสำนึก สร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชนในการ ลด ละ เลิก การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
และเป็นแบบอย่างที่ดีในการลด ละ เลิก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และให้การสนับสนุนบุคคลที่ลด ละ
เลิก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้สำเร็จเป็นบุคคลต้นแบบในชุมชน ขณะเดียวการควบคุมโดยผู้นำ
ชุมชนเป็นหนึ่งในรูปแบบของการควบคุมทางสังคมที่อาศัยบุคลิกภาพของผู้ที่เป็นผู้นำที่ก่อให้เกิด
ความเชื่อ ความศรัทธา การปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับ และความสามารถในการจัดการองค์กร หรือ
สังคมนั้นให้เกิดความระเบียบเรียบร้อย (พรบดินทร์ คำป้อ, 2554)

เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า การควบคุมการบริโภค แอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีศดโดยขอความร่วมมือกับร้านค้าในชุมชนไม่ให้จำหน่ายสุรา เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้ที่อายุต่ำกว่า 20 ปี อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.2 รองลงมาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 26.9 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 5.7 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.2) การควบคุมโดยขอความร่วมมือกับผู้ที่อาศัยชุมชนช่วยกันสอดส่องดูแลเด็กและเยาวชนในการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.0 รองลงมาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 32.9 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 5.2 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.2) การควบคุมโดยผู้นำชุมชน หรือเจ้าหน้าที่อื่นๆของรัฐควรเข้ามาตรวจสอบความสงบเรียบร้อยในการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.3 รองลงมาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 31.9 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 6.9 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.2) การควบคุมโดยผู้นำชุมชน เป็นแบบอย่างให้กับคนในชุมชนด้วยการไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขและแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.0 รองลงมาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 28.1 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 6.9 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.2) และการควบคุมโดยการดื่มแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรณรงค์คนตรีศดที่เข้ามาแสดงในชุมชน ผู้ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไปอาจดื่มได้ แต่ควรป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนที่อายุยังไม่ถึงดื่ม แต่เข้าร่วมในกิจกรรมได้ อยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมากเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 46.2 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 6.2ตามลำดับ (ตารางที่ 6.2)

ตารางที่ 6.2 ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามมาตรการควบคุมของผู้นำชุมชน

ข้อความ	มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของผู้นำชุมชน					
	ชุมชน					จำนวน (N = 420)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.ขอความร่วมมือกับร้านค้าในชุมชนไม่ให้จำหน่ายสุรา เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้ที่อายุต่ำกว่า 20 ปี	66.2	26.9	5.7	0.7	0.5	100.0
2.ขอความร่วมมือกับผู้ที่อาศัยชุมชนช่วยกันสอดส่องดูแลเด็กและเยาวชนในการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	61.0	32.9	5.2	1.0	0.0	100.0

ตารางที่ 6.2 ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามมาตรการควบคุมของผู้นำชุมชน (ต่อ)

ข้อความ	มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของผู้นำชุมชน					จำนวน (N = 420)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
3. ผู้นำชุมชน หรือเจ้าหน้าที่อื่นๆของรัฐ ควรเข้ามาตรวจสอบดูแลความสงบ เรียบร้อยในการจัดกิจกรรม	64.3	31.9	3.8	0.0	0.0	100.0
4. ผู้นำชุมชนเป็นแบบอย่างให้กับคนใน ชุมชนด้วยการไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขและ แอลกอฮอล์	64.0	28.1	6.9	1.0	0.0	100.0
5. การดื่มแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรดแห่ คนตรีสดที่เข้ามาแสดงในชุมชน ผู้ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไปอาจดื่มได้ แต่ควรป้องกันไม่ให้ เด็กและเยาวชนที่อายุยังไม่ถึงดื่ม แต่เข้า ร่วมในกิจกรรมได้	46.2	46.2	6.2	1.0	0.5	100.0

6.1.3 มาตรการควบคุมของผู้ประกอบการรุดแห่คนตรีสด

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า ผู้ประกอบการรุดแห่คนตรีสดไม่ได้มีมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ หรือข้อกำหนดเกี่ยวกับการห้ามผู้เข้าร่วมกิจกรรมบริโภคแอลกอฮอล์ โดยกล่าวถึงประเด็นนี้ว่าผู้ประกอบการรุดแห่คนตรีสดเป็นเพียงผู้ที่ถูกว่าจ้างให้มาสร้างสีสันความบันเทิงให้กับงานที่เจ้าภาพว่าจ้างมาเท่านั้น ส่วนการดูแลความสงบเรียบร้อย หรือการรณรงค์เกี่ยวกับการบริโภคแอลกอฮอล์น่าจะเป็นหน้าที่ของเจ้าภาพ หรือเจ้าหน้าที่ ได้แก่ ตำรวจ สารวัตรทหาร ผู้นำชุมชนฝ่ายพลเรือน เป็นต้น และการควบคุมการดูแลการบริโภคแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชน หรือคนที่เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆฝ่าย เช่น ผู้ปกครอง สถาบันการศึกษา ชุมชน รวมถึงผู้ประกอบการรุดแห่คนตรีสดที่ต้องมาคุย หรือสร้างข้อตกลงกันในประเด็นนี้ ดังคำบอกเล่าของผู้ประกอบการรุดแห่คนตรีสดรายหนึ่งเล่าให้ฟังว่า

“...ที่จริงเราเป็นแค่ไปสร้างความบันเทิง เป็นฝ่ายนันทนาการ แต่ที่เราไม่ได้มีการส่งเสริมเรื่องการทะเลาะวิวาท ถ้าในมุมมองของผม(ผู้ประกอบการรถแท็กซี่)เองนะ ครับ มันเป็นเรื่องของชุมชน เรื่องของการปลุกฝังด้วย ค่านิยม บางที่ต้องคุยกันในทุกภาคส่วนในชุมชน ภาคสถานศึกษา ต้องให้ความรู้

อย่างพวกผม อย่างรถแท็กซี่ต้องร่วมด้วยช่วยกัน เราจะทำยังไงบางอย่างถ้าคุยกันได้ ก็ดี มันต้องหันหน้าคุยกัน อาจต้องมีการประชุมเรียกผู้ประกอบการรถแท็กซี่คุยด้วย ว่าเราจะมีทางออกกันอย่างไร เสนอทางร่วมกันยังไง ควรจะจำกัดอะไรยังไง แต่ยังไม่มีการคุยกันในตรงนี้ ยังไม่มีเวทีที่เปิดรับเสนอการคิดเห็นอย่างเป็นทางการ อย่างรถแท็กซี่เต็มใจที่จะปรับตัว เพราะว่าเราลงทุนก็เยอะเราอยู่จุดนี้อยู่แล้ว โจทย์มันคืออะไร เด็กสมัยนี้มันถึงชอบมั่วสุม มันมีแบบอย่างแบบไหน พ่อแม่เอ็งรีเปลา หรือว่าคนในชุมชน สภาพแวดล้อม หรือคนรอบข้าง ค่านิยมของคนในชุมชนนั้น...”

(บาท,ผู้ประกอบการรถแท็กซี่ (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 6 กันยายน 2563)

อย่างไรก็ตามแม้ว่าผู้ประกอบการรถแท็กซี่ไม่ได้มีมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์สำหรับผู้เข้าร่วมกิจกรรม หรือเข้าร่วมขบวนแต่ มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ที่เป็นกฎของผู้ประกอบการรถแท็กซี่ในแต่ละคันที่ใช้บังคับกับนักดนตรี นักร้อง และผู้ควบคุมรถแท็กซี่เกี่ยวกับการบริโภคแอลกอฮอล์เมื่อกำลังทำการแสดงเป็นปกติกรร่วมกัน ซึ่งกฎของรถแท็กซี่ที่กำหนดขึ้นส่วนใหญ่มีเป้าหมายเพื่อให้ นักร้อง นักดนตรี ได้แสดงได้อย่างเต็มที่กับงานที่ได้รับการวางจ้างในแต่ละงาน ป้องกันผลกระทบที่อาจจะเกิดขณะทำการแสดง ด้วยการขอความร่วมมือไม่ให้ นักดนตรี นักร้องดื่มแอลกอฮอล์ขณะที่กำลังทำการแสดง แต่เมื่อทำการแสดงแล้วเสร็จหรือเดินทางกลับมายังที่พัก หรือสำนักงานของรถแท็กซี่ ก็สามารถดื่มได้ ดังคำบอกเล่าของผู้ประกอบการรถรายหนึ่งได้เล่าให้ฟังว่า

“...อย่างรณผม(ผู้ประกอบการรณแห่คนตรีสด)เอง ของผมคือตอนแสดงอยู่จะไม่มี การดื่ม อันนี้จะเป็นกฎของรณ สมมติเบียร์ที่เข้าภาพให้มา ผมจะเก็บไว้ก่อน อย่างเลิกงาน แล้วอาจกิน กินหลายๆไม่เป็นไร แต่ ณ ตอนแสดงอยู่ไม่ควรเป็นแบบอย่าง ห้ามครับ หลัง แสดงอาจจะกลับมาสำนักงาน แล้วก็กินได้ไม่เป็นไร เพราะว่าเราอยู่ในสถานที่ปิด อยู่ใน บ้านตัวเอง อยู่ในสำนักงานตัวเอง ถ้ามันสมควรรับ เราจะดื่มไม่ดื่มก็แล้วแต่ บางคนมัน จริงๆ ถ้าเราไม่กินเขาก็โวยวาย ไม่ยอม มันก็ต้องดูที่สถานการณ์ด้วย กฎผมก็ตั้งกฎไว้เลยว่า คือ ห้าม สมมติเราเล่น อยู่สมมติว่าเราเป็นคน ไปชมแล้วเรามองเข้าไปเห็นทีมแสดงดื่ม อัน นี้สำหรับทีมของพวกเขาผมจะไม่มี ไม่แสดงให้เห็น จะพยายามตัดเรื่องนี้ออก...”

(เบงค์, ผู้ประกอบการรณแห่คนตรีสด (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 6 กันยายน 2563)

เช่นเดียวกับผู้ประกอบการรณแห่คนตรีสดอีกรายหนึ่งที่ได้เล่าให้ฟังถึงกฎกติกา ของรณแห่ เมื่อปฏิบัติหน้าที่ หรือทำการแสดงอยู่นั้น ผู้ที่เป็นนักร้อง นักดนตรีต้องมีสติสามารถ ควบคุมตนเองได้ เล่นดนตรี หรือร้องเพลงต่อได้ ไม่ส่งผลกระทบต่อเสียวัยกับการแสดง ดังคำบอก เล่าที่ว่า

“...บ่ได้ส่งเสริม บ่ได้ประกาศว่าอย่ากินเหล้ากินเบียร์เด้อ ของผมเขาเอ็นค่ายรณลิมี่ เหล้ามาไหวฟ้อบู้แม่ย่า ไหวเสรีจปู้บกะสิเอาจั้นรณกะลิมี่บ่มีคนที่เป้นเหล้ากาย เขาถืออว่า เป้นกินแล้วเรียกขวัญกำลังใจ แล้วลิมี่เป้งทา แต่เป้งนี้ผมให้ทาทุกคน เพราะว่าในว่าคุณบ่ ก็ทาเป้งเพื่อเป้นขวัญกำลังใจของเจ้าของ แล้วลิมี่เบียร์จั้นมาลึงหนึ่ง แต่ผมจะบอกอว่าให้กิน ได้แต่ให้รู้จักลิมิตเจ้าของอย่ากินหลาย คือส่วนมาสิกินเวลาแล้วงาน ระหว่างก็บ่ได้กินปาน ได้ อย่างเช่น ไปแห่งงานมามือนี้ปู้บ จะชนของกันลงมาก็สิมานั่งกินกันอยู่บ้าน...”

(หน่อง, ผู้ประกอบการรณแห่คนตรีสด (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 6 กันยายน 2563)

เมื่อสอบถามถึงว่าผู้ประกอบการรณแห่คนตรีสด ได้รับการสนับสนุนจากบริษัท ห้างร้านที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่ พบว่า ผู้ประกอบการรณแห่คนตรีสดส่วนใหญ่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากบริษัท ห้างร้านที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เนื่องจาก ผู้ประกอบการรณแห่คนตรีสดที่เป็นเจ้าของรณส่วนมากจัดทำรณแห่คนตรีสดขึ้นมาจากความรักและ ความชอบส่วนบุคคล และอาศัยเครือข่ายซึ่งเป็นผู้ที่ชื่นชอบรณแห่คนตรีสดอยู่ก่อนหน้านั้นแล้วเป็น พี่เลี้ยง โดยการสนับสนุนปรากฏในรูปแบบของร้านจำหน่ายอุปกรณ์เกี่ยวกับเครื่องเสียง ลำโพง เครื่องขยายเสียง หรืออะไหล่ เป็นต้น อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการรณแห่คนตรีสดยังได้เล่าให้ฟัง

เกี่ยวกับผู้สนับสนุนที่เป็นบริษัทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่พบเห็นในรถแท่นดนตรีสดคันอื่นๆ หรือวงดนตรีในลักษณะอย่างอื่นว่ารถแท่นดนตรีสดบางคันก็มีเครื่องหมายการค้าที่ติดอยู่ตามรถแท่นดนตรีสด หรือวงดนตรีอย่างหมอลำคณะใหญ่ๆ ที่มีเครื่องหมายการค้าเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ปรากฏอยู่บ้างเป็นบางคณะ ดังคำบอกเล่าที่ว่า

“...สำหรับรถคันอื่นอาจจะมีบ้าง มีเครื่องหมายการค้าติดข้างรถ ก็มีอยู่ครับ ส่วนมากการเข้ามาสนับสนุนเราก็ต้องโปรโมทช่วยเขา แต่ว่าในหลักการโปรโมทเราจะโปรโมทยังไงอีก ถ้าเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เราไม่สามารถโปรโมทให้ได้อยู่แล้ว อย่างถ้าจะเอาโลโก้เต็มๆเลย เป็นโลโก้บริษัทนั้น บริษัทนั้นมันก็จะจะไม่เหมาะสม อาจจะผิดกฎหมายอีก...”

(บาส, ผู้ประกอบการรถแท่นดนตรีสด (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 6 กันยายน 2563)

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการรถแท่นดนตรีสดในฐานะผู้สร้างความบันเทิงเองก็ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์ และดำเนินการปฏิบัติตามในส่วนของผู้ประกอบการรถแท่นดนตรีสดที่จะสามารถกระทำได้ เช่น การกำหนดกฎกติกาในการดื่มสำหรับนักร้อง นักดนตรี ขณะที่ทำการแสดง เป็นต้น ขณะเดียวกันก็มีความปรารถนาที่จะร่วมมือกับเจ้าภาพ ชุมชน หรือสังคมที่ว่าจ้างรถแท่นดนตรีสดไปทำการแสดง พร้อมทั้งจะปฏิบัติตามกฎ หรือข้อบังคับของแต่และเจ้าภาพที่ว่าจ้าง ไปทำการแสดง และเมื่อพิจารณาถึงกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการควบคุมการจัดกิจกรรมที่ใช้บริการรถแท่นดนตรีสดในชุมชนพบว่า ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะมีเพียงกฎหมายควบคุมการโฆษณา และการขออนุญาตใช้เสียงเท่านั้น ขณะเดียวกันหากรถแท่นดนตรีสดเข้ามาทำการแสดงในพื้นที่สาธารณะ หรือทางจราจร อาจต้องขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมด้วย เช่น เจ้าหน้าที่ปกครอง หน่วยงานท้องถิ่นในชุมชน เป็นต้น รวมทั้งให้เจ้าหน้าที่เหล่านี้เข้ามาตรวจตราความสงบเรียบร้อยของการจัดกิจกรรม และการควบคุมการจำหน่ายแอลกอฮอล์ให้กับผู้ที่อายุไม่ถึง 20 บริบูรณ์ หรือการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเวลาที่ห้ามจำหน่าย เป็นต้น เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับในกฎหมาย

เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของผู้ประกอบการรถแท่นดนตรีสด โดยนักดนตรี นักร้องของรถแท่นดนตรีสดควรเป็นแบบอย่างที่ดีด้วยการไม่ดื่มแอลกอฮอล์ขณะที่กำลังแสดง อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.6 รองลงมาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 33.8 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 11.4 ตามลำดับ

(ตารางที่ 6.3) การควบคุมโดยรถแท่นตริสดมีกฎ กติกาเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.3 รองลงมาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 39.8 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 15.7 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.3) การควบคุมโดยรถแท่นตริสดที่เข้ามาทำการแสดง ในชุมชนควรมีการช่วยประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.7 รองลงมาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 40.5 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 11.4 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.3) และการควบคุมโดยรถแท่นตริสดไม่ควรมีการยุง หรือเชิญชวนให้ดื่มแอลกอฮอล์ขณะที่กำลังแสดง อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.1 รองลงมาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 34.8 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 6.9ตามลำดับ (ตารางที่ 6.3)

ตารางที่ 6.3 ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของผู้ประกอบการรถแท่นตริสด

ข้อความ	มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของผู้ประกอบการรถแท่นตริสด					
	ผู้ประกอบการรถแท่นตริสด					จำนวน (N = 420)
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
1.นักดนตรี นักร้องของรถแท่นตริสดควรเป็นแบบอย่างที่ดีด้วยการไม่ดื่มแอลกอฮอล์ขณะที่กำลังแสดง	53.6	33.8	11.4	1.2	0.0	100.0
2.รถแท่นตริสดมีกฎ กติกาเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์	43.3	39.8	15.7	1.2	0.0	100.0
3.รถแท่นตริสดที่เข้ามาทำการแสดงในชุมชนควรมีการช่วยประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	47.4	40.5	11.4	0.2	0.5	100.0
4.รถแท่นตริสดไม่ควรมีการยุง หรือเชิญชวนให้ดื่มแอลกอฮอล์ขณะที่กำลังแสดง	57.1	34.8	6.9	1.2	0.0	100.0

6.1.4 มาตรการอาศัยความร่วมมือจากภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์งดเหล้า จังหวัดขอนแก่น การที่จะทำให้คนในชุมชน หรือผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์งดเหล้า นั้นลด ละ เลี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์นั้นต้องมีความร่วมมือจากภาคีที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย โดยเฉพาะการป้องกันการดื่มแอลกอฮอล์ของนักดื่มหน้าใหม่ที่เป็นเด็ก หรือเยาวชน ซึ่งมีอายุยังไม่ถึงตามกฎหมายกำหนดให้ดื่มแอลกอฮอล์ได้ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง นั่นคือ การขอความร่วมมือกับโรงเรียน/สถาบันการศึกษา และการขอความร่วมมือกับผู้ที่เป็นเจ้าภาพว่าจ้างรถแห่คนตรีสด โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการในแต่ละส่วน ดังนี้

การขอความร่วมมือของโรงเรียน/สถาบันการศึกษา ในส่วนของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรณรงค์งดเหล้าในชุมชน พบว่า โรงเรียน หรือสถาบันควรเข้ามามีบทบาทในการให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับโทษของการดื่มสุรา การแสดงทางพฤติกรรมที่มีความเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเสพสื่อที่มีอิทธิพลอย่างมากกับการเดิน หรือการดื่มแอลกอฮอล์ในกลุ่มเด็กและเยาวชน การควบคุมตนเอง หรือการปฏิบัติตน การแสดงออกทางวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม รวมทั้งข้อกฎหมายเกี่ยวกับการบริโภค หรือการควบคุมแอลกอฮอล์ เพื่อให้นักเรียน ซึ่งเป็นเด็กและเยาวชนได้เกิดการรับรู้ เข้าใจ ตระหนักและปลูกฝังจิตสำนึกในเรื่องนี้ ดังคำบอกเล่าของผู้ให้ข้อมูลในระดับชุมชนคนหนึ่งได้เล่าให้ฟังว่า

“...โรงเรียน ผู้ปกครอง ครอบครัว ควรมามีบทบาทในตรงนี้ ปลูกฝังจิตสำนึกของเขา (เด็กและเยาวชน)อะ ที่โรงเรียน ในครอบครัวก็ดี ในโรงเรียนก็ดี เขาเดิน เดิน ได้ เด็กมันเดินตามสื่อ เขารับสื่อมาอีกที เราคอยบอกเขา ไม่ให้ไปดูไปดำนะ เด็กเขาไม่ชอบอยู่แล้ว ค่อยๆบอก ค่อยๆ สอนเขา บางครั้งก็ต้องมีส่วนร่วมด้วย ในเรื่องคำพูดคำไร จะดูว่าเราไม่ได้ห้ามเหินเขา คือเข้าใจเขา แต่ว่าในสิ่งที่เราบอกบางครั้งเขาก็ฟังอยู่ไม่ใช่ไม่ฟัง เหล้าเขาอาจจะไม่แตะ ไม่ดื่มก็ได้แต่เดินมันสู้อย่าง แอลกอฮอล์พวกนี้มันไม่น่าจะได้ เด็กบางคนมันชอบใจ แต่เด็ก บางคนก็ไม่รู้ว่าถูก ไม่ถูกมันก็รับมาหมด บางคนชอบบางคนก็รับมาอย่างนี้...”

(สำเนียง (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 5 กันยายน 2563)

กล่าวได้ว่าการขอความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา/โรงเรียน เป็นอีกภาคีหนึ่งที่มีส่วนการสร้างความรู้ตระหนักให้กับผู้ที่เป็นนักเรียน นักศึกษา เกี่ยวกับโทษ พิษภัยจากการบริโภคแอลกอฮอล์ โดยมีครู หรืออาจารย์เป็นผู้ให้ความรู้ อาจสอดแทรกไว้ในเนื้อหาของการเรียนการสอน

การยกตัวอย่าง หรือกรณีศึกษาให้แก่นักเรียน นักศึกษา ได้มีความรู้ และรู้เท่าทันเกี่ยวกับการบริโภค แอลกอฮอล์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อบังคับทางด้านกฎหมาย รวมทั้งการรับสื่อ เพื่อให้ให้นักเรียน นักศึกษาได้รู้เท่าทัน และสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้

การขอความร่วมมือกับเจ้าภาพ ในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์อาจต้องขอความร่วมมือกับเจ้าภาพ หรือเจ้าของงานที่ว่าจ้างรถแห่ดนตรีสดมาทำการแสดงในงานที่จัดขึ้น นอกจากจะมีบทบาทในการว่าจ้างรถแห่ดนตรีสดแล้ว เจ้าภาพยังมีส่วนในการควบคุมให้งานที่จัดขึ้นเกิดความสงบเรียบร้อย ไม่มีเหตุการณ์ทะเลาะวิวาท หรือเจ้าภาพที่ให้ความสำคัญกับการบริโภคแอลกอฮอล์อาจจัดให้งานนั้นปราศจากแอลกอฮอล์ เป็นต้น อย่างไรก็ตามในประเด็นของการจัดงานที่ปราศจากแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสดพบว่า แม้ว่าเจ้าภาพจะจัดงานขึ้นโดยไม่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับผู้ที่เข้าร่วมงาน แต่ผู้ที่มาร่วมงานก็สามารถจัดหาด้วยตนเอง ขณะเดียวกันในกลุ่มเด็กและเยาวชนก็มีการรวมเงินกันเพื่อซื้อแอลกอฮอล์มาบริโภคด้วยกันในกลุ่ม ดังคำบอกเล่าของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่พบเห็นเหตุการณ์ได้เล่าให้ฟังว่า

“...รถแห่นี้เจ้าภาพจ้างมานะอะ เรื่องเหล้าเผ่นบ่มีให้เค้ เยาวชนเผ่นไปหากินเอง เค้จะหากินเอง สิบสามสิปีนี่กะมีแล้ว...”

(ชาติ (นามสมมติ) สัมภาษณ์ 2 กรกฎาคม 2563)

ขณะเดียวกันเจ้าภาพก็มีการป้องกันการเกิดเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทของผู้ที่เข้ามา ร่วมงาน หรือกิจกรรมที่ว่าจ้างรถแห่ดนตรีสดมาทำการแสดง ด้วยการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือ อาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) มาช่วยในการอำนวยความสะดวกในการดูแลความสงบ เรียบร้อยของงานที่จัดขึ้น ในส่วนของการกวดขันในเรื่องการบริโภคแอลกอฮอล์นั้นมีส่วนน้อย ดัง คำบอกเล่าที่ว่า

“...ถ้ามันมีรถแห่ มันจะมีตำรวจ พวกสท. อปพร. มากุม บ่จับเหล้าจับยา เบ็งแค่ ทะเลาะวิวาทตี้ต่อย...”

(สาหร่าย(นามสมมติ), สัมภาษณ์ 6 กันยายน 2563)

“...เรื่องการดื่มการกินบ่ทันได้มีดอก ถ้าเป็นเจ้าภาพจะเจ้าก็สิมาขอตำรวจ ขอ อปพร. ไปควบคุมแทนประมานนี้หละ ไปเบ็งช้อยแทนอย่าให้มันตีกันประมานนี้...”

(สายใจ (นามสมมติ), สัมภาษณ์ 5 กันยายน 2563)

ในส่วนของรถแห่คนตรีสดที่เจ้าภาพว่าจ้างให้มาทำการแสดงนั้นก็มีส่วนในการช่วยควบคุมความสงบเรียบร้อยของงาน หรือกิจกรรมที่จัดขึ้น โดยมีการประกาศให้ผู้เข้าร่วมขบวนแห่อยู่ในความสงบเรียบร้อย ไม่ก่อการทะเลาะวิวาท ต่อยตีกัน เพราะผู้ที่ก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาท หรือต่อยตีกันจนเกิดการบาดเจ็บทางร่างกายแก่ผู้เข้ามาเข้าร่วมขบวนแห่ หรือตัวรถแห่ผู้นั้นจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าเสียหาย หรือค่าจ้างทั้งหมดให้กับเจ้าภาพ รวมทั้งรับผิดชอบค่าซ่อมแซมรถแห่ด้วย ดังคำบอกเล่าของผู้ประกอบการรถแห่คนตรีสดว่า

“...มันลืมิในสัญญาอยู่แล้วว่าถ้ามีทะเลาะวิวาท หรืออียังที่เกี่ยวกับรถแห่ผม ผมลิกลับทันที ผมลิเซาเล่นทันที มิในใบสัญญาอยู่ แต่ว่ากะบ่มีกระทบกับของเจ้าของคอกมิ แคว่คนมาร่วมงานเขาตีกันเอง แล้วกะพอมิปัญหาหาปั๊บ ผมกะสิให้นักร้องประกาศหาเจ้าภาพมาคุย...”

(แชมป์, ผู้ประกอบการรถแห่, สัมภาษณ์ 6 กันยายน 2563)

อาจกล่าวได้ว่ามาตรการอาศัยความร่วมมือจากภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่คนตรีสด โดยการขอความร่วมมือกับโรงเรียน/สถาบันการศึกษานั้น โรงเรียน หรือสถาบันการศึกษาควรเข้ามามีบทบาทในการให้ความรู้แก่นักเรียน นักศึกษาเกี่ยวกับโทษของการดื่มสุรา รวมทั้งขอกฎหมายเกี่ยวกับแอลกอฮอล์ เพื่อให้เกิดการรับรู้ เข้าใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริกร นามลาบุตรและวารานิชฐ์ ลำไย (2560) พบว่ารูปแบบการควบคุมแอลกอฮอล์ในชุมชนในรูปแบบสถานศึกษา ครูให้ความรู้เกี่ยวกับโทษและอันตรายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับนักเรียน จัดกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ และสอนให้เด็กรู้จักห่างไกลจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และงานวิจัยของสอดคล้องกับงานวิจัยของ Glomjai Tcinchaitut Sangartit and Na Sakolnakorn (2016) พบว่า ครูในโรงเรียนมีส่วนในการให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของการดื่มแอลกอฮอล์ กฎหมาย กฎระเบียบเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งการปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียน ส่วนการขอความร่วมมือของเจ้าภาพ หรือผู้ว่าจ้างรถแห่คนตรีสดมาทำการแสดงในชุมชนนั้นต้องอาจต้องประสานความร่วมมือกับผู้ประกอบการรถแห่ในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในงาน หรือกิจกรรมที่จัดขึ้น รวมทั้งผู้ที่เข้ามาร่วมงานได้รับทราบวัตถุประสงค์ของผู้ที่เป็นเจ้าของงาน เช่น เจ้าภาพต้องการจัดงานแบบปลอดแอลกอฮอล์ เป็นต้น และเพื่อที่ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย ไม่มีเหตุการณ์ทะเลาะวิวาทเกิดขึ้นในงาน เจ้าภาพอาจ

ต้องขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือ อปพร. มาอำนวยความสะดวก คอยควบคุมดูแลภายในงาน เป็นต้น

เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลการวิจัยเชิงปริมาณพบว่า การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ด้วยการอาศัยความร่วมมือจากภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยโรงเรียนควรเข้ามามีบทบาทในการให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับข้อกฎหมายการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.2 รองลงมาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 35.0 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 4.3 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.4) การควบคุมโดยโรงเรียนควรเข้ามามีบทบาทในการให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับโทษของการดื่มแอลกอฮอล์ อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.3 รองลงมาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 33.6 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 5.7 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.4) การควบคุมโดยเจ้าภาพที่ว่าจ้างรถแห่ดนตรีสดมาทำการแสดงในชุมชนต้องขอเจ้าหน้าที่ตำรวจ สห. อปพร. ฯลฯ เพื่อมาดูแลความสงบเรียบร้อย อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.2 รองลงมาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 28.1 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 6.2 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.4) และการควบคุมโดยขอความร่วมมือกับเจ้าภาพที่นำรถแห่ดนตรีสดมาทำการแสดงในชุมชนไม่ให้มีการจำหน่าย แจกจ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณที่จัดงาน หรือในชววนแห่ อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.7 รองลงมาอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 42.6 และระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 9.8 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.4)

ตารางที่ 6.4 ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ด้วยการอาศัยความร่วมมือจากภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ข้อความ	มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ด้วยการอาศัยความร่วมมือจากภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	จำนวน (N = 420)
1. โรงเรียนควรเข้ามามีบทบาทในการให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับข้อกฎหมายการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	60.2	35.0	4.3	0.2	0.2	100.0
2. โรงเรียนควรเข้ามามีบทบาทในการให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับโทษของการดื่มแอลกอฮอล์	59.3	33.6	5.7	1.2	0.2	100.0

ตารางที่ 6.4 ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ ด้วยการอาศัยความร่วมมือจากภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (ต่อ)

ข้อความ	มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ด้วยการอาศัยความร่วมมือจากภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	จำนวน (N = 420)
3.เจ้าภาพที่ว่าจ้างรถแท็กซี่คนตรีสดมาทำการแสดงในชุมชนต้องขอเจ้าหน้าที่ตำรวจ สห. อปพร. ฯลฯ เพื่อมาดูแลความสงบเรียบร้อย	65.2	28.1	6.2	0.5	0.2	100.0
4.ขอความร่วมมือกับเจ้าภาพที่นำรถแท็กซี่คนตรีสดมาทำการแสดงในชุมชนไม่ให้มีการจำหน่าย แจกจ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณที่จัดงาน หรือในชุมชนแห่ง	45.7	42.6	9.8	1.0	1.0	100.0

อาจกล่าวได้ว่า มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแท็กซี่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น จากการศึกษาพบว่าทั้ง 4 มาตรการเป็นแนวทางที่ชุมชนสามารถใช้ในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ใช้บริการรถแท็กซี่คนตรีสดที่จัดขึ้นภายในชุมชนได้ และเห็นว่ามาตรการการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแท็กซี่คนตรีสดที่ชุมชนได้ดำเนินการปฏิบัติและได้ผลการปฏิบัติค่อนข้างที่จะดีนั่นคือ มาตรการของผู้นำชุมชนเนื่องจากผู้นำชุมชนมีความใกล้ชิดกับสมาชิกในชุมชน มีอำนาจในการจัดการในทางปกครองเพื่อให้สมาชิก หรือผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข และเมื่อมีกิจกรรมรถแท็กซี่คนตรีสดที่จัดขึ้นในชุมชน การจัดการเหล่านั้นต้องดำเนินไปตามกฎระเบียบ ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น รวมทั้งพฤติกรรมเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากกิจกรรมดังกล่าว เช่น การทะเลาะวิวาท การลวนลาม หรือการดื่มสุราจะขาดสติ ไม่สามารถดูแลตนเองได้ เป็นต้น ผู้นำชุมชนโดยเฉพาะกำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนกรรมการหมู่บ้าน ได้ช่วยกันปฏิบัติหน้าที่ในการให้ความรู้ทางด้านข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ การปฏิบัติตนในการเข้าร่วมกิจกรรม เป็นต้น รวมทั้งเมื่อมีกิจกรรมรถแท็กซี่คนตรีสดที่จัดขึ้นในชุมชน หรือหมู่บ้านของตนเองก็ได้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวด้วยตนเอง ส่วนหนึ่งสร้างความเกรงใจให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม พร้อมกันนั้นก็ได้อธิบายกฎระเบียบให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรม (ก่อนการแห่) ให้เข้าใจกฎระเบียบ หรือการปฏิบัติตน

ให้เป็นที่ยอมรับทราบ และหากมีเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้นก็ต้องดำเนินการตามกฎหมาย กติกาที่ได้ประกาศไว้ ในส่วนมาตรการอื่น ๆ นั้นหากชุมชนได้มีการนำไปปฏิบัติก็มีส่วนช่วยให้ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมรถแห่คนตรีสดมีการเข้าถึงการบริโภคแอลกอฮอล์ที่จำกัดมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่อายุยังไม่สมควรแก่การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นบุตรหลานของคนในชุมชน และเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญของประเทศในอนาคต

6.2 ระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัยได้นำเอามาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่คนตรีสดที่ได้จัดแบ่งออกเป็น 4 มาตรการ ได้แก่ ได้แก่ (1) มาตรการของครอบครัวและชุมชน (2) มาตรการของผู้นำชุมชน (3) มาตรการของผู้ประกอบการรถแห่คนตรีสด และ (4) มาตรการอาศัยความร่วมมือจากภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยมีตัวบ่งชี้การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น จำนวน 18 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

1. ในชุมชนมีป้ายประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโทษ พิษภัยของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ติดตั้งไว้ในชุมชน
2. ชุมชนมีการประกาศ ประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์
3. ชุมชนมีการกำหนดกฎกติการ่วมกับคนในชุมชน เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนในชุมชนเกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์เมื่อมีกิจกรรมที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสด
4. ผู้ปกครองควรมาสอดส่องดูแลบุตรหลานไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับแอลกอฮอล์ เมื่อมีกิจกรรมรถแห่คนตรีสดจัดขึ้นในชุมชน
5. ผู้ปกครองควรให้คำแนะนำที่เหมาะสมแก่บุตรหลานเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์
6. โรงเรียนควรเข้ามามีบทบาทในการให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับข้อกำหนดการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
7. โรงเรียนควรเข้ามามีบทบาทในการให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับโทษของการดื่มแอลกอฮอล์
8. เจ้าภาพที่ว่าจ้างรถแห่คนตรีสดมาทำการแสดงในชุมชนต้องขอเจ้าหน้าที่ตำรวจ สห. อปพร. ฯลฯ เพื่อมาดูแลความสงบเรียบร้อย
9. ขอความร่วมมือกับเจ้าภาพที่นำรถแห่คนตรีสดมาทำการแสดงในชุมชนไม่ให้มีการจำหน่าย แจกจ่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณที่จัดงาน หรือในขบวนแห่

10. นักดนตรี นักร้องของรถแห่ดนตรีสดควรเป็นแบบอย่างที่ดีด้วยการไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ขณะที่กำลังแสดง

11. รถแห่ดนตรีสดมีกฎ กติกาเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์

12. รถแห่ดนตรีสดที่เข้ามาทำการแสดงในชุมชนควรมีการช่วยประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

13. รถแห่ดนตรีสดไม่ควรมีการยุ้ง หรือเชิญชวนให้ดื่มแอลกอฮอล์ขณะที่กำลังแสดง

14. ขอความร่วมมือกับร้านค้าในชุมชนไม่ให้จำหน่ายสุรา เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้ที่อายุต่ำกว่า 20 ปี

15. ขอความร่วมมือกับผู้ที่อาศัยชุมชนช่วยกันสอดส่องดูแลเด็กและเยาวชนในการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

16. ผู้นำชุมชน หรือเจ้าหน้าที่อื่นๆของรัฐควรเข้ามาตรวจสอบดูแลความสงบเรียบร้อยในการจัดกิจกรรม

17. ผู้นำชุมชนเป็นแบบอย่างให้กับคนในชุมชนด้วยการไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขและแอลกอฮอล์

18. การดื่มแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสดที่เข้ามาแสดงในชุมชน ผู้ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไปอาจดื่มได้ แต่ควรป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนที่อายุยังไม่ถึงดื่ม แต่เข้าร่วมในกิจกรรมได้

มาตรฐานเป็นข้อคำถามในส่วนของ การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ซึ่งข้อคำถามมีการวัดอยู่ในระดับมาตราส่วน และนำข้อคำถามมารวมกันเพื่อวิเคราะห์ระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ผลการวิเคราะห์พบว่า การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสดในภาพรวมอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 85.0 รองลงมา มีมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสดในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 13.3 และมีมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสดในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 1.7 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.5)

เมื่อพิจารณาระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสดรายมาตรการพบว่า ระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสด โดยใช้มาตรการของครอบครัวและชุมชนอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 87.1 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 12.4 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.5) สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องผู้ประกอบการควรให้คำแนะนำที่เหมาะสมแก่บุตรหลานเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ ผู้ประกอบการควรสอดส่องดูแลบุตรหลานไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับแอลกอฮอล์ เมื่อมีกิจกรรมที่ใช้

บริการรถแท็กซี่ และชุมชนนี้การกำหนดกฎกติการ่วมกับคนในชุมชน เพื่อป้องกันไม่ให้เด็ก และเยาวชนในชุมชนเกี่ยวข้องกับแอลกอฮอล์เมื่อมีกิจกรรมที่ใช้บริการรถแท็กซี่

ระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแท็กซี่ โดยใช้ มาตรการของผู้นำชุมชนอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 87.1 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็น ร้อยละ 12.4 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.5) สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะในประเด็น เรื่องการขอความร่วมมือกับร้านค้าในชุมชนไม่ให้จำหน่ายสุรา เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้ที่ต่ำกว่า 20 ปี ผู้นำชุมชนหรือเจ้าหน้าที่อื่นๆของรัฐควรเข้ามาตรวจสอบดูแลความสงบเรียบร้อยในการจัด กิจกรรม และผู้นำชุมชนควรเป็นแบบอย่างให้กับคนในชุมชนด้วยการไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขและ แอลกอฮอล์

ระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแท็กซี่ โดยใช้ มาตรการของผู้ประกอบการรถแท็กซี่อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 83.3 รองลงมาอยู่ใน ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 14.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.5) สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องรถแท็กซี่ไม่ควรมีการยุ่ง หรือเชิญชวนให้ดื่มแอลกอฮอล์ขณะที่ กำลังแสดง รถแท็กซี่ที่เข้ามาทำการแสดงในชุมชนควรมีการช่วยประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ กฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และนักดนตรี นักร้องของรถแท็กซี่ควรเป็นแบบอย่างที่ดีด้วยการไม่ดื่มแอลกอฮอล์ขณะที่กำลังแสดง

ระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแท็กซี่ โดยใช้ มาตรการอาศัยความร่วมมือจากภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 94.3 รองลงมา อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.5) สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิง คุณภาพ โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องเจ้าภาพที่ว่าจ้างรถแท็กซี่มาทำการแสดงในชุมชนต้องขอ เจ้าหน้าที่ตำรวจ สห. อปพร. ฯลฯ เพื่อมาดูแลความสงบเรียบร้อย โรงเรียนควรเข้ามามีบทบาทใน การให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับข้อกฎหมายการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และโรงเรียนควรเข้า มามีบทบาทในการให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับโทษของการดื่มแอลกอฮอล์

ตารางที่ 6.5 ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามระดับมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์สตรีสด

การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์สตรีสด ในภาพรวม	ร้อยละ
ระดับต่ำ (32-51 คะแนน)	1.7
ระดับปานกลาง (52-71 คะแนน)	13.3
ระดับสูง (72-90 คะแนน)	85.0
รวม	100.00
Mean = 79.6, S.D. = 8.59, Max =90.0 , Min = 32.0	
การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์สตรีสด ด้วยมาตรการของครอบครัวและชุมชน	
ระดับต่ำ (5- 11 คะแนน)	0.5
ระดับปานกลาง (12- 18 คะแนน)	12.4
ระดับสูง (19- 25 คะแนน)	87.1
รวม	100.00
Mean = 21.60, S.D. = 2.80, Max =20.0, Min = 5.0	
การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์สตรีสด ด้วยมาตรการของผู้นำชุมชน	
ระดับต่ำ (5- 11 คะแนน)	0.5
ระดับปานกลาง (12- 18 คะแนน)	12.4
ระดับสูง (19- 25 คะแนน)	87.1
รวม	100.00
Mean = 21.60, S.D. = 2.80, Max =20.0, Min = 5.0	
การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์สตรีสด ด้วยมาตรการของผู้ประกอบการรณรงค์สตรีสด	
ระดับต่ำ (8 - 11คะแนน)	2.1
ระดับปานกลาง (12 - 15 คะแนน)	14.5
ระดับสูง (16 - 20 คะแนน)	83.3
รวม	100.00
Mean = 17.46, S.D. = 2.38, Max =20.0 , Min = 8.0	

ตารางที่ 6.5 ร้อยละของตัวอย่างในการวิจัย จำแนกตามระดับมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีศด (ต่อ)

การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีศด ด้วยมาตรการอาศัยความร่วมมือจากภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	ร้อยละ
ระดับต่ำ (4 -8 คะแนน)	0.2
ระดับปานกลาง (9 -14 คะแนน)	5.5
ระดับสูง (15 – 20 คะแนน)	94.3
รวม	100.00
Mean = 17.94, S.D. = 2.13, Max =20, Min = 4.0	

เมื่อพิจารณาร้อยละของคะแนนเฉลี่ยระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีศดพบว่า การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีศดในภาพรวม คิดเป็นร้อยละ 88.4 โดยมีร้อยละของค่าเฉลี่ยสูงสุดในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีศด ด้วยมาตรการอาศัยความร่วมมือจากภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง คิดเป็นร้อยละ 89.7 รองลงมามีร้อยละของคะแนนเฉลี่ยในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีศดด้วยมาตรการของผู้ประกอบการรณรงค์คนตรีศด คิดเป็นร้อยละ 87.3 และร้อยละของคะแนนเฉลี่ย ในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีศดด้วยมาตรการของครอบครัวและชุมชน และการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีศดด้วยมาตรการของผู้นำชุมชนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 86.4 ตามลำดับ (ตารางที่ 6.6)

ตารางที่ 6.6 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ของคะแนนระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ระดับจังหวัด จำแนกตามการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ระดับจังหวัดในภาพรวมและการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ระดับจังหวัดรายมาตรการ

การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชน ในกิจกรรมรณรงค์ระดับจังหวัด	Mean	S.D.	Max	Min	ร้อยละของ คะแนนเฉลี่ย
การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชน ในภาพรวม	79.60	8.59	90.0	32.0	88.4
มาตรการของครอบครัวและชุมชน	21.60	2.80	25.0	5.0	86.4
มาตรการของผู้นำชุมชน	21.60	2.80	25.0	5.0	86.4
มาตรการของผู้ประกอบการรณรงค์ระดับจังหวัด	17.46	2.38	20	8.0	87.3
มาตรการอาศัยความร่วมมือจากภาคีที่มีส่วน เกี่ยวข้อง	17.94	2.13	20.0	4.0	89.7

มาตรการการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ระดับจังหวัด จังหวัดขอนแก่น มีระดับการควบคุมอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 85.0 แสดงให้เห็นว่าชุมชนให้ความสำคัญกับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมที่ใช้บริการรณรงค์ระดับจังหวัดในชุมชน โดยใช้มาตรการที่หลากหลายในการควบคุม ได้แก่ มาตรการควบคุมของครอบครัวและชุมชน มาตรการของผู้นำชุมชน มาตรการของผู้ประกอบการรณรงค์ระดับจังหวัด และมาตรการอาศัยความร่วมมือจากภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มาตรการเหล่านี้มีเป้าหมายเพื่อให้สมาชิกในชุมชนสามารถดำเนินกิจกรรมที่ใช้บริการรณรงค์ระดับจังหวัดด้วยความราบรื่นและช่วยในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกลุ่มเด็ก และเยาวชนผู้ซึ่งเป็นบุตร หลานของคนผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่ในชุมชน

เมื่อพิจารณามาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ระดับจังหวัดขอนแก่น มาตรการพบว่า มาตรการอาศัยความร่วมมือจากภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นมาตรการที่มีร้อยละของคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (ร้อยละ 89.7) รองลงมาเป็นมาตรการของผู้ประกอบการรณรงค์ระดับจังหวัด (ร้อยละ 87.3) และมาตรการของครอบครัวและชุมชน (ร้อยละ 86.4) มาตรการของผู้นำชุมชน แสดงให้เห็นว่ามาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ระดับจังหวัด จังหวัดขอนแก่น ต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นโรงเรียน/ สถาบันการศึกษา เจ้าภาพ/ผู้ว่าจ้างรณรงค์ระดับจังหวัด ผู้ประกอบการรณรงค์ระดับจังหวัด ครอบครัวและชุมชน รวมทั้งผู้นำชุมชน ที่ต้องอาศัยความร่วมมือกันในการควบคุมการบริโภค

แอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีศด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phromkrathok & Chomrirat (2020) พบว่า การควบคุมแอลกอฮอล์นั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในหลายระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว โรงเรียน จนกระทั่งถึงชุมชน ในระดับบุคคล ตัวของผู้ที่บริโภคแอลกอฮอล์ต้องตระหนักถึงโทษและประโยชน์ที่จะเกิดกับตนเอง ในระดับครอบครัวด้วยการอบรมสั่งสอนและดูแลให้สมาชิกในครอบครัวไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้ปกครอง เป็นต้น ระดับโรงเรียน ครูต้องให้ความรู้เกี่ยวกับคุณและโทษของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ความรู้ทางด้านกฎหมาย และการประพฤตินั้นเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่นักเรียน และในระดับชุมชน ผู้นำชุมชน หรือแกนนำชุมชนควรมีการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการรณรงค์ การป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นภายในชุมชน รวมทั้งสร้างกฎกติกาในการปฏิบัติร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรมเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น

เป็นที่น่าสังเกตว่ามาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีศด ด้วยมาตรการทางกฎหมายโดยตรงนั้นปรากฏเป็นส่วนน้อย แสดงให้เห็นว่าการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรณรงค์คนตรีศด ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประเพณี ไม่สามารถดำเนินการบังคับใช้ได้ หรือบังคับใช้กฎหมายได้เฉพาะบางประเด็น ซึ่งงานวิจัยของอานนท์ ตั้งพิทักษ์ไกรและคณะ (2563) พบว่า การนำกฎหมายมาบังคับใช้ในชุมชนเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน เนื่องจากคนในชุมชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับระบบเครือญาติ และคนในชุมชนให้ความสำคัญกับระบบนี้มาก วิธีการหนึ่งที่จะช่วยควบคุมในเรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชนน่าจะเป็นการสร้าง ความเข้าใจอย่างต่อเนื่องจึงจะได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน ขณะเดียวกันมาตรการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีศด จังหวัดขอนแก่น เป็นไปตามแนวคิดการควบคุมทางสังคมที่ต้องการให้เป็นการกำหนดให้คนในสังคม ได้ดำเนินการ หรือปฏิบัติตามกฎระเบียบที่กำหนดขึ้นมา และทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ ซึ่งเปรียบเทียบการทำหน้าที่ทางสังคมทำงานเช่นเดียวกับร่างกายของมนุษย์ ในขณะที่ร่างกายของมนุษย์ประกอบด้วยอวัยวะส่วนต่างๆ ช่วยกันทำหน้าที่เพื่อพุงให้ร่างกายมีความแข็งแรงและดำรงอยู่ได้ สังคมมนุษย์ก็เช่นเดียวกันที่ต้องมีการดำเนินไปอย่างเหมาะสม เพื่อก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม ส่วนประกอบของร่างกายมนุษย์ หรือส่วนประกอบของสังคมมนุษย์จะต้องดำรงอยู่ในสภาวะดุลยภาพ หรือเกิดความสมดุล โดยส่วนประกอบต่าง ๆ เหล่านั้น ทั้งส่วนประกอบของมนุษย์และส่วนประกอบของสังคมมนุษย์จะมีกระบวนการวิวัฒนาการอยู่ตลอดเวลาเพื่อการปรับตัวให้ร่างกายและสังคมโดยรวมสามารถทำหน้าที่ต่างๆ ได้ อย่างดีที่สุดและเกิดความสมดุลภายใต้หลักดุลยภาพของมนุษย์ ซึ่งมาตรการการควบคุมการบริโภค

แอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์จังหวัดขอนแก่น ก็สามารถเปลี่ยนแปลงตัวของ
มาตรการการควบคุมไปได้ หากการใช้บริการรณรงค์ในกิจกรรมของชุมชนเปลี่ยนแปลงไป

บทที่ 7

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ ดนตรีสด จังหวัดขอนแก่น

การวิจัยเรื่อง มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ดนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ดนตรีสด และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ดนตรีสด จังหวัดขอนแก่น โดยมีรายละเอียดของเนื้อหา ดังนี้

7.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ดนตรีสด

การวิเคราะห์ส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ระดับสองตัวแปร (Bi-variate Analysis) ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ตารางไขว้ เพื่อทดสอบว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ดนตรีสด โดยใช้ค่าการทดสอบความสัมพันธ์จากค่าสถิติ Pearson Chi-square เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและค่าสัมประสิทธิ์คอนติเจนซี (Contingency Coefficient : CC.) เพื่อบ่งชี้ระดับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรต่างๆ จำแนกออกเป็น 3 ปัจจัยคือ (1) คุณลักษณะทางประชากร ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา (2) คุณลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การประกอบอาชีพ จำนวนรายได้ต่อเดือน ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับค่าอุปโภค/บริโภค ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับทางการแพทย์และสาธารณสุข ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ด้วยกันในครัวเรือน และการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชน (3) ค่านิยม ความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องการบริโภคแอลกอฮอล์และกิจกรรมรณรงค์ดนตรีสดที่จัดขึ้นในชุมชน ได้แก่ ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องมีแอลกอฮอล์และดนตรี ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่เจ้าภาพต้องเป็นผู้จัดเตรียมข้าวปลาอาหาร เครื่องดื่มไว้ต้อนรับ และค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องใช้รถแห่ดนตรีสด (4) กิจกรรมและการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับรณรงค์ดนตรีสดในชุมชน ได้แก่ จำนวนการจัดกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรณรงค์ดนตรีสด การขออนุญาตใช้เสียงในการจัดกิจกรรมที่ใช้บริการรณรงค์ดนตรีสด และประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรณรงค์ดนตรีสด และ (5) การ

รับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ หนึ่งผู้วิจัยได้มีการปรับตัวแปรที่อยู่ในระดับ
 อันตรภาคชั้น ให้อยู่ในระดับกลุ่มก่อนนำมาวิเคราะห์ ซึ่งกล่าวไว้ในบทที่ 3 (หัวข้อ 3.2.6) โดยมี
 รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ ดังนี้

7.1.1 การวิเคราะห์ระดับสองตัวแปรของปัจจัยคุณลักษณะทางประชากร

เพศ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการควบคุมการบริโภค
 แอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์เห็นตรงกันว่า ผู้ที่เป็นเพศหญิง มีการควบคุมการบริโภค
 แอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์เห็นตรงในระดับสูง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 88.0
 ในขณะที่ผู้ที่เป็นเพศชาย มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์เห็น
 ตรงในระดับสูงเท่ากัน แต่เป็นสัดส่วนที่ต่ำกว่า โดยคิดเป็นร้อยละ 83.2 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์
 ด้วยสถิติไคสแควร์พบว่า ตัวแปรเพศไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
 (ตารางที่ 7.1)

ตารางที่ 7.1 ร้อยละของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ จำแนกตามเพศและการควบคุมการ
 บริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์เห็นตรง

เพศ	การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนใน กิจกรรมรณรงค์เห็นตรง			รวม (n=420)
	ระดับ			
	ระดับต่ำ (32-51 คะแนน)	ระดับปานกลาง (52-70 คะแนน)	ระดับสูง (71-90 คะแนน)	
ชาย	1.5	15.3	83.2	100.0 (137)
หญิง	1.8	10.2	88.0	100.0 (283)

Pearson Chi-square =2.298 df. = 2 p-value > 0.05

อายุ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการควบคุมการบริโภค
 แอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์เห็นตรงกันว่า ผู้ที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป มีการควบคุม
 การบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์เห็นตรงในระดับสูง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ
 96.2 ในขณะที่ผู้ที่มีอายุ 31-60 ปี และผู้ที่มีอายุ 18-30 ปี มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของ
 ชุมชนในกิจกรรมรณรงค์เห็นตรงในระดับสูงเท่ากัน แต่เป็นสัดส่วนที่ต่ำกว่า โดยคิดเป็น
 ร้อยละ 92.0 และร้อยละ 75.2 ตามลำดับ และเป็นที่น่าสนใจที่ผู้ที่มีอายุ 18-30 ปี มีการควบคุมการ
 บริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์เห็นตรงในระดับปานกลางเป็นสัดส่วนที่สูงกว่า
 อีกสองกลุ่มอายุ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติไคสแควร์พบว่า ตัวทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับความสัมพันธ์ที่พิจารณาจากค่า Contingency Coefficient (CC) ก่อนข้างต่ำเพียง 0.278 (ตารางที่ 7.2)

ตารางที่ 7.2 ร้อยละของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ จำแนกตามอายุและการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ตรีศด

อายุ	การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ตรีศด			รวม (n=420)
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	
	(32-51 คะแนน)	(52-70 คะแนน)	(71-90 คะแนน)	
18-30 ปี	1.8	23.0	75.2	100.0 (165)
31-60 ปี	2.7	5.3	92.0	100.0 (150)
ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	0.0	3.8	96.2	100.0 (105)

Pearson Chi-square = 35.174 df. = 4 p-value < 0.01 CC.= 0.278

สถานภาพสมรส ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ตรีศดพบว่า ผู้ที่มีสถานภาพสมรส และผู้ที่มีสถานภาพสมรส และหม้าย หย่า แยกย้ายกันอยู่ มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ตรีศดในระดับสูง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.3 ในขณะที่ผู้ที่มีสถานภาพสมรสโสด มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ตรีศดในระดับสูงเท่ากัน แต่เป็นสัดส่วนที่ต่ำกว่า โดยคิดเป็นร้อยละ 79.1 และเป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรสโสด มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ตรีศดในระดับปานกลางเป็นสัดส่วนสูงกว่าอีกสองกลุ่มสถานภาพสมรส เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติไคสแควร์พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับความสัมพันธ์ที่พิจารณาจากค่า Contingency Coefficient (CC) ก่อนข้างต่ำเพียง 0.209 (ตารางที่ 7.3)

ตารางที่ 7.3 ร้อยละของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ จำแนกตามสถานภาพสมรสและการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์งดเหล้า

สถานภาพสมรส	การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์งดเหล้า			รวม (n=420)
	กิจกรรมรณรงค์งดเหล้า			
	ระดับต่ำ (32-51 คะแนน)	ระดับปานกลาง (52-70 คะแนน)	ระดับสูง (71-90 คะแนน)	
โสด	1.6	19.3	79.1	100.0 (187)
สมรส (อยู่ด้วยกัน)	2.4	5.4	92.3	100.0 (168)
หม้าย หย่า แยกย้ายกันอยู่	0.0	7.7	92.3	100.0 (65)

Pearson Chi-square = 19.168df. = 4 p-value < 0.01 CC.= 0.209

ระดับการศึกษา ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์งดเหล้าพบว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาขึ้นไป มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์งดเหล้าในระดับสูง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.0 ในขณะที่ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับสูงกว่ามัธยมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์งดเหล้าในระดับสูงเท่ากัน แต่เป็นสัดส่วนที่ต่ำกว่า โดยคิดเป็นร้อยละ 85.9 และร้อยละ 81.9 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติไคสแควร์พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีระดับความสัมพันธ์ที่พิจารณาจากค่า Contingency Coefficient (CC) ค่อนข้างต่ำเพียง 0.167 (ตารางที่ 7.4)

ตารางที่ 7.4 ร้อยละของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ จำแนกตามระดับการศึกษาและการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ระดับการศึกษา	การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์			รวม (n=420)
	กิจกรรมรณรงค์งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์			
	ระดับต่ำ (32-51 คะแนน)	ระดับปานกลาง (52-70 คะแนน)	ระดับสูง (71-90 คะแนน)	
ประถมศึกษา	2.5	5.5	92.0	100.0 (163)
มัธยมศึกษา	1.6	16.6	81.9	100.0 (193)
สูงกว่ามัธยมศึกษา	0.0	14.1	85.9	100.0 (64)

Pearson Chi-square = 12.118 df. = 4 p-value < 0.01 CC.= 0.167

7.1.2 การวิเคราะห์ระดับสองตัวแปรของปัจจัยคุณลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม

การประกอบอาชีพ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการประกอบอาชีพกับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่า ผู้ที่ประกอบอาชีพประจำ (รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานบริษัทเอกชน) มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับสูง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 97.7 ในขณะที่ผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ ประกอบอาชีพในภาคเกษตรกรรม/ปศุสัตว์ ประกอบอาชีพส่วนตัว ประกอบอาชีพ รับจ้างทั่วไป และนักเรียน/นักศึกษา มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับสูงเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 96.6 ร้อยละ 92.9 ร้อยละ 89.7 ร้อยละ 83.5 และร้อยละ 71.4 ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ที่ป็นนักเรียน/นักศึกษา มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในระดับปานกลาง เป็นสัดส่วนที่สูงกว่าอีกห้ากลุ่มอาชีพ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติไคสแควร์พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับความสัมพันธ์ที่พิจารณาจากค่า Contingency Coefficient (CC) ค่อนข้างต่ำเพียง 0.296 (ตารางที่ 7.5)

ตารางที่ 7.5 ร้อยละของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ จำแนกตามการประกอบอาชีพและการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์รีเสด

การประกอบอาชีพ	การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์รีเสด			รวม (n=420)
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	
	(32-51 คะแนน)	(52-70 คะแนน)	(71-90 คะแนน)	
ไม่ได้ทำงาน	0.0	3.4	96.6	100.0 (59)
ประกอบอาชีพประจำ (รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/ พนักงานบริษัทเอกชน)	0.0	2.3	97.7	100.0 (43)
ประกอบอาชีพส่วนตัว	1.5	8.8	89.7	100.0 (68)
ภาคเกษตรกรรม/ปศุสัตว์	0.0	7.1	92.9	100.0 (56)
รับจ้างทั่วไป	4.9	11.7	83.5	100.0 (103)
นักเรียน/นักศึกษา	1.1	27.5	71.4	100.0 (91)

Pearson Chi-square =40.313 df. = 10 p-value <0.01 CC.= 0.296

จำนวนรายได้ต่อเดือน ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการประกอบอาชีพกับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์รีเสดพบว่า ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์รีเสดในระดับสูง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89.2 ในขณะที่ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท และผู้ที่มีรายได้ตั้งแต่ 5,000 – 10,000 บาท มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์รีเสดในระดับสูงเท่ากัน โดยคิดเป็นร้อยละ 87.2 และร้อยละ 80.6 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติไคสแควร์พบว่า ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 7.6)

ตารางที่ 7.6 ร้อยละของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ จำแนกตามจำนวนรายได้ต่อเดือนและการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ไตรศด

จำนวนรายได้ต่อเดือน	การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ไตรศด			รวม (n=420)
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	
	(32-51 คะแนน)	(52-70 คะแนน)	(71-90 คะแนน)	
ต่ำกว่า 5,000 บาท	2.7	10.1	87.2	100.0 (188)
5,000 – 10,000 บาท	2.2	17.2	80.6	100.0 (93)
ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป	0.0	10.8	89.2	100.0 (139)

Pearson Chi-square = 6.907 df. = 4 p-value >0.05

ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับค่าอุปโภค/บริโภค ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับค่าอุปโภค/บริโภคกับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชน ในกิจกรรมรณรงค์ไตรศดพบว่า ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับค่าอุปโภค/บริโภคในระดับปานกลาง มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ไตรศดในระดับสูง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.6 ในขณะที่ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับค่าอุปโภค/บริโภคในระดับต่ำและผู้ที่มีค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับค่าอุปโภค/บริโภคในระดับสูง มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ไตรศดในระดับสูงเท่ากัน แต่เป็นสัดส่วนที่ต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 86.0 และร้อยละ 84.8 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติไคสแควร์พบว่า ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 7.7)

ตารางที่ 7.7 ร้อยละของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ จำแนกตามค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ในแต่ละเดือนเกี่ยวกับค่าอุปโภค/บริโภคและการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ไตรสด

ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันใน แต่ละเดือนเกี่ยวกับค่า อุปโภค/บริโภค	การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนใน กิจกรรมรณรงค์ไตรสด			รวม (n=420)
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	
	(32-51 คะแนน)	(52-70 คะแนน)	(71-90 คะแนน)	
ระดับต่ำ	0.0	14.0	86.0	100.0 (43)
ระดับปานกลาง	2.0	11.3	86.6	100.0 (344)
ระดับสูง	0.0	15.2	84.8	100.0 (33)

Pearson Chi-square = 2.095 df. = 4 p-value >0.05

ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับทางการแพทย์และสาธารณสุข ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทางการแพทย์และสาธารณสุขกับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ไตรสดพบว่า ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทางการแพทย์และสาธารณสุขในระดับสูง มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ไตรสดในระดับปานกลาง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 21.4 ในขณะที่ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทางการแพทย์และสาธารณสุขในระดับปานกลาง และผู้ที่มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทางการแพทย์และสาธารณสุขในระดับสูง มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ไตรสดในระดับปานกลางเท่ากัน แต่เป็นสัดส่วนที่ต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 19.4 และร้อยละ 9.4 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติไคสแควร์พบว่า ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 7.8)

ตารางที่ 7.8 ร้อยละของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ จำแนกตามค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ในแต่ละเดือนเกี่ยวกับทางการแพทย์และสาธารณสุขและการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด

ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันใน แต่ละเดือนเกี่ยวกับทาง การแพทย์และสาธารณสุข	การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนใน กิจกรรมรณรงค์คนตรีสด			รวม (n=420)
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	
	(32-51 คะแนน)	(52-70 คะแนน)	(71-90 คะแนน)	
ระดับต่ำ	1.6	9.4	89.1	100.0 (320)
ระดับปานกลาง	2.8	19.4	77.8	100.0 (72)
ระดับสูง	0.0	21.4	78.6	100.0 (28)

Pearson Chi-square = 9.393 df. = 4 p-value >0.05

ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์กับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดพบว่า ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ในระดับสูง มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดในระดับปานกลาง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.5 ในขณะที่ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ในระดับต่ำและผู้ที่มีค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ในระดับปานกลาง มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดในระดับปานกลางเท่ากัน แต่เป็นสัดส่วนที่ต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 14.0 และร้อยละ 10.4 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติไคสแควร์พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีระดับความสัมพันธ์ที่พิจารณาจากค่า Contingency Coefficient (CC) ก่อนข้างต่ำเพียง 0.162 (ตารางที่ 7.9)

ตารางที่ 7.9 ร้อยละของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ จำแนกตามค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ในแต่ละเดือนเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ และการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชน ในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด

ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันใน แต่ละเดือนเกี่ยวกับเครื่องดื่ม สุรา เหล้า เบียร์	การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนใน กิจกรรมรณรงค์คนตรีสด			รวม (n=420)
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	
	(32-51 คะแนน)	(52-70 คะแนน)	(71-90 คะแนน)	
ระดับต่ำ	1.6	10.4	88.0	100.0 (308)
ระดับปานกลาง	2.8	9.7	87.5	100.0 (72)
ระดับสูง	0.0	27.5	72.5	100.0 (40)

Pearson Chi-square = 11.251 df. = 4 p-value <0.05 CC.= 0.162

จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครัวเรือน ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครัวเรือนกับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดพบว่า จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครัวเรือนตั้งแต่ 6 คนขึ้นไป มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดในระดับสูง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.3 ในขณะที่จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครัวเรือน 4-6 คน และจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครัวเรือนต่ำกว่า 4 คน มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดในระดับสูงเท่ากัน แต่เป็นสัดส่วนที่ต่ำกว่า โดยคิดเป็นร้อยละ 86.8 และร้อยละ 86.2 ตามลำดับ และเป็นที่น่าสนใจที่ว่าจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครัวเรือน 4-6 คน มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดในระดับปานกลางเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าอีกสองกลุ่มจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครัวเรือน เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติไคสแควร์พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับความสัมพันธ์ที่พิจารณาจากค่า Contingency Coefficient (CC) ค่อนข้างต่ำเพียง 0.018 (ตารางที่ 7.10)

ตารางที่ 7.10 ร้อยละของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ จำแนกตามจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครัวเรือนและการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด

จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ ร่วมกันในครัวเรือน	การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนใน กิจกรรมรณรงค์คนตรีสด			รวม (n=420)
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	
	(32-51 คะแนน)	(52-70 คะแนน)	(71-90 คะแนน)	
ต่ำกว่า 4 คน	7.0	13.1	86.2	100.0 (289)
4-6 คน	1.5	11.8	86.8	100.0 (68)
มากกว่า 6 คนขึ้นไป	6.3	6.3	87.3	100.0 (63)

Pearson Chi-square = 11.970 df. = 4 p-value < 0.05 CC.= 0.127

การเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชน ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชนกับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดพบว่า ผู้ที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชนอยู่ในระดับสูง มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดในระดับสูง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.9 ในขณะที่ผู้ที่มีระดับการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชนในระดับต่ำ และผู้ที่มีระดับการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชนในระดับปานกลาง มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดในระดับสูงเท่ากัน โดยคิดเป็นร้อยละ 90.7 และร้อยละ 81.7 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติไคสแควร์พบว่า ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 7.11)

ตารางที่ 7.11 ร้อยละของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชนและการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด

การเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น ในชุมชน	การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนใน กิจกรรมรณรงค์คนตรีสด			รวม (n=420)
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	
	(32-51 คะแนน)	(52-70 คะแนน)	(71-90 คะแนน)	
ระดับต่ำ	0.0	9.3	90.7	100.0 (54)
ระดับปานกลาง	2.0	16.3	81.7	100.0 (202)
ระดับสูง	1.8	7.3	90.9	100.0 (164)

Pearson Chi-square = 8.609 df. = 4 p-value >0.05 CC.= 0.142

7.1.3 การวิเคราะห์ระดับสองตัวแปรของปัจจัยค่านิยม ความเชื่อเรื่องการบริโภคแอลกอฮอล์และกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด

ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องมีแอลกอฮอล์และดนตรี ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องมีแอลกอฮอล์และดนตรีกับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดพบว่า ค่านิยมความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องมีแอลกอฮอล์และดนตรีอยู่ในระดับปานกลาง มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดในระดับปานกลาง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 17.7 ในขณะที่ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องมีแอลกอฮอล์และดนตรีในระดับสูง และค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องมีแอลกอฮอล์และดนตรีในระดับต่ำ มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดในระดับปานกลางเท่านั้น แต่เป็นสัดส่วนที่ต่ำกว่า โดยคิดเป็นร้อยละ 9.4 และร้อยละ 5.8 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติไคสแควร์พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับความสัมพันธ์ที่พิจารณาจากค่า Contingency Coefficient (CC) ก่อนข้างต่ำเพียง 0.185 (ตารางที่ 7.12)

ตารางที่ 7.12 ร้อยละของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ จำแนกตามค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องมีแอลกอฮอล์และดนตรีและการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่ดนตรีสด

ค่านิยม ความเชื่อการจัด กิจกรรมรื่นเริงที่ต้องมี แอลกอฮอล์และดนตรี	การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนใน กิจกรรมรดแห่ดนตรีสด			รวม (n=420)
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	
	(32-51 คะแนน)	(52-70 คะแนน)	(71-90 คะแนน)	
ระดับต่ำ	1.4	5.8	92.8	100.0 (138)
ระดับปานกลาง	2.7	17.7	79.6	100.0 (186)
ระดับสูง	0.0	9.4	90.6	100.0 (96)

Pearson Chi-square = 14.814 df. = 4 p-value < 0.01 CC.= 0.185

ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่เจ้าภาพต้องเป็นผู้จัดเตรียมข้าวปลาอาหาร เครื่องดื่มไว้ต้อนรับ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่เจ้าภาพต้องเป็นผู้จัดเตรียมข้าวปลาอาหาร เครื่องดื่มไว้ต้อนรับ กับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่ดนตรีสดพบว่า ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่เจ้าภาพต้องเป็นผู้จัดเตรียมข้าวปลาอาหาร เครื่องดื่มไว้ต้อนรับอยู่ในระดับปานกลาง มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่ดนตรีสดในระดับปานกลาง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 15.9 ในขณะที่ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่เจ้าภาพต้องเป็นผู้จัดเตรียมข้าวปลาอาหาร เครื่องดื่มไว้ต้อนรับอยู่ในระดับสูง และค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่เจ้าภาพต้องเป็นผู้จัดเตรียมข้าวปลาอาหาร เครื่องดื่มไว้ต้อนรับอยู่ในระดับต่ำ มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่ดนตรีสดในระดับปานกลาง โดยคิดเป็นร้อยละ 10.7 และร้อยละ 4.9 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติไคสแควร์พบว่า ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 7.13)

ตารางที่ 7.13 ร้อยละของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ จำแนกตามค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรณรงค์ที่เข้าภาพต้องเป็นผู้จัดเตรียมข้าวปลาอาหาร เครื่องดื่มไว้ต้อนรับและการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด

ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรณรงค์ที่เข้าภาพต้องเป็นผู้จัดเตรียมข้าวปลาอาหาร เครื่องดื่มไว้ต้อนรับ	การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด			รวม (n=420)
	ระดับต่ำ (32-51 คะแนน)	ระดับปานกลาง (52-70 คะแนน)	ระดับสูง (71-90 คะแนน)	
ระดับต่ำ	2.4	4.9	92.7	100.0 (41)
ระดับปานกลาง	2.1	15.9	82.1	100.0 (145)
ระดับสูง	1.3	10.7	88.0	100.0 (234)

Pearson Chi-square = 4.970 df. = 4 p-value >0.05

ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรณรงค์ที่ต้องใช้รณรงค์คนตรีสด ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรณรงค์ที่ต้องใช้รณรงค์คนตรีสดกับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดพบว่า ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรณรงค์ที่ต้องใช้รณรงค์คนตรีสดอยู่ในระดับสูง มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดในระดับสูง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 91.0 ในขณะที่ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรณรงค์ที่ต้องใช้รณรงค์คนตรีสดในระดับปานกลาง และค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรณรงค์ที่ต้องใช้รณรงค์คนตรีสดในระดับต่ำ มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดในระดับสูงเท่ากัน แต่เป็นสัดส่วนที่ต่ำกว่า โดยคิดเป็นร้อยละ 76.8 และร้อยละ 72.2 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติไคสแควร์พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับความสัมพันธ์ที่พิจารณาจากค่า Contingency Coefficient (CC) ค่อนข้างต่ำเพียง 0.371 (ตารางที่ 7.14)

ตารางที่ 7.14 ร้อยละของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ จำแนกตามค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องใช้รถแห่คนตรีสดและการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่คนตรีสด

ค่านิยม ความเชื่อการจัด กิจกรรมรื่นเริงที่ต้องใช้รถ แห่คนตรีสด	การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนใน กิจกรรมรถแห่คนตรีสด			รวม (n=420)
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	
	(32-51 คะแนน)	(52-70 คะแนน)	(71-90 คะแนน)	
ระดับต่ำ	22.2	5.6	72.2	100.0 (18)
ระดับปานกลาง	0.0	23.3	76.8	100.0 (112)
ระดับสูง	1.0	7.9	91.0	100.0 (290)

Pearson Chi-square = 67.022 df. = 4 p-value < 0.01 CC.= 0.371

7.1.4 การวิเคราะห์ระดับสองตัวแปรของกิจกรรมและการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับรถแห่คนตรีสด

จำนวนการจัดกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสด ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนการจัดกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสดกับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่คนตรีสดพบว่า การจัดกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสด 1-3 ครั้งต่อปี มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่คนตรีสดในระดับสูง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.0 ในขณะที่การจัดกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสดในรอบหนึ่งปีจำนวน 3-6 ครั้งต่อปี การจัดกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสดในรอบหนึ่งปีจำนวนมากกว่า 10 ครั้งต่อปี และการจัดกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสดในรอบหนึ่งปีจำนวน 6-10 ต่อปี มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่คนตรีสดในระดับสูงเท่ากัน แต่เป็นสัดส่วนที่ต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 78.9 ร้อยละ 68.4 และร้อยละ 61.5 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติไคสแควร์พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับความสัมพันธ์ที่พิจารณาจากค่า Contingency Coefficient (CC) ค่อนข้างต่ำเพียง 0.242 (ตารางที่ 7.15)

ตารางที่ 7.15 ร้อยละของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ จำแนกตามจำนวนการจัดกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแท็กซี่และ การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแท็กซี่

จำนวนการจัดกิจกรรมของ ชุมชนที่ใช้บริการรถแท็กซี่ คนตรีสด	การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนใน กิจกรรมรถแท็กซี่			รวม (n=420)
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
	(32-51 คะแนน)	(52-70 คะแนน)	(71-90 คะแนน)	
1-3 ครั้งต่อปี	1.3	7.7	90.0	100.0 (298)
3-6 ครั้งต่อปี	3.3	17.8	78.9	100.0 (90)
6-10 ครั้งต่อปี	0.0	38.5	61.5	100.0 (13)
มากกว่า 10 ครั้งต่อปี	0.0	31.6	68.4	100.0 (19)

Pearson Chi-square =26.034 df. = 6 p-value >0.01 CC.= 0.242

การขออนุญาตใช้เสียงในการจัดกิจกรรมที่ใช้บริการรถแท็กซี่ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการขออนุญาตใช้เสียงในการจัดกิจกรรมที่ใช้บริการรถแท็กซี่คนตรีสดกับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแท็กซี่พบว่า การขออนุญาตใช้เสียงในการจัดกิจกรรมที่ใช้บริการรถแท็กซี่คนตรีสด ผู้จัดกิจกรรมรับทราบว่าจะต้องมีการขออนุญาตใช้เสียง มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแท็กซี่คนตรีสดในระดับสูง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 94.3 ในขณะที่การขออนุญาตใช้เสียงในการจัดกิจกรรมที่ผู้จัดไม่แน่ใจว่าต้องมีการขออนุญาตใช้เสียง และการขออนุญาตใช้เสียงในการจัดกิจกรรมที่ผู้จัดกิจกรรมไม่ทราบว่าจะต้องมีการขออนุญาตใช้เสียง มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแท็กซี่คนตรีสดในระดับสูงเท่ากัน แต่เป็นสัดส่วนที่ต่ำกว่า โดยคิดเป็นร้อยละ 76.7 และร้อยละ 74.3 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติไคสแควร์พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับความสัมพันธ์ที่พิจารณาจากค่า Contingency Coefficient (CC) ค่อนข้างต่ำเพียง 0.267 (ตารางที่ 7.16)

ตารางที่ 7.16 ร้อยละของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ จำแนกตามการอนุญาตให้เสี่ยงในการจัดกิจกรรมที่ใช้บริการรถแท็กซี่และ การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแท็กซี่

การอนุญาตให้เสี่ยงในการ จัดกิจกรรมที่ใช้บริการรถแท็กซี่ คนตรีสด	การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนใน กิจกรรมรถแท็กซี่			รวม (n=420)
	ระดับต่ำ	ระดับปานกลาง	ระดับสูง	
	(32-51 คะแนน)	(52-70 คะแนน)	(71-90 คะแนน)	
ทราบ	0.4	5.3	94.3	100.0 (246)
ไม่แน่ใจ	2.7	20.5	76.7	100.0 (73)
ไม่ทราบ	4.0	21.8	74.3	100.0 (101)

Pearson Chi-square = 32.247 df. = 4 p-value <0.01 CC.= 0.267

ประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแท็กซี่ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแท็กซี่กับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแท็กซี่พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแท็กซี่ มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแท็กซี่ในระดับสูง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 87.7 เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติไคสแควร์พบว่า ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 7.17)

ตารางที่ 7.17 ร้อยละของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ จำแนกตามประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแท็กซี่และ การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์

ประสบการณ์การเข้าร่วม กิจกรรมของชุมชนที่ใช้ บริการรถแท็กซี่	การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนใน กิจกรรมรถแท็กซี่			รวม (n=420)
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
	(32-51 คะแนน)	(52-70 คะแนน)	(71-90 คะแนน)	
ไม่มี	0.8	15.6	83.6	100.0 (128)
มี	2.1	10.3	87.7	100.0 (292)

Pearson Chi-square = 3.178 df. = 6 p-value >0.05

7.1.5 การวิเคราะห์ระดับสองตัวแปรของปัจจัยการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์

การรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์กับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์สตรีสดพบว่า ผู้ที่รับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์อยู่ในระดับสูง มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์สตรีสดในระดับสูง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 92.5 ในขณะที่ผู้ที่รับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ที่อยู่ในระดับปานกลาง และผู้ที่รับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ที่อยู่ในระดับต่ำ มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์สตรีสดในระดับสูงเท่ากัน แต่เป็นสัดส่วนที่ต่ำกว่า โดยคิดเป็นร้อยละ 73.8 และร้อยละ 40.0 ตามลำดับ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยสถิติไคสแควร์พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีระดับความสัมพันธ์ที่พิจารณาจากค่า Contingency Coefficient (CC) ค่อนข้างต่ำเพียง 0.419 (ตารางที่ 7.18)

ตารางที่ 7.18 ร้อยละของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ จำแนกตามการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์และการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์สตรีสด

การรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์	การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์สตรีสด			รวม (n=420)
	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	
	(32-51 คะแนน)	(52-70 คะแนน)	(71-90 คะแนน)	
ระดับต่ำ	20.0	40.0	40.0	100.0 (20)
ระดับปานกลาง	2.8	23.4	73.8	100.0 (107)
ระดับสูง	0.0	5.8	94.2	100.0 (293)

Pearson Chi-square = 89.277 df. = 4 p-value < 0.01 CC.= 0.419

อาจกล่าวได้ว่า การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์สตรีสด จังหวัดขอนแก่น มีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ตั้งแต่คุณลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจและสังคม ค่านิยม ความเชื่อเรื่องการบริโภคแอลกอฮอล์และกิจกรรมรณรงค์สตรีสด กิจกรรมและการ

จัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับรถแท่นตรีศด และการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภค แอลกอฮอล์

จากการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป หรือผู้สูงอายุ เป็นกลุ่มประชากรที่สามารถควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแท่นตรีศด จังหวัดขอนแก่นได้มากกว่าประชากรกลุ่มอื่น ทั้งนี้เพราะผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีสุขภาพร่างกายที่เสื่อมถอยลงไปตามอายุที่เพิ่มขึ้น จึงต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายที่อาจจะเกิดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญพักตร์ ดารากร ณ อุรุยา (2556) พบว่า การคิดถึงผลเสียของการดื่มสุราอยู่เสมอจะทำให้มีการบริโภคแอลกอฮอล์ในปริมาณที่ลดลง ผู้ที่มีสถานภาพสมรส และผู้ที่มีสถานภาพสมรสแบบหย่า หย่า แยกย้ายกันอยู่ มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เพราะผู้ที่มีสถานภาพสมรสและสถานภาพสมรสแบบหย่า หย่าแยกย้ายกันอยู่ อาจมีภาระในการรับผิดชอบสมาชิกในครอบครัว รวมทั้งการดูแลตนเอง ในส่วนระดับชั้นที่สำเร็จการศึกษาผู้ที่สำเร็จการศึกษามีตั้งแต่ประถมศึกษาขึ้นไปมีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์อยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่าการศึกษาน่าจะมีส่วนทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้และรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริโภคแอลกอฮอล์ สอดคล้องกับรายงานสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทยประจำปี 2560 พบว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าดื่มสุรามากที่สุด (ร้อยละ 48.73) (ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา, 2562) ขณะเดียวกันงานวิจัยของChansaeng et al. (2018) ก็กล่าวถึงในประเด็นนี้ว่า ครูผู้สอนในโรงเรียน/สถาบันการศึกษาควรสอดแทรกค่านิยมรวมทั้งทัศนคติการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างถูกต้อง ตลอดจนการสร้างค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และงานวิจัยของสิริกร นามลาบุตรและวารานิชฐ์ ลำไย (2560) พบว่า การควบคุมแอลกอฮอล์โดยสถานศึกษาเป็นรูปแบบหนึ่งในการควบคุมแอลกอฮอล์ของชุมชน โดยครูให้ความรู้เกี่ยวกับโทษและอันตรายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับเด็กนักเรียน จัดกิจกรรมนันทนาการต่างๆและสอนให้เด็กรู้จักห่างไกลจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การประกอบอาชีพและจำนวนรายได้ที่ได้รับต่อเดือน ผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพมีการควบคุมในการบริโภคแอลกอฮอล์ในระดับสูง ทั้งนี้เนื่องจากผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ อาจมีรายได้หรือค่าใช้จ่ายที่จะต้องใช้จ่ายในชีวิตประจำวันค่อนข้างจำกัด ซึ่งหากนำเงินมาใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อาจไม่เพียงพอต่อการยังชีพได้ ผู้ที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 10,000 ขึ้นไป มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในระดับที่สูง ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตในประเด็นนี้ว่าจำนวนรายได้ต่อเดือนมากอาจมีค่าใช้จ่ายจำนวนมากตามไปด้วย และต้องมีการบริหารค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนเพียงพอกับจำนวนเงินที่ได้รับ และผู้ที่มีค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ที่อยู่ในระดับต่ำ มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในระดับสูง

สอดคล้องกับงานวิจัยของยูพา จิวพัฒนกุลและธนิษฐา สมัย (2557) พบว่า ครอบครัวยุคใหม่ต้องลดปริมาณการบริโภคแอลกอฮอล์ลง เพราะต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมาก และผู้ที่มีสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 6 คนขึ้นไป มีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในระดับสูง

ส่วนค่านิยม ความเชื่อเรื่องการบริโภคแอลกอฮอล์และกิจกรรมรถแข่งคนตรีสด หากผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องมีแอลกอฮอล์และคนตรีอยู่ในระดับสูง การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ก็สูงตามไปด้วย เช่นเดียวกับค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องใช้รถแข่งคนตรีสด เมื่อผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องใช้รถแข่งคนตรีสดอยู่ในระดับสูง การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ก็สูงตามไปด้วย ทั้งนี้เพราะการจัดกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแข่งคนตรีสดต้องมีการขออนุญาตใช้เสียง มีการขอกำลังเจ้าหน้าที่มีควบคุม หรืออำนวยความสะดวกเรียบร้อยรวมทั้งการบังคับใช้กฎหมายให้กับงาน หรือกิจกรรมที่จัดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสมพงษ์ จันทร์ขอนแก่น (2560) พบว่า วัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นสิ่งสำคัญเพราะเป็นมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีคุณค่าควรแก่การอนุรักษ์ไว้ กิจกรรมอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นเหล่านี้เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่กระตุ้นสร้างความสนใจให้เยาวชนรุ่นใหม่ รวมทั้งประชาชนเกิดจิตสำนึกและภูมิใจในความเป็นท้องถิ่น เพราะฉะนั้นในภาพรวมรัฐบาลหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเสริมปัจจัยเกื้อหนุนดังกล่าวที่จะทำให้ปลายทางคือ เยาวชน ประชาชน ลด ละ เลิก การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และห่างไกลยาเสพติดทุกประเภทได้ เช่นเดียวกับงานวิจัยของชุตินา บุญกลาง (2561) สาเหตุการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชนอยู่ในระดับสูง ส่วนหนึ่งมาจากค่านิยมในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับสูง และมีการปฏิบัติตามกฎหมายในระดับต่ำ ในประเด็นการขออนุญาตใช้เสียงในการจัดกิจกรรม หากผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนทราบว่าต้องมีการขออนุญาตใช้เสียงในการจัดกิจกรรมในระดับสูง การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ก็สูงตามไปด้วย และจำนวนการจัดกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแข่งคนตรีสดในรอบหนึ่งปี หากชุมชนมีการจัดกิจกรรมจำนวน 1-3 ครั้งต่อปี การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์อยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เพราะสามารถวางแผนการจัดการควบคุมดูแลในกิจกรรมที่จัดขึ้นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรพงศ์ รติสุขพิมล (2557) พบว่า การรณรงค์สาธารณะ เป็นมาตรการทางสังคมอย่างหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนกระบวนการนโยบายแอลกอฮอล์ของประเทศไทย

การรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ หากผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนรับทราบข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนในการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง สามารถช่วยควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมที่จัดขึ้นชุมชนโดยใช้บริการรถแข่งคนตรีสดได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของศิริมาณี ศรีหาภาคและคณะ (2563) พบว่า การรณรงค์เพื่อป้องกันนักดื่มหน้าใหม่ยังมีความจำเป็นที่ต้องดำเนินการควบคู่กับการบังคับใช้กฎหมายที่ป้องกัน

ไม่ให้มีการเข้าถึงเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ได้สะดวกและลดโอกาสการเข้าถึงสุราในช่วงประเพณี และงานวิจัยของ Pakchokdee (2016) พบว่า การบังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้เห็นชัดเจนว่าคนส่วนใหญ่รับรู้เกี่ยวกับปัญหาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น แต่บางส่วนยังขาดการตระหนักและไม่ทำตามกฎหมาย

7.2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมแอลกอฮอล์ เป็นการวิเคราะห์ระดับหลายตัวแปร (Multi-variate Analysis) โดยใช้สถิติถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งมีข้อกำหนดว่า ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามต้องมีระดับการวัดระดับช่วง หรือระดับอัตรา ตัวแปรใดมีการวัดระดับกลุ่ม หรืออันดับต้องปรับให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) ซึ่งในการวิเคราะห์ครั้งนี้ มีตัวแปรที่ต้องปรับเป็นตัวแปรหุ่นจำนวน 7 ตัวแปร ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา การประกอบอาชีพ จำนวนการจัดกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแท็กซี่ การขออนุญาตใช้เสียงในการจัดกิจกรรมที่ใช้บริการรถแท็กซี่ และประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแท็กซี่ โดยนำคุณสมบัติของตัวแปรเหล่านี้มาสร้างตัวแปรหุ่นได้ 14 ตัวแปร ได้แก่ เพศหญิง สถานภาพสมรสโสด สถานภาพสมรสหม้าย หย่า แยกย้ายกันอยู่ ไม่ได้ทำงาน/ทำงานที่ไม่เกิดรายได้ ประกอบอาชีพส่วนตัว อาชีพภาคเกษตรกรรม/ ปศุสัตว์ อาชีพรับจ้างทั่วไป นักเรียน/นักศึกษา การจัดกิจกรรม 3-6 ครั้งต่อปี การจัดกิจกรรม 6-10 ครั้งต่อปี การจัดกิจกรรมมากกว่า 10 ครั้งต่อปี ทราบว่าต้องมีการขออนุญาตใช้เสียง ไม่แน่ใจว่าต้องมีการขออนุญาตใช้เสียง และเคยมีประสบการณ์ในการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแท็กซี่

อนึ่งในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมแอลกอฮอล์ด้วยสถิติถดถอยพหุคูณนั้น ตัวแปรที่นำเข้าสู่การวิเคราะห์ต้องไม่มีตัวแปรคู่ใดมีความสัมพันธ์กันสูงเกิน 0.75 เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาความสัมพันธ์พหุร่วมเชิงเส้น (Multi-collinearity) ซึ่งหากค่าความสัมพันธ์สูงจะทำให้คุณค่าในการพยากรณ์สมการด้วยลง (สุชาติ ประเสริฐรัฐสินธุ์, 2544) ซึ่งผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรรายชื่อของตัวแปรที่นำเข้าสู่การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรไม่สูงเกิน 0.75 ดังนั้น จึงสามารถนำมาใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยได้ (ภาพที่ 7.1)

7.2.1 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์

เมื่อนำตัวแปรดังกล่าวทั้งหมดมาวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ด้วยวิธี Enter เพื่ออธิบายอิทธิพลของตัวแปรตั้งแต่สองตัวขึ้นไปที่มีต่อตัวแปรตามตัวเดียว ผลการวิเคราะห์พบว่า มีตัวแปรอิสระบางตัวเท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีศด ได้แก่ จำนวนอายุ สถานภาพสมรส โสด ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครัวเรือน ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องใช้รถแห่คนตรีศด และระดับการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีศด (ตารางที่ 7.19) มีดังนี้

สถานภาพสมรส โสด มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีศด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ (b) เท่ากับ 2.757 หมายความว่า เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่สมรส สถานภาพสมรส โสดมีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีศดมากกว่า 2.757 หน่วย

จำนวนอายุ มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีศด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ (b) เท่ากับ 0.137 หมายความว่า เมื่อชาวบ้านในชุมชนมีอายุเพิ่มขึ้น 1 ปี การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีศดเพิ่มขึ้น 0.137 หน่วย

จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ด้วยกันในครัวเรือน มีอิทธิพลเชิงลบต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีศด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ (b) เท่ากับ 0.370 หมายความว่า เมื่อชาวบ้านในชุมชนมีสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1 คนการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีศดลดลง 0.370 หน่วย

ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ มีอิทธิพลเชิงลบต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีศด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ (b) เท่ากับ 0.859 หมายความว่า เมื่อชาวบ้านในชุมชนมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์เพิ่มขึ้น 1 บาท การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีศดลดลง 0.859 หน่วย

ความเชื่อ ค่านิยมเกี่ยวกับรถแห่คนตรีศด มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีศด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ (b) เท่ากับ 1.313 หมายความว่า เมื่อชาวบ้านในชุมชนมีความเชื่อ ค่านิยมเกี่ยวกับรถแห่

ดนตรีสด เพิ่มขึ้น 1 หน่วย การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ดนตรีสด เพิ่มขึ้น 1.313 หน่วย

การรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ มีอิทธิพลเชิงบวก ต่อมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ดนตรีสด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ (b) เท่ากับ 0.629 หมายความว่า เมื่อชาวบ้านในชุมชนมีการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น 1 หน่วย มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ดนตรีสด เพิ่มขึ้น 0.629 หน่วย

เมื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปร โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (Bata) พบว่า การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ดนตรีสด ได้รับอิทธิพลสูงสุดจากการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ ($\beta = 0.440$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รองลงมาคือ จำนวนอายุ ($\beta = 0.305$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องใช้รถแห่ดนตรีสด ($\beta = 0.234$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สถานภาพสมรสโสด ($\beta = 0.160$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา (0.164) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ ($\beta = 0.107$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครัวเรือน ($\beta = 0.089$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ตัวแปรอิสระทั้งหมดที่นำมาวิเคราะห์สามารถอธิบายการผันแปรของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์ดนตรีสด ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 61.7 ($R^2=0.617$)

ตารางที่ 7.19 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ตัวแปรอิสระ	b	Beta	Sig	ลำดับที่ของอิทธิพล
เพศหญิง (1)	0.658	0.036	0.414	
จำนวนอายุ	0.137	0.305	0.001**	2
โสด (2)	2.757	0.160	0.024*	4
หม้าย หย่า แยก (2)	-0.492	-0.021	0.676	
ประถมศึกษา (3)	1.665	0.094	0.331	
มัธยมศึกษา (3)	2.455	0.142	0.067	
ไม่ได้ประกอบอาชีพ (4)	-0.684	-0.028	0.715	
ประกอบอาชีพส่วนตัว (4)	-2.371	-1.547	0.123	
อาชีพภาคเกษตรกรรม/ปศุสัตว์ (4)	1.382	0.055	0.417	
รับจ้างทั่วไป (4)	-0.236	-0.012	0.876	
นักเรียน/นักศึกษา (4)	-1.677	-0.080	0.385	
จำนวนรายได้ต่อเดือน	6.984	0.061	0.291	
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค	-0.010	-0.003	0.954	
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทางการแพทย์และสาธารณสุข	-0.586	-0.060	0.158	
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์	-0.859	-0.107	0.025*	5
จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครัวเรือน	-0.370	-0.089	0.041*	6
การเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชน	-0.242	-0.060	0.230	
ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องมีแอลกอฮอล์และดนตรี	-0.181	-0.048	0.338	
ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่เจ้าภาพต้องเป็นผู้จัดเตรียมข้าวปลาอาหาร เครื่องดื่มไว้ต้อนรับ	-0.379	-0.072	0.153	
ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องใช้รถแห่ดนตรีสด	1.313	0.234	0.000**	3
จำนวนในการจัดกิจกรรม 3-6 ครั้งต่อปี (6)	-0.790	-0.038	0.389	
จำนวนในการจัดกิจกรรม 6-10 ครั้งต่อปี (6)	-0.510	-0.010	0.803	
จำนวนในการจัดกิจกรรมมากกว่า 10 ครั้งต่อปี (6)	0.698	0.017	0.692	
ทราบว่าจะต้องมีการขออนุญาตใช้เสียง (7)	0.990	0.057	0.309	
ไม่แน่ใจว่าต้องมีการขออนุญาตใช้เสียง (7)	0.138	0.006	0.904	
มีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแห่ดนตรีสด (8)	0.810	0.043	0.377	
ระดับการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์	0.629	0.440	0.000**	1
a	46.17			
R2= 0.617	F=8.907	Sig.of F= 0.000	n = 420	

หมายเหตุ กลุ่มอ้างอิงของตัวแปรหุ่น ได้แก่

- (1) เพศชาย
- (2) สมรส
- (3) สูงกว่าระดับมัธยมศึกษา
- (4) รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ

- (5) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่ารับบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข
 - (6) จำนวนการจัดกิจกรรม 1-3 ครั้งต่อปี
 - (7) ไม่ทราบว่าจะต้องมีการขออนุญาตใช้เสียง
 - (8) ไม่เคยมีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสด
- *มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่นพบว่า

ปัจจัยคุณลักษณะทางประชากร ได้แก่ จำนวนอายุ และสถานภาพสมรสโสด เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแห่คนตรีสด ดังนี้

จำนวนอายุ มีอิทธิพลต่อการควบคุมการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่คนตรีสด จำนวนอายุเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอันดับที่ 2 ต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่คนตรีสด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีอิทธิพลเชิงบวก (ตารางที่ 6.19) ทั้งนี้เพราะเมื่อบุคคลมีอายุเพิ่มมากขึ้น อาจมีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบมากขึ้น รวมทั้งความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกายอาจลดน้อยลงตามอายุที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้บุคคลเข้าร่วมกิจกรรมรถแห่คนตรีสดลดลง รวมทั้งการบริโภคแอลกอฮอล์ในปริมาณน้อยลง เพื่อป้องกันผลกระทบกับการทำงานและปัญหาสุขภาพที่อาจจะเกิดขึ้น

สถานภาพสมรสโสดพบว่า ผู้ที่มีสถานภาพสมรสโสดมีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่คนตรีสด สถานภาพสมรสโสดเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอันดับที่ 4 ต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่คนตรีสด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีอิทธิพลเชิงบวก (ตารางที่ 6.19) ทั้งนี้เพราะผู้ที่มีสถานภาพสมรสโสด สามารถตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสดและสามารถปฏิเสธการบริโภคแอลกอฮอล์ได้ด้วยตนเอง เพื่อป้องกันตนเองในการเมาแล้วขับ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย หากผู้ที่ขับจี้มีเมมาในขณะที่ขับรถ ขณะที่เพศ ระดับชั้นที่สำเร็จการศึกษา ประถมศึกษา และระดับชั้นที่สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษา ไม่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น

ปัจจัยคุณลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ และจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครัวเรือน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น

ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ ผลการวิจัยพบว่า ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอันดับที่ 5 ต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีอิทธิพลเชิงลบ (ตารางที่ 6.19) เนื่องจากค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์อย่างชัดเจน กล่าวคือ ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้นเป็นค่าใช้จ่ายที่สนับสนุนให้บุคคลบริโภคแอลกอฮอล์ เมื่อมีค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ลดลง การบริโภคแอลกอฮอล์ก็ลดลงด้วย

จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครัวเรือน ผลการวิจัยพบว่า จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครัวเรือน มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครัวเรือน เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอันดับที่ 6 ต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีอิทธิพลเชิงลบ (ตารางที่ 6.19) ทั้งนี้เพราะจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครัวเรือนมาก หรือน้อยนั้นอาจเกี่ยวพันกับการบริโภคแอลกอฮอล์และค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายให้กับสุรา เหล้า เบียร์ ขณะที่การประกอบอาชีพ จำนวนรายได้ต่อเดือน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการอุปโภค/บริโภค ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับทางการแพทย์และสาธารณสุข และการเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชน ไม่มีอิทธิพลต่อการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น

ค่านิยม ความเชื่อเรื่องการบริโภคแอลกอฮอล์และกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดที่จัดขึ้นในชุมชน ได้แก่ ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องใช้รถแห่คนตรีสด เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ดังนี้

ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องใช้รถแห่คนตรีสด มีอิทธิพลต่อการควบคุมการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องใช้รถแห่คนตรีสด เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอันดับที่ 3 ต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีอิทธิพลเชิงบวก (ตารางที่ 6.19) ทั้งนี้เพราะหากบุคคลมีค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องใช้รถแห่คนตรีสดซึ่งการจัดมหรสพความบันเทิงในรูปแบบนี้ ส่วนหนึ่งก่อให้เกิดการรวมตัวของเด็กและเยาวชนที่มีโอกาสเข้าถึงการบริโภคแอลกอฮอล์โดยง่าย ในประเด็นนี้งานวิจัยของ วิษณุ ศรีทะวงศ์, 2562) พบว่า ค่านิยมที่ว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นของดีที่

คู่ควรต่อช่วงเวลาในการการเฉลิมฉลอง หรือโอกาสพิเศษ มองว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แสดงถึงการมีรสนิยมทางสังคมเป็นเครื่องดื่มที่นำไปสู่การสร้างมิตรภาพระหว่างคนแปลกหน้าให้กลายมาเป็นเพื่อน เป็นต้น บริษัทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เข้ามาช่วยเหลือและส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดงานบุญประเพณีในแต่ละท้องถิ่น เกิดความเชื่อว่าการดื่มเป็นเรื่องปกติใครๆ เขาก็ดื่มกัน การจัดงานไม่มีเหล้าก็ไม่สนุก เครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับงานบุญประเพณีเป็นของคู่กัน เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ ในการจัดงานประเพณีวัฒนธรรมเทศกาลสำคัญต่างๆ ควรต้องมีการควบคุมดูแลเป็นอย่างดี ไม่ให้มีการโฆษณาส่งเสริมการขาย หรือให้เด็กเข้าไปสัมผัสกับกิจกรรมทางการตลาดของธุรกิจแอลกอฮอล์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phromkrathok and Chomnirrat (2020) พบว่า งานบุญเทศกาล งานรื่นเริงในพื้นที่ภาคอีสาน มักจะมีรดน้ำมนต์ เป็นจุดดึงดูดใจให้วัยรุ่นและชาวบ้านในชุมชนมีความนิยมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้วัยรุ่นมีการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่ายและดื่มในปริมาณที่มากขึ้นตามมา เช่นเดียวกับงานวิจัยของอนันต์ ตั้งพิทักษ์ไกรและคณะ (2563) พบว่า งานมหรสพบันเทิง (รดน้ำมนต์) มีการเปิดพื้นที่ให้ผู้ประกอบการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เคลื่อนที่ในงานงานที่ง่ายต่อการเข้าถึงโดยไม่มีการควบคุม เยาวชนสามารถเข้าถึงการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ได้ง่าย ซึ่งภาพที่ปรากฏพบครั้งที่มงานมหรสพบันเทิงในพื้นที่คือ การรวมกลุ่มกันของเยาวชนในการเข้าร่วมงานเพื่อพูดคุย เต็มรับ และร่วมดื่มกินเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างสนุกสนานไร้ขอบเขตจนนำไปสู่การทะเลาะวิวาทตามมา และวิจัยของธีรภัทร ญวงษ์ศรีแลคณะ (2561) พบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามีโอกาสในการดื่มในช่วงเทศกาล งานที่มีการพบปะสังสรรค์มากที่สุด ขณะเดียวกันการจัดกิจกรรมที่ใช้บริการรถแท็กซี่ในชุมชนก็มีหน่วยงานหลายภาคส่วนเข้ามาร่วมในกิจกรรม เช่น ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข (สท.) เจ้าหน้าที่ อปพร. โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้อง ขณะที่ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องมีแอลกอฮอล์และดนตรี และค่านิยมความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่เจ้าภาพต้องเป็นผู้จัดเตรียมข้าวปลาอาหาร เครื่องดื่มไว้ต้อนรับ ไม่มีอิทธิพลต่อการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแท็กซี่ จังหวัดขอนแก่น

กิจกรรมและการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับรถแท็กซี่ในชุมชน ได้แก่ จำนวนการจัดกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแท็กซี่ และ การขออนุญาตใช้เสียงในการจัดกิจกรรมที่ใช้บริการรถแท็กซี่ และ ประสิทธิภาพการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแท็กซี่ ไม่มีอิทธิพลต่อการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแท็กซี่ จังหวัดขอนแก่น

ปัจจัยการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ ได้แก่ การรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ดังนี้

การรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด การรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอันดับที่ 1 ต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีอิทธิพลเชิงบวก (ตารางที่ 6.19) ทั้งนี้เพราะการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ ทำให้บุคคลมีความตระหนักในการบริโภคแอลกอฮอล์ และพึงปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนดไว้เกี่ยวกับบริโภคแอลกอฮอล์ ตลอดจนพฤติกรรมเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการบริโภคแอลกอฮอล์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดที่เด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมที่ทำให้เกิดปัญหาตามมา เช่น ปัญหากับผู้ปกครอง การทะเลาะวิวาท ปัญหาการเรียน อุบัติเหตุ เป็นต้น และการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์เป็นวิธีการหนึ่งในการควบคุมทางสังคมที่รูปแบบของการควบคุมทางสังคมโดยผ่านกฎหมายและการบริหารงาน (Social Control through Law and Administration) กฎหมายเป็นเรื่องกฎข้อบังคับให้บุคคลยอมรับการปฏิบัติตาม หากใครฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายย่อมได้รับโทษานุโทษ บุคคลมีความเกรงกลัวกฎหมาย (พรบดินทร์ คำป้อ, 2554) งานวิจัยของมารีสา อินทรเกิดและประสพชัย พสุนนท์ (2560) พบว่า ทักษะคิดและการรับรู้กฎหมายเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการยอมรับมาตรการกฎหมายในการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ขณะที่งานวิจัยของอานนท์ ตั้งพิทักษ์ไกรและคณะ (2563) พบว่า การเข้าถึงเครื่องดื่มของเยาวชนผ่านงานบุญประเพณีที่มีการจัดงานมหรสพบันเทิง ยังคงมีการจำหน่ายและดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับกลุ่มเยาวชน ร้านค้าที่จำหน่ายไม่ตรวจบัตรประชาชน และชุมชนยังไม่สามารถนำมาตราการควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด งานวิจัยนี้ยังเสนอให้เห็นว่าการนำกฎหมายมาบังคับใช้ในชุมชนเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน เนื่องจากคนในชุมชนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับระบบเครือญาติ และคนในชุมชนให้ความสำคัญกับระบบนี้มาก วิธีการหนึ่งที่จะช่วยควบคุมในเรื่องการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชนน่าจะเป็นการสร้างความเข้าใจอย่างต่อเนื่องจึงจะได้รับความร่วมมือจากคนในชุมชน และงานวิจัยของประภา นัครา (2557) พบว่าการรับรู้ เป็นสาเหตุทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลต่อการปฏิบัติตามนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในจังหวัดภูเก็ต เช่นเดียวกับงานวิจัยของณัฐกาล ลาชนอก (2559) พบว่า นักเรียนจำอากาศ มีระดับการยับยั้งการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เมื่อมีการรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบโรงเรียนจำอากาศ

บทที่ 8

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่อง มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย ระเบียบวิธีวิจัย สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

8.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่อง มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1.1 เพื่อศึกษามาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น

1.2 เพื่อศึกษาระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น

1.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น

8.2 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) โดยเริ่มต้นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แล้วจึงดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้แบ่งระยะของการศึกษาเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีหน่วยวิเคราะห์จำนวน 3 ระดับ ได้แก่ ระดับองค์กร ระดับชุมชน และระดับปัจเจก มีพื้นที่วิจัยคือ ชุมชนบ้านโคก (นามสมมติ) เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น ชุมชนแห่งนี้มีความถี่ของการใช้บริการรดแห่คนตรีสดในการทำกิจกรรมของชุมชนเป็นประจำ ข้อมูลจากเพจ Facebook ขอนแก่นแดนหมอลำ ในช่วงเดือนมกราคมถึงเมษายน พ.ศ.2563 พบว่า ชุมชนมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้บริการรดแห่คนตรีสดสูงถึง 10 กิจกรรม ซึ่งมากกว่าชุมชนอื่นในพื้นที่เดียวกัน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญในระดับองค์กร จำนวน 5 คน ผู้ให้ข้อมูลในระดับชุมชน จำนวน 5 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในระดับปัจเจก (ชาวบ้านในชุมชน) จำนวน 10 คน และผู้ประกอบการรดแห่คนตรีสด จำนวน 5 คน รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งสิ้น จำนวน 25 คน การ

วิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ซึ่งข้อมูลดังกล่าวถูกนำมาพัฒนาเป็นข้อคำถามในแบบสอบถาม อันนำมาซึ่งตัวแปรในการวิจัยเชิงปริมาณ

ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีหน่วยการวิเคราะห์ในระดับปัจเจก มีพื้นที่วิจัยคือ ชุมชนโนนทันและชุมชนกุศกว้าง ตำบลโนนทัน อำเภอหนองเรือ ชุมชนโนนทองและชุมชนภูมุลเป้า ตำบลโนนทอง อำเภอหนองเรือ ชุมชนโนนหินแห่และชุมชนภูมุลเป้า ตำบลหนองแก อำเภอหนองเรือ ชุมชนดงพองและชุมชนคอนยาง ตำบลศิลา อำเภอเมือง ชุมชนม่วงโป้และชุมชนหนองปิง ตำบลสาวะถี อำเภอเมือง ชุมชนหัวบึงและชุมชนคอนช้าง ตำบลคอนช้าง อำเภอเมือง ชุมชนม่วงหวานและชุมชนโนนพยอม ตำบลม่วงหวาน อำเภอน้ำพอง ชุมชนโนนพยอมและชุมชนห้วยเสื่อเต็น ตำบลน้ำพอง อำเภอน้ำพอง ชุมชนท่าโพธิ์และชุมชนกุศพังเคือ ตำบลท่ากระเสริม อำเภอน้ำพอง ซึ่งเป็นชุมชนที่มีการจัดกิจกรรมที่ใช้บริการรถแท็กซี่คนตรีสดเป็นสัดส่วนที่เทียบได้กับชุมชนในการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากข้อมูลเชิงคุณภาพและผ่านการหาคุณภาพเครื่องมือแล้ว โดยผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยทั้งสิ้น 420 คน ซึ่งถือเป็นตัวอย่างของการศึกษาครั้งนี้ การวิเคราะห์ตัวแปรเดียวใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์สองตัวแปรใช้สถิติ Chi-square และการวิเคราะห์หลายตัวแปรเพื่อหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแท็กซี่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ด้วยวิธี Enter โดยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิเคราะห์สถิติการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS)

8.3 สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มุ่งศึกษามาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแท็กซี่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ระดับการมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแท็กซี่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแท็กซี่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่ารถแท็กซี่คนตรีสดที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนในจังหวัดขอนแก่น มีส่วนก่อให้เกิดการเข้าถึงการดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชนที่อาจนำมาสู่การเป็นนักดื่มหน้าใหม่รวมถึงนักดื่มทั่วไป และเห็นว่าชุมชนควรมีแนวทางควบคุมเพื่อไม่ให้คนในชุมชน เด็กและเยาวชนเข้าถึงการบริโภคแอลกอฮอล์ เพื่อที่จะสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้กับผู้ที่เข้าร่วมในกิจกรรม และอาจนำไปสู่กิจกรรมรถแท็กซี่คนตรีสดที่ปราศจากแอลกอฮอล์ต่อไปในอนาคต สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

8.3.1 บริบทชุมชน

การศึกษาเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการศึกษาชุมชนบ้านโคก เป็นชุมชนที่มีจำนวนของการใช้บริการรถแท็กซี่สดในการทำกิจกรรมของชุมชนเป็นประจำ ชุมชนแห่งนี้ตั้งอยู่ระหว่างรอยต่อของจังหวัดขอนแก่นกับจังหวัดมหาสารคาม ห่างจากตัวเมืองขอนแก่นประมาณ 15 กิโลเมตร ตั้งอยู่ในเขตฝั่งเมืองสี่แฉ่งของจังหวัดขอนแก่น ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยเฉพาะการทำนา ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์ เนื่องจากเป็นพื้นที่ลุ่มบริเวณแม่น้ำพอง และเป็นพื้นที่รับน้ำขนาดใหญ่ จึงมีน้ำเพียงพอที่จะทำนาปรังและนาปี ชุมชนยังคงรักษาวิถีชีวิตแบบเกษตรกรรม มีลักษณะความเป็นอยู่แบบเรียบง่ายมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติ สังคม และวัฒนธรรมที่ดีในชุมชนยังคงยึดถือปฏิบัติตามหลักศาสนา และให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมประเพณีที่มีการปฏิบัติสืบต่อกันมา

การจัดกิจกรรมภายในชุมชนส่วนใหญ่จัดขึ้นตามประเพณีของคนอีสานในรอบหนึ่งปี หรือที่เรียกว่า “ฮีตสิบสองคองสิบสี่” ในส่วนของการจัดกิจกรรมที่ใช้รถแท็กซี่สดในกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในชุมชนนั้นส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแห่ ซึ่งการแห่นั้นจะต้องมีคนตรีเป็นเครื่องประกอบ ในสมัยก่อนในชุมชนใช้กลองยาว ผสมกับพิณ แคน เป็นเครื่องดนตรีประกอบในการแห่นาขบวน เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไปมีรถแท็กซี่เกิดขึ้น ชาวบ้านในชุมชนจึงหันมาใช้บริการรถแท็กซี่สดในการแห่

การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแห่ภายในชุมชนส่วนใหญ่จัดในช่วงเดือนเจ็ดหรือที่ชาวบ้านในชุมชนเรียกว่า “บุญเบิกบ้าน” เป็นการทำบุญเพื่อชำระล้างสิ่งที่ไม่ดีแก่ชุมชน หมู่บ้านของตนเองให้หมดไปพร้อมกับการจัดงานอุปสมบทหมู่บุตรหลานของผู้ที่อยู่ในชุมชนก่อนที่จะเป็นงานบุญในเดือนแปด หรือบุญเข้าพรรษา และจะมีการใช้บริการรถแท็กซี่สดอีกในกิจกรรมของชุมชนอีกครั้งหลังออกพรรษา เช่น การแห่กฐิน แห่ผ้าป่า เป็นต้น ทั้งนี้เมื่อมีงานหรือกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชนที่ใช้บริการรถแท็กซี่สด ส่วนใหญ่จะได้รับความนิยมนั่งจากคนในชุมชนและคนนอกชุมชนและมีผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก ขณะเดียวกันในขบวนแห่ก็จะมีการบริโภคน้ำดื่มแอลกอฮอล์ร่วมกันไปด้วย เนื่องจากการดื่มแอลกอฮอล์ก็เป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นในชุมชน ในส่วนเครื่องดื่มประเภทแอลกอฮอล์ในงานนั้นมีทั้งจากผู้ที่เป็นเจ้าภาพจัดหาไว้เพื่อต้อนรับแขกที่มาร่วมงาน และแขกที่มาร่วมงานจัดหามาเอง โดยซื้อจากร้านค้าในชุมชน หรือร้านสะดวกซื้อแล้วนำมาบริโภคภายในงาน หรือกิจกรรมที่จัดขึ้น

8.3.2 มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด

มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 4 มาตรการ ดังนี้

1) มาตรการของครอบครัวและชุมชน เริ่มจากการดำเนินการในครอบครัว ด้วยการการตักเตือน ให้การอบรมสั่งสอน สอดส่องดูแลพฤติกรรมของบุตรหลาน ขณะเดียวกัน การควบคุมของชุมชน มีวิธีการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดด้วยการ ขอความร่วมมือกับชาวบ้านในชุมชนช่วยกันดูแล ไม่ให้เกิดการมั่วสุมในการบริโภคแอลกอฮอล์ ของเด็กและเยาวชน กล่าวตักเตือนหากพบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ขอความร่วมมือกับเจ้าภาพในการจัดงานที่ปราศจากแอลกอฮอล์ ขอความร่วมมือกับผู้ประกอบการร้านค้าในชุมชนให้ปฏิบัติตามกฎหมายการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2) มาตรการของผู้นำชุมชน ด้วยการใช้สื่อประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับชาวบ้านในชุมชนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ไร้แอลกอฮอล์ ข่าวสารของชุมชน ความรู้ทางด้านกฎหมายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การเข้าร่วมกิจกรรมที่ใช้บริการรถแห่คนตรีสดด้วยตนเอง เพื่อควบคุมดูแลความเรียบร้อยของการจัดกิจกรรมและการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

3) มาตรการของผู้ประกอบการรถแห่คนตรีสด ด้วยการกำหนดกฎระเบียบให้แก่สมาชิกของรถแห่คนตรีสดในการบริโภคแอลกอฮอล์ในระหว่างการแสดง เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้ที่มาเข้าร่วมกิจกรรม หรือขบวนแห่ ไม่มีเครื่องหมายการค้าของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ติดไว้บนรถแห่คนตรีสด

4) มาตรการอาศัยความร่วมมือจากภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยขอความร่วมมือกับโรงเรียน/สถาบันการศึกษา ให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของการดื่มสุรา ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สอดแทรกเนื้อหาของการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสมในกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประเพณี และผู้ที่เป็นเจ้าภาพว่าจ้างรถแห่คนตรีสดมาทำการแสดงด้วยการจัดงาน หรือกิจกรรมที่ปราศจากแอลกอฮอล์ ขอความร่วมมือกับรถแห่คนตรีสดที่ว่าจ้างมาทำการแสดงในห้วงการแสดงที่ส่งเสริม หรือเชิญชวนให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมบริโภคแอลกอฮอล์ ดำเนินการขออนุญาตใช้เสียงและการขอกำล้างเจ้าหน้าที่เพื่อดูแลความสงบเรียบร้อยในการจัดกิจกรรม

8.3.3 ระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น

มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดในภาพรวมอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 85.0 รองลงมาคือมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 13.3 และมีมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 1.7 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดรายมาตรการพบว่า ระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดโดยใช้มาตรการของครอบครัวและชุมชนอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 87.1 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 12.4 ตามลำดับ ระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดโดยใช้มาตรการของผู้นำชุมชนอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 87.1 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 12.4 ตามลำดับ ระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดโดยใช้มาตรการของผู้ประกอบการรณรงค์คนตรีสดอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 83.3 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 14.5 ตามลำดับ และระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสดโดยใช้มาตรการอาศัยความร่วมมือจากภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 94.3 รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 5.5 ตามลำดับ

8.3.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น

การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด ได้รับอิทธิพลสูงสุดจากการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์ ($\beta = 0.440$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 รองลงมาคือ จำนวนอายุ ($\beta = 0.305$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ค่านิยม ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องใช้รถแห่คนตรีสด ($\beta = 0.234$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สถานภาพสมรสโสด ($\beta = 0.160$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา (0.164) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ ($\beta = 0.107$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกันในครัวเรือน ($\beta = 0.089$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ตัวแปรอิสระทั้งหมดที่นำมาวิเคราะห์สามารถอธิบายการผันแปรของการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์คนตรีสด ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยสามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 61.7 ($R^2=0.617$)

8.4. ข้อเสนอแนะ การวิจัยเรื่อง การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีศด จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

8.4.1 ข้อเสนอแนะระดับครอบครัว ชุมชนท้องถิ่น

1) มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่คนตรีศด จังหวัดขอนแก่น มีการดำเนินการหลายระดับและต้องอาศัยความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหลายฝ่ายจึงจะเกิดผลสัมฤทธิ์ที่พึงประสงค์ในการดำเนินการ ดังนั้นชุมชนต้องอาศัยความร่วมมือกันตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน/สถาบันการศึกษา ชุมชน ผู้ประกอบการรดแห่คนตรีศด ผู้นำชุมชน/เจ้าหน้าที่รัฐต้องร่วมมือกันในการดำเนินการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรดแห่คนตรีศดที่จัดขึ้นในชุมชน

2) เมื่อพิจารณาถึงกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการควบคุมการจัดกิจกรรมที่ใช้บริการรดแห่คนตรีศดในชุมชนพบว่า ยังไม่มีกฎหมายเฉพาะมีเพียงกฎหมายควบคุมการโฆษณา และการขออนุญาตใช้เสียงเท่านั้น ขณะเดียวกันหากรดแห่คนตรีศดเข้ามาทำการแสดงในพื้นที่ผิวจราจร หรือทางจราจร อาจต้องขออนุญาตจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมด้วย เช่น เจ้าหน้าที่ปกครอง หน่วยงานท้องถิ่นในชุมชน เป็นต้น รวมทั้งให้เจ้าหน้าที่เหล่านี้เข้ามาตรวจตราความสงบเรียบร้อยของการจัดกิจกรรม และการควบคุมการจำหน่ายแอลกอฮอล์ให้กับผู้ที่ไม่ถึง 20 บริบูรณ์ หรือการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเวลาที่ห้ามจำหน่าย เป็นต้น เพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับในกฎหมาย

3) เจ้าภาพ/ผู้ที่ว่าจ้างรดแห่คนตรีศดมาทำการแสดงในชุมชนต้องมีการขออนุญาตใช้เสียงจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองก่อนการทำการแสดง และควรขอเจ้าหน้าที่ตำรวจ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองในพื้นที่เข้ามาอำนวยความสะดวกและดูแลความสงบเรียบร้อยของการจัดงาน รวมทั้งประเด็นการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ดำเนินไปตามข้อบังคับของกฎหมาย

8.4.2 ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

1) หน่วยงานท้องถิ่นควรมีการกำหนดแผนการดำเนินงานร่วมกันในเรื่องการจัดกิจกรรมที่ใช้บริการรดแห่คนตรีศดขึ้นในชุมชน ที่มาจากการมีส่วนร่วมในชุมชน หรือที่เรียกว่าแผนชุมชน ซึ่งมีการกำหนดกฎ กติกา เช่น ระยะเวลาในการทำงานแสดงของรดแห่คนตรีศด กิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้ การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การมีเจ้าหน้าที่ในการควบคุม เป็นต้น

2) การสร้างความรับรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้คนในชุมชนได้รับทราบว่าสามารถปฏิบัติตนอย่างไรเพื่อไม่ให้ผิดกฎหมาย ซึ่งการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นช่วยให้สมาชิกในชุมชนเกิดความตระหนักในพฤติกรรมเกี่ยวกับการ

บริโกลแอลกอฮอล์ของตนเอง และนำไปสู่การไม่มีพฤติกรรม หรือช่วยยับยั้งการกระทำที่ผิดกฎหมาย เช่น การประกาศข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อสาธารณะภายในชุมชน การจัดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ การให้ความรู้แก่เด็ก เยาวชน ผ่านการจัดการเรียนรู้ในระบบโรงเรียน เป็นต้น ดังนั้นควรมีการส่งเสริมประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข้อกฎหมายเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ผ่านสื่อทุกรูปแบบ

8.4.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรดแห่คนตรีสดตามรูปแบบของการแสดง และวิเคราะห์เปรียบเทียบให้เห็นถึงวิธีการ หรือมาตรการควบคุมว่ามีความเหมือนหรือความแตกต่างในประเด็นใด

2) ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อค้นหารูปแบบมาตรการในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรดแห่คนตรีสดโดยชุมชนและครอบครัว หรือภาคีที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

3) ควรมีการศึกษารูปแบบการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมงานบุญประเพณีที่นิยมใช้บริการรดแห่คนตรีสด โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน และเจ้าภาพ/ผู้ว่าจ้างรดแห่คนตรีสด

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณ์ ขุนลึก รังสรรค์ สิงห์เลิศและสุณี สาธิตานันต์ (2556).รูปแบบการส่งเสริมการปฏิบัติตาม
มาตรการควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้จำหน่าย ในจังหวัดหนองคาย. วารสาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 7 (3): 197-206.
- กัญญา สุดเสมอใจ. (2562). มาตรการควบคุมผู้มีนเมาในที่สาธารณะ. วารสารบัณฑิตศึกษา
นิติศาสตร์, 12(2): 227-236.
- กาญจนา แก้วเทพและสมสุข หินวิมาน.(2551). สายธารแห่งนักคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองกับ
สื่อการศึกษา.พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ:ภาพพิมพ์
- การปกครอง,(กรม).(2562). รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน พ.ศ.2562.กรมการปกครอง
กระทรวงมหาดไทย เข้าถึงได้จาก www.stat.bora.dopa.go.th สืบค้นเมื่อวันที่ 13
กุมภาพันธ์ 2563.
- กิตติพงษ์ พลทิพย์ (2564).การจัดงานศพปลอดเหล้าของตำบลหนองบัว อำเภออาจสามารถ จังหวัด
ร้อยเอ็ด.วารสารโรงพยาบาลมหาสารคาม, 18(1): 34-41.
- คมชัดลึก.(2563). 'รถแห่' แร่ง โตสวนกระแส รากหญ้าฟูบ.
เข้าถึงได้จาก <https://www.komchadluek.net/news/ent/417704>.สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มีนาคม
2563.
- ควบคุมโรค,กรม.(2553). แนวทางการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
พ.ศ.2551 สำหรับพนักงานเจ้าหน้าที่. หน้า 10-12. กรุงเทพฯ:สำนักงานคณะกรรมการ
ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรมควบคุมโรค.
- ชิงชัย ศิริธร.(2561). การประยุกต์ใช้วัฒนธรรมอุปเต็มในการออกแบบกราฟิกเพื่อส่งเสริมการออก
กำลังกายในกีฬา ขอนแก่นมาราธอนนานาชาติ วารสารการพยาบาลและการดูแลสุขภาพ,
36 (3): 233-241.
- ชุตินา บุญกลาง.(2561).การศึกษาการดำเนินยุทธศาสตร์นโยบายแอลกอฮอล์ระดับชาติ ในจังหวัด
อำนาจเจริญและศรีสะเกษ.วารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี, 7(2):136-144.
- ณัชชา สุชะวันกุล. (2562). กฎหมาย 4.0. กรุงเทพฯธุรกิจ 15 มีนาคม 2562.

- ณัฐกาล ถายนอก (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการยับยั้งการดื้อแมลงกอสอดล์ตามกฎหมายควบคุม เครื่องดื้อแมลงกอสอดล์และ ระเบียบโรงเรียนจำอากาศของนักเรียนจำอากาศ. **วารสารกฎหมายและสาธารณสุข**, 2(2): 151-159.
- ณัฐวุฒิ สง่างาม. (2554). **การสร้างแบรนด์ด้วยการตลาดสีเขียวของกระดาษไอเดีย กรีน. วิทยานิพนธ์** ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ศุภฤกษ์ อายุวัฒน์. (2548). **เอกสารประกอบการเรียนวิชา วิธีวิทยาวิจัยทางสังคมศาสตร์. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (เอกสารอัดสำเนา).**
- ทรงพล ศาลาคม อารยา ประเสริฐชัยและช่อทิพย์ บรมธนรัตน์. (2560). การมีส่วนร่วมของผู้นำ ชุมชนในการป้องกันการ ดื้อแมลงกอสอดล์ อำเภอท่าซาง จังหวัดน่าน. **วารสารควบคุมโรค**, 43(1): 25-34.
- ทานตะวัน สุระเดชาสกุล. (2556). **เอกสารทบทวนองค์ความรู้เรื่อง แอลกอฮอล์กับความรุนแรง. เชียงใหม่: แผนงานการพัฒนากระบวนการดูแลผู้มีปัญหาการดื่มสุรา (พรส.), 1-29.**
- ธีรภัศร์ โสติดิวรรณ กิตติพงษ์ กลิ่นจันทร์ ธรรมสรณ์ โมรารวรรณและวิวัลย์ดา สิริชีวานันท์. (2561). **งานบุญไร้แอลกอฮอล์ กรณีศึกษางานประเพณีแห่หลวง จังหวัดลำพูนหนึ่งเดียวในโลก. วารสารการวิจัยเพื่อพัฒนาชุมชน (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), 11(3): 27-40.**
- ธีรภัทร ณวณษ์ศรี กรรณิการ์ นามวงศ์ กัญญารัตน์ น้านิล และพิชญพร โตโพธิ์กลาง. (2562). **พฤติกรรมการดื้อแมลงกอสอดล์ที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. รายงานวิจัยคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.**
- นุกกิจ ทวีชาติ. (2561). **วัฒนธรรมใหม่พิสดารและอุบาทว์. เข้าถึงได้จาก <http://kruperm2519.blogspot.com/2018/04/blog-post.html>. สืบค้นเมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2563.**
- เนตรดาว ธงชิว. (2561). **การป้องกันการใช้แอลกอฮอล์ในทางที่ผิดในวัยรุ่น. วารสารสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ สาขาภาคเหนือ**, 24(2): 1-11.
- บุญจันทร์ ทิพชัย สมชาย ลำควนและบุญสม ยอดมาลี. (2562). **การบูรณาการการใช้ภูมิปัญญาเจ้าโคตรของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยลาว ผู้ไทย และกะเลิงสู่บทบาทหน้าที่ของผู้นำชุมชนและการควบคุมทางสังคมของชุมชนในภาคอีสาน. วารสารการเมืองการปกครอง**, 9 (3): 168-186.
- บุญเสริม หุตะแพทย์, ประกายรัตน์ ภัทรชิต, กุลกานต์ อภิวัฒน์ลังการ และสุเพ็ญศรี พึ่ง โลกสูง. (2552). **โครงการการวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องของการดื้อแมลงกอสอดล์กับความรุนแรงในการทำงาน. สงขลา: ศูนย์วิจัยปัญหาเหตุดื้อ.**

- เบญจพร บัวสำลี.(2560). การเข้าถึงจุดจำหน่ายเครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการดื่มน้ำ เครื่องดื่มน้ำแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นและผลกระทบที่เกิดขึ้น. วารสารศิลปศาสตร์ปริทัศน์, 12(23): 1-15.
- ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี .(2556, 3 กันยายน). **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 130 ตอนพิเศษ 112 ง.
- ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี. (2558, 18 กุมภาพันธ์). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 132 ตอนพิเศษ 39 ง.
- ประภา นักรา.(2557). การปฏิบัติตามนโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในจังหวัดภูเก็ต. วารสาร สังคมศาสตร์, 10(2): 89-126.
- พรบดินทร์ คำป้อ.(2554).รายงานวิชากฎหมายกับสังคม เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสังคมกับ **กฎหมายปัจจุบัน**.เชียงใหม่:คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พรรณปพร ลีวิโรจน์ ปรายทิพย์ พิษย์ ภูริทัต สิงหเสม และจุฑารัตน์ รุ่งจำรัส (2559).การยอมรับ และการพัฒนานโยบายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์.วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 10(22): 28-39.
- พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551. **ราชกิจจานุเบกษา** 125 (กุมภาพันธ์ 2551), หน้า 34-49.
- พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2552. (2555, 7 สิงหาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 129 ตอนพิเศษ 213ง.
- พัทธา สายหู.(2544). **กลไกของสังคม**.พิมพ์ครั้งที่ 10.กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญพักตร์ ดารากร ณ อยุธยา.(2556).ความสำเร็จในการเลิกสุราของผู้ป่วยสุราที่มีโรคร่วมทางจิตเวช.วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต, 27 (1): 1-15.
- ภานรินทร์ ณีฐฎากรสกุล อติสร วงศ์คงเดชและกฤษณ์ ขุนลึก.(2562). การพัฒนานโยบายสาธารณะแบบมีส่วนร่วมเพื่อควบคุมการดื่มสุราของวัยรุ่นในเขตชุมชนใกล้สถานศึกษาแห่งหนึ่ง. **สำนักงานควบคุมโรคที่ 7 ขอนแก่น**, 26(1): 27-34.
- มนตร์รัตน์ ถาวรเจริญทรัพย์ ทิวรัตน์ วุฒิสรัย พัชรรา ลีพหรวงศ์ นัยนา ประดิษฐ์สิทธิกร และยศ ตีระวัฒนานนท์. (2554). การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย: จากผลการศึกษาด้านทุนความเจ็บป่วยสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.วารสารวิจัยระบบ **สาธารณสุข**, 5(4):479-484.
- มาริสตา อินทรเกิดและประสพชัย พสุนนท์ (2560).การยอมรับมาตรการทางกฎหมายในการควบคุม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551 ของ

นักศึกษาคณะบริการธุรกิจ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.วารสารธุรกิจปริทัศน์,
9(2): 7-20.

ยุพา จิวพัฒนกุลและชนิษฐา สมัย.(2557).การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของครอบครัวไทย.

วารสารพยาบาลทหารบก ,15(2): 305-311.

วารานิชฐ์ ลำไยและเชษฐ รัชดาพรรณานิกุล (2560).รูปแบบการแข่งเรือปลอดเหล้าในจังหวัดน่าน.

รายงานการวิจัย ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

วัชรพงศ์ รัตสุขพิมล.(2557).รณรงค์งดเหล้าเข้าพรรษาจากการรับรู้สู่นักดื่มที่ลดลง ในกรณีจริยา

สุขรุ่ง,ปิยะนาถ ประยูร,หนูเพียร แสนอินทร์ บรรณาธิการ.เรื่องเหล้าก้าวลงบันไดงานวิจัยเด่น

รอบทศวรรษแห่งการเรียนรู้และการขับเคลื่อนนโยบายเพื่อลดปัญหาแอลกอฮอล์ใน

สังคมไทย.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.

วิจิรา น้าวัดนไพบูลย์.(2563). ส.ว. วัลลภ ตั้งกระทู้ถาม ปัญหาความเดือดร้อนจากการจัดให้มีรถแท็กซี่

ในงานมหรสพ. ข่าววิทยุรัฐสภา. เข้าถึงได้จาก

http://tpchannel.org/radio/newsdetail.php?news_id=277.สืบค้นเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2563.

วิษณุ ศรีทะวงศ์.(2562).การขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางสังคมผ่านงานบุญประเพณี

วัฒนธรรมและเทศกาลสำคัญ.ข้อเท็จจริงและตัวเลขเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย

พ.ศ.2559-2561 Facts and Figures Alcohol in Thailand 2016-2018. บรรณาธิการ

สาวิตรี อักษรนางกรชัย.พิมพ์ครั้งที่ 1.กรุงเทพฯ:สหมิตรพัฒนาการพิมพ์ (1992).

ศิริภาณี ศรีหาภาค ไพฑูรย์ พรหมเทศ สุพิศตรา พรหมกุล แสงดาว จันทร์ดา น้าทิพย์ ไพคำนาม และ

เสกสรรค์ ศรีหาภาค. (2563).สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการรับรู้

นโยบายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ระดับจังหวัด จังหวัดขอนแก่น.วารสารศูนย์อนามัยที่

9, 14(35): 362-373.

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา. (2562). รายงานสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทย

ประจำปี พ.ศ.2560/บรรณาธิการ สาวิตรี อักษรนางกรชัย พิมพ์ครั้งที่ 1.กรุงเทพฯ:สหมิตร

พัฒนาการพิมพ์(1992).

สมพงษ์ จันทร์ขอนแก่น.(2560).การพัฒนาารูปแบบการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ

ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 จังหวัดอุบลราชธานี

กรณีศึกษา : อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม, วารสารสำนักงานป้องกันโรคที่ 7 ขอนแก่น

, 42 (3): 31-41.

- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข.(2550). ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการควบคุมทางสังคม: มิติทางสังคมวิทยาใน
กระบวนการยุติธรรมชุมชน. วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
24(1): 18-32.
- สวรรค์ สิริภคมงคลและคณะ.(2554). การป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น. วารสาร
ประชากร, 2(3): 7-24.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร
พ.ศ. 2560. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สิริกร นามลาบุตรและวารานิชฐ์ ลำไย.(2560). มาตรการในชุมชนเพื่อควบคุมการจำหน่ายเครื่องดื่ม
แอลกอฮอล์และการเข้าถึงทั้งในระบบตลาดและทางสังคมในจังหวัดหนองคาย. วารสาร
กฎหมายสุขภาพและสาธารณสุข, 3(3): 271-287.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2556). การใช้สถิติในงานวิจัยอย่างถูกต้องและได้มาตรฐานสากล. พิมพ์
ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- สุภาพรณี อุดมลักษณ์ ปิ่นนธร ชัชวรัตน์และจันทร์จิรา อินจัน. (2557). กระบวนการเรียนรู้อย่างมี
ส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้าง ศักยภาพของครอบครัวในการแก้ไขปัญหาการดื่มสุราในชุมชน
บ้านสันป่าบง ต.สันป่าม่วง อ.เมือง จ.พะเยา. วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข,
24(30): 90-103.
- เสกสรร ยะอนันต์ (2562). การศึกษาบทบาทของผู้นำในชุมชนและรูปแบบกระบวนการพัฒนา
ชุมชนปลอดบุหรี่ ปลอด สุรา กรณีศึกษา โครงการจังหวัดลำพูนบูรณาการปลอดบุหรี่และ
สุราของชุมชนในพื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน. วารสารกฎหมายสุขภาพและสาธารณสุข
, 5(2): 191-207.
- อชิป ต้นอารีย์และพลเทพ วิจิตรคุณากร.(2560). สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และ
ดัชนีความเสี่ยงต่อปัญหาแอลกอฮอล์ของจังหวัดในประเทศไทย: ข้อมูลการสำรวจ พ.ศ.
2560. วารสารวิจัยระบบสาธารณสุข, 13(4): 353-367.
- อรทัย วลีวงศ์. (2559). แอลกอฮอล์ กับปัญหาอาชญากรรม ความรุนแรง ความสงบเรียบร้อย และ
ความปลอดภัยของสังคม (ร่าง 9 พฤษภาคม 2559) สืบค้นจาก [cas.or.th/wp-
content/uploads/2016/05/alh_social_safety_20160512.pdf](https://cas.or.th/wp-content/uploads/2016/05/alh_social_safety_20160512.pdf) เมื่อวันที่ 11 มกราคม 2563.
- อัศวินท์ ศาสนพิทักษ์ สุกัลยา คงประดิษฐ์และจินดา ชำรงอาจริยกุล (2559). มาตรการการจำกัดการ
เข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประเทศบรูไน. วารสาร อัล-อิกมะฮ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี, 9
(17): 115-123.

- อานนท์ ตั้งพิทักษ์ไกร ธรรมรงค์ ปล่องทอง รพีภัทร ศรีไกรภักดิ์ และพัชรินทร์ ชนฤทธิ์ไพศาล.
(2563).ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานมหรสพบันเทิงที่มีต่อพฤติกรรม
ของเยาวชน จังหวัดศรีสะเกษ.ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Bottomline. (2019). “รถแห่ดนตรีสด” จำเลยสังคม? เข้าถึงได้จาก
https://bottomlineis.co/Entertainment_Live_Music_Car_Effect สืบค้นเมื่อวันที่ 13
กุมภาพันธ์ 2563.
- Chansaeng, S., Ketrat, K., Nan-udon, R., Komolmalai, W., Soonthorn, S., & Sutheepasert, T.
(2018).Factors relating to alcohol consumption behaviors among secondary school male
students in Nonthaburi province. **Community Health Development Academy
Khon Kaen University**. 6(2): 197-213.
- Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2007). **Designing and Conducting Mixed Methods
Research**. Thousand Oaks, CA: Sage publications.
- Glomjai T, Teinchaitut C, Sangartit S, Sihapark S, na Sakolnakorn P,P.(2016) The Collaboration
of the Stakeholders in Community to Prevent the Alcohol Consumption Behavior of
Young People in Thailand. **Journal of The Royal Thai Army Nurses** , 17(3): 141-148.
- Johnson, B. and Turner, L.A.(2003). Data Collection Strategies in Mixed Methods Research. In:
**Tashakkori, A.M. and Teddlie, C.B., Eds., Handbook of Mixed Methods in Social
and Behavioral Research**, SAGE Publications, Thousand Oaks, 297– 319.
- Johnson,B and Onwuegbuzie A.(2004). Mixed Methods Research: A Research Paradigm Whose
Time Has Come.**Educational Research**,33 (7): 14-26.
- Kingsbury, N. , & Scanzoni, J. (1993). **Structural-functionalism**. In W. Doherty , R. LaRossa ,
W. Schumm , & S. Steinmetz (Eds.), Sourcebook of theories and methods about families
(pp. 195-217). New York: Plenum.
- Madureira-Lima, J.,and Galea, S.(2017). Alcohol control policies and alcohol consumption: an
international comparison of 167 countries. **Journal of Epidemiology & Community
Health**, 72(1): 54-60.
- Mungtanee, T. (2011). The E-san Mural Paintings at Sim-Esan: The Expression of a Variety of
Religious Beliefs. **Journal of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University**.3(1):
40-54. (In Thai).

- Mowen, J.C & Minor Ms. (2001). **Consumer behavior: a framework**. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Pakchokdee, S. (2016). **7 Years and 13 Million People Voices Pushing the Nam Mao Act**. [2016, August 10] Retrieved from <http://www.thaiantialcohol.com/newsletters/view>.
- Paschall, Mallie J., Grube, Joel W., and Kypri, Kypros. (2009). Alcohol Control Policies and Alcohol Consumption by Youth: A Multi-National Study. **Addiction**, 104(11): 1489-1855.
- Phromkrathok, K & Chomnirrat, W. (2020). Alcohol Consumption among Adolescents at a Suburb One Province Northeastern Thailand. **Journal of Nursing and Health Care**, 38 (3): 22-31.
- Pompurn, C. (2011). **The Process of Enforcing the Policy on the Enforcement of the Alcohol Control Act Phitsanulok Province**. Regional Conference 1st Time.
- Pueon, D. (2011). **Perception of Compliance with the Alcohol Control Act B.E . 2551 by Vendors in Khunhan District, Sisaket Province**. M. S. Thesis (Health Consumer Protection and Health Management), Khon Kaen University.
- Robbins, S.P. and Coulter, M. (2007). **Management**. 9th Edition, Prentice-Hall, London
- Room R, Ferris J, Laslett AM, Livingston M, Mugavin J, Wilkinson C. (2010). The drinker's effect on the social environment: a conceptual framework for studying alcohol's harm to others. **International Journal of Environmental Research and Public Health**, 7(4):1855-71.
- Sittongseeros, T. (2020). Music and way of life of Isan people through murals in Isan. **Journal of ASIA ARTS and DESIGN**, 1 (2): 101-114. (in Thai)
- White, J. M., & Klein, D. M. (2008). **Family theories** (3rd ed.). Sage Publications, Inc.
- Woodhouse, J. (2019). **Alcohol: drinking in the street**, Briefing paper 51(17), 1-6.
- World Health Organization. (2015). **Global strategy to reduce harmful use of alcohol, 2010** [Internet]. 2015 [cited 2016 April 20]. Available from: http://www.who.int/substance_abuse/activities/gsrhua/en
- Yamane, T. (1967). **Statistics, An Introductory Analysis**, 2 nd ED. New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

แนวทางการสัมภาษณ์ ชุดที่ 1 (การวิจัยเชิงคุณภาพ)
การสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลระดับองค์กร

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระดับองค์กร หมายถึง ผู้ที่มีส่วนในการกำหนดนโยบายของแต่ละเขตปกครอง ได้แก่ นายกเทศมนตรี นายกองค้การบริหารส่วนตำบล หรือเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง โดยในกลุ่มนี้จะมีผู้ให้ข้อมูลจำนวนประมาณ 5 คน

ข้อคำถามสำหรับผู้ให้ข้อมูลระดับองค์กร

- 1.จำนวนหน่วยหมู่บ้าน หรือครัวเรือนที่อยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ข้อมูลทั่วไปของชุมชน
- 2.ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของชุมชน กิจกรรม งานประเพณี โครงการต่างๆ ที่จัดขึ้นในชุมชน
- 3.มาตรการในการดูแล หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการเลิกดื่มแอลกอฮอล์
- 4.มาตรการในการควบคุมเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์ในงานบุญ งานประเพณี งานสมโภชที่ใช้บริการรถแห่ดนตรีสด หรือความบันเทิงในรูปแบบอื่นๆ
- 5.โครงการที่หน่วยงานของท่านได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการรณรงค์ การควบคุมการเข้าถึง หรือการดื่มแอลกอฮอล์ เช่น การสนับสนุนเฝ้าระวังป้องกันควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ จัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ หรือกำหนดเป็นเทศบัญญัติของชุมชน เป็นต้น

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง
วัน/เดือน/ปี

แนวทางการสัมภาษณ์ ชุดที่ 2 (การวิจัยเชิงคุณภาพ)

การสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลระดับชุมชน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระดับชุมชน หมายถึง ผู้นำชุมชนทั้งผู้ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่อยู่ในพื้นที่การวิจัย ได้แก่ ประธานชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง โดยในกลุ่มนี้จะมีผู้ให้ข้อมูลจำนวนประมาณ 5 คน

ข้อคำถามสำหรับผู้ให้ข้อมูลระดับชุมชน

1.บริบททั่วไปของชุมชน [ที่ตั้งของชุมชน อาณาเขตของชุมชน เส้นทางการคมนาคมของชุมชน ระยะทาง การเดินทาง ลักษณะพื้นที่ การบริหารจัดการ การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ เช่น พื้นที่อยู่อาศัย พื้นที่ทำการค้าและบริการ พื้นที่ทำการเกษตร พื้นที่ของหน่วยงาน/สถาบัน เป็นต้น และสาธารณูปโภคและการคมนาคม ถนน ไฟฟ้า การสื่อสารและการคมนาคม การให้บริการทางการแพทย์สาธารณสุข รถประจำทาง สิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน

2.เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของชุมชน [การประกอบอาชีพของคนในชุมชน แหล่งรายได้ของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน การแลกเปลี่ยนสินค้าภายในชุมชน สถานประกอบการที่มีอยู่ในชุมชน ประวัติและพัฒนาการของชุมชน เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในชุมชน ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน และค่านิยม ความเชื่อ วิถีปฏิบัติ บุญประเพณีที่จัดขึ้นในชุมชน]

3.การจัดกิจกรรมรณรงค์ลดอันตรายในชุมชนและการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรณรงค์

3.1 กิจกรรมใดบ้างที่ชุมชนใช้บริการรณรงค์

3.2 เหตุผลหรือสาเหตุที่เลือกใช้บริการรณรงค์

3.3 สิ่งที่เกิดขึ้นในชุมชนเมื่อมีกิจกรรมรณรงค์ เช่น การรวมตัวกันของเด็กและเยาวชน การดื่มสุรา เหล้า เบียร์ การทะเลาะวิวาท (เป็นต้น)

3.4 การจัดการของชุมชนเมื่อมีการใช้บริการรณรงค์ เช่น การพูดคุยกับเจ้าภาพ หรือผู้จัดกิจกรรมในเรื่องการใช้เสียง การจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นต้น

3.5 ชุมชนมีการจัดการเกี่ยวกับการป้องกัน หรือควบคุมการดื่มแอลกอฮอล์ของคนในชุมชนอย่างไร เช่น การบังคับใช้กฎหมาย การตรวจเตือน ออกตรวจร้านค้า จัดระเบียบร้านค้า งานบุญประเพณี งานศพ งานบวชปลอดเหล้า หรือจัดค่ายบำบัดผู้ติดสุรา เป็นต้น

3.6 ชุมชนมีการจัดการอย่างไรเมื่อมีเหตุทะเลาะวิวาทเกิดขึ้นในชุมชน โดยมีที่สาเหตุมาจากการดื่มแอลกอฮอล์

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่งในชุมชน วัน/เดือน/ปี

แนวทางการสัมภาษณ์ ชุดที่ 3 (การวิจัยเชิงคุณภาพ)

การสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลระดับปัจเจก

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระดับปัจเจก หมายถึง ชาวบ้านในชุมชนที่เป็นพื้นที่ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง โดยในกลุ่มนี้จะมีผู้ให้ข้อมูลจำนวนประมาณ 10 คน

ข้อคำถามสำหรับผู้ให้ข้อมูลระดับปัจเจก

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

- 1.1 อายุปัจจุบันของผู้ให้ข้อมูล
- 1.2 สถานภาพสมรสของผู้ให้ข้อมูล
- 1.3 ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูล
- 1.4 ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

2. เศรษฐกิจ สังคมของผู้ให้ข้อมูล

- 2.1 การประกอบอาชีพของผู้ให้ข้อมูล
- 2.2 จำนวนรายได้ต่อเดือน
- 2.3 การใช้จ่ายในการดำเนินชีวิตประจำวัน
- 2.4 จำนวนสมาชิกที่อยู่ร่วมกันกับผู้ให้ข้อมูล

3. การจัดกิจกรรมรดแห่คนตรีสดในชุมชนและการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรดแห่คนตรีสด

- 3.1 กิจกรรมอะไรบ้างที่ท่านพบเห็นคนในชุมชนใช้บริการรดแห่คนตรีสด
- 3.2 ท่านมีความเชื่อเรื่องค่านิยมการดื่มแอลกอฮอล์ในกิจกรรมงานบุญประเพณีอย่างไร มีงานบุญ หรืองานอะไรบ้างในชุมชนที่สามารถพบเห็นการดื่มแอลกอฮอล์
- 3.3 ท่านทราบ หรือรับรู้กฎหมายอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์
- 3.4 ชุมชนที่ท่านอยู่อาศัย มีมาตรการการควบคุมเด็กและเยาวชน หรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมรดแห่คนตรีสดในกิจกรรมงานบุญประเพณี งานบวช งานสมโภชต่างๆที่จัดขึ้นในชุมชนอย่างไรบ้าง

แนวทางการสัมภาษณ์ ชุดที่ 4 (การวิจัยเชิงคุณภาพ)

การสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลที่เป็นผู้ประกอบการรถแท็กซี่ในจังหวัดขอนแก่น

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญระดับปัจเจก หมายถึง ผู้ประกอบการรถแท็กซี่ในจังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง โดยในกลุ่มนี้จะมีผู้ให้ข้อมูลจำนวนประมาณ 5 คน

ข้อคำถามสำหรับผู้ให้ข้อมูลระดับปัจเจก

1. ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบกิจการรถแท็กซี่

- 1.1 ที่มา แนวคิดของการทำธุรกิจรถแท็กซี่
- 1.2 ระยะเวลาที่ดำเนินธุรกิจรถแท็กซี่
- 1.3 การตั้งชื่อรถแท็กซี่
- 1.4 องค์ประกอบของรถแท็กซี่
- 1.5 การรับงานการแสดง
- 1.6 การว่างจ้าง หรือข้อตกลงในการว่าจ้างทำการแสดง
- 1.7 ลักษณะของการให้บริการ
- 1.8 ความถี่ของการรับงาน
- 1.9 ขั้นตอนการขออนุญาตทำการแสดง
- 1.10 การเลือกเพลงที่ใช้ทำการแสดง หรือลำดับเพลงที่ใช้ในการบรรเลง
- 1.11 ผู้ที่เข้าร่วมงาน หรือผู้ที่เข้าร่วมรถแท็กซี่เป็นใคร
- 1.12 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับรถแท็กซี่

2. ความเกี่ยวข้องกับการแสดงรถแท็กซี่กับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

- 2.1 ความเกี่ยวข้องกับการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของรถแท็กซี่ เช่น ได้รับการสนับสนุนจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การช่วยโฆษณา เป็นต้น
- 2.2 การควบคุมและวิธีการจัดการกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของรถแท็กซี่ขณะทำการแสดง หรือเหตุทะเลาะวิวาทที่เกิดขึ้นบริเวณที่จัดการแสดง

ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่ง
วัน/เดือน/ปี

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

ID □□□

เลขที่แบบสอบถาม.....

แบบสอบถามการวิจัย**เรื่อง มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จังหวัดขอนแก่น****คำชี้แจง**

แบบสอบถามฉบับนี้ จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการควบคุม และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามนี้ ตามความเป็นจริงมากที่สุด และโปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อ คำตอบของท่านผู้วิจัยจะถือเป็นความลับ และการนำเสนอผลการวิจัยเป็นการนำเสนอในลักษณะภาพรวม ไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น

ข้อมูลที่ท่านตอบจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนามาตรการเพื่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งอาจนำไปใช้ในการควบคุมและป้องกันการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของเด็กและเยาวชนในชุมชน รวมทั้งผลกระทบอื่นๆที่มีสาเหตุมาจากการบริโภคแอลกอฮอล์ต่อไป

แบบสอบถามนี้ ประกอบด้วยข้อคำถาม 6 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 3 ค่านิยม ความเชื่อเรื่องการบริโภคแอลกอฮอล์ของคนชุมชนในจังหวัดขอนแก่น

ส่วนที่ 4 การจัดการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมรณรงค์งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในชุมชน

ส่วนที่ 5 การรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับการบริโภคแอลกอฮอล์และพ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551

ส่วนที่ 6 มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรณรงค์งดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ

ส่วนที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริงในช่องว่าง หรือทำเครื่องหมาย ✓ ใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1.เพศ	☐ 1. ชาย	☐ 2. หญิง	
2.ปัจจุบันท่านอายุ.....ปี (นับเฉพาะจำนวนเต็มปี)			
3.สถานภาพสมรส	☐ 1. โสด	☐ 2.สมรส (คู่)	☐ 3.หม้าย หย่า แยกย้ายกันอยู่
4.ท่านจบการศึกษาสูงสุดในระดับใด			
☐ 1.ต่ำกว่ามัธยมศึกษา ☐ 2. มัธยมศึกษา ปวช./ปวส. ☐ 3.ปริญญาตรี ☐ 4. สูงกว่าปริญญาตรี			

ส่วนที่ 2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริงในช่องว่าง หรือทำเครื่องหมาย ✓ ใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1.ท่านประกอบอาชีพ					
☐ 1.ไม่ได้ทำงาน/ทำงานที่ไม่เกิดรายได้					
☐ 2.รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ					
☐ 3.พนักงานบริษัทเอกชน					
☐ 4.ประกอบอาชีพส่วนตัว เช่น ค้าขาย ร้านซักรีด เจ้าของธุรกิจ					
☐ 5.ภาคเกษตรกรรม/ปศุสัตว์ เช่น เกษตรกร ทำสวน ทำไร่ ทำนา เลี้ยงสัตว์					
☐ 6. รับจ้างทั่วไป					
☐ 7.นักเรียน/นักศึกษา					
☐ 8.อื่นๆ ระบุ.....					
2.รายได้ต่อเดือนที่ท่านได้รับ..... บาท					
3.ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันของท่านในแต่ละเดือน	ระดับการใช้จ่าย				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.ค่าอาหาร					
2.ค่าน้ำ ค่าไฟ					
3.ค่ารับบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข					
4.ค่าเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย					
5.ค่ามือถือ ค่าอินเทอร์เน็ต					
6.ค่ารถดืมสุรา เหล้า เบียร์ เป็นต้น					
4. จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ด้วยกันในครัวเรือน.....คน					

5. การเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชน	ระดับการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน		
	เป็นประจำ (3)	นานๆครั้ง (2)	ไม่ได้เข้าร่วม (1)
1.กิจกรรมทางศาสนา เช่น วันพระ วันสำคัญทางศาสนา เป็นต้น			
2.กิจกรรมทางประเพณีปฏิบัติ เช่น ประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง			
3.งานบุญที่จัดขึ้นในชุมชน เช่น งานบวช บุญกฐิน บุญบั้งไฟ			
4.งานอาสาสมัครเมื่อมีกิจกรรมจัดขึ้นในชุมชน			

ส่วนที่ 3 ค่านิยม ความเชื่อเรื่องการบริโภคแอลกอฮอล์และกิจกรรมรณรงค์ลดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จัดขึ้นในชุมชน

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่กำหนดให้ตรงกับความจริงมากที่สุดตามการพิจารณาของท่านเพียงช่องเดียว

ค่านิยม ความเชื่อเรื่องการบริโภคแอลกอฮอล์และ กิจกรรมรณรงค์ลดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่จัดขึ้นในชุมชน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)	เห็น ด้วย (2)	ปาน กลาง (3)	ไม่เห็น ด้วย (4)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)
1.กิจกรรมงานบุญประเพณี การดื่มสุรา หรือ เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ถือเป็นเรื่องปกติ					
2.ผู้ที่เป็นเจ้าภาพควรมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ไว้ ต้อนรับสำหรับแขกและผู้ที่มาช่วยงาน					
3.การดื่มแอลกอฮอล์เป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยกระชับ และสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น					
4.กิจกรรมที่ต้องให้การแก่ จำเป็นต้องมีเครื่องดื่ม หรือดนตรีเพื่อสร้างความสนุกสนาน					
5.การแก่ ผู้ที่เป็นเจ้าภาพต้องเตรียมเครื่องดื่ม รวมถึงแอลกอฮอล์ไว้ต้อนรับผู้ที่มาร่วมงานแก่					
6.เจ้าภาพที่ว่าจ้างรถแห่ดนตรีสดมาทำการแสดง เป็นผู้ที่มีฐานะทางสังคมและเศรษฐกิจที่ดี					

ค่านิยม ความเชื่อเรื่องการบริโภคแอลกอฮอล์ และกิจกรรมรถแห่ดนตรีสดที่จัดขึ้นในชุมชน	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)	เห็น ด้วย (2)	ปาน กลาง (3)	ไม่เห็น ด้วย (4)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)
7.การแห่ในกิจกรรมต่างๆที่จัดขึ้นในชุมชน ต้อง ใช้บริการรถแห่ดนตรีสดเท่านั้นถึงจะสร้าง บรรยากาศให้สนุกสายน และดึงดูดผู้คนให้ มาร่วมในกิจกรรมได้					
8.การเข้ามาแทนที่ของรถแห่ดนตรีสดทำให้การ แห่แบบดั้งเดิม เช่น การแห่กลองยาว การแห่พิณ ได้รับความนิยมน้อยลง					
9.รถแห่ดนตรีสดมีส่วนที่ก่อให้เกิดการทะเลาะ วิวาทของผู้ที่มาร่วมกิจกรรม					
10.การดื่มแอลกอฮอล์จะช่วยให้มีความกล้า แสดงออกมากขึ้น เช่น เมื่อมีรถแห่ดนตรีสดมา แสดงจะมีความกล้าในการเต้นในท่าทางต่างๆ เป็นต้น					

ส่วนที่ 4 กิจกรรมและการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องรถแห่ดนตรีสดในชุมชน

คำชี้แจง โปรดตอบคำถามตามความเป็นจริงในช่องว่าง หรือทำเครื่องหมาย ✓ ใน หน้าข้อความที่ตรงกับ
ความเป็นจริงของท่าน

1. ในชุมชนที่ท่านอาศัยอยู่มีการใช้บริการรถแห่ดนตรีสดในกิจกรรมใดบ้าง <u>ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ</u> ☐ 1.งานบวช ☐ 2.งานแต่งงาน ☐ 3.งานบุญ งานสมโภช งานฉลองประจำปีของหมู่บ้าน งานกฐิน ☐ 4.อื่น ๆ (ระบุ).....
2.จำนวนการจัดกิจกรรมของชุมชนที่ใช้บริการรถแห่ดนตรี ☐ 1.1-3 ครั้งต่อปี ☐ 2.3-6 ครั้งต่อปี ☐ 3.6-10 ครั้งต่อปี ☐ 4. มากกว่า 10 ครั้งต่อปี
3.ท่านทราบหรือไม่ว่าผู้จัดมหรสพ (รถแห่ดนตรีสด) ต้องดำเนินการยื่นคำขออนุญาตทำการโฆษณาโดยใช้เครื่อง เสียงตามกฎหมาย ☐ 1.ทราบ ☐ 2.ไม่แน่ใจ ☐ 3.ไม่ทราบ

4. ท่านทราบข้อมูลการจัดกิจกรรมของชุมชนที่มีรถแท็กซี่สตาทำการแสดงจากช่องทางใด		
☐ 1. ป้ายประชาสัมพันธ์	☐ 2. การประกาศจากผู้นำชุมชน	☐ 3. ทราบด้วยตัวท่านเอง
☐ 4. สื่อออนไลน์	☐ 5. การบอกกล่าวของสมาชิกในชุมชน	☐ 6. อื่นๆ ระบุ.....
5. ท่านเคยมีประสบการณ์เข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนที่มีการใช้บริการรถแท็กซี่สตาจำนวน.....ครั้ง		

ส่วนที่ 5 การรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับการบริโภคแอลกอฮอล์และ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่กำหนดให้ตรงกับความจริงมากที่สุดตามการพิจารณาของท่านเพียงช่องเดียว

การรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับการบริโภคแอลกอฮอล์และ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551	ระดับการรับรู้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	ไม่แน่ใจ (2)	ไม่รู้ (1)
1. ท่านทราบหรือไม่ว่าห้ามจำหน่ายสุราแก่บุคคลซึ่งมีอายุต่ำกว่า 20 ปี					
2. ท่านทราบหรือไม่ว่า ห้ามให้มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในวันเข้าพรรษา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา					
3. ท่านทราบหรือไม่ว่า ห้ามให้มีการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในโรงเรียน วัด สถานที่ราชการ สถานีอนามัย โรงพยาบาล ร้านขายยา หอพักและสวนสาธารณะ					
4. ท่านทราบหรือไม่ว่า ห้ามผู้ใดบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บนทางในขณะที่ขับขี่ หรือโดยสารอยู่ในรถหรือบนรถ (ทั้งคนขับและผู้โดยสาร)					
5. ท่านทราบหรือไม่ว่าสภการเร่ขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเทศบาลงานต่างๆถือว่าผิดกฎหมาย					
6. ท่านทราบหรือไม่ว่า มีการกำหนดการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือระหว่าง 11.00 น. ถึง 14.00 น. และตั้งแต่ 17.00 น. ถึง 24.00 น.					
7. ท่านทราบหรือไม่ว่า ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อันเป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือชักจูงใจให้ผู้อื่นดื่มโดยตรงหรือโดยอ้อม					

การรับรู้กฎหมายเกี่ยวกับการบริโภคแอลกอฮอล์และ พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พ.ศ.2551	ระดับการรับรู้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	ไม่แน่ใจ (2)	ไม่รู้ (1)
8. ท่านทราบหรือไม่ว่า ห้ามขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บทุก ทางตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก					
9. ท่านทราบหรือไม่ว่า ห้ามขายหรือบริโภคเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ในสถานีนขนส่ง					

ส่วนที่ 6 มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรดแห่นครีสด

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแต่ละข้ออย่างละเอียด แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่กำหนดให้ตรงกับความจริงมากที่สุดตามการพิจารณาของท่านเพียงช่องเดียว

มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชน ในกิจกรรมรดแห่นครีสด	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	เฉยๆ (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)
1. ในชุมชนมีป้ายประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโทษ พิษภัย ของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ติดตั้งไว้ใน ชุมชน					
2. ชุมชนมีการประกาศ ประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงข้อ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์					
3. ชุมชนมีการกำหนดกฎกติการ่วมกับคนในชุมชน เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนในชุมชนเกี่ยวข้องกับ แอลกอฮอล์เมื่อมีกิจกรรมที่ใช้บริการรดแห่นครี สด					
4. ผู้ปกครองควรมาสอดส่องดูแลบุตรหลานไม่ให้ยุ่ง เกี่ยวกับแอลกอฮอล์ เมื่อมีกิจกรรมรดแห่นครีสดจัด ขึ้นในชุมชน					
5. ผู้ปกครองควรให้คำแนะนำที่เหมาะสมแก่บุตร หลานเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์					
6. โรงเรียนควรเข้ามามีบทบาทในการให้ความรู้แก่นักเรียน เกี่ยวกับข้อกฎหมายการควบคุมเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์					

มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชน ในกิจกรรมรถแห่คนตรีสด	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	เฉยๆ (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)
7. โรงเรียนควรเข้ามามีบทบาทในการให้ความรู้แก่นักเรียนเกี่ยวกับโทษของการดื่มแอลกอฮอล์					
8. เจ้าภาพที่ว่าจ้างรถแห่คนตรีสดมาทำการแสดงในชุมชนต้องขอเจ้าหน้าที่ตำรวจ สท. อปพร. ฯลฯ เพื่อมาดูแลความสงบเรียบร้อย					
9. ขอความร่วมมือกับเจ้าภาพที่นำรถแห่คนตรีสดมาทำการแสดงในชุมชนไม่ให้มีการจำหน่าย แจกจ่าย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในบริเวณที่จัดงาน หรือในขบวนแห่					
10. นักดนตรี นักร้องของรถแห่คนตรีสดควรเป็นแบบอย่างที่ดีด้วยการไม่ดื่มแอลกอฮอล์ขณะที่กำลังแสดง					
11. รถแห่คนตรีสดมีกฎ กติกาเกี่ยวกับการดื่มแอลกอฮอล์					
12. รถแห่คนตรีสดที่เข้ามาทำการแสดงในชุมชนควรมีการช่วยประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกฎหมายควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์					
13. รถแห่คนตรีสดไม่ควรมีการขูขง หรือเชิญชวนให้ดื่มแอลกอฮอล์ขณะที่กำลังแสดง					
14. ขอความร่วมมือกับร้านค้าในชุมชนไม่ให้จำหน่ายสุรา เครื่องดื่มแอลกอฮอล์แก่ผู้ที่อายุต่ำกว่า 20 ปี					
15. ขอความร่วมมือกับผู้ที่อาศัยชุมชนช่วยกันสอดส่องดูแลเด็กและเยาวชน ในการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์					
16. ผู้นำชุมชน หรือเจ้าหน้าที่อื่นๆของรัฐควรเข้ามาตรวจสอบดูแลความสงบเรียบร้อยในการจัดกิจกรรม					
17. ผู้นำชุมชนเป็นแบบอย่างให้กับคนในชุมชนด้วยการไม่ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขและแอลกอฮอล์					

มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชน ในกิจกรรมรณรงค์ตรีศด	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	เฉยๆ (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)
18.การดื่มแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรณรงค์ตรีศดที่ เข้ามาแสดงในชุมชน ผู้ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไปอาจดื่มได้ แต่ควรป้องกันไม่ให้เด็กและเยาวชนที่อายุยังไม่ถึง ดื่ม แต่เข้าร่วมในกิจกรรมได้					

ภาคผนวก ค
ภาพประกอบการดำเนินการวิจัย

ภาพประกอบการดำเนินการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

ภาพประกอบการดำเนินการวิจัย

เวทีการสรุปผลการวิจัยและนำเสนอข้อมูลคืนกับชุมชน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ- นามสกุล นายอิทธิพงษ์ ทองศรีเกตุ

การศึกษา

ปริญญาเอก สาขาวิชาสังคมวิทยา	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยประชากรและสังคม	มหาวิทยาลัยมหิดล
ปริญญาตรี สาขาวิชาการวิจัยสังคม (เกียรตินิยมอันดับ 1)	มหาวิทยาลัยนเรศวร

ประสบการณ์การทำงาน

อาจารย์ประจำกลุ่มสหวิทยาการสังคมศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
เชียงใหม่

คุณสมบัติพิเศษ/ความเชี่ยวชาญ/ความสนใจพิเศษ

การศึกษาเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ปฏิบัติการของผู้สูงอายุ และการปฏิบัติการในชีวิตประจำวัน
ผลงานตีพิมพ์ที่ผ่านมา

อิทธิพงษ์ ทองศรีเกตุ.(2563). ความสุขของผู้สูงอายุย้ายถิ่นเข้าสู่เขตเมืองขอนแก่น.วารสาร
เทคโนโลยีสุรนารี,14(2):73-88.

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข อิทธิพงษ์ ทองศรีเกตุ จตุพร คอน โสม ประภาพร สุปัญญา และตรียากานต์ พรหม
คำ. (2562). ชีวิตเท่าชีวิตคน:การประกอบสร้างภาพลักษณ์ให้กับเท่า ในฐานะสัตว์เลี้ยง
ศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าปู่ ของชุมชนบ้านกอก ตำบลสวนหม่อน อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น.
วารสารวิจัยวัฒนธรรม, 2(1): 64-97.

อิทธิพงษ์ ทองศรีเกตุ คุษฎี อายุวัฒน์ และเสาวลักษณ์ ชายทวีป. (2562). การเป็นผู้สูงอายุที่พึ่งตนเอง
ได้ของผู้สูงอายุย้ายถิ่นเข้าสู่เขตเมือง. วารสารการพัฒนาคุณภาพชีวิต,7(3): 1-23.

อิทธิพงษ์ ทองศรีเกตุ คุษฎี อายุวัฒน์ และเสาวลักษณ์ ชายทวีป. (2562). ปฏิบัติการในชีวิตประจำวัน
ของผู้สูงอายุย้ายถิ่น. วารสารวิจัย มข. (ฉบับบัณฑิตศึกษา) สาขามนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์, 6(3):127-139.

อิทธิพงษ์ ทองศรีเกตุ คุษฎี อายุวัฒน์ และเสาวลักษณ์ ชายทวีป. (2561). ย้ายถิ่นเมื่อสูงอายุ: การ
ดำเนินชีวิตและการดูแลตนเองของผู้สูงอายุย้ายถิ่นเข้าสู่เขตเมืองในจังหวัดขอนแก่น. วารสาร
มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี,6 (2): 205-230.

อิทธิพงษ์ ทองศรีเกตุ คุษฎี อายุวัฒน์ และเสาวลักษณ์ ชายทวีป. (2561). การย้ายถิ่นในกลุ่มผู้สูงอายุ:
การเปลี่ยนแปลงชีวิตจากชนบทเข้าสู่เมือง. สังคมศาสตร์:วารสารทางวิชาการ คณะ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 29 (2): 103-134.

อิทธิพงษ์ ทองศรีเกตุ. (2558). การศึกษาการเลือกใช้กิจกรรมในการดำเนินชีวิตของประชากรเจอเนอเรชันวาย, วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, 4 (1): 1-12.

อิทธิพงษ์ ทองศรีเกตุ. (2558). การศึกษาการตัดสินใจเลือกองค์ประกอบชีวิตของนักศึกษากรณีศึกษา นักศึกษามหาวิทยาลัยแม่โจ้, วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง, 3(2): 1-12.

Ittipong Thongsrikate and Dusadee Ayuwat and Saowalak Chaytawee. (2019). A Qualitative Study on Social Integration of Elderly Migrants Moving into Urban Areas. **The International Journal of Interdisciplinary Social and Community Studies**, 14(1): 1- 12.